

7
7
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

ΕΠΟΙΟΙΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ

ΤΗΣ 10ης ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ

ΕΝ ΑΝΔΡΩ ΑΝΕΥΡΕΘΕΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ

ΥΠΟ

ΑΝΤ. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

ἐπὶ ἀγορίᾳ καὶ ἡ-
γνήῃ καὶ Ἀκρίτῃ, ὑπο-
το γνωστὸν καὶ ὡς ὁ-
μοειδέος, ἐν Κρή-
τῃ τῆς πρὸς ἀλλήλας
ἐκείνη (Μυλοποτάμου),
ταῖς, ἐν θέσει Τρικαλα-
· ὁ Διγενὴς ἵνα ῥίψη

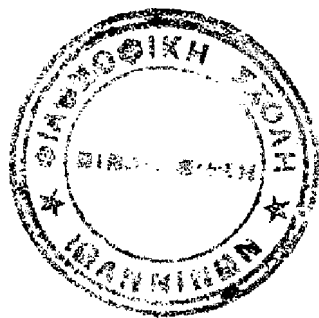
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ «ΕΛΛ. ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ»

1881

Κ.

Αρ. Βιβλ. Βιβλ. 15437

Σπ. Γλ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μέχρι τοῦ 1875 ἦτο ἄγνωστος ἡ ὑπαρξίς τῆς Βυζαντινῆς ἐποποιΐας τοῦ Βασιλείου Διγενοῦς Ἀκρίτα, ἀπὸ τοῦ ἔτους δὲ τούτου μόνον κατέστη γνωστὴ διὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν Κ. Κ. Κωνσταντίνου Σάθα καὶ Αἰμ. Λεγρὰν ἐν Παρίσις, κατὰ χειρόγραφον, τέως θεωρούμενον μοναδικόν, εὑρεθὲν ἐν Τραπεζοῦντι, καὶ ἀνακοινωθὲν ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐκεῖ Ἑλληνικῆς σχολῆς Κ. Σάββα Ἰωαννίδου εἰς τὸν Κ. Σάθαν.

Εἴπομεν ὅτι μέχρι τοῦ 1875 ἦτο ἄγνωστον τὸ ὑπὸ τὸ ὄνομα Βασίλειος Διγενῆς Ἀκρίτας ἔπος, δὲν ἦτο ὅμως ἄγνωστον καὶ τὸ ὄνομα Ἀκρίτας καὶ Διγενῆς, διότι ὑπὸ τοῦτο οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῶν παραλίων τοῦ Πόντου, τῆς Κύπρου, τῆς Κρήτης, καὶ ἄλλων μερῶν ἔψαλλον ἐν δημοτικοῖς ᾄσμασι ἥρωα πεφημισμένον ἐπὶ ἀνδρία καὶ ἡρωϊκοῖς ἔργοις. Ἀλλὰ πλὴν τούτων τὸ ὄνομα Διγενῆς καὶ Ἀκρίτας, ὑπονοουμένου ἥρωος, ὑπερφυσικὴν βώμην ἔχοντος, ἦτο γνωστὸν καὶ ὡς ὀνομασία γεωγραφικῶν τινων θέσεων· οὕτως, ἐπὶ παραδείγματος, ἐν Κρήτῃ τοποθεσίαι τινές, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν ἢ τῆς πρὸς ἀλλήλας θέσεως, καλοῦνται τοῦ Διγενῆ τὸ κάθισμα, (ἐπαρχία Μυλοποτάμου), τοῦ Διγενῆ τὸ πάτημα, (ὑπὲρ τὸ χωρίον Μαργαρίταις, ἐν θέσει Τσικαλαριᾶ, ὅπου κατὰ τὴν ἐγχωρίαν παράδοσιν πατήσας ὁ Διγενῆς ἵνα ῥίψῃ τὸν δίσκον (ἀμάδα), ἀφῆκεν ἵχνη τοῦ πέλματος τοῦ ποδός).

Ἐν τοῖς δημοτικοῖς ᾄσμασιν, ὧν ἐμνημονεύσαμεν, ἄδεται ἡ ἄρπαγὴ κόρης, ἣν ὁ Διγενῆς κατέστησεν ἰδίαν αὐτοῦ γυναῖκα, ἡ πάλη αὐτοῦ πρὸς λέοντας, ἄρκτους, καὶ δράκοντας, ἡ μονομαχία μετὰ τοῦ Χάρωνος, τὸ ψυχομάχημα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης, καὶ τὰ παρόμοια. Μετὰ τὴν ἐκδοσιν δὲ τοῦ ἔπους, καὶ μετὰ τὰς ἐπὶ τούτου κριτικὰς καὶ φιλολογικὰς μελέτας πολλῶν ἡμεδαπῶν καὶ ξένων, ἐκινήθη τὸ διαφέρον καὶ προεκλήθη ἡ προσοχὴ ἐπὶ τῶν σωζομένων τούτων ᾄσμάτων, τῶν περιστεφομένων περὶ τὸν Ἀκρίταν ἢ Διγενῆ, καὶ ὠνομάσθησαν Ἀκριτικὸς Κύκλος κατὰ μίμησιν τῶν Κυκλικῶν ποιητῶν, ὧν ἡ ποίησις κέντρον εἶχε τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη. Ἐξεδόθη δὲ τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ συλλογὴ ὑπὸ τοῦ Κ. Émile Legrand ἐν τῷ Recueil de chansons popu-

laïres grecques σελ. 182, εἰς ἔν συναγαγόντος τὰ προεκδοθέντα ἐν τοῖς Κυπριακοῖς τοῦ Κ. Ἀθ. Σακελλαρίου, ἐν τῇ Ἱστορίᾳ καὶ Στατιστικῇ τῆς Τραπεζοῦντος τοῦ Κ. Σάββα Ἰωαννίδου, καὶ ἐν ἄλλοις. Ὑπάρχουσι δὲ, ὡς ἤκουσα, πολλὰ ἔτι συλλογαὶ ἀνέκδοτοι, ὧν ἀναφέρω τὴν τοῦ Κ. Ν. Πολίτου, καὶ τοῦ Κ. Μ. Λελέκου, καὶ ἑτέρα, καθὰ εἶδον ἐν ἀγγελίᾳ δημοσιευθείσῃ, τοῦ Κ. Νικολ. Δοσίου.

Μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ χειρογράφου Τραπεζοῦντος ἀνευρέθησαν καὶ ἑτέρα χειρόγραφα τῆς τοῦ Διγενοῦς ἐποποιίας, διαφέροντα ἀπ' ἀλλήλων ἄλλο μὲν κατὰ τὴν γλῶσσαν, ἄλλο δὲ κατὰ τὴν στιχουργίαν, ἄλλο δὲ κατὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ ἔπους. Καὶ πρῶτον ὁ καθηγητὴς Κ. Joseph Müller ἀνήγγειλε πρὸ πολλοῦ ὅτι ἀνεῦρεν ἐν τῇ Μονῇ Grotta Ferrata, παρὰ τῇ Ῥώμῃ, χειρόγραφον, οὗτινος ὁ Κ Σπυρ. Λάμπρος ποιεῖται περιγραφὴν κατὰ βιβλίον, μετὰ παραθέσεως τῶν ἀρχικῶν στίχων ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθείσῃ Collection de romans Grecs, σελ. CX—XCIX. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο εἶνε κατὰ τὴν γλῶσσαν ἀρχαιότερον τῶν τῆς Τραπεζοῦντος καὶ Ἀνδρου, περιέχει δὲ ἄλλην διαίρεσιν, διότι ταῦτα μὲν διαιροῦνται εἰς δέκα βιβλία, ἐκεῖνο δὲ εἰς ὀκτώ.

Ἄλλοτερον χειρόγραφον τοῦ αὐτοῦ ἔπους, εἰς ὀκτὼ λόγους διηρημένον, ἐδημοσίευσεν ὁ Κ. Σπυρ. Λάμπρος ἐν τῇ αὐτῇ προμνημονευθείσῃ Συλλογῇ τὸ τοῦ Ἰγνατίου Πετρίτση Χίου, ἱερέως μοναχοῦ. Ὁ Πετρίτσης οὗτος ἔχων ὑπ' ὄψιν ἑσθαιῶς ἀρχαιότερον κείμενον ἐξ ὀκτὼ πιθανώτατα βιβλίων, μετεποίησεν αὐτὸ εἰς στίχους πολιτικούς ὁμοιοκαταλήκτους δεκαπεντασυλλάβους.

Ἐσώζοντο δὲ φαίνεται κατὰ τὰς παρελθούσας ἑκατονταετηρίδας πολλὰ ἀντίγραφα τοῦ ἔπους τούτου. Δύο τούτων ἐν Ἀγίῳ Ὁρει εἶδεν ὁ λόγιος Ἕλλην τῆς 18^{ης} ἑκατονταετηρίδος Καיסάριος Δαπόντες, ὁ ὅποιος ἐν χειρογράφῳ αὐτοῦ εὕρισκομένῳ ἐν τῇ Μονῇ Ξηροποτάμου τοῦ Ὁρους ὑπὸ τὸν τίτλον „Βίβλος βασιλειῶν“, ἐν ᾧ ἐκτίθησιν ἱστορίαν τοῦ Βυζαντίου, ἐν τῷ χωρίῳ, ἔνθα ποιεῖται μνησὶν τοῦ Ῥωμανοῦ, σὺν ἄλλοις λέγει ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ αὐτοκράτορος τούτου ἔζη ὁ Βασίλειος Διγενὴς Ἀκρίτας, καὶ ὅτι εἶδε δύο χειρόγραφα περὶ τούτου διαλαμβάνοντα, ὧν τὸ ἓν περιεῖχε καὶ εἰκονογραφίας τῶν ἀνδραγαθημάτων τοῦ Διγενοῦς.

„Δύω λογίων τὸ εἶδ' αὐτὸ μὲ εἰκονογραφίας
τῶν ἀνδραγαθημάτων του, καὶ δίχως ζωγραφίας.
Εἰς ὀκτὼ λόγους δὲ αὐτὸ εἶνε διηρημένο,
δυσκολοεύρετον πολλὰ εἶνε καὶ ζητημένο“.

Δὲν εἶδε δὲ οὐδαμοῦ ἔντυπον τούτου, εἰμὴ μόνον χειρόγραφον καὶ ἐκ-

φράζει τὴν ἐπὶ τούτῳ λύπην του διὰ τῶν ἐξῆς

„Ὡς ὅλα δὲ χειρίσια· δὲν εἶδα τυπωμένο
 ὃς τὸν τύπον, καθὼς φαίνεται, δὲν βρίσκεται θαλμένο.
 Τύπωσαν Ἐρωτόκριτον, Σωσσάνα, Ἐρωφίλη
 καὶ ἄλλα, καὶ δὲν τύπωσαν, κρίμα, καὶ τὸν Βασίλη.
 Ζωὴν ἂν ἔχω ἐκ Θεοῦ θέλω μὲ στιχουργίαν
 νὰ τὸν συνθέσω καὶ αὐτὸν, καὶ εὐθὺς ὃς τὴν Βενετιαν.
 Χαρὰ ὃς τὸν σταμπαδοῦρον δὲ ὁποῦ τονε σταμπάρεϊ,
 ὅτι πολὺ διάφορον καὶ ὄνομα θέλει πάρει.“

Τελευταῖον δὲ χειρόγραφον τοῦ ἔπου· εἶνε τὸ τῆς Ἀνδρου, τὸ ὑφ' ἡμῶν ἐκδιδόμενον, εἰς 10 βιβλία διαιρούμενον. Τὸ χειρόγραφον τοῦτο εὐρέθη τῷ ἔτει 1878 ἐν Ἀνδρῷ ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Σταυρουπόλεως Κυρίου Κωνσταντίου Πληζιώτου, ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ, πατρίδι αὐτοῦ, πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὴν διατριβὴν ποιουμένου, ὁ ὁποῖος παραδούς ἡμῖν τὸ χειρόγραφον ἀνέθετο καὶ τὴν ἐκδοσιν, ἡμεῖς δὲ ὑπεύκοντες εἰς φιλικὴν παράκλησιν, καὶ πρὸς τὸν τόπον τῆς εὐρέσεως συνδεόμενοι διὰ φιλικῶν δεσμῶν καὶ ἀναμνήσεων, ἀνελάβομεν τὴν ἐκδοσιν ἀπλῶς, οὐδεμιᾶς ἀντιπαιούμενοι ἀξιώσεως φιλολογικῆς.

Τὸ χειρόγραφον τοῦτο εἶνε γεγραμμένον μετ' ἐπιμελείας ἐπὶ χάρτου εἰς 8^{ον} σχῆμα· περιέχει ἐν ὅλῳ στίχους 4778, ἐν σελίσιν 377 καὶ φύλλοις 489, ἐκάστης σελίδος περιεχούσης στίχους 13, πλὴν ἐκείνων ἐν αἷς εἶνε γεγραμμένοι αἱ ὑποθέσεις τῶν 10 βιβλίων καὶ αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν. Τὰ φύλλα εἶνε δεδεμένα καλῶς, οὐδαμοῦ περιέχοντα κηλίδας μελάνης ἢ ἐτέρας ὕλης, καθιστώσας αὐτὸ δυσανάγνωστον· ἔχνη μόνον τινὰ ὅλως ἀσήμαντα διαβρώσεως τοῦ χάρτου ὑπὸ σπητὸς ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς περιθωρίοις τῶν σελίδων 52—67.

Ἡ γραφὴ τοῦ χειρογράφου εἶνε τῆς 16^{ης} ἐκατονταετηρίδος, αἱ ὑποθέσεις ὁμῶς τῶν βιβλίων ἢ τῶν λόγων, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ κειμένου, εἶνε γεγραμμέναι δι' ἀρχαιοτέρας ὅλως γραφῆς, ὅπερ μαρτυρεῖ ὅτι ὁ γραφεὺς, μοναχὸς τις ἴσως, ἦτο τρίτων τῶν διαφόρων ἀρχαίων γραφῶν. Αἱ σελίδες τοῦ χειρογράφου ἦσαν ἀναρίθμητοι, ἡριθμήθησαν δὲ παρ' ἡμῶν διὰ μελάνης πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἐργασίας.

Τὸ χειρόγραφον τῆς Ἀνδρου εἶνε αὐτὸ τοῦτο τὸ τῆς Τραπεζοῦντος, μετὰ τῆς διαφορᾶς ὅτι τὸ τῆς Ἀνδρου εἶνε πλήρες ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, περιέχει δὲ καὶ ὄνομα ποιητοῦ. Ἀλλὰ πλὴν τούτου ὑπάρχουσι πολλάι γλωσσικαὶ παραλλαγαί, μαρτυροῦσαι ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ χειρογράφου Ἀνδρου εἶνε δημωδεστέρα· λέξεις, φράσεις, τύποι ῥημάτων καὶ ὀνομάτων ἀρχαίζοντες ἐν τῷ χειρογράφῳ Τραπεζοῦντος, ἐκφέρονται ὑπὸ δημωδεστέρους γλωσσικοὺς τύπους ἐν τῷ τῆς Ἀνδρου.

Τούτου δ' ἕνεκα ἡ στιχουργία ἐν τῷ τελευταίῳ πολλαχοῦ εἶνε ἄρρυθμος καὶ ἀνώμαλος ἢ καὶ λείπει ἐντελῶς ὁ ρυθμὸς τοῦ στίχου. Φαίνεται δὲ ὅτι ἄμουςός τις ἀντιγραφεὺς μετήνεγκεν εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν πολλοὺς τῶν δυσνοήτων στίχων ἢ ἀρχαϊκῶν λέξεων, ὧν ἡ ἔννοια ἀπωλέσθη ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ. Τοιαῦτα παραδείγματα μετατροπῆς στίχων, ἢ καὶ λέξεων ἀρχαιοτέρων κειμένων, ἔχομεν πολλά· αὐτὸ δὲ τὸ ἔπος τοῦ Διγενεοῦς παρέχει δύο· διότι γινώσκομεν ὅτι τὰ κείμενα τῶν χειρογράφων Τραπεζοῦντος καὶ Ἀνδρου καθὼς καὶ τὸ τοῦ Πετρίτση εἶνε μετατροπὴ ἄλλων ἀρχαιοτέρων κειμένων.

Ἐὰν δὲ κατέλθωμεν εἰς μεταγενεστέρους χρόνους ἀπαντῶμεν τοιαύτας μετατροπὰς καὶ ἐπὶ ἄλλων ποιημάτων, καὶ δὴ ἐπὶ τῶν δημοτικῶν ᾠσμάτων, ἐν οἷς διάφοροι ἐκδόσεις ὑπάρχουσι τοῦ αὐτοῦ ποιήματος κατὰ τόπους. Ὡσαύτως ἔχομεν τὰς παραλλαγὰς διαφόρων στιχουργημάτων τυπωθέντων ἐν Βενετίᾳ, ὧν αἱ ἀρχαιότεραι ἐκδόσεις διαφέρουσι πολλαχοῦ τῶν νεωτέρων, διότι οἱ ἐκδότες κατὰ τὰς μετατυπώσεις μετέβαλον πολλὰς τῶν λέξεων· οὕτως ἡ τελευταία ἐκδοσις τοῦ Ἐρωτοκρίτου διαφέρει τῆς πρώτης ὡς πρὸς πολλὰς τῶν λέξεων τοῦ Κρητικοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος, αἵτινες ὡς ἄγνωστοι τοῖς μὴ Κρησὶ, ἀντικατεστάθησαν διὰ τῶν συνωνύμων αὐτῶν ἢ καὶ ἄλλων.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ χειρογράφου τῆς Ἀνδρου. Ἐν τούτοις ἡ ἀνέυρεσις τῶν χειρογράφων δὲν ἔσχε τέλος ἐν τῷ τῆς Ἀνδρου· διότι ἐνῷ εἶχομεν ὑπὸ τὰ πιστήρια τὴν τύπωσιν τούτου, ἀνεγνώσαμεν ἐν ἀριθμῷ 328 (23 Νοεμβρίου 1880) τῆς „Ἐφημερίδος“ ὅτι ὁ Κ. Λεγρὰν, ὁ ἕτερος τῶν ἐκδοτῶν τοῦ χειρογράφου Τραπεζοῦντος, ἠγόρασε χειρόγραφον ἀρχαῖον τοῦ ἔπους, γεγραμμένον εἰς ἰαμβικοὺς στίχους, ἀνευρεθὲν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ προτίθεται νὰ δημοσιεύσῃ. Τὸ χειρόγραφον δὲ τοῦτο, κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἐφημερίδι δήλωσιν, θεωρεῖται τὸ ἀρχαιότατον πάντων τῶν γνωστῶν, περιέχει δὲ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ.

Μετὰ τὰ προειρημένα μεταβαίνομεν εἰς βραχεῖαν ἐκθεσιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ ἔπους, τοῦ χρόνου εἰς ὃν αὕτη ἀνάγεται, καὶ τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἐκτυλίσσεται.

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ποιήματος καίτοι περιλαμβάνεται ἐν τηλικούτῳ ἀριθμῷ στίχων εἶνε ἀπλουστάτη.

Βασιλεὺς τῆς Συρίας χριστιανὸς, ἑλληνιστὶ Ἀνδρόνικος καλούμενος, συριστὶ δὲ Ἀαρὼν, ἔχων σύζυγον χριστιανὴν Ἀνναν, ἐγέννησε πέντε υἱοὺς καὶ μίαν θυγατέρα, ἣν αἰέθρεψε μετ' ἐπιμελείας κεκλεισμένην

ἐν ἐπὶ τούτῳ κτισθέντι ἀνακτόρῳ, κατὰ πρόρρησιν μάντεως, ἵνα μὴ ἐμπέσῃ ἐνωρίς εἰς τὸ πάθος τοῦ ἔρωτος. Ἀλλ' ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ἐκείνων ἡ νέα κόρη ἡσθάνθη ἑαυτὴν τρωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, φανέντος αὐτῇ καθ' ὕπνον (Βιβλ. Α').

Ἡμέραν τινὰ ἐξελθοῦσα τῶν ἀνακτόρων, τῇ ἀδείᾳ τῆς μητρὸς, πρὸς περιδιάβασιν, καὶ ἀπόντος τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἀνηρπάγη καθ' ὁδὸν ὑπὸ Ἑμίρου τῆς Συρίας, ἐν ἐκδρομῇ τότε εὕρισκομένου πρὸς λεηλασίαν τῶν πόλεων τῶν Ῥωμαίων. Οἱ ἀδελφοὶ τῆς νέας, μαθόντες τὴν ἀρπαγὴν, ἔσπευσαν ἐπὶ τόπου καὶ ἤτησαν ἀπὸ τοῦ Ἑμίρου τὴν ἀδελφὴν ἐπὶ ἀπειλῇ θανάτου· ὁ Ἑμίρης μετὰ πολλὰς ἀναβολὰς ὑπεχώρησεν ἐπειπὼν ὅτι ἐνικήθη ὑπὸ τοῦ κάλλους τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν, καὶ χάριν αὐτῆς ἀρνείται τὴν πίστιν τοῦ Μωάμεθ καὶ ἔρχεται εἰς Ῥωμανίαν, ἐὰν ἀξιῶσι ν' ἀναγνωρίσωσιν αὐτὸν γαμβρόν. Δεκτῆς γενομένης τῆς προτάσεως, ἐπανῆλθον πάντες εἰς τὸν οἶκον, ἐνθα βαπτισθέντος τοῦ Ἑμίρου, ἐτελέσθη ὁ γάμος, οὗτινος καρπὸς ὑπῆρξεν *Βασίλειος Διγενῆς Ἀκρίτας* (Βιβλ. Β').

Ἀλλ' ἐν Συρίᾳ ἡ μήτηρ τοῦ Ἑμίρου, μαθοῦσα τὰ γενόμενα, ἔπεμψεν αὐτῷ γράμματα μεστὰ ἐπιπλήξεων καὶ λύπης, ἀπειλοῦσα τὴν κατάραν αὐτῆς κατ' αὐτοῦ, ἐὰν δὲν ἐπιστρέψῃ εἰς Συρίαν, ἣν ἐγκατέλειπεν ἐξ ἔρωτος πρὸς Ῥωμαίαν. Ὁ Ἑμίρης λαβὼν τὰ γρ ἄμματα, καὶ φοβούμενος τὴν μητρικὴν κατάραν, ἀπεφάσισε ν' ἀπέλθῃ καὶ ἀνεκοίνωσε μυστικῶς τοῦτο εἰς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, ἣτις ἔδωκεν ὑπόσχεσιν ν' ἀκολουθήσῃ αὐτῷ ὅπου καὶ ἂν ἤθελε πρερυθῇ. Ἀλλ' οἱ γυναικάδελφοι τοῦ Ἑμίρου ὑποπτεύσαντες τὴν φυγὴν ἐξ ὄνείρου, ὅπερ εἶδε καθ' ὕπνον ὁ νεώτερος αὐτῶν, καὶ βεβαιωθέντες κατόπιν, ἠναντιώθησαν, ὑπολαμβάνοντες ὅτι δὲν ἤθελεν ἐπανακάμψει. Ἀλλ' ὁ Ἑμίρης δοὺς ὄρκον ὅτι ἤθελε τηρήσει τὸν λόγον περὶ ἐπιστροφῆς ἀνεχώρησεν ἄνευ τῆς συζύγου μετὰ πολλῶν ὁπαδῶν, εἰς οὓς διηγεῖται καθ' ὁδὸν ἀνδραγαθήματα αὐτοῦ· ἐπέδειξε δὲ καὶ τὴν ἰδίαν ἀνδρίαν φονεύσας λέοντα, οὗτινος διέταξε νὰ ἀποσπάσῃ τοὺς ὄνυχας, ὅπως κομίσῃ δῶρον εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Διγενῆ.

Συναντήσας τέλος τὴν μητέρα αὐτοῦ εἶπε, μετὰ τὴν δικαιολογίαν τῆς ἀναχωρήσεώς του, ὅτι ἐγένετο χριστιανός, ἀπήγγειλε δὲ καὶ τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως εἰς ἐπήκοον πολλῶν, οἵτινες ἤτησαν, ἡγουμένης τῆς μητρὸς, νὰ βαπτισθῶσι καὶ ἀπέλθωσι μετ' αὐτοῦ εἰς Ῥωμανίαν, ὅπερ καὶ ἐγένετο (Βιβλ. Γ').

Ἐν τούτοις ὁ Διγενῆς, ὁ υἱὸς τοῦ Ἑμίρου, ἤρξανε τὴν ἡλικίαν, δια-

κρινόμενος ἐπὶ ἀνδρίᾳ, ῥώμῃ καὶ καλλονῇ. Ἐξάετης ἐβαπτίσθη, ὀνομασθεὶς *Βασίλειος*, προσωνομάσθη δὲ *Διγενῆς*, διότι κατήγετο ἐκ πατρὸς ἐθνικοῦ Ἀγαρηνοῦ, καὶ μητρὸς Ῥωμαίας, Ἀκριτάς δ' ἐπεκλήθη ὕστερον, διότι ἐφύλασσε τὰς ἄκρας, τὰ ἕρια. Ἐπὶ τρία ἔτη ἐδιδάχθη γράμματα, εἶτα δὲ ἠγάπησε τὴν χρῆσιν τοῦ ἀκοντίου, τῆς σπάθης καὶ τῆς ῥάβδου, παρὰ πάντων θαυμαζόμενος ἐπὶ τῇ ἀνδρίᾳ καὶ τῇ δεξιότητι περὶ τὸν χειρισμὸν τῶν ὅπλων τούτων.

Ἐντεῦθεν τὸ ἔπος μέχρι τέλους τοῦ Δ' λόγου περιέχει διηγήσεις μετ' ἐπεισοδίων τῶν κατορθωμάτων τοῦ Διγενοῦς· καὶ ἐν πρώτοις τὴν ἐξοδὸν αὐτοῦ πρὸς θήραν μετὰ τοῦ πατρὸς, καθ' ἣν ἐφόνευσεν ἄρκτους, λέοντας, ἐλάφους, εἶτα δὲ τὴν συνάντησιν τοῦ Φιλοπάππου, Ἰωαννικίου, Κιννάμου τῶν ἀπελατῶν (Βιβλίον Δ').

Τὸ Ε' βιβλίον περιέχει τὴν ἀρπαγὴν ὑπὸ τοῦ Διγενοῦς τῆς Εὐδοκίας, κόρης τοῦ Δοῦκα, στρατηγοῦ τῆς Ῥωμανίας, μετὰ τῶν ἐρωτικῶν ἐπεισοδίων, καὶ τέλος τοὺς γάμους αὐτῶν, πρὸς δὲ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων Ῥωμανοῦ, ὁ ὁποῖος, ἀκούων τὰ κατορθώματα τοῦ Διγενοῦς, κατελήφθη ὑπὸ ἐπιθυμίας νὰ γνωρίσῃ αὐτόν.

Ἐν τῷ ΣΤ' βιβλίῳ, οὗτινος τὴν ἀφήγησιν ὁ ποιητὴς καταλείπει, καθὼς καὶ τοῦ Ζ', εἰς τὸν Διγενῆ, περιέχεται ἐπεισόδιον τῆς σωτηρίας τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀντιόχου ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ληστοῦ Μουσούρ, ὃν καὶ ἐφόνευσεν, πρὸς δὲ καὶ τῆς σωτηρίας τῆς κόρης τοῦ Ἐμίρου Ἀπλορράβδου, ἣν ἤρπασεν ὁ προμνησθεὶς υἱὸς τοῦ Ἀντιόχου καὶ ἐγκατέλιπεν εἶτα ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐνθα ἀνεῦρεν αὐτὴν ὁ Διγενῆς καὶ ἀπέδωκεν εἰς τὸν ἄρπαγα.

Ἐνταῦθα παρεισάγεται καὶ ἀφήγησις τοῦ πυρετώδους ἔρωτος τοῦ Διγενοῦς πρὸς τὴν κόρην τοῦ Ἀπλορράβδου, καίπερ ἀνθισταμένην, εἰς ὃν ὁμῶς, ὡς λέγει ὁ Διγενῆς, ἐνέπεσε τῇ συνεργείᾳ τοῦ Σατανᾶ.

Ἐν τῷ Ζ' βιβλίῳ περιγράφονται παρὰ κρήνην ὁ φόνος δράκοντος, τρεῖς ἔχοντος κεφαλὰς, ἐκπεμπούσας φλόγας, εἶτα ὁ φόνος λέοντος, καὶ οἱ ἀγῶνες πρὸς ἀπελάτας, οἵτινες ἦλθον ν' ἀρπάσωσι τὴν σύζυγον αὐτοῦ, αἱ μονομαχίαι πρὸς Ἀγγύλαν, ἀνδρεῖον ἀπελάτην, πρὸς τὸν Φιλόπαππον, Ἰωαννίκιον, Κίνναμον, εἶτα πρὸς Μαξιμὸν τὴν Ἀμαζόνα, πρὸς Λέανδρον, πρὸς Μελεμέντζην, εἶτα αὖθις πρὸς Μαξιμὸν, ἣν κατενίκησεν, ἐκείνη δ' ἐζήτησεν ἡττηθεῖσα νὰ συνέλθῃ μετ' αὐτοῦ, παρέχουσα τὴν ἑαυτῆς παρθενίαν, ἣν λόγον ἔθετο ἐξ ἀρχῆς πρὸς τὸν Θεὸν νὰ μὴ ἀπολέσῃ εἰμὴ δόποταν τις τῶν ἀνδρῶν ταύτην νικήσῃ. Καὶ ἐνταῦθα δὲ αὖθις εἰσάγεται ὁ Σατανᾶς ὡς συνεργὸς ἐρωτικῆς ὁμιλίας.

Τὸ Η' βιβλίον περιέχει λαμπρὰν περιγραφὴν ἀνακτόρου, ὑπὲρ ὥκοδο-

μήσατο παρὰ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Τὸ Θ' ἀναφέρει τὸν θάνατον τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Τὸ δὲ Ι' τὸν θάνατον τοῦ Ἀκρίτα, καὶ τὸν ἀμέσως ἐπελθόντα θάνατον τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ τὴν κηδεῖαν ἀμφοτέρων.

Οἱ τόποι ἐφ' ὧν ἐκτυλίσσεται πᾶσα ἡ διήγησις τῆς ἐποποιΐας εἶνε ἡ Συρία, αἱ περὶ τὸν Εὐφράτην χῶραι, ἡ Καππαδοκία, ἡ Ῥωμανία (οὕτω καλουμένων περιληπτικῶς τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ Κράτους). Μνημονεύονται δὲ καὶ ὀνόματα φρουρίων, τοποθεσιῶν καὶ πόλεων, ἅτινα κατεχωρίσαμεν ἐν ἰδίῳ πίνακι μετὰ τῶν κυρίων ὀνομάτων. Περιγραφαὶ δὲ χωρῶν καὶ τόπων ὠρισμένων δὲν ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ μόνον διὰ γενικῶν ῥήσεων καὶ ἐπιθέτων χαρακτηρίζονται οἱ τόποι. Οὕτως ὁ Εὐφράτης, κατὰ τὸν ποιητὴν, ἔχει τὰς πηγὰς ἐν τῷ παραδείσῳ, ἡ Βαβυλὼν ἦτο πόλις καλὴ καὶ ὀνομαστή, ἡ Σμύρνη καλλίστη, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ὁ χρόνος δὲ τῆς ὑποθέσεως τῆς ἐποποιΐας, ὡς ἐξάγεται ἐξ αὐτῆς ταύτης, εἶνε ὁ τῆς βασιλείας τῶν αὐτοκρατόρων Ῥωμανοῦ Α' (920—944), καὶ Νικηφόρου (963—969), ἐφ' ὧν ἔζη ὁ Διγενὴς καὶ πρὸς τοὺς δύο τοίους ἦλθεν εἰς σχέσεις (στίχοι 1369, 2343, 3858, 4344.)³

Ὁ ποιητὴς τοῦ προκειμένου ἔπους, κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ τοῦ ἁ βιβλίου ῥῆσιν (σελὶς 1), ὀνομάζεται Εὐστάθιος. Ἄν δὲ εἶνε αὐτὸς οὗτος ὁ ποιητὴς τοῦ ἀρχικοῦ ἔπους, ἢ ὁ τῆς ἐκδόσεως ταύτης εἰς κοινὸς πολιτικοὺς στίχους, δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφανθῶμεν ὀριστικῶς· διότι ἀγνωσθῶμεν ἂν τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ τοῦ ἔπους, ὅπερ θέλει δημοσιεύσει ὁ Κ. Λεγρὰνδ συμπύπτη πρὸς τὸ τοῦ Εὐσταθίου. Οὐχ ἦττον μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου πειθόμεθα ἐκ τοῦ ἡμετέρου κειμένου ὅτι ποιητὴς ἢ τοῦλάχιστον στιχουργός, ἢ μεταφραστὴς τοῦ χειρογρ. Ἀνδρου εἶνε ὁ Εὐστάθιος, δς, τῇ αἰτήσει προσφιλεστάτου τινὸς αὐτῷ Μκνουήλ, κατέγραψε διὰ γραφῆς τὰ κατορθώματα τοῦ Διγενοῦς (στ. 3). Τοῦτ' αὐτὸ ὁμῶς σημειοῖ καὶ ὁ Ἰγν. Πετρίτσης, τὸν ὅποιον, ἂν δὲν ἦτο γνωστὰ τὰ κείμενα τῶν χειρογράφων Τραπεζοῦντος, Ἀνδρου καὶ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ μόνον τὸ κείμενον αὐτοῦ, τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Κ. Σ. Λάμπρου, ἠθέλομεν ἀναγράψει ὡς ἀρχικὸν ποιητὴν, ὀρμώμενοι ἐκ τῶν ἐξῆς λόγων αὐτοῦ (στίχ. 3077)

Ἐγὼ λοιπὸν ἐσύνταξα τοῦτο καὶ ὁμολογῶ
 μὲ στίχους τοὺς πολιτικοὺς, εἰς ῥίμα ἐποιῶ το,
 εἰς δῶρημα τοῦ Χρῦσανθου τοῦ Κωνσταντινοπολίτου.

Εἴτα δὲ ἐν τέλει τὰ ἐξῆς

¹Ετελειώθη τὸ παρόν

μέ κύπον κ' ἐπιμέλειαν ἑμοῦ τοῦ Ἰγνατίου.

Ὅστε καὶ ὁ Εὐστάθιος καὶ ὁ Ἰγνάτιος ἀναγράφουσιν ἑαυτοὺς ποιητὰς, καὶ λέγουσιν ὅτι ἐποίησαν ὁ μὲν χάριν προσφιλεστάτου αὐτῷ Μανουήλ, ὁ δὲ χάριν τοῦ Χρυσάνθου τοῦ Κωνσταντινουπολίτου. Καὶ ὅτι μὲν ὁ Ἰγνάτιος Πετρίτσης δὲν εἶνε ὁ ποιητὴς ὁ ἀρχικὸς τοῦ ἔπους ἀποδεικνύουσι τὰ χειρόγραφα Τραπεζοῦντος, Ἀνδρου καὶ τῆς Grotta Ferrata, ἅτινα αὐτὸς διέπλασε, ἀλλὰ περὶ τοῦ Εὐσταθίου δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν τὸ αὐτὸ; Ἄλλως δὲ ὁ Εὐστάθιος οὗτος ἐν τῇ σειρᾷ τῆς διηγήσεως ἀναφέρει ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ ποιητὴς (στίχ. 278, σημειώσεις σελίδος 76): τὰ βιβλία ΣΤ' καὶ Ζ' λέγει (καὶ τοῦτο εἶναι τρόπος τοῦ ἐκθέτειν τὴν διήγησιν) ὅτι διηγήθη ὁ Διγενὴς αὐτός. Ὅρα ἐν τῇ σημ. σελίδος 76 τρεῖς στίχους ἐκ τοῦ χειρογράφου Τραπεζοῦντος, καὶ στίχον 2813 τοῦ χειρογράφου Ἀνδρου, καὶ 4225, 4364.

Ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν δὲ καὶ τὴν στιχουργίαν τὸ ἔπος τοῦτο εἶνε προγενέστερον ἀναντιρρήτως τῶν στιχουργημάτων τοῦ Σπανέα καὶ Πτωχοπροδρόμου, τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν 12 περίπου ἑκατονταετηρίδα· ἐπομένως, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ἡ ὑπόθεσις τοῦ ποιήματος ἀνέρχεται εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς 10^{ης} ἑκατονταετηρίδος, πειθόμεθα ὅτι τὸ κείμενον τοῦ ἔπους τούτου ἀποτελεῖ μνημεῖον γλωσσικὸν τῆς ἐνδεκάτης ἑκατονταετηρίδος, ὥστε εἶνε τὸ ἀρχαιότερον τῶν τέως γνωστῶν. Παράδοξον δ' ὄντως ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος τοῦ Σπανέα κατὰ τὴν ἔκδοσιν Μαυροφρύδου,

Παιδί μου ποθεινότατον, παιδί μου ἡγαπημένον,

ὁμοιάζει πρὸς τὴν τοῦ χειρογράφου Ἀνδρου

Τέκνον μου ποθεινότατον, καὶ προσφιλέστατόν μοι.

Τὸ ἔπος τοῦτο ἔχει ἀξίαν καθαρῶς γλωσσικὴν, εἶνε μνημεῖον δημώδους γλώσσης, γεγραμμένον εἰς χρόνους, καθ' οὓς ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα ἤρχισεν ἀποβάλλουσα, οὐχὶ τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς κάλλος, διότι τοῦτο πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἐκλίπει, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς ἀρχαίους σχηματισμοὺς, τὴν χρῆσιν τῆς ἀπαρεμφάτου, τὰς ἀρχαίας καταλήξεις ὀνομάτων, ῥημάτων, ἀντωνυμιῶν καὶ μορίων, τὴν σημασίαν τῶν χρόνων τῶν ῥημάτων καὶ πολλῶν ἀρχαίων λέξεων, εἶχε δὲ ἀποβάλει συγχρόνως καὶ τὴν ἀρχαίαν σύνταξιν ὑπὸ τύπον διαμορφωθείσα ἀναλυτικώτερον (α).

(α) Τὸ μόριον θ' ἂν δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ κειμένῳ.

τὸ τοῦ ἱερέως ἅπαξ ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ, καὶ τοῦτο ἐν παρόδῳ (στίχ. 4502). Ἐκ τῶν ἁγίων ἀναφέρονται μόνον οἱ ἅγιοι Θεόδωροι ὄντες φαίνονται, ἰδιαίτεροι προστάται τῶν ἀνδρείων, διὸ καὶ ὁ Διγενὴς ἐν ῥοῦφ λέγει „Μὰ τὸν ἅγιον Θεόδωρον τὸν μέγαν ἀπελάτην“. Ἐν ταῖς περιγραφαῖς τῶν κήπων καὶ τῶν ἀνακτόρων, τῶν ἐνδυμάτων καὶ τῶν ἵππων ὁ ποιητὴς καταδεικνύει τὸν πλοῦτον, τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν φιλοκαλίαν τῶν Βυζαντινῶν.

Ἡ εὐγενὴς ἰδέα τῆς ἐλευθερίας δὲν ἐνυπάρχει ἐν τῷ ἔπει· ἡ ἔννοια δὲ μόνον τῆς πατρίδος, φαίνεται πῶς προβάλλουσα ἀσθενῶς ἐν στίχῳ 4162, ἐνθα ὁ ποιητὴς, λέγων ὅτι ὁ Διγενὴς ἦτο καθ' ὅλα εὐτυχῆς, προσθέτει

Ἐν μόνον τοῦτο τὴν ψυχὴν διηνεκῶς ἐλόπει
καὶ ἄλλον υἱὸν δὲν ἔτεκε νὰ μείνῃ 'ς τὴν πατρίδα.

Ὁ δεῦτερος τῶν στίχων τούτων λείπει ἐκ τοῦ χειρογράφου Τραπεζοῦντος, ὅπερ ἄλλως ἐν στίχῳ 4770, σελ 144, ὡς καὶ τὸ τῆς Ἀνδρου ἐν στίχῳ 2669, ἀναφέρει τὴν λέξιν πατρίς.

Δὲν εἶνε βεβαίως ἄπορον πῶς ἐν ἐποποιίᾳ, ἐχούσῃ ὑπόθεσιν ἡρωϊκὰ κατωρθώματα τοιοῦτου ἥρωος, δὲν διαλάμπει ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς πατρίδος, διότι γνωρίζομεν ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι περὶ δύο μόνον κέντρα ἐστρέφετο πᾶσα ἡ κοινωνικὴ κίνησις, ὑφ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐπόψεις, τῶν λαῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ κράτους, περὶ τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὴν ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ παραλείπομεν τὴν περὶ τούτου ἀνάπτυξιν, μὴ ἀνήκουσαν εἰς τὸ θέμα ἡμῶν.

Περὶ τῆς σχέσεως, τῆς ὑπαρχούσης μεταξὺ τοῦ ἔπους τούτου καὶ τῶν ᾠσμάτων τοῦ Ἀκριτικοῦ Κύκλου, δὲν δυνάμεθα ν' ἀποφανθῶμεν ἐπ' ἀκριβῶς πρὶν ἢ ἐκδοθῇ πλήρης συλλογὴ τῶν Ἀκριτικῶν ποιημάτων, καὶ πάντα τὰ ἀνεκδότα χειρόγραφα τοῦ ἔπους τῶν διαφόρων χρόνων. Οὐχ ἦττον ἐκ τῶν ἐκδοθέντων ἐν ταῖς συλλογαῖς τῶν ΚΚ. Σάββα Ἰωαννίδου, Ἀθ. Σακελλαρίου, Αἰμ. Λεγρᾶν, καὶ ἐκ τῶν ἀνεκδότων τοῦ Μιχ. Λελέκου κρίνοντες, λέγομεν ὅτι, πλὴν τοῦ ὀνόματος, οὐδεμίᾳ ἄλλῃ ὁμοιότης ὑφίσταται. Τὰ ποιήματα δὲ ταῦτα οὐδαμῶς ἀπίθανον νὰ εἶνε ἔργα μεταγενέστερα τοῦ ἔπους ἢ τοῦλάχιστον οὐχὶ πόσον διαδεδομένα ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις· διότι ἄπορον πῶς ποιητὴς ἔπους, ἔχοντας ὑπόθεσιν τὰ κατωρθώματα ἐνὸς τῶν ἐθνικῶν ἡρώων τῶν χρόνων του, δὲν ἐνεπνεύσθη ἐκ τῆς ποιήσεως τῶν δημοτικῶν τούτων ᾠσμάτων, καὶ δὲν ἐτράπη εἰς μίμησιν αὐτῶν. Αἱ ὑποθέσεις τῶν περὶ Διγενοῦς ᾠσμάτων εἶνε ποικίλαι, καὶ ἡ ποιήσις αὐτῶν προῖδον ἐμπνεύσεως καὶ φαντασίας. Οὕτως ἐν

Τραπεζοῦντι ἐψάλλετο ᾄσμα (Στατιστ. Τραπεζοῦντος Σ. Ἰωαννίδου σελ. 282, 14) καθ' ὃ ὁ Διγενὴς ἐξελθὼν εἰς θήραν ἔχων βέλος τριακοσίων πηχῶν, καὶ κύνας ἀλυσσοδέτους, συναντᾷ τὸν Χάρωνα πρὸς ὃν συνῆψε πάλην, ἀλλὰ κατενικήθη ὁ τέως ἀνίκητος. Ἐν Κύπρῳ ἕτερον ᾄσμα περιγράφει τὴν ἄφιξιν τοῦ Διγενοῦς εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀλιάντρου, τοῦ ὁποίου τὴν κόρην ἐζήτησεν εἰς γάμον ἀποστείλας τὸν Χιλιοπαπποῦ, ἀλλὰ μὴ γενομένης δεκτῆς τῆς προτάσεως αὐτοῦ, ἤρπασε τὴν κόρην καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἄλλο ἕτερον ἐν Κύπρῳ ᾄσμα περιγράφει πάλην τοῦ Διγενοῦς πρὸς τὸν Χάρωνα, διαρκέσασαν τρεῖς ἡμέρας, καθ' ἣν ἔνθα ὁ Χάρων συνελάμβανε τὸν Διγενῆ ἐξήρχοντο αἵματα, ἔνθα δὲ ὁ Διγενὴς τὸν Χάρωνα συνετρίβοντο τὰ ὅσπᾳ. Ἐπὶ τέλους δὲ ὁ Διγενὴς ἐξῆλθε νικητής, ὁ δὲ Χάρων δοξάζων τὸν θεὸν ὁμολογεῖ ὅτι τὸ πλάσμα εἰς ὃν ἔπεμψεν αὐτὸν ἦτο ἀνδρειωμένον, ἀλλ' ὁ θεὸς ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἔπεμψεν αὐτὸν νὰ συνάψῃ πάλην ἀλλὰ νὰ ἀρπάσῃ τὴν ψυχὴν, ὅπερ ὁ Χάρων κατόπιν ἐπραξεν. Ὁ Διγενὴς δὲ ψυχομαχῶν ἐντὸς σιδηρῶν ἀνακτόρων, κατακεκλιμένος ἐπὶ σιδηρῶν κλινῶν μετὰ σιδηρῶν ἐφαπλωμάτων, ἀφηγεῖται εἰς τριακόσια παλληκάρια τὰ ἀνδραγαθήματά του.

Ἄλλο ἕτερον ᾄσμα ἀνεκδότον, ὅπερ ὁ Κ. Μ. Λελέκος φιλοτίμως μοι ἐγνώστοποίησεν ἐκ τῆς ἀνεκδότου συλλογῆς αὐτοῦ, ἀφηγεῖται ἄλλως παρομοίαν πάλην· ὅτι δῆλα δὴ ὁ Διγενὴς μετὰ ἀνδραγάθημα, καθ' ὃ ἐφόνευσεν ἄγρια θηρία, ἔχων τεσσάρων σπιθαμῶν σπάθην καὶ πέντε ὀργυῶν κοντάρι, εἶδε καθ' ὕπνον τὸν Χάρωνα ἐρχόμενον, μελανειμονοῦντα

μαῦρος ἐνέ, μαῦρα φορεῖ, μαῦρ' ἔνε τ' ἄλογό του,
μαῦρα λουλούδια πέφτουνε τριγύρω 'ς τὸ πλευρό του.
Φέρνει τοὺς ἄρχοντας μπροστὰ, καὶ τοὺς φτωχοὺς ὀπίσω,
καὶ φτοῦνα τὰ μικρὰ παιδιὰ 'ς τὴ σέλλα κρεμασμένα.

Μετά τινας δὲ ἄλλας στροφὰς τὸ ᾄσμα ἐξακολουθεῖ οὕτως

Ὁ Χάρως εἰς τὸ Διγενῆ, ὁπὸ ᾧ φθασε πεζεύει,
κι' ὁ Διγενὴς πετάχθηκε σὰν τ' ἄγριο λοντάρι,
καὶ πιάσθηκαν καὶ πάλευαν, καὶ πιάνουν καὶ παλεύουν
ἐκεῖ 'ς τὰ γάργαρα νερὰ, 'ς τὰ δροσερὰ λιβάδια.
Ὅλημερὴς ἐπάλαιψαν καὶ οἱ δύο σὰν παλληκάρια
μᾶθηδε ὁ ἓνας ἔπεφτε, μᾶθηδε ὁ ἄλλος πέφτει.
Ὁ ἥλιος ἐδασίλεψε καὶ τὸ φεγγάρ' ἐχάθη,
κι' ὁ Διγενὴς δὲν φάνη πλὴν 'ς τὸν κόσμον καβελλάρης.

Ἄλλο ἕτερον ᾄσμα ἔχει ὑπόθεσιν ὅτι τρεῖς φίλοι τοῦ Διγενοῦς, μαθόντες ὅτι ἐψυχομάχει, ἦλθον κομίζοντες δῶρα καὶ ἀνήγγειλον συγχρόνως ὅτι

εἶδον εἰς τοῦ Δράκου τὸ λιθάδι ἄνδρα ἀνδρειωμένον, περὶ οὗ εἶπον
 σὺν βράχῳ εἶν' ἢ πλάταις του, σὺν κάστρ' ἢ κεφαλῇ του,
 καὶ τὰ πλατεῖα τὰ στήθια του τεῖχος χορταριασμένος,
 ὃ δὲ ψυχορραγῶν Διγενὴς ἀκούσας τὸν λόγον καὶ στενάξας βαρέως ἐζή-
 τησεν ἄρτον καὶ οἶνον, καὶ ἐνδυθεὶς χάλκινον ὑποκάμισον καὶ χάλκι-
 νον πῖλον καὶ λαβὼν τὴν σπάθην, ἔσπευσε καὶ ἀνεῦρε τὸν ἀνδρειωμένον
 καὶ παλαίσας κατενίκησε. Τὸ ἄσμα τοῦτο θεωρῶ ἐν τῶν ἀρχαιοτέρων
 ὥς ἐκ τῆς φράσεως „κρούε με νὰ σὲ κρούω,“ ἥτις εἶνε συχνὴ ἐν τῷ
 κειμένῳ τοῦ ἔπους.

Ἐν Κρήτῃ ὡσαύτως ὑμνεῖται ὁ Διγενὴς· δύο δὲ πλήρεις δυνάμεως στί-
 χους εἶπεν ἐμοὶ γέρων Κρής, μὴ ἐνθυμούμενος δυστυχῶς ἄλλους.

Ὁ Διγενὴς ψυχομαχᾷ κ' ἢ γῆς τὸν ἐτρομάσει
 κ' ἢ πλάκα, τὸν ἀνατριχιᾷ, ποῦ θὰ τὸν ἐσκεπάσῃ.

Τὰ ἀνωτέρω ἔφερον ἐν παραδείγματι· ὑπάρχουσι δὲ πλεῖστα ἄλλα
 ἄσματα, εἴτε τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, εἴτε παραπλησίας, ὧν ἥρως εἶνε ὁ
 Διγενὴς Ἀκρίτας.

Ἐν τῇ ἐποποιίᾳ ὅμως δὲν διαυγάζει τοιαύτη ποίησις, ἐνιαχοῦ μόνον
 ἀνακαλύπτει ὁ ἀναγνώστης ἐν μέσῳ τοῦ διηγηματικοῦ ὕφους τοῦ ἔπους
 ἴχνη σχέσεως πρὸς τὰ ἄσματα ταῦτα, ἥτις οὐδόλως παράδοξον νὰ εἶνε
 καὶ τυχαία, προκειμένου περὶ τοῦ αὐτοῦ ἥρωος καὶ ἐν ἐκείνοις καὶ ἐν
 τούτῳ. Μνεία δὲ οὐδαμοῦ ποιεῖται ἐν τῇ ἐποποιίᾳ προὑπαρχόντων ἄσ-
 μάτων περὶ Διγενοῦς· ἀναμφιβόλως δὲ θὰ ὑπῆρχον παραδόσεις περὶ τοῦ
 ἥρωος, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τῆς ῥήσεως τοῦ ποιητοῦ ὅτι ταῦτα διὰ γρα-
 φῆς ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ, καὶ ἔγραψε τὰς ἀνδραγαθίας, ἵνα μὴ ἀπο-
 λέσωσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν περὶ τούτων μνήμην.

Καὶ ταῦτα μὲν καθολικώτερον περὶ τοῦ ἔπους. Ὡς πρὸς τὴν ἐκδοσιν
 δὲ ταύτην ὀλίγα θέλομεν προσθέσει πρὸς ὁδηγίαν τοῦ ἀναγνώστου. Καὶ
 δὴ, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ἔπος εἶνε γλωσσικὸν μνημεῖον, ἐπε-
 στήσαμεν τὴν προσοχὴν περὶ τὴν ἀκριθεῖ ἐκτύπωσιν τοῦ κειμένου τοῦ
 χειρογράφου, παραλιπόντες πᾶσαν μετατροπὴν αὐτοῦ, ἀναγκασίαν ἴσως,
 πρὸς ἀνακατάστασιν ἐν πολλοῖς τοῦ ῥυθμοῦ, καὶ ἐνιαχοῦ πρὸς ἀπόδοσιν
 τῆς ἐννοίας. Ἄλλως τε δὲ καὶ τὸ ἔπος δὲν ἔχει μόνον χρεῖαν διορθώ-
 σεως τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τῆς ἐννοίας, ἀλλὰ πολλῶν ἔτι μεταβολῶν, προσθηκῶν
 καὶ ἀφαιρέσεων, διότι πολλαχοῦ γίνονται ἐπαναλήψεις τῶν αὐτῶν πραγ-
 μάτων, τῶν αὐτῶν ἐννοιῶν καὶ στίχων, πρὸς δὲ ὑπάρχουσι καὶ
 προσθῆκαι στίχων ὑπὸ μεταγενεστέρων ἴσως ἀντιγραφῶν καὶ ἐνιαχοῦ,
 ὡς ἐν ταῖς σημειώσεσι διελάβομεν, εἰς στίχος τοῦ χειρογράφου Τραπε-

ζοῦντος μετετράπη εἰς δύο ἐν τῷ χειρογράφῳ Ἀνδρου. Θεωροῦμεν δὲ ὅτι τὸ ἔπος τελευτᾷ ἐν στίχῳ 4726, καὶ ὅτι οἱ ἐπόμενοι 86 εἶνε μεταγενεστέρα προσθήκη, οὐδεμίαν ἔχουσα σχέσιν πρὸς τὸ κείμενον. Ἀλλὰ τοιαύτην τινὰ ἀνακάθαρσιν ἡδύνατο μόνον νὰ ἐπιχειρήσῃ τις, ἐὰν τὸ ἔπος εἶχε ποιητικὴν ἀξίαν, ἀλλ' ἡδὴ ἤθελεν εἶσθαι αὐτόχρημα κολόβωσις καὶ κόπος μάταιος, ἀφοῦ ~~καὶ οὐκ~~ τῆς ἱστορίας τῆς γλώσσης μόνον ἐκδίδονται.

Μεταβολὴν ἐποιησάμεθα μόνον περὶ τὴν ὀρθογραφίαν, διότι τὸ κείμενον τοῦ χειρογράφου φέρει πλείστας περὶ τὴν ὀρθογραφίαν ἐλλείψεις, μαρτυρούσας ἡμιμάθειαν τοῦ συγγραφέως· ἐθεωρήσαμεν δὲ πάντα ἄσκοπον νὰ παραθέσωμεν τὰς γραφάς, διότι πλὴν τοῦ ὅτι ἤθελον ἐξογκώσῃ τὸ βιβλίον καὶ ὑποβάλῃ ἡμᾶς εἰς κοπιῶδες καὶ ἄχαρι ἔργον, δὲν ἤθελον διαφωτίσει τὸν ἀναγνώστην ἢ περὶ ἐν καὶ μόνον ὅτι ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ κειμένου ἦτο ἡμιμαθής.

Ἐν ταῖς σημειώσεσι παρεθέσαμεν μόνον τὰς λέξεις, αἷς ἀντικατεστήσαμεν χάριν τῆς ἐννοίας ἢ μετεβάλομεν κατὰ τὸν τύπον αὐτῶν, παρεθέσαμεν δὲ ὡσαύτως, παραλαβόντες ἐκ τοῦ χειρογράφου Τραπεζοῦντος τοὺς ἐξ ἀβλεψίας τοῦ ἀντιγραφέως παραλειφθέντας στίχους, σημειώσαντες σὺν ἁμαρτίᾳ καὶ τοὺς ἐλλείποντας στίχους τοῦ χειρογράφου Τραπεζοῦντος.

Ἡ ὀρθογραφία πολλῶν κοινῶν λέξεων καὶ σχηματισμῶν παρέσχεν ἡμῖν δυσκολίας καὶ ἐν ἀμφιβολίᾳ διετελοῦμεν περὶ τῆς ὀρθῆς γραφῆς καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ ἐκτυπώσει τοῦ κειμένου, ὡς τελευταίαν δὲ θεωροῦμεν τὴν τοῦ πίνακος. Ἐπὶ παραδείγματος, κατὰ τινὰς τῶν φιλολόγων ἢ ἢ κατὰ ληξίς ατος, ὡς μυρωδατος, κονταρατος, ῥοδατος, ἅτε ἐκ τῆς λατινικῆς *aitus*, πρέπει νὰ περισπᾶται, ὡσαύτως ἢ κατὰ ληξίς ουρα, ὡς κλεισσυρα· ἀλλ' ἡ θεωρία ὅτι ἡ μακρότης ἢ ἡ βραχύτης φωνηέντων τῆς Λατινικῆς, ὅδηλα, ὅδη φαινομένου γλωσσικοῦ ἐκλιπόντος, δύναται νὰ μεταγίσθῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἔχει τι τὸ αὐθαίρετον, ὡς αὐθαίρετος εἶνε καὶ ὁ μὴ τονισμὸς κατὰ κανόνας τῶν λέξεων ποτήρι, κουβούκλι, ταξείδι, ὃν καὶ ἡμεῖς ἐδέχθημεν, διότι ὑποτίθεται ὅτι ἐκ τῆς κατὰ ληξίς ἀφῆρέθη ἢ κατὰ ληξίς ιον, ποτήριον κουβούκλιον· ἐκ τούτου δὲ προέβημεν ἡμεῖς εἰς ἔτι μεγαλειτέραν αὐθαίρεσίαν, ἔχοντες βεβαίως καὶ λόγον δικαιολογητικόν, νὰ θέσωμεν περισπωμένην ἐπὶ προπαραληγούσης ὡς ἐξῆλθον (ἐξῆλθον), ἦτονε (ἦτο), εἶπασιν (εἶπον). Ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου ἀφίεμεν τοῖς δοκιμωτάτοις τῶν φιλολόγων.

Περατοῦντες τὸν πρόλογον τοῦτον, ἐν ᾧ ἐθίξαμεν μᾶλλον, ἢ ἐλύσαμεν τὰ ποκίλιν θέματα τὰ ἀναγόμενα εἰς τὸ ἔπος τοῦ Διγενεοῦς Ἀκρίτα, κατὰ

καθῆκαν ὀφείλομεν νὰ μνημονεύσωμεν ὅτι πρὸς ἔκδοσιν τούτου ἐτύχομεν χρηματικῆς συνδρομῆς μικρᾶς παρὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ἀφοῦ πρῶτον ἡ Σεβαστὴ Σύγκλητος τοῦ παρελθόντος ἔτους διώρισεν, ἐπὶ τῇ αἰτήσει ἡμῶν, ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ἐκ τῶν καθηγητῶν ΚΚ. Στεφ. Κουμανούδη, Ι. Πανταζίδου καὶ τοῦ ὁφηγητοῦ Κ. Σπυρ. Λάμπρου ἵνα διαφωτίσῃ αὐτὴν περὶ τῆς γνησιότητος καὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ χειρογράφου. Διὸ ἐκφράζομεν δημοσίᾳ τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν εἰς τε τοὺς ἀξιότιμους συγκλητικούς καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῇ εὐκολίᾳ, ἣν παρέσχον ἡμῖν, περὶ τὴν ἔκδοσιν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 1 Φεβρουαρίου 1881.

Α. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

Καὶ ἔχει ἐν τῇ ἀρπαγῇ
 τῷ ἀρατιῷ τῆς κόρης·
 ὡς ὁ ἀκρίτης ἔλαβε· εἰς
 τὰ οἰκεῖα ἦλθε·
 ἔχει δὲ καὶ τὴν ἐλπίσιν,
 δουλὸς πρὸς τοὺς γαμ
 βροὺς τῷ·
 τοὺς γάμους τεποίησαν,
 τῷ· ἔχαιρον ἀνωρε
 καὶ βασιλεὺς ἀνέκτισεν·
 μαμπρόν, ῥωμαῖον ὁ
 ἀκρίτης
 ἐπὶ μνηστῆρσι γυνὴς ὄντος
 τὰ πρὸς κείνον

Εὐσταθίου πρὸς τινὰ Μανρυὴλ προσφιλέστατον αὐτοῦ δέκα
λόγοι περὶ τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου καὶ τῶν γονέων.

[ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΔΙΓΕΝΟΥΣ ΑΚΡΙΤΟΥ.]

Τέκνον μου ποθεινότατον καὶ προσφιλέστατόν μου,
πολλάκις με ἠξίωσας πάσας τὰς κατορθώσεις
διὰ γραφῆς δηλῶσαί σοι τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου,
καὶ σοῦ τὸν λόγον ἤκουσα ἐκδυσωπήσαντός με,
5 καὶ παρευθὺς ἐκίνησα καὶ ἄρχισα νὰ γράφω
ἅπαντα τὰ τοῦ Διγενοῦς καὶ τῶν αὐτοῦ γονέων
κατορθώματά τε θαυμαστά, πραχθέντα ἐξ ἐκείνων.
Τοίνυν καὶ γὰρ ἀπάρξομαι τοῦ καταλέγειν οὕτως.

Βασίλειος ὁ Διγενῆς καὶ Καππαδόξ Ἀκρίτης
10 τίνων γονέων πέφυκεν ὥς τὸ γροικῆσουν ὅλοι Σ. 2
πῶς τούτου καὶ οἱ πρόγονοι χριστιανοὶ ὑπῆρχον,
εὐγενικοὶ, πανεύμνοστοι, ἄγαν πεπλουτισμένοι,
γένους ὡς ἐκ βασιλικοῦ, περίφημοι ἐν πᾶσι,
πρὸς μέρους τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἐκ τῆς Ῥωμανίας,
15 ἐγκατοικοῦντες ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὴν Καππαδοκίαν,
ἐκ τῆς Συρίας δὲ τὴν θαυμαστήν, τὴν πόλιν τὴν ὠραίαν.
Ἐκ τούτων οὖν τῶν θαυμαστῶν καὶ τολμηρῶν ἀνάκτων
πέφυκέ τις θαυμάσιος βασιλεὺς ἐν ἐκείνοις,
πολλὰ θρασὺς καὶ πάντολμος καὶ πλούσιος ἐκ γένους,
20 ἐκ τῆς φυλῆς δὲ τῶν Δουκῶν ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἀξίαν.
Τούτου δὲ τ' ὄνομα λοιπὸν ἵνα σαφῶς ἐξείπω
Ἄαρὼν ἐπεκλήθηκε τῇ συριστίδι γλώττῃ·
Ἀνδρόνικος ἐλληνιστὶ ἐκαλεῖτο δὲ πάλιν. Σ. 3
Οὗτος οὖν ὁ πανθάμαυστος βασιλεὺς καὶ ὠραῖος
25 γέγονε πᾶσι ποθεινὸς θεῷ τε καὶ ἀνθρώποις,
δίκαιος, ἄμεμπτος, στερρός, ἀκακός τε τυγχάνων,
συζῶν αἰεὶ κατὰ θεὸν μετὰ καὶ τῆς συζύγου,

- οὔσης καὶ ταύτης ἐκ φυλῆς χριστιανῶν γονέων,
γένους ὡς ἐκ βασιλικοῦ ἐκ τῶν τε Μαγαστρέων·
30 ταύτης δὲ πάλιν τ' ὄνομα ἐπικεκλῆσθαι "Ανναν.
Πέφυκαν οὗτοι καὶ γονεῖς ἀρσενικῶν παιδίων,
εὐστόργων τε, πανευθαλῶν, πέντε ἀνδρειωμένων·
μόνην δὲ τούτων ἔδακνε ψυχὴν τε καὶ καρδίαν
ἢ στέρησις τοῦ θήλεος ὡς ξιφερῆς περόνη.
35 Πολλὰ Θεῷ εὐχόμενοι, πολλὰ δὲ τοῖς ἀγίοις,
καὶ ἐκαρτέρησαν λοιπὸν παρὰ Θεοῦ δοθῆναι
θήλεα παῖδα θαυμαστὴν αὐτοῖς τοῖς εὐχομένοις.
Ἄλλ' ὅμως εἰσηκούσθησαν δεήσεως αὐτίκα,
κ' ἡ δέσποινα συνέλαβεν εἰς τὴν αὐτῆς γαστέρα
40 τότ', ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, παῖδα θαυμαστοτάτην·
καὶ παρευθὺς ὁ βασιλεὺς μάντιν προσεκαλεῖτο
ὅπως εἰπῇ τὸ ἀληθές καὶ φανερώσῃ τοῦτο,
(τὴν σύλληψιν τῆς δέσποινας καὶ φανερώσῃ τοῦτο,)
τῆς δέσποινας τὴν σύλληψιν καὶ ποίαν κόρην ἔσχεν.
45 Ὁ μάντις δὲ σοφώτατος καὶ θαυμαστός ὑπάρχων
εὐθὺς πᾶσαν ἀλήθειαν τῷ βασιλεῖ ἐξεῖπεν
„ ὦ βασιλεῦ, πανθαύμαστε, εὐγενικέ, ὦραε,
ἡ δέσποινα συνέλαβεν, ἡ σὴ γυνή, παιδίον,
οὗτινες ἐπὶ γέννησιν χαρὰν ἔξεις μεγάλην·
50 θῆλυ γὰρ ἔστι ἀληθῶς, ὡς λέγει ἡ μαντεία.
Πρόσεχε τοίνυν κατὰ νοῦν εἰς χρόνους δύο καὶ δέκα
ὅταν ἡ παῖς ἐλεύσεται εἰς ἔρωτα μὴ πέσῃ·
μέλλει γὰρ ταύτην Ἀμηνᾶς λαβέσθαι εἰς γυναῖκα
ἀρπάσας ἐκ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν αὐτῆς γονέων·
55 γενήσεται χριστιανὸς αὐτὸς ἔξ μετὰ ταῦτα,
σὺ δὲ παλάτια θαυμαστὰ κτίσε διὰ τ' ἐκείνην,
πανδρόσιστα καὶ λαμπερὰ, γέμοντα τῶν χαρίτων,
καὶ ἔμβαλε τὴν κόρην σου εἰς τὰ παλάτια ταῦτα,
διὰ νὰ μὴν κλίνη ὁ λογισμὸς πρὸς ἔρωτα ἀλλέως. “
60 Ὅταν δὲ τέλος ἔλαβεν ὁ κύκλος τῶν ἐννέα
μηνῶν ἐκ τῆς συλλήψεως (ἡ κόρη ἐγεννήθη

Σ. 4

Σ. 5

- καὶ ἐξ αὐτῆς συλλήψεως) ἐβλάστησεν ἡ κόρη
πανεύμορφος καὶ εὐθαλής, ὡραία, χιονάτη. Σ. 6
Χαρὰν λοιπὸν ὁ βασιλεὺς τότε μεγάλην ἔσχεν,
65 καὶ σὺν αὐτῷ ἡ δέσποινα ἔχαιρε μετὰ πάντων
λαῶν, ἀρχόντων, σατραπῶν, μετὰ παντὸς τοῦ πλήθους.
Καὶ βαπτισθεῖσα ὕδατι ἀγίας κολυμβήθρας
ἡ κόρη προσωνόμασται Εἰρήνη ἐκ γενέων,
καὶ ἔτρεφετο ὥς ἔπρεπε εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας
70 ἀπὸ βαίων τῶν αὐτῆς καὶ τῶν ἀρχοντοπούλων,
καὶ ἔλαμπεν ὥς ἥλιος εἰς ὅλαις ταῖς λαμπρομίταις.
Ὅταν ἐκείνη ἔφθασε ἑπτὰ χρονῶν νὰ εἶναι,
τότε αὐτὸς ὁ βασιλεὺς μεγάλην ἔννοιαν εἶχεν
περὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ νὰ τὴν διαφυλάξῃ,
75 μήπως ἀπ' ἔρωτά τινος καὶ κλίνῃ εἰς ἀγάπην, Σ. 7
καὶ τότε πέσῃ εἰς θάνατον ἐξ ἐρωτοληψίας.
Εἰς τόπον χαριτόβρυτον, εὐάερον, ὡραῖον,
ὅπου ἦσαν δένδρα δροσερά, βρύσαι κρυαιχιονάται,
ὅπου εἶναι τόπος εὐδρόσος καὶ βρύσαις τῶν χαρίτων,
80 ἐκεῖ τ' ἀηδόνια κηλαδοῦν, τὰ χελιδόνια ψάλλουν,
προσέταξεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἔκτισαν παλάτια·
ἔκτισαν παλάτια θαυμαστά, τριώροφα, μεγάλα·
κ' εἰς τὰ παλάτια τὰ λαμπρά, ὅπου ἔκτισεν ἐκεῖνος,
τὴν κόρην ἐσεβάσασιν μετὰ πολλῶν δακρύων,
85 ἵν' ἀποφύγῃ τὸν σκοπὸν τῆς ἐρωτοληψίας.
Τρεῖς βάραις τὴν ἐδώκασιν νὰ εἶναι μετ' ἐκείνην,
ἀρχοντοπούλαις δώδεκα, δουλεύτραις δὲ πενήντα·
προσέταξεν τὰς βάραις τῆς γράμματα νὰ μανθάνῃ, Σ. 8
νὰ μὴν σκορπίζῃ ὁ λογισμὸς εἰς μέριμνας παντοίας.
90 Τριακοσίους Σαρακηνοὺς, γέροντας ἀτζουπάδας
ἔδωκε νὰ φυλάττωσιν τριγύροθεν ταῖς πόρταις,
νὰ μὴν εὖρῃ χώραν ἀπ' αὐτῶν τὸ βέλος τῆς ἀγάπης
καὶ τρώσῃ τὴν καρδίαν τῆς καὶ βάλῃ τὴν εἰς πόθον·
καὶ εἰς τοσοῦτον μέγεθος ἑκείνων τῶν παλατίων
95 πόρταν ἐποίησαν μικρὰν σιδηροκλειδωμένην,

- καὶ μόνος τοῦ τὴν ἐκλείδονε ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος,
μόνος τοῦ τὴν ἐβούλονε καὶ κατεσφράγιζε τὴν.
Μέσα ἐκατασκεύασεν, ἐποίησεν μεσοκῆπιν,
τὸ μεσοκῆπιν, ὥς δοκῶ, ἂν τὸ κατασκοπεύσης
100 νὰ τὸ θαυμάσῃ ὁ λογισμὸς καὶ ξενισθῇ ὁ νοῦς σου.
Τριγύρου ἐκατασκεύασεν ἐκείνου τοῦ κολύμβου
ἀργυροκατασκεύαστα παγώνια καὶ περδίκια,
καὶ γερανοὺς καὶ ψιττακοὺς καὶ κύκνους καὶ τρυγόνας.
Ἀνέβαιnen καὶ τὸ νερὸν ἐκ μηχανῆς ἐκείνου.
105 Καθ' ἓνα δ' ἀπὸ τὰ πουλιά κηλάδει τὴν λαλιάν του.
Εἰς μέρος πάλιν τὰ ἔμψυχα πουλιά ἐκηλαδοῦσαν,
καὶ κεῖνα τὰ μηχανικὰ καὶ ἀναίσθητα πουλία
ἐσυνερίζοντο λοιπὸν τὰ αἰσθητὰ καὶ ζῶντα·
ὁμοῦ ἐκηλαδίζασιν λαλιάν ἐμψυχωμένην,
110 καὶ ἀπ' τὸ μέλος τὸ εὖμορφον καρδιαῖς ἀναψυχοῦσαν.
Εἶχεν δὲ μέσα ὁ κύλυμβος ὅσας δώδεκα νησῖα·
εἰς πᾶσαν νησὶν ἐφύτευsen κάθε λογίς τῶν δένδρων,
καὶ τὸ καθ' ἓνα χάριτας εἶχεν τὰς ἐδικὰς του.
Ἐκτίσασιν τὴν καὶ λουτρὸν μέσα ἔς τὸ μεσοκῆπιν,
115 καὶ τοῦ λουτροῦ τὴν μηχανὴν νὰ τὴν ὑπερθαυμάσῃς·
ἐποίησαν εἰς τὸν λουτρὸν ὀλόχαλκον τὴν θήκην,
καὶ ἀπ' ἔξω κατεσκεύασεν τοῦ παλατιοῦ καμίνιν,
καὶ σουληνάριν ἔστειsen ὀλόχαλκον μεγάλον,
ἐκ τῆς καμίνου ἔφθανεν εἰς τὸ λουτρὸν δὲ μέσα,
120 καὶ ἡ πύρωσις ἀνέβαιnen ἐκ τῶν σωληναρίων,
καὶ τὸ θερμὸν ἐκόχλαζεν ἀπὸ τὴν θήκην μέσα·
οὐδὲ γὰρ ἤθελέν ποτε ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος
νὰ δώσῃ ἔρωτα μικρὸν τῆς ἐρωτοληψίας.
Ἐφθασε τὸν δωδέκατον χρόνον ἡ κόρη ἐκείνη,
125 εἰς ὃν ἐπροεφήτευσεν ὁ μάντις διὰ τὴν κόρην,
καὶ τὴν σελήνην ἐκ παντὸς ἐνίκα εἰς τὸ κάλλος.
Ὡς κυπαρίσσι θαυμαστὸν τὴν ἡλικίαν εἶχεν,
τὸ κίνημα εἶχεν ἔρωτα, τὸ ἦθός της ἀγάπην,
ποτέ της δὲν ἐφαίνετο ὅτι ἐμετεκινεῖτον,

- 130 μόνον ὑπελογίζετο παίζων, χαμογελῶντας,
καὶ οὕτως ἐπεγίνωσκες ὅτι μετασαλεύει,
καὶ ἀπὸ τόπον ἠύρισκετο πάλιν εἰς ἄλλον τόπον.
Λαμπρὸν χιονοκρυστάλλινον ἦτο τὸ πρόσωπόν της,
ὀλίγον ἐκοκκίνιζεν, ὅσον νὰ πορφυρίζῃ·
- 135 τὰ ῥιμάτια της ὑπόμαυρα, ὡσὰν ὑπογελοῦσαν,
ἐστάζασιν τὸν ἔρωτα μὲ τὸ ἀναπέτασμά της,
ἐγέμασιν γλυκύτητα ἐρωτικῶν χαρίτων,
καὶ πάντοτε εἰς ἔρωτα ἦσαν παραδομένα.
Ἀπὸ τὰ γοργοκινήματα ὁποῦ ἔχεν εἰς τὰ παιγνίδια
- 140 τὸν ἔρωτα ἐδήλωσαν ἑποῦ ἔχεν εἰς τὴν ἀγάπην· Σ. 12
καὶ μέσα της ἐκάθετον τὸ τόξον τῆς ἀγάπης,
καὶ κάθε νέον ἐτόξευεν ἔς τὰ σπλάγχνα τῆς καρδίας·
διατὶ εἶχεν σχῆμα θαυμαστὸν, κ' ἔλαμπεν ὡς τὸν ἥλιον·
καὶ ὡσὰν τὴν ἐνεδράνισεν καὶ εἶδεν ἀπάνω κάτω,
- 145 ἐπῆρε καὶ τὸν λογισμὸν καὶ αὐτὴν τὴν αἴσθησίν της·
ἄψυχος, νεκραναίσθητος ἐφάνη παραυτίκα.
Τὰ βλέφαρά της θαῦμα, ὡσὰν ζωγραφισμένα,
ὠραίαν εἶχεν κεφαλὴν, καὶ τῶν τριχῶν τὸ μῆκος,
καὶ τρίχες της ὑπερέβαιναν αὐτῆς τὴν ἡλικίαν.
- 150 Εἶχεν καὶ χεῖλη παχουλὰ, κοκκινοθεδαμμένα,
καὶ πρὸς ἐρωτοφίλημα ἦσαν παραδομένα,
καὶ βρύσις χαριτόδρυτος ἔσταζεν ἀπ' ἐκεῖνα. Σ. 13
Στρογγυλοευμορφώγονον ἦτον τὸ πρόσωπόν της,
καὶ μαργαριταρόδοντος, καὶ γέννημα χαρίτων·
- 155 ὁ τράχηλός της μέτριος, ὡς τ' ἄλλα της τὰ μέλη.
Αὐτὰ δὲ τὰ χαρίσματα εἶχεν ἡ κόρη ἑκείνη,
καὶ τ' ἄλλα ἑποῦ ἔχεν ὡς αὐτὰ τίς νὰ τὰ ἀριθμήσῃ·
Προτοῦ νὰ λάβῃ παίδευσιν ἐρωτικῶν χαρίτων,
τρίγυρα τὴν ἔβλεπε τὸ τόξον τῆς ἀγάπης,
- 160 ἔς τὸ ὑστερον ἐφάνηκεν πολλὰ κακὸν ἔς ἐκείνην·
τὰς ζωγραφίας ἔβλεπε, καὶ θαύμαζεν ἡ κόρη·
ζωγραφιστὸν τὸν ἔρωτα εἶχαν ὡσὰν παιδίον
κόκκινον, νέον, τρυφερὸν, ἐφαίνετο ὡς μῆλον,
- 153 στρογγυλοευμορφόγωνος.

ἐκράτει τοξάρι δυνατόν, μεγάλα κορδισμένον,
 165 καὶ τὴν σαίταν ἔρριπτε καὶ 'τόξευ' ἓνα νέον,
 'κεῖνος ὁ νέος ἔστεκε μὲ προσοχὴν μεγάλην, Σ. 14
 εἶχεν τὰ στήθη του γυμνὰ, σαίτα 'ς τὴν καρδίαν.
 Καὶ θαύμαζε τὸν ἔρωτα πῶς ἦτον πτεροφόρος,
 καὶ λέγει πρὸς ταῖς βάραις τῆς καὶ τὰς ἀρχοντοπούλας
 170 „ Τίς εἶναι τοῦτος ὁ φρικτὸς, ὁ φοβερὸς καὶ μέγας,
 ὁ δυνατός καὶ κραταιός, καὶ μέγας ἐκ τῆς θέας,
 καὶ πῶς κρατεῖ 'ς τὰς χεῖρας του, πῦρ, τόξον καὶ σαίτας,
 καὶ καλαμάρι καὶ χαρτὶ, καὶ θέλει διὰ νὰ γράψῃ,
 καὶ σύρνει ἐκ τὸν τράχηλον ἀνδρείως ταῖς γυναῖκες,
 175 ταῖς κόραις δὲ ταῖς εὐμορφαῖς κρατεῖ ὡς περιστέρια;
 Πολλὰ εἶναι φοβερός, πολλά 'ναι καὶ δυνάστης·
 ὡς λέων θρασὺς, ἀνήμερος, ἄπρονος, αἰμοπότης,
 μεγάλην ἔχει δύναμιν εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους. “

Τίς δὲ ἀπὸ ταῖς βάραις τῆς γοργὸν ἀπηλογήθη Σ. 15
 180 „ Αὐτὸν, 'ποῦ βλέπεις, δέσποινα, καὶ τὸν θαυμάζ' ὁ νοῦς σου,
 ἔχει μεγάλην δύναμιν, ἔχει μέγαλον φόβον·
 ἔρωτα καρδιόσπαστον πάντες τὸν ὀνομάζουν,
 οὐδένα δὲ ἀπέφυγεν τὸ φλογερὸν δοξάρι·
 τρίδουλοι γὰρ ἐγένησαν μικροὶ τε καὶ μεγάλοι·
 185 καὶ ἂν φύγῃ φθάνει τὸν ταχὺ μὲ τὰ πτερὰ ὀπ' ἔχει,
 καὶ βάνει πῦρ καὶ κεραυνὸν εἰς τὴν καρδίαν τούτου,
 τοξεύει τὸν εἰς τὴν καρδίαν, καὶ ῥίπτει τὸν 'ς τὸν ἄδην·
 καὶ ἂν γενῇ φιλάνθρωπος, καὶ τοῦ φανῇ πολλάκις,
 δεσμεύει καὶ δουλώνει τὸν, πτωχὸν τὸν κατασταίνει,
 190 χαρτὶ κρατεῖ καὶ γράφει τὸν τρίδουλον νὰ τὸν ἔχῃ,
 νὰ εἶναι πάντα τρίδουλος, δοῦλός του δουλωμένος.
 Καὶ ἄλλοι ὅποῦ πέσει εἰς χεῖράς του καὶ ὅποῦ τὸν γνωρίσει, Σ. 16
 τὸν νοῦν του χάνει τὸν ταχὺ, χαλᾷ καὶ τὴν ζωὴν του. “

Ὡς ἤκουσεν ἡ ἐρωτικὴ τῆς βάραις τοὺς λόγους
 195 κ' ἐγέλασεν ἐρωτικά, τῆς βάραις τῆς ἐλάλει
 „ Ἐγὼ δυνάστην ἔρωτα οὐδὲ ποσῶς φοβοῦμαι,
 ἂν ἔχῃ λέοντος δύναμιν καὶ εἶναι φλογοφόρος. “

- ἸΒασίλευσεν ὁ ἥλιος, κ' ἔφθασεν ἡ ἑσπέρα,
κ' ἡ κόρη 'ς τὸ κουβούκλι της ἐμβαίνει καὶ κοιμᾶται,
200 'κεῖνος ὁ ἔρως ὁ φρικτὸς στρατεύει κατ' ἐκείνης,
ρίπτει τὸ βέλος εἰς αὐτὴν καὶ φλόγα ἐξανάπτει,
τιτρώσκει τὴν καρδίαν της, ὅλην καταφλογίζει·
μετὰ θυμοῦ τῆς ἔλεγεν ὅσον ἀπεκοιμᾶτο
„Εἰπέ μοι πῶς ἐτόλμησας νὰ 'δῇς τὸ πρόσωπόν μου,
205 καὶ οὐ συνεστάλης τὴν ψυχὴν, νὰ φρίξῃ ἡ καρδιά σου, Σ. 17
οὐδ' ἔπεσες 'ς τοὺς πόδας μου νὰ μὲ παρακαλέσῃς ;
Εἰς τὸ βιβλίον σ' ἔγραψα τοῦτο τὸ δουλοχάρτιν,
δούλην σε ἔγραψα 'ς αὐτὸ καὶ τρίδουλον νὰ σ' ἔχω,
καὶ πρώτην σε συνέκρινα 'ς ταῖς συνομήλικές σου·
210 ἐθέλησες τὸν ἔρωτα, ἐσὺ, νὰ τὸν ἐφύγῃς,
ποῦ δὲν ἐτόλμησέν τινας εἰς τὸν παρόντα κόσμον,
καὶ δὲν ἐθλίβεις, κόρη ἐσὺ, οὐδ' οἶδας τί 'ναι 'κεῖνος,
οὐδὲ ἐκαρδιοπόνεσες, μηδὲ κατεφλογίστης ;
Ψυχοπονοῦμαί σε ἐγὼ, τὸ κάλλος σου λυποῦμαι,
215 μὴ μαρानθῇς παρὰ καιρὸν 'πὸ τὴν πολλὴν ἀγάπην,
ὅτι ἐγὼ σὲ ἀνέθρεψα καὶ ἔρωτ' ἐπαίδευσά σε.
Ἄν φύγῃς ἔχω τὰ πτερὰ, ταχέως σε καταφθάνω·
βλέπεις τὴν φλόγα, ὅπου βαστῶ νὰ σὲ καταφλογίσω, Σ. 18
βλέπεις τὰ βέλη, τὰ βαστῶ νὰ σὲ κατατοξεύσω.
220 Ἄν ἀναπειθῇς τὴν δούλωσιν, ἣν ἔχεις εἰς τὸν νοῦν σου
νὰ κράξω δῆμιον ἔρωτα καὶ νὰ σὲ παραδώσω,
νὰ ἔχῃς τῆς πείνας τὸν λοιμὸν καὶ νὰ τὸν καταμάθῃς.“
Ταῦτα 'ς τὸν ὕπνον ἐλάλησεν ὁ ψυχοφλέκτης ἔρως,
εὐθὺς τινάσσει τὰ πτερὰ, κτύπον ἐποίησε μέγαν,
225 τὴν κόρην ἐξεφόβησε, καὶ 'κεῖνος ταξιδεύει.
Ἡ κόρη ἀπὸ τὸν φόβον της ἐσκώθηκεν ἀπάνω,
καὶ τρέχουσιν ἀπάνω της ὅλαις αἱ βάαις τότε,
ἄρχοντοπούλαις ἔρχονται, τὴν περιτριγυρίζουν,
καὶ διηγεῖται τ' ὄνειρον, τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο.
230 Καὶ μετὰ τὴν ἀφήγησιν καὶ τὸν πολὺν τὸν φόβον

199 Καὶ κόρη εἰς τὸ κουβούκλι 200 Καὶ κεῖνος. 202 ὅλη. 208 δούλον.
216 ἐπαίδευσας. 217 Ἦν. 220 ἀν ἔχῃς. 221 δῆμον. 226 Καὶ κόρη.

- ἦλθεν ἡ κόρη σ' ἔρωτα, 'ποῦ εἶδεν ζωγραφισμένον, Σ. 19
 παρακαλεῖ καὶ προσκυνᾷ, μυριοκαταφιλεῖ τον,
 ἐστέναξεν, ἐδάκρυσεν, καὶ λέγει πρὸς ἐκεῖνον
 „ὦ ἔρωε, δυνάστα φοβερὲ, χρυσοπτερυγοφόρε,
 235 ὅπου ἔχεις δύναμιν πολλὴν καὶ σὺρνεις τὰς καρδίας,
 τρέμω τὴν ἐξουσίαν σου, φοβοῦμαι τὴν ὀργὴν σου,
 καὶ τὴν ἰσχύν σου τὴν φρικτὴν δὲν δύναμαι νὰ βαστάξω·
 παρακαλῶ σε ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ νὰ μεῦ συμπαθήσης,
 καὶ εἰς τοῦτο, ὅπου σὲ ἔπταισα, νὰ μοῦ τὸ συμπαθήσης·
 240 τὴν γνώμην, ὅπου σὲ ἐδείξα, νὰ μὴν μὲ συνερίσης,
 ὅτι ἀπὸ μωρίας μου καὶ ἀπὸ ἀγνοσίας
 κατεφρονέθης ἀπ' ἐμοῦ, δέσποτα αὐτοκράτορ,
 ποτέ μου δὲν ἐθάρρησα τοιούτως νὰ μὲ κάμης,
 καὶ διὰ τοῦτ' ἀλόγιαστα τοιαῦτά σοι προσεῖπον. Σ. 20
 245 Λοιπὸν καὶ ἂν σοῦ ἔπταισα, συμπάθητόν με, ἔρωε·
 καὶ πρῶτον μὲ ἐφόβησες, τανῦν ἐλέησόν με,
 δούλη σου ὅλη γέγονα, νὰ μὴν τὸ ἀπιστήτης.“
 Ταῦτα τὰ λόγια λοιπὸν εἶπεν ἡ κόρη τότες
 πρὸς τὸν ἔρωτα τὸν δεινόν, καὶ ἄλλα ἔμοια τούτοις.
 250 Δὲν ἤξευρεν τί νὰ γενῇ ἐκ τῆς πολλῆς ἀγάπης·
 φλόγαν εἶχεν τὸν ἔρωτα, φωτιά δὲ τὴν ἀγάπην,
 καὶ ἀπὸ τὴν πύραν τὴν πολλὴν ὁ νοῦς της ἐσκορπᾶτον
 'ς τοὺς ἀνδρειωμένους τοὺς καλοὺς, ὅπου 'σαν παλληκάρια,
 ἐκείνους πάντα ἔβλεπε 'σάν εὐμορφα πετράδια·
 255 παιγνίδια ἀγάπα καὶ χοροὺς διὰ νὰ παῖζῃ πάντα·
 θρονὶ ἐκράτει καὶ γυαλὶ εἰς τὸ κλουβὶ ὅπου 'τον,
 εἰς τὸ θρονὶν ἐκάθετον καὶ τὸ γυαλὶ ἐθώρει, Σ. 21
 καὶ 'στόλιζε τὰ κάλλη της, 'ποῦ 'χε τὸ πρόσωπόν της.
 Τὰ ἱμάτια της ἦσαν ἥλιος, τὰ φρύδια της φεγγάρι,
 260 κ' ἦσαν τὰ κάλλη της εὐμορφα, λευκὰ ὑπὲρ χιόνα.
 Τίς εἶδεν τέτοιαν λιγυρὴν, νὰ 'ναι ὡσάν ἄνθος τρυφερή;
 Ἐλαμπεν πάντα τὸ βράδυ, ὡσάν πολύφεγγον πετράδι.
 Ποῖος ἔχει αὐτὴν τὴν χάριν νὰ 'ναι λευκὸ μαργαριτάριν;
 καὶ νὰ στέκῃ νὰ θωρῇ 'σάν περιστέρα καθαρὴ,
 265 τὰ καλὰ τὰ παλληκάρια νὰ διαλέγῃ ὡσάν πετράδια;

διατὶ ἦτον νέα τρυφερή, δώδεκα χρόνων λιγερή,
 ἀνδρειωμένη καὶ καλή, ὡσὰν ἀέρας καθαρή,
 νὰ φυσᾷ, νὰ πολεμῇ, ὡσὰν λεοντάρι δυνατὴ,
 'ποῦ ἔχαν τὰ ἱμμάτια τρυφερά, παλληκάρια δυνατά.

270 Αὐτὴ ἦτο ἡ κόρη ἡ καλή, ὁμορφη καὶ τρυφερή, Σ. 22
 ὅπου ἀναθράφην 'ς τὸ κλωδί, 'σὰν πέρδικα ἡ δρο|σερή.

Ἔως ἐδῶ εἶναι ἡ ἀνατροφὴ, ναι, τῆς κόρης θαυ|μαστή,
 καὶ ἀρχίζει καὶ καλεῖ ἄνδρα νέον καὶ λαλεῖ
 ὁμορπον καὶ τρυφερόν, ποῦ 'τον 'σὰν ῥόδον δροσερόν,
 275 ὑψηλὸν δὲ καὶ λεγνόν, 'σὰν κυπαρίσσειν θαυμαστόν.

Καὶ εἶχεν ἀγάπην χωριστὴν, ὡς τὴν τρυγόνα τὴν καλήν.
 Γνώμην ἐκράτει σταθεράν διὰ τοῦ γάμου τὴν χαράν.

Κάμνομεν τοῦ πρώτου τέλος, καὶ ἐσώσαμε τὸ μέλος,
 νὰ ἀρχίσωμε τὸ μέρος τοῦ δευτέρου διὰ τὸν γάμον.

Ὑπόθεσις τοῦ δευτέρου μέρους | καὶ λόγος τῆς μητρὸς
τοῦ Ἀκρίτου.

- 280 Δεύτερος λόγος πέφυκε, μητρὸς δὲ τοῦ Ἀκρίτου,
καὶ πῶς αὐτὴν ὁ Ἀμηνᾶς ἥρπαξεν ἐκ γονέων, Σ. 23
καὶ πόλεμον ἐσύναψαν οἱ ἀδελφοὶ τῆς κόρης,
ἐνίκησαν τὸν Ἀμηνᾶν, γαμβρὸν δὲ τὸν ἐπῆραν,
καὶ εἰς τὸν οἶκον ἔστρεψαν, ἐποίησαν τοὺς γάμους.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΟΥ ΔΙΓΕΝΟΥΣ.

- 285 Ὅταν εἰς τέλος ἔφθασεν ᾿ς τὴν ἑσμιζὶν τοῦ γάμου
ἡ κόρη ἡ πανεύμορφος, ἐκείνη ἡ ὠραία,
τὸν ἑαυτὸν τῆς ἀνάσταλμα ἐδείκνυε τὸν πόθον,
πῶς ἐφλογίσθη καὶ αὐτὴ ᾿ς τὴν φλόγα τῆς ἀγάπης,
οἷα καὶ ἔθος πέφυκε ταῖς γυναιξὶ πρὸς | ἄνδρας, Σ. 24
ἐπῆγεν ὁ πατέρας τῆς εἰς κάποιον ταξείδι,
᾿ς ἐκεῖνο ποῦ τὸν ἐξώρισαν λαὸν νὰ συναθροίσῃ,
καὶ τῆς μητρὸς τῆς ἐζήτησε νὰ εὕγῃ ἀπὸ τὸ ἑσπίτι,
καὶ πρὸς περιδιάβασιν ἐλθὼν ἡ κόρη εἶπεν.
Ἡ μήτηρ δὲν ἐπαρήκουσεν τὸν λόγον τῆς φιλτάτης,
295 ἀλλ' ἔππους προσεζεύξατο ἀμάξαις τετρακύκλοις,
καὶ εἰς τ' ἀμάξια ἔθετο ὀψώνια καὶ πότους·
ἀπέστειλε δὲ καὶ μετ' αὐτῆς τὰς βάραις, ὅσας εἶχεν,
καὶ ἐκλεκτὰς δουλεύτριας μετὰ ἀρχοντοπούλων.
Ταῦτα ἐπῆρεν ἡ ποθητὴ θυγάτηρ εἰς τὸν δρόμον,
300 κ' εἰς ἓνα τόπον θαυμαστὸν ἐπέζευσεν ἡ κόρη.
Τότ', ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, ὁ Ἀμηνᾶς ὁ μέγας,
ὁποῦ ἐλέγετον Μουτουρ, κ' ἐτράφη εἰς τὴν Συρίαν, Σ. 25
᾿ς τὴν Βαβυλῶνα τὴν καλὴν, τὴν πόλιν τὴν μεγάλην,
ἀνδραγαθεῖν ἀπήρξατο ἐν τοῖς ἐκεῖσε τόποις,
305 καὶ διὰ τὴν ἀνδρείαν τὴν καλὴν καὶ φρόνησιν, ἣν εἶχε,
ἐποίησαν δὲ συμβουλὴν οἱ πρῶτοι τῆς Συρίας,

Σουλτάνον τὸν ἐδιάλεξαν καὶ πρῶτον τὸν ἐκάμαν·
 τρεῖς χιλιάδας τὸν ἔδωσαν Τούρκους καὶ Ἀραβίτας,
 αὐθέντην τὸν ἐκάμασιν μέσα εἰς τὴν Συρίαν·
 310 καὶ παίρνοντας τοὺς νέους τοῦ ἦλθεν εἰς Ῥωμανίαν.
 Ἐκεῖνοι τότε ἐκούρσευον τὰς πόλεις τῶν Ῥωμαίων
 μετὰ πολλῆς δυνάμεως, ἦλθον καὶ πρὸς τὸν τόπον
 ἐν ᾧ ἡ κόρη ἔπαιζε καὶ ἐχοροτραγῶδει,
 καὶ μόνος τότε ἤρπαξεν ὁ Ἀμηρᾶς τὴν κόρην,
 315 καὶ πρὸς τὴν τένταν ἔφθασεν μεγάλως ἐπηρμένος·
 ὁ δὲ λαὸς κουρσεύοντας ἐκείνης τὰς δουλίδας,
 ἔφθασαν εἰς τὸν Ἀμηρᾶν καὶ κεῖνοι παραυτίκα.

Σ. 26

Οἱ ἀδελφοὶ δὲ, ὥς ἤκουσαν, ἐκείνης τῆς ωραίας
 πρὸς τὴν μητέρα ἦλθασιν, μηνύματα τῆς εἶπον.
 320 Καὶ τότε πρῶτός της υἱός, ἐκεῖνος Κωνσταντῖνος
 εὐθὺς ἐκαβαλλίκευσεν, τὰ ὅπλα τοῦ ἐνδύθη.
 Λέγει αὐτῷ ἡ μήτηρ τοῦ „Γλυκύτατε υἱέ μου,
 ἄπελθε πρὸς τὸν Ἀμηρᾶν ἵνα τὸν πολεμήτης,
 καὶ χρότοι, κτύποι, ἀπειλαὶ μὴν σε καταπτοήσουν,
 325 μὴν φοβηθῇς τὸν θάνατον, παρὰ μητρὸς κατάραν·
 μητρὸς κατάραν φύλαγε, κομμάτια κατακόπτου·
 καὶ ὅταν ἀποθάνετε ἐσεῖς οἱ πέντε ὅλοι,
 τότες ἄς τὴν πάρουσιν ἐκεῖνοι πάντες, ὅλοι.
 Μόνον προθύμως ἔξελθε ἔς τοῦ Ἀμηρᾶ τὴν τόλμαν,
 330 μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ, τοῦ μόνου δυναμένου·
 ἔχω τὸ θάρρος εἰς αὐτὸν τὴν ἀδελφὴν νὰ πάρης.“

Σ. 27

Αὐτὸς δ' ἀκούσας τῆς μητρὸς τοὺς λόγους παραυτίκα
 τὸν μαῦρον ἐπιλάλησε ἔς τὸν Ἀμηρᾶν ἐπῆγεν,
 καὶ μετ' αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ ἐφθάσασι κατόπιν.
 335 Ἄλογα ἐκαβαλλικεύσασιν, ἀρματωμένοι οὗτοι.
 Καὶ ὥς εἶδεν ὁ Ἀμηρᾶς τὸν νέον Κωνσταντῖνον,
 τῆς κόρης τὸν αὐτάδελφον, ποῦ ῥχετον πρὸς ἐκεῖνον,
 φαρὶν ἐκαβαλλίκευεν φητιλὸν, ἀστεράτον,
 ἔμπροσθεν εἰς τὸ μέτωπον χρυτὸν ἀστέρα εἶχε,
 340 τὰ τέσσαρά του νύχια ἀργυροτζάποτ' ἦσαν,

- καλλιγοκάρφια ἀργυρᾶ ἦτον καλλιγωμένον
 πρασινορρόδινος ἀετὸς ἔς τὴν σέλλαν ἦτον ἵπισω,
 ζωγραφισμένος ἦτονε μὲ καθαρὸν χρυσάφι·
 τὰ ἄρματα τοῦ ἑλμπασιν ἡλιακὰς ἀκτῖνας,
 345 καὶ τὸ κοντάρι ἤστραπτεν ὅσ᾽ ἐν Βενετιᾷ χρυσάφι.
 Πάντες δὲ συνεξήλοσαν εἰς θέαν τοῦ πολέμου.
 Ἦ φάριτζα δὲ ἔπαιζεν καὶ ὀθαύμαζον οἱ πάντες
 εἰς ἐν ἐπισυνάγουσα τὰ τέσσαρά της πόδια,
 καθάπερ, ὥσπερ μηχανὴ ἐκάθητο ἐκεῖνος·
 350 ἄλλοτε δὲ ἐφαίνετον πυκνὰ λεπτοβαδίζων,
 καὶ ἐδόκει ὅσ᾽ ἐν νῆϊ μὴν περιπατῇ, ἀλλὰ ἁμοπετᾶτον.
 Ἐκεῖνος δὲ ὁ Ἀμυρᾶς χαρούμενος ἐγέλα·
 καὶ παρευθὺς ἀνέκραξεν, τοῦτον τὸν λόγον εἶπεν
 „Ἐκ τῶν πολέμων τῶν πολλῶν καὶ τῆς δοκιμασίας,
 355 πάλιν ἔχω ἀποδοχὴν καὶ τοῦτον ἵνα λάβω.“
 Ἀκούσας οὖν ὁ δοῦλος τοῦ, Σαρακηνὸς, ἐλάλει
 „ὦ Ἀμυρᾶ, μὴν τὸν γελαῖς, μὴν τὸν κατονειδίξης,
 ἄνδρα καλὸν τὸν θεωρῶ καὶ δυνατὸν πολέμου·
 φοβοῦμαι μὴ ὁ ἄγουρος ἐκ τῆς πολλῆς τῆς τόλμης
 360 λάβῃ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ καὶ ὅλον μὲς τὸ νῆκος,
 ἀλλὰ πολέμησον αὐτὸν, μήπως καὶ τὸν νικήσῃς.“
 Εὐθὺς τοὺς ἵππους ἔτυψαν, κατῆλθον εἰς τοὺς κάμπους,
 ὥς δράκοντες ἐσύριζον, ὥς λέοντες ὠρυῶντο,
 καὶ ὥς αἰετοὶ πετάμενοι ἐνώθησαν οἱ δύο,
 365 καὶ τὰ κοντάρια κρούσαντες ἐκλάσθησαν τῶν δύο,
 ἕτερος δὲ τὸν ἕτερον οὐκ ἴσχυσε κρημνῖσαι·
 καὶ τὰ σπαθία ἔσυρον ἐνστατικῶς πεσόντες,
 ἀλλήλους συνεκόπτοντο ἐπὶ πολλὰς τὰς ὥρας.
 Καὶ τότε ἔβλεπες πόλεμον καλῶν παλληκαρίων,
 370 καὶ ἐκ τοῦ κτύπου τοῦ πολλοῦ οἱ κάμποι ἐφοβοῦντο,
 τὰ ὄρη ἀντιδονούσασιν, καὶ τὰ βουνὰ βροντοῦσαν,
 καὶ ὁ ἰδρὼς κατέρρεεν εἰς τὰ σκαλόλουργα των.
 Τοῦ Κωνσταντίνου ταχύτερος ἐτύγγανεν ὁ μαῦρος,
 καὶ θαυμαστὸς νεώτερος ἦτον ὁ καβαλλάρης·
 375 ραβδέαν δὲ τὸν Ἀμυρᾶν προσέκρουσε μεγάλην,

Σ. 28

Σ. 29

Σ. 30

καὶ τότε αὐτὸς ἀπήρξατο νὰ τρέμη δειλιάζων.
 Ὅσ' εἶδαν οἱ Σαρακηνοὶ παράδοξον τὸ πρᾶγμα,
 κατὰ πολλὰ ἐθαύμασαν αὐτὸν τὸν νέον ὅλοι·
 μίαν φωνὴν ἀφήσασιν πρὸς Ἀμηνρᾶν ἐλάλουν
 380 „Μὴ τρέμης, κύριε ἡμῶν, μὴ δειλιάς αὐθέντα,
 πιάσε μόνον τὸν ἄγουρον ταχέως νὰ νικήσης,
 μὴ εἰς τὸ συχνογύρισμα τὴν κεφαλὴν σου κόψῃ·
 καὶ δὲν ἐννοιάζομαι ἐγὼ τὸν θάνατον πῶς νικήσης,
 ἀλλὰ ἑκείνος μὴν τὸ καυχηθῇ πῶς ἔτρεψε φρουσσάτα,
 385 καὶ τὴν ἀγάπη ζήτητον, τὸν πόλεμον ν' ἀφήσης,
 διότι εἶναι δυνατὸς πολλὰ, μὴν σὲ καταπονέσῃ“.

Καὶ πρὸς φυγὴν ὁ Ἀμηνρᾶς εὐθέως ἐξετράπη,
 καὶ ὁ πολλὰ καυχώμενος ἡττήθη παρὰ νέου·
 καὶ γὰρ ἡ πολλὴ καύχησις οὐκ ἀγαθὴ ὑπάρχει.
 390 Πόρρωθεν ῥίπτει τὸ σπαθίον, χεῖρας εἰς ὕψος αἶρει,
 καὶ τὸν δάκτυλον ἐδείξεν κατὰ τὴν τάξιν ὁποῦ ἔχαν.
 Εὐθύς δὲ πρὸς τὸν ἄγουρον τοῦτον τὸν λόγον εἶπε
 „Παῦσον, καλὲ νεώτερε, σὸν ὑπάρχει τὸ νῖκος,
 395 ἐλθέ, ἔπαρε τὴν ἀδελφὴν ἐκ τὴν αἰχμαλωσίαν.“

Τὸν λόγον δὲν ἐπλήρωσε, ἀπῆλθε ἑντροπιασμένος,
 καὶ χαρμονῆς ἐγέμισαν ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ τῆς·
 χεῖρας εἰς ὕψος ἄραντες θεῷ εὐχαριστοῦσαν,
 ἡ δόξα πᾶσα, λέγοντες, σοὶ μόνῃ πρέπει πάντων·
 ὁ γὰρ ἐλπίζων ἐπὶ σοὶ οὐ μὴ καταισχυνηθῇ.

400 Τὸν ἀδελφὸν ἡσπάζοντο μετὰ περιχαρίας·
 οἱ μὲν χεῖρας ἡσπάζοντο, ἄλλοι τὴν κεφαλὴν του.

Οἱ πέντε ἑκαβαλλίκευσαν ἔς τὸν Ἀμηνρᾶν ἐτρέξαν,
 καὶ εἶπον λόγους πρὸς αὐτὸν πῶς τὸν παρακαλοῦσιν
 „ὦ Ἀμηνρᾶ, καὶ ἔξαρχε ἀπάσης τῆς Συρίας,
 405 ἀπόδος ἡμῖν τὴν ἀδελφὴν, ὥσπερ ἡμῖν ὑπέσχου,
 καὶ μὴ πικράνης τὰς ψυχὰς, καθὼς ἡμῖν ὑπέσχου·
 καρδίας παραμύθησον, τῆς λύπης μαραινείσης.“

Τότε πάλιν ὁ Ἀμηνρᾶς, οὐκ ἀληθεύων, εἶπεν
 „Σφραγίδα λάβετε ἐμὴν, γυρεύσατε τὰς τέντας,

410 καὶ πανταχοῦ γυρεύσαντες τέντας καὶ τὰ φουσσάτα,
καὶ ὅπου αὐτὴν εὑρετεν λάβετε, πάρετέ την.“

Καὶ ἑκεῖνοι μὲ πολλὴν χαρὰν ἐπῆραν τὴν σφραγίδαν
τὸν δόλον ἀγνοήσαντες· τὰς τέντας ἀνηρεῦνον,
καὶ πανταχοῦ γυρεύσαντες τὴν ἀδελφὴν οὐχ εὑρον.

415 Ἐπεὶ καὶ δὲν τὴν ἡύρασιν ἤρξαντο πάλιν κλαίειν,
᾿ς τὸν Ἀμηνᾶν ὑπέστρεπον, πολλὰ λελυπημένοι.

Ἄγροικον Σαρακηνὸν ᾿ς τὸν δρόμον ἀπαντῆσαν,
ἐκεῖνος δ' ἔφη πρὸς αὐτοὺς διὰ τοῦ δρχουμάνου
„Τίνα ζητεῖτε, ἄγουροι, καὶ διὰ ποῖον ὀρηνεῖτε ;“

Σ. 34

420 Ἐκεῖνοι ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπασιν τὴν αἰτίαν

„Κόρην αἰχμαλωτεύσατε, τὴν ἀδελφὴν μας τώρα,
καὶ ταύτην μὴν εὐρίσκοντες δὲν θέλομεν νὰ ζοῦμε.“

Στενάξας δ' ὁ Σαρακηνὸς τοῦτον τὸν λόγον εἶπεν

„Ἀπέλθατε ᾿ς τὸ μπάμορφον ρυάκιν νὰ ἰδῆτε·

425 χθὲς ἐν αὐτῷ ἐσφάξαμεν εὐγενικὰς ὥραιας,
διότι δὲν ἐπείθοντο τοὺς λόγους μας ν' ἀκούσουν.“

Ἐκεῖνοι δὲ ὡς ἤκουσαν ἐθλίβησαν μεγάλως,
ὥραν πολλὴν ἐποίησαν, ἦσαν συλλογισμένοι·
μόλις ἦλθον κατὰ νοῦν καὶ δάκρυα ἐχύναν,

430 τὰ ῥέτενα ἐγύρισαν, ἔφθασαν ᾿ς τὸ ρυάκιν·
πολλὰς σφαμμένας ἡύρασιν, ᾿ς τὸ αἶμα κυλισμέναις,
τῶν μὲν αἱ χεῖρες ἔλειπον, ἄλλων αἱ κεφαλαῖς των,
ἐτέρων τὰ ποδάρια ἦταν κεχωρισμένα,

Σ. 35

τῶν δὲ τὰ μέλη ἅπαντα, τὰ ἐγκατὰ των ἔξω·

435 δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γνωρισθοῦν παρὰ τινος ἀνθρώπου.

Καὶ ταύτας θεασάμενοι ἔκπληξις τούτους εἶχε,

Τρ.2

τὰς χεῖράς τους ἀπλώτασι, τὰς κεφαλὰς κρατοῦσιν
καὶ βλέπουσι τὰ πρόσωπα διὰ νὰ ἐγνωρίσουν

τὴν ἀδελφὴν τὴν θαυμαστὴν αὐτῶν, ἣν ἀνηρεῦνον·

440 καὶ ὡς οὐδὲν εὑρον αὐτὴν, χοῦν ἔλαβον εὐθέως,
ἐπέχεον τὰς κεφαλὰς καὶ ἤρξαντο τοῦ κλαίειν.

418 τὸν δραγουμάνον. 424 τὸν. 426 ἐπείθετο. νὰκούση. 436 θεασάμενος. Ἐκ τοῦ στίχου 436 ἄρχονται αἱ σελίδες τοῦ δημοσιευθέντος ὑπὸ τῶν KK. Legrand καὶ Σάθα χειρογράφου τῆς Τραπεζοῦντος, ἧς σημειοῦμεν ἐν τῇ περιθωρίῳ μετὰ τῶν γραμμάτων Τρ. πρὸς διάκρισιν τῶν σημειουμένων ὡσαύτως σελίδων τοῦ χειρογράφου τῆς Ἀνδρου.

- Ἵδυρμούς ἐκίνησαν καὶ θρήνους ἐκ καρδίας,
 ἰκέτευον τὸν ἥλιον λέγοντες πρὸς ἐκείνον
 „ὦ ἥλιε λαμπρότατε, φωστήρ παντὸς τοῦ κόσμου,
 445 δεῖξον ἡμῖν τὴν ἀδελφὴν, ποία εἶν' ἀπὸ τούταις, Σ. 36
 καὶ κλαύσομεν καὶ θάψωμεν αὐτὴν μετὰ τῶν ἄλλων·
 ποίαν κάραν ἐκ θάτερον, ποίαν χεῖρα κρατοῦμεν,
 καὶ ποῖον λόγον δώσομεν πρὸς τὴν καλὴν μητέρα,
 καὶ πῶς αὐτὴ θρηνησέται καὶ τὰς τρίχας ἐκτίλει;
 450 ἽΗλιε, τί ἐποίησας τὸ μέγα κακὸν τοῦτο;
 Ἀπὸ τοῦ νῦν δὲν πρέπει μας τὸν κόσμον νὰ θεωροῦμεν·
 καὶ μόνον δὲν ἠθέλησαν νὰ βγάλουν τὴν ψυχὴν της,
 ἀλλ' ἔκοψαν τὰ κάλλη της, ἀγνώριστος ὑπάρχει·
 καὶ νὰ, σῶματα βλέπομεν, αὐτὴν οὐ θεωρῶμεν.
 455 Ἀλλ', ὦ ἀδελφὴ πομπόθητη, πῶς ἐκαταδικάστης; Τρ. 4
 Οὐαὶ ἡμῖν τοῖς ταπεινοῖς, ἀπῆλθες ἐκ τοῦ κόσμου,
 καὶ ἐξελοῦσα ἡ ψυχὴ ἐσβέστη καὶ τὸ κάλλος.
 Πῶς δὲ παρ' ὦραν ἔδυνας καὶ ἔσβεις τὸ φῶς μας,
 460 ἐκατακόπης μεληδὸν ὑπὸ βαρβάρων χεῖρας Σ. 37
 πῶς δὲν ἐπιάστη χεῖρά του ἀνηλεῶς ἐκείνου,
 τοῦ μὴ κατελεήσαντος νεότητος τερπνῆς σου;
 Ὅντως εὐγενικὴ ψυχὴ, παρὰ ἀτίμως ζῆσαι
 ἐτίμησεν τὸν θάνατον ζῶν τὴν ὀλεθρίαν.
 ὦ ἀδελφὴ, παγκάλλιστε ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ,
 465 πῶς νὰ σὲ ξεχωρίσωμεν ἐκ τῶν λοιπῶν σωμάτων,
 καὶ πῶς ἐκ τούτου ἔξομεν μικρὰν παρηγορίαν;
 Λοιπὸν ὅποιος σὲ ἔσφαξεν ἔς τὸν ἄδην ἔστειλέ σε;
 ὦ πονηρᾶς ὠμότητος, βία τῶν ἀλλοφύλων
 πῶς ἔπαθες, μακρόθυμε, ταύτην τὴν ἀνομίαν;
 470 Δέξου καὶ θρήνους τοὺς πολλοὺς, κόρη, τῶν ἀδελφῶν σου Σ. 38
 μίαν μόνην σε εἶχαμεν κόσμου παρηγορίαν,
 καὶ ἠαρησάμεν τέθνηκες παρθένος ἕως τέλος.“
 Ἀφόντις ἐκλαυσαν αὐτὴν, ἔθαψαν ἅμα πάσας,
 αὐτοὶ δὲ ὑποστρέψαντες ἔς τὸν Ἀμηρᾶν ἀπῆλθον,
 475 καὶ παρευθὺς ἐξέλκυσαν οἱ πέντε τὰ σπαθιά των

- καὶ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ὅλοι τὸν συντυχαίνου
 „Ὡ Ἀμηνᾶ, πρῶτ' Ἀμηνᾶ καὶ κύων τῆς Συρίας,
 τὴν ἀδελφὴν, ποῦ ἤρπασας, νὰ μὴν μᾶς τὴν στερήσης,
 εἰ δὲ καὶ πράξεις ἄνομα πάντως ἐθανατώθης· Tr.6
- 480 οὐδεὶς ἡμῶν χωρὶς αὐτὴν ὑποστραφῆναι θέλει,
 ἀλλὰ σφαγῶμεν ἅπαντες διὰ τὴν ἀδελφὴν μας.“
 Ἐκίνουν θερμὰ δάκρυα μέσα ἀπὸ καρδίας.
- Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἀμηνᾶς μεγάλως ἐφοβήθη,
 ἤρξατο τούτους ἐρωτᾶν „Τίνες καὶ πόθεν εἴστε, Σ 39
- 485 ποίου γένους ὑπάρχετε ἀπὸ τῆς Ῥωμανίας ;“
 Καὶ τότε πρῶτος ἀδελφὸς οὕτως ἀνταποκρίθη
 „Ἡμεῖς, Ἀμηνᾶ, λέγοντες τυγχάνομεν ἀρχῆθεν
 ἐκ χώρας ἀνατολικῆς ἐξ εὐγενῶν γονέων·
 πατὴρ μας δὲ ὁ Ἀαρὼν ἐκ τῶν Δουκῶν τὸ γένος,
 490 κατὰγεται τῶν θαυμαστῶν, ἀπὸ τῶν Κιναμάδων,
 καὶ Μουσελῶμ ὁ θαυμαστὸς, πατὴρ ὁ τοῦ πατρός μας·
 ἡ δὲ μήτηρ ἡμῶν αὐτὴ ἀπὸ τῶν Κυρ Μαγάστρων,
 Μαγαστρανοὶ ἐκράζονταν, ἐκείνων τῶν πλουσίων.
 Δώδεκα θεῖους εἴχαμεν καὶ ἑξαδέλφους ἑξῆ.
- 495 Πατέρας μας ἐξωρίσθηκεν διὰ τινος μωρίας,
 ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἄκρα γῆς λαὸν νὰ συναθροίσῃ.
 Ἐκεῖνοι ἂν σὲ εὕρισκον τὸν κόσμον δὲν ἐθώρεις. Σ. 40
- Οὐδεὶς ἡμῶν ἐτύγγανεν ἐν τῇ ἀποδημίᾳ,
 καὶ εἰ ἐκεῖ ἐτυγχάνομεν δὲν ἤθελε γένει τοῦτο,
- 500 μηδὲ ἡ ἀδελφὴ ἡμῶν ἠρπάζετον ἐκ χειρός σου,
 καὶ μήτε εἰς τὸν οἶκόν μας ἤθέλετε προσεγγίσει.
 Πέντε ἀδελφοὺς ἐγέννησεν ἡ μήτηρ μας, ὡς βλέπης,
 μίαν δὲ εἴχαμεν ἀδελφὴν, τὸ φέγγος τοῦ ἡλίου,
 καὶ μετ' αὐτῆς ἠχαιρόμεσθον ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ·
- 505 καὶ τώρα σὺ ἀπόδος μας τὴν ἀδελφὴν ἐκείνην, Tr.8
 οὐκ οἶδας ὅτι στέλλομεν ἀνθρώπους ἐδικούς μας
 νὰ φέρουν τὰ φουσσά-τα μας ἀπὸ τοῦ ταξειδίου,
 νὰ ἔλθῃ καὶ ὁ πατέρας μας ἀπὸ τοῦ ταξειδίου,

480 ἀποστραφῆναι. 489 καὶ 490 Ἐν τῷ χειρογρ. ἔπεται ὁ στίχος 489 τοῦ 490, ἡ ἔννοια ὁμῶς μετὰ τὴν ἐναλλαγὴν εἶναι φυσικωτέρα, συμφωνεῖ δὲ ταύτῃ καὶ τὸ χειρό-
 γραφον Τραπεζοῦντος. 492 μεγάρων.

- 510 ὅτι ἔχει χρόνον καιρὸν ἀπὸ τῆς ἐξορίας,
 νὰ σὲ καταγυρεύσωμεν ἀπὸ τῆς βασιλείας, Σ. 41
 καὶ νὰ σὲ καταφθάσωμεν ὅπου καὶ ἂν τυγχάνῃς·
 οὐ γὰρ ἀνεκδιήγητον ν' ἀφήσωμεν τὸ πρᾶγμα
 τὸ εἰς ἡμᾶς γενόμενον, πάντες συμμαρτυροῦντες.“
 Καὶ τότες ἀνταποκρίθηκεν ὁ Ἀμηνᾶς ἐκεῖνος
 515 „Ἐγὼ, καλὰ νεώτεροι, νέσι καὶ ἀνδρειωμένοι,
 τοῦ Χρυσοχέρπου ὁ υἱὸς εἰμὶ καὶ τῆς Σπαθίας·
 ἀπόθηνεν ὁ πατέρας μου, μικρὸν υἱὸν μὲ ἀφῆκεν,
 ἐκδίδομαι παρὰ μητρὸς εἰς Ἀραβίτας θεῖους,
 ἐκεῖνοι μὲ ἀνέθρεψαν μὲ ἀμετρήτους πόθους.
 520 Ἀμβρῶν ἦτον ὁ πάππος μου, θεῖός μου ὁ Καρώης,
 καὶ εὐρόντες εὐτυχοῦντά με εἰς πάντας τοὺς πολέμους
 αὐθέντην μὲ ἐποίησαν εἰς ὅλην τὴν Συρίαν,
 διαλεκτοὺς μὲ ἔδωσαν ἀνδρείους τρισχιλίους, Σ. 42
 Συρίαν ὅλην ἐπάταξα, ὑπόταξα τὸ Κοῦφερ,
 525 Ἡρακλέους δὲ ἐκούρσευσα, Ἀμοριν καὶ τὸν Ἴφερ,
 καὶ δὲν μ' ἐφόβησάν ποτε φουσσάτα καὶ θηρία,
 μία ἀδελφὴ μ' ἐνίκησεν, ἦν νῦν ὑμεῖς ζητεῖτε·
 γυνὴ ὑπάρχει ἀληθῶς, ὥς οἶδατε οἱ πάντες,
 καὶ δι' αὐτὸ ἐπείραξα ἐσᾶς διὰ νὰ μάθω·
 530 ταύτης τὰ κάλλη φλέγουν με, τὰ δάκρυα δαπανοῦμαι·
 τοῖς δάκρυσιν οὐ παύεται περὶ ὑμῶν θρηνοῦσα.
 Καὶ τόρα ἔαγορεύομαι καὶ τὴν ἀλήθειαν λέγω,
 ἐὰν μὲ καταξιόνετε νὰ μ' ἔχετε γαμβρόν σας,
 νὰ ἀρνησθῶ τὴν πίστιν μου, νὰ ἔλθω εἰς Ῥωμανίαν.
 535 Μάθετε καὶ τὸ βέβαιον καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην, Τρ.10
 φίλημα δὲν μοῦ ἔδωσεν, μὰ τὸν λαμπρὸν | προφήτην, Σ. 43
 μόνον στενάζει δι' ὑμᾶς νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν.
 Εἰσέλθετε εἰς τὴν τέντα μου ἐκεῖ νὰ τὴν εὐρῆτε.“
 Ἐκεῖνοι αὐτίκα, ὥς ἤκουσαν, μετὰ περιχαρίας
 540 τὴν τένταν ἀνασήκωσαν καὶ ἔνδοθεν εἰσῆλθον,

512 ἀνεκδιήκητον. 535 ὁ στίχος οὗτος εὑρίσκεται διπλοῦς ἐν τῷ χειρογράφῳ.

533 Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον τὸ χειρόγρ. Τραπεζ. ἔχει τὸν ἐξῆς
 ὥς διὰ τὰ κάλλη τὰ πολλὰ, τὰ ἔχει ἡ εὐγενίδα.

- καὶ εὖρον κλίνην πάντερπνον, γύροθεν χρυσωμένην,
 κειμένην οὔσαν εἰς τὴν γῆν, ἔσωθεν δὲ τὴν κόρην.
 Ταύτην τὴν γῆν κατέβρεξαν ἐκ τῶν πολλῶν δακρύων,
 ἀπὸ καρδίας βρύγματος τῆς ἀπληρώτου λύπης.
 545 Ὡς εἶδεν οὖν τοὺς ἀδελφοὺς, ὅπου ἔλθασιν ἀξάφνω,
 καὶ ὡς λειποθυμήσαντας ἐκ τῆς ἀμέτρου λύπης,
 ἀνέστη αὐθις ἐξ αὐτῆς καὶ πρὸς ἐκείνους ἦλθεν,
 καὶ τούτους μετ' ἐκπλήξεως ἕκαστον κατεφίλει. Σ. 44
 Ἡ ἀπροσδόκητος χαρὰ ἐλθοῦσα παρ' ἐλπίδα
 550 ὅμοια φέρει δάκρυα θλίψεων τε καὶ πόνων.
 Ὡς γὰρ αὐτοὺς ἡσπάζετο μετὰ περιχαρίας,
 δάκρυα περιεβάλλοντο, θρῆνον ποιοῦντες μέγα·
 ἔλεγον λόγους πενθικοὺς οἱ νέοι πρὸς τὴν κόρην
 „Ζῆς, αἰχμάλωτε ἀδελφῇ, ψυχὴ ἡμῶν καρδία;
 555 ἡμεῖς θανοῦσαν σ' εἶχαμεν καὶ σπαθοκοπημένην,
 μίαν ὑπολαμβάνοντες εἶναί σε τῶν θανόντων,
 ἀλλὰ τὰ κάλλη ζῶσάν σε ἐτήρησαν ἀδέλφιν.“
 Οἶδα γὰρ κάλλος ἄπειρον τὴν λύπην νὰ πραῦνη,
 καὶ φεῖδονται πολέμιοι νεότητος καὶ κάλλους.
 560 Εἶθ' οὕτως βεβαιώσαντες τὸν Ἀμηνῶν μεθ' ὄρκου
 γαμβρὸν νὰ τὸν ἐπάρωσιν, νὰ ἔλθῃ εἰς Ῥωμανίαν,
 ἐδώκασιν τὰς σάλπιγγας, ὑπέστρεψαν εὐθέως. Τρ.12
 Σ. 45
 Ἄπαντες ἐξεπλήττοντο, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους
 „ὦ θαύματα, ὅπου βλέπομεν, δύναμιν τῶν ἐρώτων,
 565 πῶς αἰχμαλώτους ῥύεται, φουσσάτα παραλύει,
 πίστιν ἀρνεῖσθαι πείθουσιν, θάνατον μὴ πτοεῖσθαι.“
 Καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον
 ὅτι ἡ κόρη εὐμορφή μὲ τὰ τερπνὰ τῆς κάλλη
 φουσσάτα ἐκατέλυσεν περίφημα Συρίας.
 570 Ἐπεὶ δὲ ὄρκους ἔδωσαν γαμβρὸν νὰ τὸν ἐπάρουν,
 ἐπῆρεν τὰ στρατεύματα ὁ Ἀμηνῶν εὐθέως,
 εἰς Ῥωμανίαν ὑπέστρεψαν ἅμα μετὰ τῆς κόρης·
 καὶ ὅτε ἐκατέλαβον τὰ μέρη Ῥωμανίας,
 ἐλευθεροῖ ὁ Ἀμηνῶν πάντας τοὺς αἰχμαλώτους,
 575 ἐκάστῳ δούς ἐφόδια πρὸς τὴν ὁδὸν ἀρκοῦντα. Σ. 46

- Οἱ δὲ τῆς κόρης ἀδελφοὶ πρὸς τὴν μητέρα γράφουν
τῆς ἀδελφῆς τὴν εὕρεσιν, τοῦ Ἀμηνᾶ τὸν πόθον,
δι' οὗ πίστιν ἠρνήσατο καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους.
„Μήτηρ ἡμῶν μηδέ τινα, μηδὲ ὅλως θλίψιν ἔχης,
580 γαμβρὸν ἡύραμεν πάγκαλλον, κατὰ πολλὰ ὥραϊον,
τὰς χρείας οὖν προτοίμασον πάσας τὰς τοῦ γάμου.“
Ἡ μήτηρ δὲ ὡς ἤκουσε τὸν Κύριον εὐλόγει,
»Δόξα, Χριστέ μου, λέγουσα, τῇ σῇ φιλανθρωπίᾳ,
δόξα τῇ δυναστείᾳ σου ἐλπίς τῶν ἀνελπίστων·
385 ὅσα γὰρ θέλεις δύνασαι, οὐδὲν ἀδυνατεῖ σοι·
αὐτὸς γὰρ τὸν πολέμιον ἡμέρον ἀπειργάσω,
καὶ θυγατέρα τὴν ἐμὴν αἰχμαλωσίας ῥύσας.
Ὡ θυγατερ, παμπόθητε, φῶς τῶν ἐμῶν ὀμμάτων,
πότε σὲ ζῶσαν ὄψομαι, φωνῆς σου δ' αὖ ἀκούσω;
590 Ἴδου τὰς χρείας γάμου σου, καλλίστως εὐτρεπίζω,
ἣν ὁ νυμφίος ἔστι σοι παρόμοιος τοῦ κάλλους,
ἣν ἔχη γνώμην καθαρὰν τῶν εὐγενῶν Ῥωμαίων.
Φοβοῦμαι, τέκνον μου, καλὸν, μὴ ἄστοργος ὑπάρχη,
καὶ θυμωθῇ ὡς ἐθνικὸς καὶ ζῇν σε οὐ προκρίνη.“
595 Καὶ ταῦτα ἡ στρατήγισσα χαίρουσα ἐμελῶδει,
ὁ δ' Ἀμηνᾶς, οἱ σὺν αὐτῷ, καὶ ἀδελφοὶ τῆς κόρης
χαίροντες ἅμα τῆς ἑδοῦ ἤρχοντο μετὰ μόχθου·
ἡνίκα δ' ἐπλησίασαν ἐγγὺς τῶν αἰκῶν τούτων,
λαὸς πολλὺς καὶ συγγενεῖς ἤρχοντο συναντῆσαι,
600 ὁμοίως ἡ στρατήγισσα μετὰ μεγάλης δόξης.
Τὴν τε χαρὰν τὴν ἄπειρον, τὴν τότε γινομένην,
τίς λόγος φράσαι δυνηθῇ, ἢ ὅλως ἐξεικασαί;
Τὰ τέκνα γὰρ ἡσπάζοντο μητέρα μετὰ πόθου,
ἡ μήτηρ δὲ εὐφραίνετο αὖθις μετὰ τῶν τέκνων,
605 ὡς πληρωθῆναι τοῦ Δαβὶδ τὸ λόγιον ἐκεῖνο,
τὸ συνευφραινομένην γε μητέρα ἐπὶ τέκνοις.
Ἴδοῦσα δὲ καὶ τὸν γαμβρὸν περικαλλῇ τῷ εἶδει
χάριν Θεῷ προσέπεμπεν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας,
„Χριστέ, Θεέ μου,“ λέγουσα, „φῶς, ὁ εἰς σὲ πιστεύων

610 οὐ καταισχύνεται ποτὲ τῶν ἐπιθυμουμένων.“

Εἰς δὲ τὸν οἶκον φθάσαντες τὸν ἴδιον, ἐν εἵχον,
καὶ τῷ θείῳ βαπτίσματι τῆς θείας κολυμβήθρας
τὸν γαμβρὸν τελειώσαντες, ἐποίησαν τὸν γάμον.

Σ. 49

Καὶ ἡ χαρὰ ἐπηύξανεν ἡ πάντιμος ἐκείνη,
615 ἔχαιρε δὲ ὁ Ἀμηνῶς τυχὼν τοῦ ποθομένου·
οὐδὲν γὰρ ἦν ποθούμενον, ἀγάπης οὐδὲν κρεῖττον·
ὅσον γὰρ φλέγεται ὁ πολὺν ἐπὶ ἀποτυχία,
τοσοῦτον οὖν καὶ ὁ τυχὼν τοῦ ἐρωμένου χαίρει.

Μετὰ δὲ τὴν συνάφειαν, ἣν ἔλαβεν ἡ κόρη,
620 καὶ ἔγέννησεν τὸν εὐγενῆ Βασίλειον τὸν Ἀκρίτην,
καὶ πλέον τότε ἐπηύξησεν τοῦ Ἀμηνῶ ὁ πόθος·
ἔρως γὰρ ἔφλεγεν αὐτὸν ὑπερνικῶν τὰ πάντα.

Τέλος τοῦ δευτέρου βιβλίου τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου.

Ὑπόθεσις τοῦ τρίτου. | Λόγος τῆς μάμμης τοῦ | Ἀκρίτου. Σ. 50

Ὁ τρίτος λόγος πέφυκε τῆς μάμμης τοῦ Ἀκρίτου,
καὶ πῶς αὐτὴ ἐπιστολὴν τῷ | Ἀμηνᾷ ἐκπέμπει,
625 ἥςπερ ἐκεῖνος ἀκουσθῇ | καὶ φοβηθῇ κατάραν,
εἰς τὴν Συρίαν | ἔφθασεν εὐθὺς πρὸς τὴν μητέρα,
καὶ πάλιν μετεστράφηκεν εἰς τὴν αὐτὸν ποθοῦσαν.

ΔΙΓΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Σ. 51

Ἡ μήτηρ δὲ τοῦ Ἀμηνᾷ, ἡ τοῦ Ἀκρίτου μάμμη,
ὥς εἰς ἀλήθειαν ἔμαθε τὰ κατ' αὐτῆς υἱοῦ τε,
630 ἀπὸ Συρίας ἔστειλεν τὰ γράμματα τοιαῦτα,
θρήνων μεστὰ ὑπάρχοντα, ὄνειδισμῶν καὶ πόνων
τῆς δὲ τοιαύτης τε γραφῆς ἦσαν οἱ στίχοι οὗτοι
„ὦ τέκνον μου, ποθεινότατον, μητρὸς παρηγορία,
πῶς ἐχωρίσθης ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἤγες εἰς τὰ ξένα;
635 Ἐτύφλωσας τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἔσβεσας καὶ τὸ φῶς μου,
πῶς ἀπαρνῆθης συγγενεῖς, πίστιν καὶ τὴν πατρίδα,
καὶ ἐγενόμην ὄνειδος εἰς ὅλην τὴν Συρίαν;
Σ. 52
Γεγόναμεν καὶ βδελυκτοὶ παρ' ὅλων τῶν ἀνθρώπων,
ὥς ἀρνησθαι τῆς πίστεως, καὶ ἀρνηταὶ τοῦ νόμου,
640 ὥς μὴ καλῶς φυλάξαντες τοὺς νόμους τοῦ προφήτου.
Τί τὸ συμβάν σοι, τέκνον μου, καὶ πῶς μετεπελάθου,
καὶ πῶς οὐκ ἐμνημόνευσας τὰς πράξεις τοῦ πατρός σου,
πόσους Ῥωμαίους κατέσφαξε, καὶ πόσους δούλους εἶχεν;
οὐ φυλακὰς ἐγέμισεν τοπάρχας ἀνδρειωμένους,
645 οὐ θέματα ἐκούρσευσεν ἀπὸ τῆς Ῥωμανίας;
δὲν ἐπλανήθη ὥσπερ σὺ νῦν γίνῃ παραβάτης.

Ὅταν δὲ τὸν ἐκύκλωσαν φουσσάτα τῶν Ῥωμαίων,
οἱ στρατηγοὶ τὸν ὠμνυον φρικωδεστάτους ἔρκους,
πατρίκιος νῦν τιμηθῆς παρὰ τοῦ βασιλέως,
650 νῦν γίνῃς δὲ καὶ στρατηγός, ἂν ῥίψῃς τὸ σπαθίον σου,

Τρ. 20

Σ. 53

- ἀλλὰ φυλάσσων πρόσταγμα ἐκεῖνος τοῦ προφήτου
δόξης ἐκατεφρόνησε, τὸν πλοῦτον ὑπερεῖδε,
καὶ μεληδὸν ἐκόπτετο, δὲν ἔρριπτεν τὸ σπαθί του.
Αὐτὸς δ' ἀνάγκην μὴ ἰδὼν, τὸν νόμον ὑπερεῖδες,
655 τῆς πίστεως, τῶν συγγενῶν, ἐμῆς τε τῆς μητρός σου.
Ὁ δὲ Μουσοῦρ ὁ θεῖός σου, ἐκεῖνος ὁ Ταρσίτης,
εἰς Σμύρνην ἐταξείδευεν, τὴν παραθαλασσίαν,
τὴν Ἀγκυραν ἐκούρσευσεν, τὴν Ἀκινὰν τὴν πόλιν,
τὴν Ἀφρικὴν, τὴν Τερεντὴν, καὶ τὴν Ἐπτακωμίαν,
660 καὶ ταῦτα τροπώσάμενος ἐστράφη εἰς Συρίαν.
Καὶ σὺ, ὦ δυστυχέστατε, ἐποίησας ταξείδιον,
καὶ ὅταν γενέσθαι βασιλεὺς ἔμελλες τῆς Συρίας
διὰ πόθον ῥωμανίτιδος καὶ γοητείας μάγης
τὸν ἑαυτὸν σου ἀπώλεσας, ἀχρειωθεὶς τελείως,
665 γέγονας δὲ κατάρατος εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον.
Πλὴν εἰ μὴ παραγίνεσαι τάχιον εἰς Συρίαν,
οἱ Ἀραβῖται βούλονται ἐμὲ τοῦ θανατῶσαι,
νὰ σφάζωσι τὰ τέκνα σου, πατρός ὡς ἀπιστοῦντος,
σοῦ τὰ τερπνὰ κοράσια ἄλλοις παραδοθῆναι,
670 καὶ ὁ θεὸς χαώσει σε ζῶντα ἀπὸ τὸν κόσμον.
Ἔστειλα δέ σοι, ὡς ὁρᾷς, ἐπίλεκτα φάρια,
τὸ βάδιον καβαλλίκευε καὶ τὸ δαγάλλον σύρει
τὸν μαῦρον μετὰ προσοχῆς ἐὰν καβαλλικεύσης,
ὡς αἰτὸς ἀνίπταται, οὐδέ τινας σὲ φθάνει.
675 ἔπαρε καὶ τὴν κόρην σου διὰ νὰ μὴν λυπῆσαι.
Εἰ δὲ καὶ μείνεις ἀπειθής, εἶσαι κατηραμένος.“
Σ. 54
- Λαβόντες δὲ τὰ γράμματα οἱ ἐκλεκτοὶ Ἀραβῖται,
πρόβωδον ἔχοντες καλὸν Ῥωμαῖον παιδευμένον,
εἰς Ῥωμανίαν ἔφθασαν εὐθέως μετὰ πόθου.

669 Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον τὸ χειρ. Τραπεζοῦντος ἔχει τοὺς ἐξῆς
ἀ διὰ σὲ στενάζουσι ἡμέρας τε καὶ νύκτας.
Ναί, τέκνον μου, γλυκύτατον, οὐκ εὐτερον τὴν μητέρα,
μὴ κατὰ γὰρ γῆρας μου εἰς ἄδην μετὰ λύπης,
μὴ βουληθῇς τὰ τέκνα σου ἀδίκως τοῦ σφαγῆναι,
μηδὲ τὰ σὰ κοράσια ἄλλοις παραδοθῆναι.
Ὁ τελευταῖος τῶν στίχων ὁμοιάζων τῷ στίχῳ 669 μαρτυρεῖ τὴν πλάνην τοῦ ἀντι-
γραφίου τοῦ χειρογράφου, ἐξ ἧς προήλθεν ἡ παράλειψις.

- 680 Ἦν δὲ τοῦ οἴκου πόρρωθεν τόπος ἡ Λευκοπέτρα,
καὶ ἀπὸ 'κεῖ ἐκρύφθησαν νὰ μὴν φανερωθῶσιν·
ἔστειλαν δὲ τὸν Ἀμηνρᾶν γραφὴν τε κατ' ἰδίαν,
καὶ οὕτως αὐτὸν ἐδήλωσαν διὰ τοῦ πιττακοφόρου
„Τὸ φέγγος φέγγει ὅλονυκτὶ καὶ ἂν βούλῃ πορευθῶμεν.“
- 685 Καὶ ὥς ἤκουσε τὰ γράμματα ἐθλίβῃ ἡ ψυχὴ του,
καὶ τὴν καρδίαν τιτρώσκεται, ἠλέησε τὴν μητέρα,
καὶ τέκνα κατηλέησε καὶ τὰς αὐτῶν μητέρας.
Ζῆλος ἀνῆψεν εἰς αὐτὸν διάπυρος καὶ μέγας
πῶς μέλλουσι παραλαβεῖν ἄλλοι τὰ τέκνα τούτου, Σ. 56
690 τὰς πόλεις καὶ τὰς χώρας του· ἔδακνεν ἡ ψυχὴ του·
οὐ γὰρ ποτε λανθάνεται ὁ παλαιὸς ὁ πόθος,
τοῦτον δὲ κατημαύρωσε τῆς κόρης ἡ ἀγάπη·
πόνος γὰρ ὁ σφοδρότερος ἀμαυροῖ τὸν ἐλάσσων· Τρ. 24
καὶ ἴστατο κατανοῶν τί ἄρα διαπράξῃ.
- 695 Ὡς λέων ὠρυόμενος ἐμδαίνει 'ς τὸ κουδούκλιν,
τὴν κόρην συμβουλεύεται οὕτως τὴν συντυχαίνει
„Κόρη μου, μυστικόν τινα λόγον θέλω εἰπεῖν σοι·
ὀλῖψιν ἔχω ἀφόρητον ἔνδοθεν τῆς καρδίας,
ἀλλὰ φοβοῦμαι πάντερπνη οὐκ ἀρεστὸν φανήσῃ·
700 ἰδοὺ καιρὸς ἐφέστηκε τὸ βέβαιον μαθεῖν σε.
Εἴπερ ἀγάπην καθαρὰν κέκτησαι πρός με, κόρη,
ἰδοὺ γὰρ εἰς περιστάσιν φιλίαν δοκιμάζω“. Σ. 57
- Ἡ δὲ ταῦτα ἀκούσασα ἐτρώθη τῇ καρδίᾳ,
καὶ μεγάλως στενάξασα πρὸς αὐτὸν οὕτως ἔφη
705 „ὦ ἄνερ μου, γλυκύτατε, φῶς τῶν ἐμῶν ὀμμάτων,
πότε σου λόγον ἤκουσα, οὐκ ἀρεστὸν μου εἶναι,
ποία δέ μοι περιστάσις χωρίσει με τοῦ πόθου;
Ἐὰν δέ μ' ἀποθανεῖν, οὐκ ἀπαρνήσομαί σοι“.·
„Οὐ πρὸς θάνατον, φίλτατε, ὁ Ἀμηνρᾶς ἀντέφη,
710 οὐκ ἔστιν ὥς ὑπέλαβες, μὴ γένοιτο, ψυχὴ μου,
ἀλλὰ ἡ μήτηρ μου γραφὴν ἔστειλ' ἀπὸ Συρίας
ὅτι κίνδυνον ἔχουσι, καὶ ἀπελθεῖν ἐθέλω,
καὶ στρατηγοὺς ἀπέστειλε μὲ ἵππους ἐκλεκτοὺς τε

- διὰ νὰ μὲ ἐπάρωσι νὰ πάγω πρὸς ἐκείνην.
- 715 Εἰ βούλει καὶ σὺ, κυρία μου, ὁμοῦ νὰ πορευθῶμεν
πρὸς τὴν Συρίαν τὴν τερπνὴν, ἰδῶμεν τὴν μητέρα,
καὶ πάλιν νὰ ὑποτρέψωμεν μετὰ χαρᾶς ἐνταῦθα,
οὐ χωρισθῆναι θέλω σοῦ οὐδὲ καμμίαν ὥραν.“
- Ταῦτα ἡ κόρη ὡς ἤκουσεν βαρέα ἀναστενάζει,
720 καὶ δάκρυα ἐστάλαζεν, ὁ νοῦς της ἐχάωθη,
καὶ παρעυθὺς ἠθέλησε νὰ ᾽πῇ τοὺς ἀδελφούς της
τὴν βούλησιν τοῦ Ἀμηνᾶ, πῶς θέλει νὰ πηγαίνει,
καὶ πάλιν περικόπτεται εἰς ταραχὰς καὶ μάχας,
μὴν φανερῶσθαι τὰ κρυφὰ μυστήρια καλοῦ της.
- 725 Μᾶλλον ὑπεσχέθηκε νὰ πάγῃ μετ' ἐκεῖνον,
καὶ οὕτως εἶπε πρὸς αὐτὸν „ Μετὰ χαρᾶς, αὐθέντα,
ὅπου κελεύης ἔρχομαι, ὅπου ἂν θέλῃς πάμε. “
- Αὐτὸς δ' ὅλως οὐκ ἤθελεν προσκατερεῖν ἐκεῖτε,
ἀλλὰ ταχὺ ἐβούλετο ἐλθεῖν πρὸς τὴν μητέρα
- 730 αὐτοῦ τὴν λίαν ποθητὴν, ἰδεῖν καὶ τοὺς οἰκείους,
φίλους ὁμοῦ καὶ συγγενεῖς, οἰκείους καὶ πατρίδα,
καὶ μετὰ τὸ ἰδεῖν αὐτοὺς καὶ ἐμιλῆσαι τούτοις,
πάλιν ἐβούλετο ἐλθεῖν καὶ μετὰ τῶν οἰκείων
πρὸς τὴν ἰδίαν σύζυγον, τὴν βασιλέως κόρην,
- 735 τὴν ἄγαν χαριτόβρυτον, ἐκείνην τὴν ὡραίαν.
- Τοιαύτας οὖν ὁ Ἀμηνᾶς βουλὰς προσεπενόει
ἐν τῷ ἰδίῳ λογισμῷ, καὶ φανερῶς οὐδόλως
ἐπεγνωρίσαι ἠθέλησεν γραφὴν δὲ τῆς μητρὸς του,
καὶ τὴν ἐξέλευσιν αὐτοῦ, πῶς ἀπελθεῖν ἐθέλει.
- 740 Θεὸς δὲ, τὸ παράδοξον, θαυματουργῶν ὡς κτίστης
καὶ τὰ κρυφὰ βουλευόμενα κατ' ὄναρ διαλύει.
- Ὁ μικρὸς της ἀδελφὸς κατ' ὄναρ εἶδε ταῦτα.
- Ταχὺ πρῶτ' σηκώνεται τοῖς ἀδελφοῖς του λέγει

Σ. 58

Tr. 26

Σ. 59

Σ. 60

Tr. 28

714 πάρωσι. 729 Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον τὸ χειρῶν. Τραπεζοῦντος ἔχει
ἰδεῖν τέκνα τὰ ἴδια, ἰδεῖν καὶ τὰς μητέρας
Φαίνεται δὲ ὅτι ἐγένετο ὅντως παράλειψις τοῦ στίχου τούτου, διότι τὸ χειρόγρ. "Αν-
δρου ἄρχεται τοῦ στίχου 730 „κὺτῶν τὰς λῖαν ποθητάς. . . .“ Ὅτι ὁρθῶς ἔχει ἐν-
ταῦθα τὸ μητέρας ἀποδεικνύει καὶ ὁ στίχος 637, οὐχ ἦττον δύναται νὰ διορθωθῇ καὶ
„αὐτοῦ τὴν λῖαν ποθητὴν“, ὅπως συμφωνῇ πρὸς τὸ μητέρα.

(καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτὸ τοὺς φανερώνει)
745 „Ὅραμα εἶδον, ἀδελφοί, ἐν ταύτῃ τῇ ἐσπέρᾳ·
γεράκια μεῦ ἐφάνησαν ἐπὶ Λευκῆς τῆς Πέτρας,
καὶ αἰτὸς χρυσόπτερος περιστερὰν ἔκυνῃγα,
ὥσπερ χιόνι ἦτον λευκὴ καὶ ὀσέβει ἔς τὸ κουβούκλιον
ἐν ᾧ κοιμᾶτο ὁ γαμβρὸς μετὰ τῆς ἀδελφῆς μας·
750 καὶ γὰρ ἐξεπήδησα συντόνως νὰ τὸν λάβω·
ἀπλόνοντας τὰς χεῖράς μου λαμβάνω καὶ τοὺς δύο·
ἀπὸ σπουδῆς μου τῆς πολλῆς ἔξυπνος ἐγενόμην.“

Καὶ τότε πρῶτος ἀδελφός, αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος,
οὕτως ἀνταποκρίνεται τὸν ὄνειρον δηλώνων
755 „Τὰ γεράκια, ἑπὶ ὄψεσιν εἰσὶν ἄρπαγες ἄνδρες,
τὸν αἰτὸν, ὃν ὄψεσιν, δοκεῖ γαμβρὸς μας νὰ ἴναι,
περιστερὰ δ' ὀπὸ ἑτρεχεν ἦτον ἡ ἀδελφὴ μας·
καὶ βλέπετε καλῶτατοι μὴ τὴν κακοποιήσῃ.
Ἄλλ' ἅς καθαλλικεύσωμεν, καὶ ἅς περιγυρισθῶμεν
760 ἔνθα εἶδες τὸν ὄνειρον μετὰ τῶν ἱεράκων“

Οἱ πέντε καθαλλίκευσαν ἔς τὴν Λευκοπέτραν ἦλθον,
τοὺς Ἀραβίτας εὗροσαν κατὰ τὸ ὄνειρόν τους·
ὅμως τοιαῦτα πρὸς αὐτοὺς γελῶντες προσελάλουν
765 „Καλῶς ἦλθατε, ἄρχοντες, γεράκια τοῦ γαμβροῦ μας.“
(Ἐκεῖνοι δὲ ἐδύνουνταν τί νὰ ἀποκριθοῦσιν.)
„Τί ὧδε ἐπεζεύσατε, οὐκ ἦλθατε εἰς οἶκον;“

Ἐκεῖνοι δὲ μὴ ἔχοντες τί ἀνταποκριθῆναι,
770 ἄκοντες, μὴ βουλόμενοι εἶπεν τὴν ἀλήθειαν·
φόβος γὰρ ἀπροσδόκητος ἀλήθειαν ἐκφαίνει,
ὁ δὲ γε προσδοκώμενος γεννᾷ ἀπολογίαν.
„Ἐχθὲς ἐπαραμείναμεν, ἐστάθημεν εἰς ὧδε.“
Ἐκεῖνοι δὲ τοὺς ἔλαβον, ἔς τὸν Ἀμηνᾶν ἐφθάσαν,
ἐκεῖνον κατωνείδον ὡς αἷτιον τοῦ ἔργου·
κατηγορίας ῥήματα ἐλάλησαν ἔς ἐκεῖνον.
775 „ὦ Ἀμηνᾶ, τοιαύτας, σὺ, τὰς γνώμας ὑπεσχέθης,
θέλοντας εἰς τὸ ὕστερον ἡμᾶς χωρίσαι ταύτης,
τῆς ἀδελφῆς τῆς ποθητῆς, τῆς πανωραιοτάτης;

- Ἰδοὺ φαρία σ' ἔστειλαν ἐπίλεκτα, δρομαῖα,
ἀγένεια παλληκάρια ἀπὸ τῶν Ἀραβίτων·
780 καὶ εἰ τοιαῦτα βούλοιο καὶ μελετᾶς ποιῆσαι, Σ. 63
ὥστε κρυφίως φεύξασθαι ἀπὸ τῆς Ῥωμανίας,
τὴν ἀδελφὴν μας ἄφησον, τὸν παῖδά σου κατὰθου,
ἡμεῖς αὐτοὺς ἐκθρέψομεν, θεὸς ἐκδικὸς ἔστω.
Σὺ δέ, φίλε ἡμῶν γαμβρὲ, καὶ πρῶτε τῆς Συρίας,
785 ἐκεῖνα λαβὼν, ἃ ἔφερες, πορεύου ἔνθα βούλει.“
Ταῦτα δ' ἀκούσας Ἀμηνᾶς, ὁρῶν καὶ τοὺς ἐλέγχους,
φωνῆσαι μὴ δυνάμενος, ἢ ἀντειπεῖν οὐκ ἔχων,
αἰσχύνης, φόβου, θλίψεως ἀνάπλεως τυγχάνει,
αἰσχύνης προσδοκώμενος, ὡς ξένος τε τυγχάνων,
790 καὶ δεδοικῶς ἐξίστατο ἄφωνος παρὰ πάντας·
ἔπιασε λύπην ἄπειρον τὸν χωρισμὸν τῆς κόρης.
Λαβὼν δὲ τὴν ὁμόζυγον, ἐμβαίνει ἔς τὸ κουβούκλιν· Τρ. 32
ἐλόγιασε νὰ γνωρίσθῃκεν ἀπὸ αὐτὴν ἡ πρᾶξις, Σ. 64
καὶ δὲν ἐγίνωσκε λοιπὸν ὅτι θεὸς κατ' ὄναρ
795 ἐδήλωσε τοῖς ἀδελφοῖς τὴν κρυπτομένην πρᾶξιν,
καὶ λέγει „ Πῶς ἐποίησας ταύτην; “ μετὰ δακρύων,
„ Τοιαῦτα πράττουσι λοιπὸν οἱ εὐγενεῖς, φιλτάτη;
οὐ πᾶσαν γάρ μου τὴν βουλὴν σοὶ ἀνεθέμην μόνη;
οὐχ ὑπεσχέθης μοι ἐλ' εἶν μετὰ περιχαρίας;
800 μὴ σὲ ἠνάγκασα ἐγὼ, μὴ σὲ ἐβιασάμην;
μᾶλλον δὲ παρεκάλεσας ἔχειν σε συνοδίαν,
καὶ μετὰ σοῦ συγχαίρεσθαι καὶ πάλιν ὑποστρέψαι.
Σὺ δὲ θεοῦ μὴ ἔχουσα φόβον πρὸ ὀφθαλμῶν σου,
τοὺς ἀδελφοὺς ἀνήγγειλας, βούλονταί με φονεῦσθαι·
805 οὐ μνημονεύεις ἐξ ἀρχῆς τί μετὰ σοῦ ἐγεγόνει,
ὅμως εἰς λήθην ἔρριψας ὅσα εὐεργετήθης. Σ. 65
Αἰχμάλωτον σὲ ἔκράτησα καὶ αὐθέντρα ἐγεγόνεις,
δούλην σὲ ἔπῃρα ἐκ τῶν σῶν, ὡς δοῦλος ἐγενόμην,
ἃ ἤθελες ἐγένοντο, καὶ ὁ πόθος σου ἐπληροῦτο,
810 δέσμιον μὲ ἐκράτησας, ὡς σὺ τοῦτο γινώσκεις·
διὰ τὴν ἀγάπην σου ἐγὼ ἦλθον εἰς Ῥωμανίαν,
γονεῖς τε καὶ τὴν πίστιν μου ὡς διὰ σὲ ἠρνήσθην,

- σὺ δὲ μοι ἐπροξένησας θάνατον διὰ ταῦτα.
 Βλέπε κακῶς μὴ παραβῆς τοὺς ἐν τῷ μέσῳ ὄρκους,
 815 τὸν ἔρωτα μὴ ἀρνηθῆς, ὃν ἔχομεν οἱ δύο·
 εἰ δὲ παραπικράνεις με καὶ τὴν ζωὴν μου θλίψεις, Τρ. 34
 πάντως νὰ σύρω τὸ σπαθί καὶ νὰ σφαγῶ ἀτός μου·
 ἄνδρας γὰρ κτείνει ὁ πόλεμος, τοὺς δὲ δειλοὺς ἢ νόσος,
 καὶ σὲ οἱ φρονιμώτεροι πάντοτε λαιδωροῦσιν, Τρ. 66
 820 ὥς μὴ φυλάξασαν ἀνδρὸς μυστήρια, φιλτάτη.
 Ὃν εἶχες σὺ ἀνασασμὸν καὶ παρηγόρημά σου
 ἀδίκως θανατώτουςιν οἱ ἀδελφοί σου κόρη.
 Ὡς τὸν Σαμψὼν ἡ Δαλιδὰ παρέδωκε σφαγῆναι,
 οὕτω καὶ σὺ τὸν φίλτατον καὶ περιπόθητόν σου.“
 825 Τοιαῦτα εἶπ' ὁ Ἀμηνῆς τῇ κόρῃ μετὰ πόνου,
 αὐτὴν γὰρ ὑπελάμβανεν βουλήν αὐτοῦ εἰπεῖν τε·
 ὁ ἔρως γὰρ ἀτιμασθεὶς κακολογίαν φέρει.
 Ἡ κόρη ταῦτα ὥς ἤκουσε ἄλλαλη κατεστάθη
 καὶ ἡσυχάζουσα λαμπρῶς ἐπὶ πολλὰς τὰς ὥρας·
 830 πᾶς γὰρ ὁ πταίων ἔτοιμον ἀπολογίαν ἔχει,
 ὁ δὲ μὴ ἔχων πταίσιμον σιγὴν τε ὑποφέρει.
 Μόλις δὲ τὸ κοράσιον εἰς ἑαυτὴν ἐλθοῦσα, Σ. 67
 ἔφησε ταῦτα πρὸς αὐτὸν μετὰ πολλῶν δακρύων
 „Οὐκ ἔστι τοῦτο, αὐθέντα μου, βουλήν σου φανερῶσαι·
 835 εἰ γὰρ αὐτὸ πεποίηκα πυρίκαυστος γενοίμην,
 παράδειγμα ἐν τοῖς λοιποῖς, πᾶσι τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ,
 ὥς τοῦ ἀνδρὸς μυστήρια κατὰδηλα ποιοῦσα.“
 Βλέπουσα γὰρ τὸν Ἀμηνῆν αὐξάνοντα τὴν λύπην,
 παράφρονα γενόμενον ἐκ τῶν πολλῶν δακρύων,
 840 τὸ γὰρ πολὺ τῆς θλίψεως γεννᾷ παραφροσύνην, Τρ. 36
 ἐντεῦθεν καὶ παράλογα τινὰ κακολογᾶται,
 μήπως καὶ γὰρ τὴν ἑαυτὴν τῷ ξίφει ἀναλώσῃ,
 ἐξῆλθε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς βοῶσα, τρυχομένη,
 „ὦ ἀδελφοὶ γλυκύτατοι, τί μᾶτην ἐνοχλεῖτε
 845 τὸν μήπω ἀδικήσαντα ; ἰδοὺ γὰρ ἀποθνήσκει Σ. 68
 καὶ ἀναιρεῖ τὸν ἑαυτὸν ἀπὸ παραπληξίας.

- Διὰ τὸν θεὸν, καλοὶ ἀδελφοί, μὴν ἀποθάνῃ ἀδίκως,
ὥς δι' ἐμὲ ἡρνήσατο γένος τε καὶ πατρίδα·
οὐ γάρ ποτε οὖν κατ' ἐμοῦ κακὸν τι ἐβουλήθην,
850 ἀρτίως δὲ φοβούμενος μητρὸς αὐτοῦ κατάραν
εἰς τὴν Συρίαν ἀπήρχετο συντόμως ὑποστρέψαι.
ἔξεῖπε γάρ με τὴν βουλὴν, ἔδειξε καὶ τὸ γράμμα·
καὶ μὴ νομίσης, εἶπέ μοι, νὰ πάρω ἡγὼ κατάραν.
Πῶς ἐσεῖς πτοούμενοι τὴν μητρικὴν κατάραν,
855 μόνοι κατατολμήσατε ἐλθεῖν εἰς μυριάδας,
καὶ πόλεμον ἐσυνήψετε μέγιστον εἰς κλεισοῦραν,
μὴ φοβηθέντες θάνατον παρὰ μητρὸς κατάραν·
Ταύτην αὐτὸς οὖν δεδοικῶς βούλεται πορευθῆναι.“ Σ. 69
- Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς ἀδελφοὺς ἐκείνη προσεφώνει,
860 θερμὰ κινεῦσα δάκρυα, ἀνάσπα καὶ τὰς τρίχας.
Ἐκεῖνοι δὲν ὑποφέρουσιν ὄραν θρῆνον τῆς ἀδελφῆς των,
λόγους τῆς λέγουσιν ἐκεῖ νὰ τὴν παρηγορήτουν
„ Ἐσένα ὅλοι ἔχομεν ψυχὴν παρηγορίαν,
καὶ τοῦτο ἀκρίβειαν ἔχομεν ἵνα κακὸν μὴ πάθῃς,
865 ἐπεὶ δὲ θέλεις καὶ ἐσὺ νὰ πάγῃς μετ' ἐκεῖνον,
θεὸν ἃς δώσῃ μάρτυρα νὰ ὑποστρέψῃ πάλιν·
ἡμεῖς νὰ ὑπερευχώμεθα καλῶς κατευοδεῖσθαι.“
Καὶ παρευθὺς ἀμφοτέρω εἰς τὸν γαμβρὸν εἰσῆλθον, Τρ. 38
ζητῶντάς του συγχώρησιν τῶν πρώην λαληθέντων
870 „ Καὶ μὴ μνησθῇς ἡμῶν, γαμβρὲ, ὅσα ἐξείπομέν σοι·
οὐ γάρ ἡμῶν τὸ αἶτιον, πάντως σὸν ἐστὶ πταῖσμα Σ. 70
νὰ μὴν γνωρίζωμεν ἡμεῖς ἐκεῖνα, ὅπου ἴθις νὰ κάμῃς.“
- Εὐθὺς ἐσυνεχώρεσεν, ἅπαντας κατεφίλει,
καὶ στὰς ἐπὶ ἀνατολὰς χειρὰς πρὸς ὕψος αἶρει,
875 „ Χριστέ μου, ἐξεφώνησε, υἱὲ Θεοῦ καὶ λόγε,
ὁ πρὸς τὸ φῶς ἐλκύσας με τῆς σῆς θεογνωσίας,
ἐκ σκότους λυτρωσάμενος καὶ τῆς ματαίας πλάνης,
εἰ ἐπιλάθομαι ποτε φιλτάτης γυναικός μου,
εἰ τοῦ τερπνοῦ ἀνθρώπου, υἱοῦ τοῦ προθυμένου,
880 καὶ οὐχ ὑποστρέψω τάχιον εἰς τὴν ἡμῶν οἰκίαν,

τάχιον νὰ ἀπολεσθῶ ψυχῇ τε καὶ καρδίᾳ,
κατάβρωμα νὰ γενῶ εἰς τὰ θηριὰ, τῶν πετεινῶν ὡς τὰ ὄρη,
καὶ οὐ λογισθῶ εἰς χριστιανῶν τῶν ἐκλεκτῶν μερίδα.“

- Καὶ τότε ἤρξατο λοιπὸν τὰ τῆς ὁδοῦ φροντίζειν, Σ. 71
885 καὶ ἐκπληρώσας ἅπαντα δι' ἡμερῶν τῶν δέκα,
γνωστὴ πᾶσιν ἐγένετο ἐξέλευσις ἡ τούτου,
καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἔτρεχε τῶν συγγενῶν καὶ φίλων.
Καὶ ἦτον νὰ ἰδῆς τοὺς ἔρωτας, ποῦ ὀφλόγιζον καρδίας·
κρατήσας γὰρ ὁ Ἀμνηῶς ἐκ τῆς χειρὸς τὴν κόρην
890 μόνος εἰσῆλθεν μετ' αὐτῆς εἰς τὸ κουβούκλι μέσα,
δάκρυα δὲ ἐκίνησεν ἐκ βάθους τῆς καρδίας,
οἱ στεναγμοὶ ἀνέπεμπον ἤχους παρηλλαγμένους.
„Δός μοι λόγον, γλυκύτατε, καὶ δός μοι δακτυλίδιν,
καλήγνωνμε, νὰ τὸ φορῶ ὥστε νὰ ὑποστρέψω.“
895 Στενάξας δὲ ἡ πανεύμορφος ἔλεγε πρὸς ἐκεῖνον
„Βλέπε, αὐθέντα μου χρυσέ, μὴ ἔρους καταλῦσαι
καὶ ἀποδώσῃ σοι Χριστὸς, ὁ κρίνων δικαίως πάντας· Σ. 72 Τρ. 40
δίκαιος γὰρ κριτὴς ἐστὶν ἀποδιδούς ἐκάστω
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ φρικτῇ δοῦναι κατὰ ἀξίαν.“
900 „Εἰ τοῦτο πράξω, φίλτατε, “ὁ Ἀμνηῶς ἀντέφη,
„καὶ ἀθετήσω ἔρωτα, ὃν εἶχομεν οἱ δύο,
ἢ θλίψω τὴν καρδίαν σου, ὥ πανωραιοτάτη,
ἀνταποδώσῃ μοι Χριστὸς, ὁ κρίνων δικαιοσύνην·
γραφὴν γὰρ προσδεξάμενος μητρὸς ἀπὸ Συρίαν,
905 ἐτύπωσα τοῦ ἀπελθεῖν φοβούμενος κατάραν·
πᾶσι γὰρ δίκαιόν ἐστιν γονεῖς μὴ παρακούειν.“
Ἐγένετο δὲ σύμβουλος καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὅρκος,
(καὶ συμβουλὴ ἐγένετο, ἀνάμεσον εἰς πάντας).
Πάντες προέπεμψαν αὐτὸν μετὰ χαρᾶς μεγάλης,
910 καὶ τραγωδεῖν ἀπῆρξατο φθεγγόμενος τοιάδε Σ. 73
„Νεώτεροί μου ἀνδρίζεσθε, φαρία μὴν κατοκνεῖτε,
βροχὰς, χειμῶνας, παγετοὺς ἀντ' οὐδενὸς ἡγεῖσθε,
νὰ μὴν ἀργήσω σήμερον κατὰ τὸ ὠρισμένον,

881 Λείπει ὁ στίχος ἐκ χειρογ. Τρ. 899 τῇ ἡμέρᾳ (ὅς). 908 Ὁ στίχος οὗτος περιτετεύει. 909 Τότες πάντες. 911—969 Λείπουν ἐκ χειρ. Τραπεζοῦντος.

ὄνειδισθῶ εἰς τὸ γένος μου, καὶ δὲν θέλω νὰ ζῶ εἰς κόσμον.“

915 Αὔθις ἀπεχαιρέτησε τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους,
τοὺς ἅπαντας ἡσπάζετο μετὰ περιχαρίας.

Καὶ τοῦτο ἐξεφώνησαν ἅπαντες ὁμοφώνως
„Ὑπαγε, αὐθέντα μας, καλῶς, θεὸς ἐνδυναμώσαι,
ἡμᾶς δὲ ἀξιώσειεν ἰδεῖν σε διὰ τάχους.“

920 Κἀκεῖθεν μὲν ὑπέστρεφον εἰς τὰς οἰκίας πάντες,
ὄντες δεινοὶ καὶ σκυθρωποὶ, κακὸν ὥς πεπονθότες·
τοιούτος γὰρ ὁ χωρισμὸς τῶν ἀγαπώντων πάντων,
τήκει δὲ πάντων τὰς ψυχὰς, δαμάζει τὰς καρδίας,
διάπυρον τὸν λογισμὸν τῆς χωρισίας κάμνει.

Σ. 74

925 Ἐμίσειεν δὲ ὁ Ἀμηρᾶς καὶ εἶχε πολὺν πόνον,
καὶ καθ' ἐκάστην ἔστελλε γραφὰς πρὸς τὴν φιλτάτην
„Μὴ λυπηθῇς, παρακαλῶ, εὐχου με δὲ τὸ πλεόν.“
Τοὺς νέους δὲ τοὺς ἑαυτοῦ ἰκέτευεν ἐκ πόθου

„Ἀρχοντες, λέγων, ἀδελφοὶ, φίλοι καὶ νεανίσκοι,
930 πάντες συναγρυπνήσατε καὶ κόπους ὑποστήτε,
τὰς συνταγὰς πληρώσατε τὰς ἡμετέρας φίλοις,
ὥς ὑπεσχέθητε δι' ἐμὲ λέγοντες ἀποθνήσκειν·
τοῦτο δὲ οὐ πρὸς θάνατον, ἐρωτικὸν δὲ μᾶλλον·
φλέγεται γὰρ μου ἡ ψυχὴ καὶ κλαίει ἡ καρδιά μου

935 τὸ ἄπειρον διάστημα τοῦ δρόμου ἐπιβλέπων·
πότε γὰρ κάμπους τοὺς πολλοὺς καὶ τὰς δεινὰς κλεισούρας, Σ. 75

καὶ ποταμοὺς τοὺς φοβεροὺς διέλθωμεν ἀντάμα ;
πότε ὑπερβησόμεθα τοὺς κάμπους τοὺς ἀνύδρους,
καὶ τὸν Ῥουχᾶν προφθάσωμεν, ἰδῶμεν τὴν μητέρα ;

940 ἅπαντα δὲ πληρώσαντες σὺν τῇ μητρί μου πάλιν
ἔλθωμεν ἐν τοῖς μέρεσιν καλλίστης Ῥωμανίας,
καὶ τὴν ἐμὴν θεάσομαι πέρδικα τὴν ὠραίαν,
καὶ αὖθις τὸν πανεύγενον καὶ πάγκαλλον υἱόν μου.

Τίς γὰρ μοι δώσῃ πτέρυγας νὰ πετασθῶ, φιλτάτη,
945 καὶ καταλάβω σύντομον πρὸς σέ, χρυσῇ τρυγόνᾳ,
πόσα στενάζει δι' ἐμὲ ἡ πάντερπνος ἀηδόνα,
καὶ τὰς ὁδοὺς σκοπεύουσα ἡμέραν τε καὶ νύκτα·

- πεφύκασι γὰρ μέριμναι πολλαὶ τοῖς ἀγαπῶσι,
φροντίδες γὰρ βιωτικαὶ καὶ κίνδυνοι καὶ φόβοι. Σ. 76
- 950 Ἄλλ', ὦ καλοὶ νεώτεροι, εὐγενικοὶ μου ἀγοῦροι,
ὕπνον ἀποδιώξατε καὶ ῥαθυμίαν πᾶσαν,
ὅπως ταχίστως φθάσωμεν εἰς τοῦ Ῥουχᾶ τὸ κάστρον,
καὶ μετὰ ταῦτα ἔλθωμεν πάλιν εἰς Ῥωμανίαν·
πολλάκις γὰρ ἐρρύσθητε δι' ἐμοῦ ἐκ κινδύνων.
- 955 Ν' ἀφήσω θέλω τὰ πολλὰ καὶ πρὸς ἐσᾶς ἐξείπω,
ὃ πρὸ ὀλίγον γέγονεν εἰς τὸ Μυλοκοπόδιον,
ὁπότεν ἐκυκλώσασιν ἡμᾶς γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι,
ἡμεῖς δὲ εἰς ἀπόγνωσιν κατήχθημεν θανάτου,
ἀποκλεισθέντες ἔμπροσθεν, καθάπερ εἰς τὸν τάφον,
- 960 μὴ ἔλπιζε τις ἐξ ἡμῶν ὑπεξελθεῖν ἐκεῖθεν,
ἐγὼ δὲ κατεπήδησα καὶ μέσον τούτων ἤλθον,
τοὺς μὲν εἰς ἄδην ἔπεμψα, τοὺς δ' ἄλλους ἐτρεψάμην. Σ. 77
Μόνος δὲ τρέψας ἅπαντας, φυγάδας δὲ ποιήσας,
ἄβλαβοι ἐφυλάχθημεν σὺν τῇ αἰχμαλωσίᾳ.
- 965 Ἀρτίως δὲ ὁ πόλεμος ἐρωτικός δὲ μάλλον.
καὶ τοῦτο ὑμᾶς παρακαλῶ ἵνα μὲ συνεργῇτε·
Ταῦτα καὶ ἄλλα πλείονα τοῖς μετ' αὐτὸν ἐλάλει
ὁ Ἀμηνῆς ἐν τῇ ὁδῷ μὲ πόνον τῆς καρδίας·
οὕτω γὰρ φλέγει τοὺς αὐτὸν ὑπήκοντας ὁ ἔρωσις,
- 970 ὥς πάντα μὲν καταφρονεῖν αὐτῷ δὲ προστηνέχθαι.
Βλέποντες τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ Ἀμηνᾶ οἱ δοῦλοι
εὐθὺς ἀνταποκρίνονται πρὸς τὸν αὐτὸν τοιοῦτα
,,Ὅπου θέλεις ἃς γενοῦν τὰ ὑπέρβια, αὐθέντα,
οὐ γὰρ εὐρήσεις ἀφ' ἡμῶν ἀφορμὴν ῥαθυμίας.“
- 975 Ἐπεὶ γὰρ ἤλθον τὰς μονὰς καθ' ἕκαστον ἡμέρας,
καὶ ὅτε ἐκατέλαβον εἰς τὰς δεινὰς κλεισούρας,
εὔρον λέοντα φοβερόν τὴν ἔλαφον κρατοῦντα·
ὥς δὲ τοῦτον ἐσκέψαντο τοῦ Ἀμηνᾶ οἱ ἀγοῦροι,
ἅπαντες ἐπτοήθησαν κρυβέντες εἰς τὰ δάση,
- 980 καὶ λυπηθεὶς ὁ Ἀμηνῆς τὸν λέοντα ἐφώνει Τρ. 42
,,Ὡς, σύγε, κατετόλμησας, δεινότατον θηρίον,
καὶ παρεμπόδισας ὁδὸν ἐρωτικῆς φιλίας;

Ἐγὼ δὲ τὴν ἀνταμοιβὴν ἀξίαν νὰ τὴν δώσω.“
 Βαρέαν ῥαβδέαν τό ὕωπεν ἀπάνω εἰς τὸ κεφάλι,
 985 νεκρὸς εὐθύς ἐπόμεινεν εἰς γῆν ἐξηπλωμένος·
 καὶ παρευθὺς προσέειπε τοὺς ἑαυτοῦ ἀγούρους
 „ Ὀδόντας ἀνασπάσατε ἅπαντας τοῦ θηρίου,
 ὁμοίως καὶ τοὺς πόδας του, τοὺς ὄνυχας εὐγάλτε,
 990 τοὺς ὄνυχας εὐγάλετε τοῦ δεξιοῦ ποδὸς του,
 ἵνα φορέσωμεν αὐτοὺς τὸν ποθητὸν υἱόν μου,
 τὸν Διγενῆ Καππάδοκα, Βασίλειον τὸν Ἀκρίτην,
 ἔταν θεοῦ θελήματι ἐλθῶμεν εἰς Ῥωμανίαν.“

Σ. 79

Καὶ πάλιν ἐπορεύοντο μετὰ σπουδῆς τὸν δρόμον·
 ἀλλήλους τοὺς ἠναγκάζοντο ταχὺ νὰ περιτρέχουν·
 995 οὐδένας τῶν ἦν ῥάθυμος, οὐδένας ἐκοιμήθην,
 ἔρως ὑπῆρχεν εἰς αὐτοὺς, οἷον οὐκ εἶδεν ἄλλος.

Ὅταν δὲ ἐπλησίασαν εἰς τοῦ Ῥουχᾶ τὸ κάστρον,
 ὁ Ἀμηρᾶς ἐπρόσταξε τέντας νὰ στέσουν ἔξω,
 καὶ δύο ἐκ τῶν ἀγούριων του ἔπεμψεν εἰς τὸ κάστρον
 1000 νὰ δώσουν λόγον τῆς μητρὸς πῶς ἦλθεν ὁ υἱὸς τῆς.
 Καὶ πορευθέντες τάχιον ἐποίησαν ὡς εἶπεν.

Σ. 80

Ἢ μήτηρ του δὲ ὡς ἔμαθεν τὸν ἐρχομὸν ἐτούτου,
 υἱοῦ τῆς δὲ τοῦ Ἀμηρᾶ, τοῦ θαυμαστοῦ καὶ ξένου,
 οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξείπειν ἥς χαρμονῆς ἐπλήσθη,
 1005 κ' ἐκ τῆς μεγάλης τῆς χαρᾶς ἐχόρευεν ὀλίγον·
 ὁμοίως δὲ οἱ συγγενεῖς καὶ ὅλοι τοὺς οἱ φίλοι
 ἐξῆλθον μετὰ χαρᾶς εἰς συναπάντησίν του.

Τρ. 44

Εὐθέως γὰρ ἐπέζευσαν καὶ τοῦτον προσεκύνουν,
 φέροντες δάκρυα καὶ χαρὰν, ἔθεν οὐ προσεδόκουν·
 1010 καὶ πρὸς βραχὺ ὀρηνήσαντες χαρὰν εἶχον μεγάλην,
 καὶ κατεσπάζοντον αὐτὸν ἐκ πόθου, ὥσπερ ξένον,
 εἰς μέρος μὲν οἱ συγγενεῖς, εἰς ἄλλο δὲ ἡ μήτηρ,
 περιπλεκόμενοι αὐτὸν, συγχαίροντες ἀλλήλους,
 καὶ χωρισμὸν, ὃν ἔλιπεν, οὐδόλως μνημονεύουν.

Σ. 81

1015 Ὅμως δὲ πάντες μετ' αὐτοῦ ἦλθον εἰς τὰ οἰκεῖα.

988. 989 Ἀντὶ τῶν δύο τούτων στίχων τὸ χειρογ. Τρ. ἔχει ἓνα καὶ μόνον.
 1011 κατεσπάζοντὸν ἐκ.

Καὶ τίς δύναται ἐξειπεῖν καὶ σαφηνίσαι πάντα
 ἐκεῖνα τὰ γινόμενα ἐν ἐκείνῳ τῷ οἴκῳ ;
 οὐδεὶς καρδίαν εἶχε γὰρ σιδηρᾶν τοῦ μὴ θρηνῆσαι,
 οὐδ' εἶπερ δέκα στόματα καὶ δέκα γλώσσας ἔχει,
 1020 καὶ τὴν φωνήν του στερεὰν καὶ χάλκινην καρδίαν·
 τὰ φαετὰ, τοὺς πότους τε καὶ τοὺς χοροὺς ἐκείνους,
 (ἀφοῦ δὲ πάντες ἔφαγον κ' εὐφράνθησαν ἀλλήλους,)
 κιθάρας τε καὶ φόρμιγγας, σύριγγας καὶ τυμπάνους·
 καὶ τότε πάντες ἔφαγον καὶ ἔπιον χαρέντες,
 1025 καὶ πάντες ἐκορέσθησαν ἐκ τῶν ἡδέων ἐκείνων.

Ἦρξατο τότε ἐρωτᾶν τὸν Ἀμηνᾶν ἡ μήτηρ
 „Υἱέ μου, ὦ παμφίλτατε, φῶς τῶν ἐμῶν ὀμμάτων,
 καὶ παραμύθιον ψυχῆς, τιμὴ τοῦ γερατειοῦ μου,
 τὸ ἀγαλλίαμα ἐμὸν, ἡ ἐμὴ θυμηδία,

1030 τί τόσον ἄργησας τέκνον εἰς Ῥωμανίαν ;

Ἐγὼ γὰρ μὴ ὀρώσά σε φῶς οὐκ εἶχον καθόλου,
 οὔτε βλέπειν τὸν ἥλιον, οὔτε ζῆν εἰς τὸν κόσμον.
 Πάλιν, υἱέ μου, λέγω σοι πῶς ἔχεις μετὰ κόρης,
 ἐκείνης τῆς φιλτάτης σου, ἐκείνης τῆς ὠραίας,

1035 δι' ἧς τὴν πίστιν ἄφησες, δι' ἧς καὶ τὴν πατρίδα,

δι' ἧς καὶ τὴν γυναῖκά σου, δι' ἧς καὶ τὰ σὰ τέκνα,
 τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους σου, ἅπαντας καταλείψας,
 καὶ ἐπιλήσμων γέγονας ἀπάντων τῶν πραγμάτων,
 καὶ ἀρχῆς κατεφρόνησας καὶ πλοῦτον ὑπερείδες,

1040 πάντες δὲ ἐψήριζον γενέσθαι βασιλέαν ;

Συρία δέ σε ἅπασα ἀνδρειωμένον εἶχεν,
 καί, σὺ, τῆς τύχης σου, υἱέ, ἐμποδιστὴς ἐγένου,
 διὰ Ῥωμαίας γὰρ μιᾶς ἀπώλεσας τὰ πάντα.

Καὶ τί τοῦτο πεποίηκας, τέκνον, οὐκ ἐφοβήθης

1045 ἵνα μή σου οἱ Ἀραβες στέρησουσιν ἐκ πάντων ;“

„Ἐγὼ, γλυκέα μητέρα μου,“ ὁ Ἀμηνᾶς ἀντέφη,

„ὥς ἤκουσά σου τῆς γραφῆς, καὶ φοβηθεὶς κατάραν,

εὐθύς ἐσυμβουλευθῆκα βουλὴν μετὰ τῆς κόρης,

εἰ θέλει δὲ νὰ ἔλθωμεν ἐνθάδε μετ' ἐκείνης·

- 1050 ἐκεῖνοι δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως οἱ γυναικάδελφοί μου
 πῶς τὴν βουλήν ἐμάθασιν, οὐκ οἶδα ποῖος τὴν εἶπεν,
 (τίς ἦτον ἐκεῖνος, ὅπου ἔδειξε τὴν γνώμην πρὸς ἐκείνους),
 ἴσως εἰ ὁ θεὸς αὐτοῖς ἐπέδειξε κατ' ὄναρ, Σ 84
 διότι ἐγὼ ἠξεύρω το ἡ κόρη δὲν τὸ εἶπε,
- 1055 ἀλλὰ πάντα μας τὰ κρυπτὰ ἔνδον τῆς τὰ φυλάττει·
 αὐτίκα τε μετὰ θυμοῦ καὶ μετ' ὀργῆς μεγάλης
 ἀπειλικῶς μὲ ἤλεγξαν, ἀγριωδῶς ἰδόντες,
 καὶ εἶπασί μου τὴν βουλήν, ἣν κεκρυφίως εἶχον.
 Καὶ εἶπερ λόγον ἔλεγον ἐγὼ ἐκείνοις τότε,
- 1060 σπαθία καὶ κοντάρια ἦλθον ἂν πρὶν ἐλπίσαι,
 μόνον, αἰσχύνῃς ἔμπλεως γενόμενος καὶ φόβου, Τρ. 48
 βλέπων καὶ τοὺς ἐλέγχους μου, ἄφωνος ἐστάθην.
 Ἡ κόρη δὲ ὡς τὸ ἤκουσε ἔς τοὺς ἀδελφοὺς ἐξῆλθε
 καὶ λέγει ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ὦ ἀδελφοί μου, φίλοι,
- 1065 τὸν μήπω βλάψαντα ὑμᾶς μὴ μάτην ἐνοχλήτῃ·
 ἰδοὺ γὰρ πάντες βλέπουσιν ὡς δι' ἐμὲ τὰ πάντα, Σ. 85
 πίστιν, πατρίδα ἠρνήσατο καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους,
 νῦν δὲ φοβούμενος μητρὸς τῆς ἑαυτοῦ κατάραν,
 εἰς τὴν Συρίαν ἄπεισι ταχέως ἐπιστρέψαι.
- 1070 Ταῦτα ἡ κόρη λέγουσα τὰ δάκρυα ἐκίνει,
 οἱ δ' ἀδελφοὶ μὴ φέροντες θρῆνον τῆς ἀδελφῆς τους,
 ἅπαντες πρὸς με ἦλθασιν ὁμοῦ μετὰ τῆς κόρης
 συγχώρησιν νὰ λάβωσι τῶν πρώην λαληθέντων·
 καὶ τότε ἐγὼ συγχωρηθεῖς, καὶ τῆς χειρὸς κρατήσας
- 1075 τὴν κόρην τὴν εὐγενικὴν, ἡσπάσθημεν ἀλλήλους,
 καὶ μὲ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, καὶ τῆς ὁδοῦ ἠρξάμεν·
 Αὐτοὺς τοὺς λόγους ὁ Ἀμηνῆς πρὸς πάντας ἐξηγεῖτο
 ἔς ἐκείνους, ὅπου ἐκάθονταν ἐν τῇ λαμπρᾷ τραπέζῃ.
 Ὅτε δ' ἐχάρη ἅπαντας τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους, Σ. 86
- 1080 εἶπε πρὸς τὴν μητέρα του τοὺς δε τοὺς λόγους πάλιν
 „Ἐγὼ, γλυκεῖα μητὲρ μου, χώρας πολλὰς διῆλθον,
 κάστρη ἀπέρασά πολλὰ, χώρας πολλὰς, περισσας,

1052 Ὁ στίχος οὗτος παρέλκει ὑπάρχοντος τοῦ πρὸ αὐτοῦ. 1063 ὁ δὲ. 1067 πα-
 τρίδι. Διώρθωσα εἰς πατρίδα κατὰ τὸ χειρόγραφον Τραπεζοῦντος. 1082 ἀπέρα.

- γραφὰς ἀνέγνωσα πολλὰς ἐν τῷ παρόντι βίῳ,
 καὶ ἅπαντα δὲ ψευδᾶ εἰσι καὶ ἄξια γελώτων,
 1085 μόνον τὰ τῶν Χριστιανῶν ἡγάπησα ἐκ ψυχῆς μου,
 καὶ ὁ παράδεισος αὐτὸς εἰς Ῥωμανίαν μένει·
 τὴν πίστιν τὴν ἀληθινὴν Χριστιανοὶ γὰρ ἔχουν,
 καὶ εἴ τις θέλει ἔρχεσθαι εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀληθείας,
 ἀκολουθεῖτω σὺν ἐμοί, καὶ ἔλθωμεν εἰς ταύτην, Τρ. 50
 1090 εἰ δέ τις οὐ θελήσειεν ἰδεῖν ἐκείνην πάντως,
 μενέτω σὺν τοῖς ἅπασιν ἐνθάδε εἰς τὸ σκότος·
 σέβας γὰρ τῶν Σαρακηνῶν ἐν ἀκριβείᾳ γινώσκω, Σ. 87
 τοῦτο τοῦ σκότους ἄξιον καὶ πάσης ἀπωλείας.
 Ὅταν δὲ ἠθέλησεν υἱὸς ὁ τοῦ ὑψίστου,
 1095 θεληματικῶς ὑπέμεινεν πτωχίαν δι' ἐμένα·
 ἠθέλησεν, ἐφόρεσεν ἀσθένειαν ἀνθρώπων,
 καὶ ἀπὸ τοῦ ψεύδους ἤρπασε ἐμὲ γὰρ καὶ τῆς | πλάνης,
 καὶ τοῦ λουτροῦ ἠξίωσε τῆς παλιγγενεσίας.
 Διὰ τοῦτο ἐκατήργησα τοὺς λήρους καὶ τοὺς μύθους,
 1100 οἱ πρόξενοι ἐγένοντο πυρὸς τοῦ αἰωνίου·
 οἱ γὰρ τοιαῦτα σέβοντες εἰς κόλασιν τυγχάνουν,
 καὶ εἰς αἰὲ καὶ πάντοτε μεγάλως τιμωροῦνται.
 Ἐγὼ δὲ πιστεύω εἰς Θεὸν, πατέρα τῶν ἀπάντων,
 τὸν ποιητὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς, πάντων κτισμάτων.
 1105 Καὶ εἰς τὸν ἕνα κύριον, Υἱὸν Θεοῦ ὑψίστου, Σ. 88
 τὸν γεννηθέντα κύριον Χριστὸν Θεοῦ καὶ λόγον,
 τὸν γεννηθέντα ἐκ πατρὸς πρὸ πάντων τῶν αἰώνων.
 Φῶς ἐκ φωτὸς ὑπάρχοντα, ἀληθῶς Θεὸν μέγαν,
 δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένοντο δι' ἡμᾶς γὰρ τοὺς ἀνθρώπους.
 1110 Καὶ γεννηθέντα ἐκ μητρὸς Μαρίας τῆς παρθένου.
 Τὸν ὑπομείναντα σταυρὸν δι' ἄκραν εὐσπλαγχνίαν,
 τὸν ταφέντα ἐν μνήματι, καὶ πάλιν ἀναστάντα.
 Τὸν ἀνελθόντα ἐν σαρκί, σὺν δόξῃ τοῦ πατρὸς του,
 καὶ νῦν συνδοξαζόμενον ἐν δεξιᾷ ὑψίστου.
 1115 Καὶ πάντας κρῖναι μέλλοντα ἡμέρα τῇ ἐσχάτῃ,
 καὶ τῆς βασιλείας του ποτὲ δὲν ἔχει τέλος.

- Καὶ εἰς πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ζωοποιοῦν τὰ πάντα.
 Ὁμολογῶ ἐν βάπτισμα, λουτρὸν ἁμαρτημάτων. Σ. 89
 Καὶ προσδοκῶ ἀνάστασιν πάντων τῶν τεθνεώτων Τρ. 52
 1120 ἐκάστω οὖν ἀποδιδούς τὰ ἄξια τῶν ἔργων.
 Καὶ ἀτελεύτητον ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.
 Πᾶς ὁ πιστεύσας βαπτισθεὶς εἰς ὄνομα δὲ τούτου
 οὐκ ἀποτύχη πώποτε ζωῆς τῆς αἰωνίου,
 ὃ δὲ μὴ ταῦτα ἐγνωνκώς, ὦ μῆτερ μου, γλυκέα,
 1125 ἐν τῇ γεέννῃ τοῦ πυρὸς πάντοτε τιμωρεῖται,
 ἔνθα κλαυθμοὶ καὶ ὄδυρμοὶ, βρυγμοὶ δὲ τῶν ὀδόντων,
 ὁ ἰοβόλος σκώληξ τε, τάρταρος καὶ τὸ σκότος.
 Σὺ δὲ, φιλτάτη μήτηρ μου, ἔμπροσθέν μου ἐλεύσῃ
 εἰς Ῥωμανίαν νὰ ἔλθωμεν νὰ ἰδῇς καὶ τὴν καλὴν μου·
 1130 εἰ δὲ οὐκ ἔρχει μετ' ἐμοῦ, εὐχου μ' ὅτι πηγαίνω.“
 Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀμηνῆς, τὴν ὁδὸν ὑπανοίξας Σ. 90
 τῆς ἁμωμῆτου πίστεως· ἡ μήτηρ δὲ πρὸς τοῦτον
 ἔφησε ταῦτα σύντομα μετὰ πολλοῦ τοῦ πόθου
 „Κἀγὼ τέκνον πιστεύω νῦν τῷ βαπτίσματι τούτῳ,
 1135 καὶ διὰ σπλάγχνον σου ἔρχομαι, ὅπου θέλεις ὑπάγω,
 καὶ αὐτὴν τὴν πίστιν προσκυνῶ Χριστοῦ τοῦ φιλανθρώπου.
 Ἀρνοῦμαι καὶ τὸ γένος μου διὰ τὴν σὴν ἀγάπην,
 ἀρνοῦμαι καὶ τὸν Μαχουμέτ, τὸν μέγαν τὸν προφήτην.“
 Κ' εὐθὺς πάλιν ὁ Ἀμηνῆς ἀντέφη πρὸς ἐκείνην
 1140 „Πίστευσον τοίνυν εἰς Χριστὸν, ὦ γλυκυτάτη μήτηρ,
 καὶ μὴ κολάσης τὴν ψυχὴν ἐν σκότει ἐξωτέρῳ·
 οὐκ ἔστι σοι ἀντάξιον ψυχῆς ὁ κόσμος ὅλος,
 ἂν γὰρ κερδίσης ἅπαντα, ψυχὴν δὲ ἀπολέσης,
 ὄφελος σοὶ οὐδέν ἐστιν ἐν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, Σ. 91
 1145 ὅταν θεὸς ἐξ οὐρανοῦ κρινεῖν τὸν κόσμον ἔλθῃ
 καὶ στῶσιν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἀγγέλων μυριάδες,
 καὶ οἱ μὲν φωνῆς ἀκούσονται, πορεύεσθε λεγούσης Τρ. 54
 εἰς πῦρ δὲ τὸ ἐξώτερον καὶ τὸ κατηραμένον,
 εἰς ἰοβόλον σκώληκα μετὰ τῶν κατακρίτων,
 1150 ὡς προσταγμάτων τοῦ Χριστοῦ φανέντες παραβάται,

- οἱ δὲ πιστεύοντες Χριστὸν, τὸν μόνον ζωοδότην,
καὶ ἐντολὰς φυλάξαντες αὐτοῦ τοῦ φιλανθρώπου,
ὥς ἥλιος ἐκλάμπαντες ὅτε ἑκείνην τὴν ἡμέραν,
καὶ τῆς φωνῆς ἀκούσουσιν ἐκείνης τοῦ δεσπότου
1155 δεῦτε κληρονομήσατε, πατὴρς εὐλογημένοι,
τὴν βασιλείαν οὐρανῶν εἰς χρόνους ἀπεράντους.
Καὶ οὕτω γὰρ πορεύονται εἰς χαρὰν τὴν αἰωνίαν. Σ. 92
Ἐκεῖ οὐδεὶς ὁ βοηθῶν, οὐδεὶς ἐστὶν ὁ σώζων,
ὁ θεὸς γὰρ κριτὴς ἐστὶ, πάντας δικαίους κρίνει.
1160 Καὶ εἶπερ βούλει, μῆτέρ μου, ζωῆς ἀξιωθῆναι
πλάνην ἀπόδιωξον ψευδῆν καὶ φλυαροὺς τοὺς μύθους,
θεὸν δὲ σέβου, μῆτέρ μου, τὸν ἐν τρισὶ προσώποις,
καὶ εἰς αὐτοῦ τὸ ὄνομα θέλησον ν' ἀποθάνης,
καὶ εἰς αὐτοῦ τὸ ὄνομα θέλησον βαπτισθῆναι,
1165 τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ Πνεύματος ἁγίου·
καὶ γὰρ τοίνυν σε δέξομαι ἐν τῇ ἀναγεννήσει“.
Ὅμως δὲ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ταῦτα διδασκομένης,
οὐ παρητήσατο παιδὸς τῆς συμβουλίας ταύτης,
ἀλλ' ὥσπερ γῆ περικαλλὴς τὸν σπόρον δεξαμένη,
1170 οὕτως αὐτὴ ἐδέξατο τοὺς λόγους τοῦ υἱοῦ της. Σ. 93
„Πιστεύω, τέκνον μου“, λέγουσα, „θεὸν τὸν ἐν Τριάδι,
καὶ μετὰ σοῦ πορεύομαι, υἱέ, εἰς Ῥωμανίαν,
καὶ βαπτισθῶ εἰς ἄφεςιν πολλῶν ἁμαρτημάτων,
καὶ χάριν σοι ὁμολογῶ, ὡς διὰ σοῦ ἐβαπτίσθην“.
1175 Ὡσαύτως καὶ οἱ συγγενεῖς, οἱ ἐκεῖ τυχόντες,
ὁμοφώνως ἐκραύγαζον μέγας ἐκβοῶντες
„Μετὰ σοῦ συνερχόμεθα πάντες εἰς Ῥωμανίαν,
καὶ βαπτισθέντες τύχοιμεν ζωῆς τῆς αἰωνίου.“ Τρ. 56
Ἐθαύμασεν ὁ Ἀμηνῶς πάντων τὴν προθυμίαν,
1180 καὶ δόξαν ἔφερε θεῷ τῷ μόνῳ φιλανθρώπῳ,
ὁ προσδεχόμενος αἰεὶ πάντας μετανοοῦντας.
Καὶ παρευθὺς ἐκεῖνός τε πηδᾶ, καθάλλικεύει,
ἔλαβε τοὺς ἀγούρους του μετὰ καὶ τῆς μητρὸς του Σ. 94
καὶ τινὰς ἄλλους συγγενεῖς, τοὺς ἀδελφούς του, λέγω,

1185 εἰς τὸ Μπαγδάτιν ἤλθοσαν καὶ ῥέζουσιν οἱ πάντες,
 κ' ἐκεῖσε ἀπεγύμνωσαν τὸν τόπον ὑπ' ἀνθρώπων,
 διατὶ ἐσύναξαν ἐκεῖ πᾶσαν αἰχμαλωσίαν.

Ἔστειλεν εἰς τὴν ποθητὴν δουλίδας δὲ καὶ δούλους,
 ἔστειλε καὶ καμήλια διακόσια φορτωμένα,
 1190 καὶ ἑκατὸν μουλάρια ἀργύριον καὶ χρυσίον,
 ἀπέστειλε πολύτιμα βλαττία εἰς τὴν κόρην,
 φαρία διακόσια, σελλοχαλινωμένα,
 μετὰ δὲ ταῦτα κίνησαν ἔλθειν εἰς Ῥωμανίαν.

Ἐμπροσθέν του ὑπῆρχοντο χίλιοι Ἀραβῖται
 1195 ὀλόχρυσοι καὶ θαυμαστοὶ, ἀνδρεῖοι καὶ μεγάλοι,
 καὶ μετ' αὐτὸν διήρχοντο ἄλλαι δύο χιλιάδες.
 Αἱ φάραι ἐχλημήτριζον καὶ τὰ συρτὰ ὁμοίως,
 οἱ ἄγουροὶ του ἔπαιζον καὶ μέγα ἐτραγώδουν,
 ὁ νέος δὲ ὑπέχαιρε μετὰ καὶ τῆς μητρός του.

Σ. 95

1200 Καὶ ὅτε ἐκατέλαβον ἄκρα Καππαδοκίας
 ὁ Ἀμνηῆς ἐλάλησεν οὕτω πρὸς τὴν μητέρα,
 καὶ πρὸς τοὺς φίλους τοὺς αὐτοῦ, ἐκλέγων τὰ τοιαῦτα
 „Ἐγὼ ταχέως ἔμπροσθεν, φίλοι μου, ὑπαγαίνω
 νὰ σύρω χάρισμα καλὸν ἀπὸ τῆς ποθητῆς μου,
 1205 μὴ μὲ προλάβῃ ἄλλος τις καὶ λάβῃ το ἐκεῖνος,
 καὶ ὀκνηρὸς καὶ ῥάθυμος φανῶ εἰς τὴν φιλίαν“.

Τρ. 58

Αὐτοὶ δὲ ἀπεκρίθησαν αὐτὸν „Καλῶς ὀρίζεις,
 ἄξιον καὶ ἐρωτικὸν καὶ πλήρωμα ἀγάπης
 ὑπάρχει, ὅπερ ὥρισας, καὶ πλήρωσον ταχέως“.

Σ. 96

1210 Ἐκεῖνος οὖν ὥς ἤκουσεν τὸ ἔργον ἐκπληρόνει,
 καὶ παρευθὺς ὁ νέος γε ἐφόρεσε φακιόλιν
 ὀλόχρυσον, ἐπαινετὸν, ἐκ καθαρῶν γαστρίων,
 καὶ μέγα ἐπιλούριον, καστόριν φαρατζίκιν,
 καὶ θαυμαστὸν πολύτιμον ὥς πρέπει βασιλέα,
 1215 εἶχε δὲ ῥίζας χυμευτὰς μετὰ λιθομαργάρων.
 Ἴππον ἐκαβαλλίκευσε δαγάλλον, ἀστεράτον,
 καὶ ὥς γεράκιν ἄχρωμον ἔφθασεν εἰς τὸ κάστρον,
 καὶ τρεῖς ἔχων μεθ' αὐτοῦ ἐκ τῶν πολλῶν ἀγούρων,

- εἰς τὸν οἶκον τῆς ποθητῆς εὐρέθη παραυτίκα.
- 1220 Φωνὴν εὐθύς ἐφώνησε χαρᾶς πεπληρωμένος
 „Ἐξελλοε, ξανθὴ εὐγενικὴ, νὰ ᾿δῇς τὸν ποθητόν σου,
 καὶ παραμύθησον αὐτὸν ὡς ἀπὸ ξένης χώρας, Σ. 97
 καὶ ξενιτείαν ἔτρεχον καὶ δρόμους καὶ λαγκάδια.
 ᾿Απὸ ξενιτείαν ἔρχομαι· εὖγα νὰ ᾿δῇς τὸν ξένον“.
- 1225 Αἱ βάαι δὲ ὡς ἤκουσαν προέκυψαν εὐθέως,
 καὶ βλέποντες τὸν ᾿Αμηνᾶ πρὸς τὴν κυρίαν εἶπον,
 πρὸς τὴν κυρίαν εἶπον „Συγχαίρομεν αὐθέντριά μας·
 σήμερον γὰρ ἀνέτειλεν ὡς ἥλιος ὁ αὐθέντης.
 ᾿Ανοίξατε πόρταις μας χρυσαῖς νὰ λάμψη τὸ παλάτι,
 1230 στέσετε εἰς τάξιν τὰ θρόνιά ἵνα χαρῇ ὁ αὐθέντης“.
- Ἐκείνη δὲ ὡς ἤκουσεν ἀπίστησε τὸν λόγον·
 ὁ γὰρ ἐξαίφνης ἰδὼν τι τῶν ἐπιθυμημένων,
 ὄνειρον φαίνεται νὰ θεωρῇ ἀπὸ περιχαρίας·
 πρὸς τὰς θάϊας ἔλεγε „Φάντασμα μὴν ὁρᾶτε“;
 1235 Καὶ ἤλθοσαν λαλεῖν καὶ ᾿Αμηνᾶς εἰσῆλθεν, Σ. 98
 εἰς τὸ κουβούκλιν παρευθὺς ἐσέβηκε τῆς κόρης. Τρ. 60
- Ὡς εἶδε δὲ τὸν ποθητόν, ὅπου ἐσέβη μέσα,
 εὐθύς δὲ τὸν ἐπερίπλεξεν ἐκ τοῦ τραχήλου τότε,
 ἐπεκρεμάσθη ἀληθῶς δακρύουσα ἡ κόρη,
 1240 ὁμοίως δὲ ὁ ᾿Αμηνᾶς, ὁ ἑνδοξος, ἐκείνην
 τὴν κόρην γὰρ περιλαβὼν, αὐτῆς φιλεῖ τὸ στήθος,
 καὶ πεπλεγμένοι ἔστεκαν ἐπὶ πολλὰς τὰς ὥρας·
 καὶ βλέπουσα ἡ στρατήγισσα ῥαίνει τὸ πρόσωπόν της·
 ἀγάπη δὲ ὑπέρμετρος γεννᾷ πολλὰ τοιαῦτα,
 1245 πολλάκις καὶ πρὸς θάνατον ἔρχεται ἡ ἀγάπη,
 ὡς καὶ αὐτὴ παρὰ μικρὸν ἔμελλεν ν' ἀποθάνη,
 καὶ μόλις γὰρ συνέφερε τὸν νοῦν εἰς αἴσθησίν της.
- Καὶ τὴν χαρὰν τὴν ἄπειρον, ὅπου ᾿χασιν οἱ ἄλλοι, Σ. 99
 φίλοι ὁμοῦ καὶ συγγενεῖς καὶ ἅπαν γὰρ τὸ γένος,

1223, 1224 Λείπουν ἀπὸ χειρογρ. Τραπεζ. 1226 πρὸς τὴν παρθένον εἶπον. ᾿Αντὶ τῶν λέξεων τούτων τοῦ χειρογράφου προϋτίμησεν τὰς „πρὸς τὴν κυρίαν εἶπον“ διότι ἡ λέξις παρθένος ἐνταῦθα φέρεται ἐπὶ ἐγγάμου γυναικός. ᾿Αλλαχοῦ ὁ ποιητής (1255) μεταχειρίζεται καὶ τὴν λέξιν κοράσιον ἐπὶ ἐγγάμου γυναικός, ἀλλαχοῦ (1867) καὶ ἐπὶ ἀγάμου. Ὅρα καὶ στίχους 696, 832, 1255.

- 1250 τίς λόγος φράσαι δυνηθῇ ἢ πάντα καταλέξει;
 Βάϊες ἴσταντο ἔμπροσθεν, βάϊες δὲ ὀπίσω,
 ῥοδόσταμμον τοὺς ἔραινον, ἔλεγον πρὸς τὴν κόρην
 „Χαίροις, αὐθέντρια καλὴ, μετὰ τοῦ αὐθεντός μας,
 τίποτες μὴν θλίβεσαι, τίποτες μὴ λυπᾶσαι“.
- 1255 Καὶ τότες τὸ κοράσιον ἐκ βάθους τῆς καρδίας
 ἐστέναξεν, ἐδάκρυσε, τοιοῦτον λόγον εἶπε
 „Δόξα σοι, δέσποτα Χριστέ, ὅτ' ἐπληροφορήθην
 ἐγὼ ἡ παναθλία σου καὶ εἶδον τὸν καλὸν μου“.
 Καὶ ἀγκαλιζοντας αὐτὸν ἡδέως κατεφίλει,
 1260 ἐφίλει δὲ ὁ Ἀμηνῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνης.
 Οἱ δὲ τῆς κόρης ἀδελφοὶ ἐκεῖνοι παρευθέως Σ. 100 Τρ. 62
 ἀκούσαντες ὅτ' Ἀμηνῆς εἰσῆλθεν ὁ γαμβρός των,
 ἐξαίφνης ἦλθον ἅπαντες ἔνδον εἰς τὸ κουδούκλιν,
 καὶ τὸν γαμβρὸν ὡς εἶδασιν μετὰ τῆς ἀδελφῆς τους
 1265 ὅτ' ἦσαν ἀγκαλιαστοὶ καὶ ἐγλυκοφιλοῦντο,
 ἐντράπησαν τ' ἀδέλφιά της, καὶ ἔστρεψαν ὀπίσω,
 εἶχον δὲ ἐξαίρετον χαρὰν, μεγάλην τότε.
 Ἔφερον καὶ τὸν Διγενῆ αἰ βάϊαίς του μέσα,
 (καὶ ὡς εἶδε τοῦτον ὁ Ἀμηνῆς ἐχάρηκε μεγάλως),
 1270 ὡς εἶδε τοῦτον ὁ Ἀμηνῆς, ἐκεῖνος ὁ πατήρ του,
 ἡγκαλιάσατο αὐτὸν καὶ τὸν ἐγλυκοφίλει,
 καὶ ἔχαιρε σὺν ἅπασι μετὰ τῆς ποθητῆς του,
 καὶ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, μετὰ γυναικαδέλφους.
 Καὶ ὁ λαὸς τοῦ Ἀμηνῆ ἔφθασεν εἰς τὸ κάστρον, Σ. 101
 1275 ἔφερον τὰ καμήλια μετὰ τῶν μουλαρίων,
 καὶ ἔβαλον τὰ πράγματα ἔνδοθεν εἰς τὰς θήκας,
 καὶ τὰ φαρία ἔθεντο εἰς τοὺς μεγάλους σταύλους.
 Τοὺς δὲ ἀγούρους τοὺς καλοὺς Πέρτας καὶ Ἀραβίτας
 πάντας ἐφιλοτίμησε χαρίσμασι μεγάλοις,
 1280 καὶ πάλιν ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Συρίαν,
 ἐκράτησε δὲ μετ' αὐτοῦ Ῥαβίτας ἑκατόνδε
 καὶ τὴν μητέρα μετ' αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀδελφῶν του,
 καὶ τόπον τοὺς ἐχάρισε διὰ νὰ κατοικοῦσιν
 αὐτὸς δὲ συνεχαίρετο τὴν λαμπερά του κόρην,
 1285 καὶ φήμη ἦτο δι' αὐτοῦ εἰς ἅπαντα τὸν | κόσμον.

Τέλος τοῦ τρίτου βιβλίου.

1260 Ὁ στίχος περιττεύει· λείπει δὲ καὶ ἀπὸ χειρ. τοῦ Τραπεζοῦντος.

Ἑπίθεσις τοῦ δ' λόγου τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου|. Σ. 102

Τέταρτος λόγος πέφυκεν τοῦ | Διγενοῦς Ἀκρίτου,
καὶ πῶς αὐτὸς ἠτήσατο τὸν ἴδιον πατέρα
καὶ εἰς τὸ δάσος ἤλθοσαν | θηρία κυνηγῆσαι,
ἐνῶπερ καὶ ἐθήρευσαν ἄρ|κτους μετὰ λεόντων,
1290 καὶ τοὺς περὶ Φιλόπαππον | ἐνίκησαν ἀνδρείους,
καὶ εἰς τὸν οἶκον ἔστρεψεν ἐκεῖνος χαριέντως.

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΔΙΓΕΝΟΥΣ. Σ. 103

Ἀρχὴν λαβὼν, ὧ φίλτατε, πλείστων κατορθωμάτων, Τρ. 64
λέγειν τρόπαια κάλλιστα, ἀνδραγαθιῶν πλήθη,
φέρω λοιπὸν εἰς μέριμναν τὸν Διγενῆν Ἀκρίτην,
1295 φίλτατον Ἀκρίτην γάρ, πανθαύμαστον ἀπάντων,
τὸν κατορθώσαντα ἐν γῇ πλείστας ἀνδραγαθίας,
νίκας λαμπράς, ἐξακουστάς, δόξαν γενναιοτάτην.

Οὗτος τοίνυν ἀνδρειωθείς αὕξησιν ἡλικίας
καὶ ἔτος γὰρ τριακοστὸν καὶ τρίτον αὔθις πέλων,
1300 τέλος τοῦδε τοῦ βίου δὲ δέδωκεν ἐν εἰρήνῃ,
καλῶς πολιτευσάμενος, μεγάλως δὲ νικήσας. Σ. 104

Καὶ πάλιν διὰ ἔρωτα ἀναθυμίζω τώρα·
ρίζα αὐτὸς ἔγεινεν ἐκείνης τῆς ἀγάπης,
ἐξ ἧς φυλῆς τοῦ ἔρωτος ἐβλάστησεν ἡ ἀγάπη,
1305 ὃς αὕξησινθεὶς κατὰ μικρὸν φέρει καρποὺς τοιούτους.
Καὶ ὅποιος τὸν ἔρωτ' ἀπόκτησεν ἔχει πολλὰς φροντίδας,
καὶ ἐκ τοῦ πόθου τοῦ πολλοῦ κινδύνους δὲν φοβᾶται,
αὐξάνει ἡ νεότης, πληθύνει ἡ ἀνδρεία,
τοσοῦτον δὲ κατατολμᾷ τοῦ ἀποχωρισθῆναι Τρ. 66

1310 γονέων τε καὶ συγγενῶν καὶ φίλων τῶν οἰκείων,
θαλάσσης μὲν μὴ φείδεσθαι, πυρὸς δὲ μὴ πτοεῖσθαι·
Δράκοντας λοιπὸν καὶ λέοντας καὶ τὰ λοιπὰ θηρία
δὲν ἐφοβεῖτον παντελῶς διατὶ εἶχεν πολλὴν ἀγάπην,

- καὶ τοὺς ἀνδρείους καὶ ληστὰς οὐδόλως χρεῖαν εἶχε. Σ. 105
- 1315 Νύκτας, ἡμέρας ἔβλεπε καὶ τὰς δεινὰς κλεισούρας,
τοὺς κάμπους δρόμους ἔλεγε, χρεῖαν εἶχε τοὺς κινδύνους,
ἄγρυπνος ἦτο πάντοτε τὸν ὕπνον δὲν ἀγάπα.
Πολλοὶ καὶ πλείστοι δι' αὐτὰ ἀρνήθησαν ὑπ' ἀγάπης·
καὶ τοῦτο γὰρ μὴ ἄπιστον παρὰ ὑμῶν φανείη,
- 1320 μάρτυρα γὰρ ἐπαινέτῃν ζ' ἐστᾶς νὰ παραστήσω
τὸν Ἀμηνῶν τὸν εὐγενῆ καὶ πρῶτον τῆς Συρίας,
ὃς εἶχεν ἰδίωμα τερπνὸν καὶ ἀποκοτιὰν θηρίων,
καὶ μέγεθος πανθαύμαστον, ἀνδρείαν ἐπαινουμένην·
καὶ γὰρ ὡς δεύτερος Σαμφῶν οὗτος ὑπῆρχε τότε·
- 1325 ἐκεῖνος γὰρ ἀπέκτεινε λέοντα τὸν μέγαν,
οὗτος δὲ πλῆθος ἄπειρον ἀπέκτεινε λεόντων.
- Παῦσε, μὴ λέγεις, ἄνθρωπε, μύθους τοῦ Ἀχιλλέως, Σ. 106
ὁμοίως καὶ τοῦ Ἑκτορος, οἵπερ εἰσι ψευδῶδεις.
Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν, δυνατὸς ἐν φρονήσει,
- 1330 θεὸν γὰρ ἔχων συνεργὸν γέγονε κοσμοκράτωρ,
ὁ Ἀμηνῶς ἐκέκτητο τόλμην καὶ τὴν ἀνδρείαν·
ἐκ γονέων τὴν ἀπόκτησεν, ἐκ φύσεως τὴν εἶχε·
γέροντα δὲ Φιλόπαππον, καὶ Κίνναμον ὁμοίως,
Ἰωαννίκιον θαυμαστὸν, ἐκείνους τοὺς ἀνδρείους,
- 1335 οὐδόλως ἐστὶν ἄξιον συγκρίναι μετ' ἐκείνον·
αὐτοὶ μὲν ἐκαυχήσαντο καυχήματα ψευδῶδη,
ὁ δ' Ἀμηνῶς ἀληθινὰ καὶ μεμαρτυρημένα·
πάντα ἐκεῖνος ἔκαμνε, πάντες ἄς τὸ πιστεύσουν.
- Ἀμβρῶν ἦτον ὁ πάππος του, θεὸς τοῦ Ὁ Καρώης
- 1340 καὶ τοῦτον ἀναθρέψαντες Ἀραβες μετὰ πόθου· Τρ. 68
ἔδωσαν δὲ καὶ ἐκλεκτοὺς ἀγούρους τρισχιλίους. Σ. 107
Συρίαν ὅλην ὑπέταξεν, ἐποίησε καὶ τὸ Κοῦφερ,
καὶ πάλιν πλῆθος ἐκλεκτὸν ἵστράτευσε μαγουλίων,
καὶ μετ' αὐτοῦ ἐν ταῖς μέρεσιν τῆς Ῥωμανίας ἦλθεν.
- 1345 Ἐκεῖ λοιπὸν ἐκούρσευσεν χώρας πολλὰς μεγάλας,
τοῦ Ἡρακλέους λέγω δὴ καὶ ἑτέραις ἀντάμα,

1331—1332 Λείπουν ἀπὸ τοῦ χειρογράφου Τραπεζοῦντος. 1331 διγενής. 1346 ἡ-
ρακλέως. Διὸρθωσάμενα κατὰ τὸν στίχ. 525.

- Χαρσιανὴν ὁμοίως τε μέχρι Καππαδοκίας,
καὶ κόρην ἠχμαλώτευσεν, Ῥωμαίου θυγατέρα,
ἐκ γενεᾶς ὑπάρχουσιν τῶν Δούκιδων ἐκείνων,
1350 καὶ ἐκ τοῦ κάλλους γὰρ αὐτῆς τοῦ θαυμαστοῦ, καὶ γένους,
τὰ πάντα ἀρνησάμενος τοῦ θαυμαστοῦ πατρός του,
τὰ πάντα γὰρ ἠρνήσατο πίστιν τε καὶ πατρίδα·
χριστιανὸς ὀρθόδοξος γέγονε διὰ ταύτης. Σ. 108
Ὅταν γὰρ ἔμελλεν λαβεῖν πολέμους τῶν Ῥωμαίων,
1355 δοῦλον τοῦ λόγου του ἔκαμε διὰ ωραίας πόθον,
ἣ ὁποία υἱὸν ἐγέννησε περιφανῇ ὥραϊον,
ἐγέννησε τὸν Διγενῆ, ἐκείνον τὸν ἀνδρεῖον,
ὅστις τὴν κλίσιν ἔλαβε ταύτην ἐκ τῶν γονέων·
ἐθνικὸς ἦτον ἀπὸ πατρός, ἐκ τῆς φυλῆς τῆς Ἀγαρ,
1360 Ῥωμαῖος δὲ ἀπὸ μητρός, ἐκ γένους τῶν Δουκάδων·
διὰ τοῦτο ὠνομάσθηκεν Διγενῆς ὁ υἱὸς των,
καὶ, βαπτισθεὶς ἐν ὕδατι ἁγίῳ κολυμβήθρας,
Βασίλειος ὠνόμαστο ἐξαετῆς ὑπάρχων.
Ὡς ἔπρεπε ἀναθρέφετο εἰς ἅπασαν ἡμέραν,
1365 καὶ φοβερὸς γενόμενος μεγάλην εἶχεν γνῶσιν.
Ἀκρίτης ὠνομάσθηκεν, ἐφύλαγεν τὰς ἄκρας· Σ. 109
πάππος αὐτοῦ Ἀνδρόνικος ἀπὸ τῶν Κινναμάδων,
ὃς τέθνηκεν ἐξόριστος βασιλικῇ προστάξει Τρ. 70
Ῥωμανοῦ τοῦ πανευτυχοῦς διὰ τινὰς προλήψεις·
1370 πολὺς γὰρ κλῆρος μετ' αὐτοῦ καὶ πλῆθος πολὺ πλούτου,
καὶ μέγας ὠνομάζετον ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.
Μάμμην εἶχεν στρατήγισσαν ἐκ γένους τῶν Δουκάδων,
θεῖους τε εἶχεν θαυμαστοὺς, ἀδελφοὺς τῆς μητρός του,
οἳ καὶ μονομαχῆσαντες διὰ τὴν ἀδελφὴν των
1375 τὸν Ἀμηρᾶν ἐνίκησαν, τὸν ἑαυτοῦ πατέρα.
Ὅντως βλαστὸς ἀνέφυεν ἐξ εὐγενῶν τῆς ῥίζης,
πλέως γὰρ οὗτος ἔλαμψεν ἐκείνου τοῦ πατρός του,
ἔγινε δὲ περίφημος εἰς τὰς ἀνδραγαθίας.
- Καὶ τώρα ἀρχηνίζομεν τὰ ἔργα νὰ εἰποῦμε, Σ. 110
1380 ἀλλὰ μηδεὶς παρακαλῶ τὰ μὴν τὰ ἀπιστήση,

ταύτην ὁποῦ μέλλω νὰ εἰπῶ τὴν εὐφημίαν λόγου,
ἐπεὶ θεοῦ τὸ θέλημα τοῦ μόνου δυναμένου,
ὅπου γὰρ βούλεται θεὸς οὐδεὶς ὁ ἐμποδίζων.

Οὗτος τοίνυν ὁ θαυμαστὸς Βασίλειος ὁ Ἀκρίτης
1385 παιδύθεν εἰς διδάσκαλον παρὰ πατρός ἐδόθη·
τρεῖς χρόνους γὰρ ἐμάνθανε παιδείαν τῶν γραμμάτων,
ὁξὺς ἦτο εἰς τὸν νοῦν καὶ γρήγορος εἰς τὸ λέγειν,
καὶ μετὰ ταῦτα ἀγάπησε κυνήγια καὶ τόξα,
νὰ κυνηγᾷ, νὰ πολεμᾷ, νὰ τρέχῃ τότε πάντα.

1390 Μὲ τὸν πατέρα εὐχαινεῖν ἐν τούτοις πᾶσαν ἡμέραν,
καὶ τὸ κοντάρι ἱμάνθανε καὶ τὸ σπαθὶ ὁμοίως·
ἔγινεν ἄξιος ἔς τὸ σπαθί, ἀνδρεῖος ἔς τὸ κοντάρι,
ὑπερθαύμαστος ἐφάνηκεν εἰς ὅλους τοὺς ἀνδρεῖους,
καὶ ὅλοι ἐθαυμάζοντο τὴν ὄλην του ἀνδρείαν,
1395 καὶ τὸ πολὺ τὸ τρέξιμον ἔδειχεν εἰς τὴν πρᾶξιν.

Ὅταν δὲ ἐγέννηκεν δώδεκα χρόνων ἑκείνος,
ὥς ἥλιος ἀπέλαμπεν εἰς ὅλα τὰ παιδιά,
ἀπέρνα εἰς τὴν δύναμιν ὥσπερ ἀνδρειωμένος.
Καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν πρὸς τὸν πατέρα εἶπεν

1400 „Ὑστερον εἰς τέλος μας νὰ νικήσω πάτερ ;

Τρ. 72

Σ. 111

Τρ. 74

1399 Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον ἐν χειρογράφῳ Τραπεζοῦντος ἔπονται οἱ ἑξῆς

865 Τοιαῦτα λέγων πρὸς αὐτὸν ὁ Διγενὴς Ἀκρίτης
„πόθος ἀνῆψεν εἰς ἐμὲ, αὐθέντα, καὶ πατὴρ μου,
τοῦ δοκιμάσαι ἐμυτὸν εἰς θηριομαχίαν·
καὶ, εἴπερ ὅλως ἀγαπᾷς τὸν σὸν υἱὸν Ἀκρίτην,
ἐπιδίδου μοι θέλημα θηρία κυνηγῆσαι,

870 [καὶ] πάρδους τε καὶ λέοντας, ἄρκτους μετὰ δρακόντων,
νὰ δοξασθῇς αὐθέντα μου, ἐν ταῖς ἀνδραγαθιαῖς μου.
Δεῦτε, καὶ ἀλλοτρίωσμέν, πάγωμεν εἰς κυνήγιν,
καὶ εἰς τύπον ἀπέλωμεν ἐνθα εἴσι θηρία,
καὶ πάντα σβέσω λογισμοὺς τοὺς ἐμὲ ἐνοχλοῦντας.“

875 Τούτους τοὺς λόγους ὁ πατὴρ ἀκούσας τοῦ φιλτάτου,
ἡγάλλετο τῷ πνεύματι, ἔχαιρε τῇ καρδίᾳ,
καὶ μετὰ πολλῆς τέρψεως αὐτὸν ἐκατεφίλει,

καὶ ἔλεγε πρὸς τοῦτον γὰρ τὸν Διγενῆν Ἀκρίτην
„θαυμαστή γὰρ ἡ γνώμη σου καὶ γλυκεῖοι οἱ λόγοι,
880 πλὴν θεὸς οὐ πάρεστι κειρὸς, θεινότερος ὑπάρχει·
καὶ σὺ γὰρ, περιπόθητε, δωδεκαετῆς ὑπάρχων,
οὐ δύνασαι, γλυκύτατε, θηρία πολεμῆσαι·
ὦ τέκνον μου γλυκύτατον, μὴ τοῦτο νῦν ποιήσης,
μὴ ἀνὴρ σῆς νεότητος πρὸ χειροῦ ἀπολέσης,

885 ἀν γὰρ θεοῦ θελήματι, ἀνὴρ εἰς μῆκος φθάσης,
τότε παμφίλτατε υἱέ, θηρία πολεμήσεις.“

τί μοι τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκεῖνος ;
 Πότε νὰ γίνη πόλεμος τὸ γένος νὰ λαμπρύνω ;
 πληροφορήσω γὰρ καὶ σὲ τὸν ἐμὸν εὐεργέτην
 ὅτι ἔχεις με συνεργὸν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ δοῦλον.“

1405 Βλέποντας τοίνυν ὁ πατὴρ τὸ πρόθυμον θαυμάζει· Σ. 112

φύσεως γὰρ τὸ εὐγενὲς χωρίζει ἡ καρδιά·
 λαβὼν δὲ τὴν ἐπαύριον τὸν γυναικάδελφόν του,
 λαμπρὸν τὸν Κωνσταντῖνόν τε καὶ τὸν υἱόν του Ἀκρίτην,
 τινὰς δ' ἐκ τοῦς ἀγούρους του ἤγε νὰ κυνηγήσῃ.

1410 Γεράκια ἐβάσταζον ἄσπρα ἐκ τῶν μούσων,
 καὶ ὅταν ἀποσώσασιν εἰς τὰ μεγάλα ὄρη,
 ἀπὸ μακρόθεν βλέπουσι σκληρότατα ἀρκούδια,
 ἐκεῖνα τότε ἠπῆδυσαν μέσα ἀπὸ τὸν λόγγον
 ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ μετὰ μεγάλης τόλμης.

1415 Καὶ ὡς εἶδε ταῦτα ὁ Διγενὴς τὸν θεῖόν του ἡρώτα
 „Τί εἶναι αὐτὰ ὅπου πηδοῦν μέτα ἀπὸ τὸ δάσος,
 φεύγουν καὶ τρέχουν γρήγορα, δὲν στέκουν εἰς τοὺς κάμπους ;“
 Καὶ παρ' αὐτοῦ ὁ θεὸς του λέγει πρὸς τὸν Ἀκρίτην Σ. 113
 „Βασίλειε, καρδιά μου, θέλω ἐγὼ ὁρᾶν σε·

1420 αὐτὰ ἀρκούδαις λέγονται καὶ ὅποιος τὰς νικήσῃ
 ἀνδρειωμένος λέγεται ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.
 Πλὴν τὸ ῥαβδὶν σου κράτησον, καὶ τὸ σπαθί σου ἄφες,
 ἀρκούδα δὲν εἶναι δυνατὸν μὲ τὸ σπαθὶν νὰ φύγῃ.
 Εἶναι νὰ ἰδῇς θαῦμα φρικτὸν καὶ ἄξιον ἐπαίνου.“

1425 Καὶ τὸ παιδίον ἤκουσε τοὺς λόγους δὲ τοῦ θείου του.
 Εὐθὺς δὲ τότε ἠέζευσεν, τὴν ζώνην του ἀχαμνίζει,
 καὶ καμηλαύχιν χαμηλὸν βάζει ἔς τὴν κεφαλὴν του·
 ἐπιάσεν εἰς τὸ χέρι του ἓνα ῥαβδί μέγαλον,
 καὶ ὡς ἀστραπὴ ἐπήδησεν ἀπὸ περιστηθίου,
 1430 καὶ τότες ἔφθασεν ἐκεῖ, ὅπου ἦσαν τὰ ἀρκούδια.
 Ἀρκούδα δὲ ἡ θηλυκὴ μετὰ ἀρκουδοπούλου Σ. 114

Ἀκρίτης δὲ ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους τοὺς τοιούτους
 ἐθλίβηκε κατὰ πολὺ, ἐπόνεσε καρδίαν,
 κατὰ πολὺ θακρύσας δὲ, λέγει πρὸς τὸν πατέρα

1409 Τίς δέ. 1420 τοὺς. 1415—1441 Λείπουσιν ἐκ τοῦ χειρογ. Τραπεζοῦντος.

- μεγάλα αὐτῇ ἐφώναξε καὶ ἔφθασε πρὸς τοῦτον,
ὃ δὲ Ἀκρίτης γρήγορα αὐτὴν περιλαμβάνει,
καὶ κλειδῶσας τὰς χεῖράς του εὐθὺς ἀπέσφιξέ την.
- 1435 τὰ ἔγκατα εὐγένεασιν ἐκ στόματος ἀρκούδας,
καὶ παρευθὺς ἐξέψυξεν εἰς χεῖρας τοῦ παιδίου.
Ἀρκούδα δὲ ἀρσενικὴ ἀπέφυγεν εἰς τὸ δάσος·
ὁ θεῖός του δὲ πρὸς αὐτὸν αὐτὰ τὰ λόγια εἶπεν
„Βλέπε, ὦ τέκνον μου, καλὰ μὴν χαωθῇ ἡ ἀρκούδα.“
- 1440 Ἐκεῖνος δὲ ἀπὸ σπουδῆς ἐξάπλωσε τὴν ῥάβδον,
καὶ πρὸς τὴν ἄρκτον ἔφθασεν ὅπου ἔτον εἰς τὸ δάσος.
Ἀρκούδα δὲ ἐγύρισεν καὶ ἐχάσχισεν μέγала,
ὥρμησε γὰρ τὴν κεφαλὴν συντρίψαι τοῦ παιδίου.
Εὐθέως τότε ἄρπαξε ἐκ στόματος τὴν ἄρκτον, Σ. 115
- 1445 ἀπεστρουφήσας δὲ αὐτὴν ἐξέψυξεν ἡ ἄρκτος.
Καὶ ἐκ τῶν ἄρκτων τῶν βρυγμῶν καὶ τῶν ποδῶν τὸν Τρ. 76
ἔλαφος ἐξεπήδησεν ἀπὸ τῆς παγαναίας. | κτύπον
- Ἄμνηρ δὲ ἐλάλησε ταῦτα εἰς τὸν Ἀκρίτην
„Εμπροσθέν σου, ὦ φίλτατε, βλέπε θηρίον ἄλλον.“
- 1450 Τὸ δὲ παιδίον τὰς φωνὰς ὡς ἤκουσεν εὐθέως,
ὡς λέων ἐβρυχήσατο, ὡς πάρδος συνεσφίχθη,
καὶ εἰς ὀλίγον πῆδημα τὴν ἔλαφίνα φθάνει.
Ἐκ τοῦ ποδὸς δραξάμενος τὴν ἔλαφον εὐθέως,
καὶ ἐκτινάξας ἔσχισεν αὐτὴν εἰς δύο μέρη.
- 1455 Ποῖος δὲν βλέπει μέγεθος θεοῦ τῶν χαρισμάτων,
καὶ τὴν μεγάλην δύναμιν, τὴν φοβερὰν ἐκείνου.
Ἄπας γὰρ νοῦς ἀνθρώπινος ἐκπλήττει τὸ τοσοῦτον, Σ. 116
πῶς ἔφθασε τὴν ἔλαφον παιδί χωρὶς τοῦ ἵππου,
πῶς τοὺς ἄρκτους ἀπέκτεινε ἐν χερσὶ χωρὶς τὴν ῥάβδον·
- 1460 πάντα θεοῦ θελήματα, τοῦ δώσαντος δυνάμεις·
παιδίον γὰρ μικρότατον πτερύγων ὁμοιοῦται.
Βλέποντες γὰρ οἱ ἅπαντες παράδοξον τοιοῦτον
τὸν Κύριον ἀνύμνησαν σὺν τῇ μητρὶ παρθένῳ,
ὅπό ὅδωσε τόσῃν δύναμιν καὶ τέρατα τοιαῦτα,
- 1465 „Κυρία, μήτηρ τοῦ θεοῦ, θεὸς δὲ πανοικτίρμον,

τράγματα βλέπομεν φρικτὰ ἔς τὸν νέον ὅπου κάμνει.“

Σὺν τούτοις δὲ καὶ ἔλεγον καθ' ἑαυτοῖς τοιαῦτα
 „Οὗτος οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου,
 τοῦτον δὲ ἔστειλεν θεὸς διὰ τοὺς ἀπελάτας,
 1470 καὶ τρέμειν θέλουσιν αὐτὸν εἰς χρόνους τῆς ζωῆς του.“ Σ. 117

Καὶ ταῦτα πάντα λέγοντες εἰς ὅλην τους τὴν νίκην, Τρ. 78
 εἶδον δὲ λέαιναν σκληράν, ἐκάθειυδε μὲ σκύμνον,
 καὶ ὑπεστράφησαν εὐθὺς εἶδον τὸν νέον τοῦτον,
 ὁ παῖς δὲ διερχόμενος ἔσυρε τὰ θηρία ταῦτα.
 1475 Εἰς τὴν δεξιάν του τῇ χειρὶ εἶχε τοὺς δύο ἄρκτους,
 καὶ εἰς τὴν ἄλλην δὲ χειρὶ τὴν ἔλαφον ἐκράτει.

Ὁ θεῖός του ἐφώνησεν αὐτὸν ἐκεῖνος τότε
 „Ἐλθέ ἐνθάδε, τέκνον μου, παμφίλτατε Ἀκρίτα,
 καὶ τὰ νεκρὰ κατάλιπε, ἔχομεν ἄλλα ζῶντα,
 1480 εἰς τοῦτα δοκιμάζονται τῶν εὐγενῶν οἱ παῖδες.“
 Ὁ παῖς δὲ ἀπεκρίνατο λέγων αὐτῷ τοιάδε
 „Τοῦτο γὰρ ἔστι θέλημα θεοῦ παντοδυνάμου,
 ἵνα ἴδῃ καὶ αὐτὸν νεκρὸν ὡς καὶ τοὺς ἄρκτους“ Σ. 118

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὥρμησε ἔς τὴν λέαιναν δὲ οὗτος,
 1485 ὁ δὲ θεῖος πάλιν αὐτοῦ ἐφώνησε πρὸς τοῦτον
 „Λάβε τὸ σπάθιον σου, ὦ ποθητόν μου τέκνον,
 αὐτὸς δὲν εἶναι ἔλαφος ἔστην μέσην νὰ τὸν σχίσῃς,
 ἀλλὰ δεινὸν θηρίον ἦν, βλέπε μὴ σ' ἀδικήσῃ.“
 Ὁ νέος ἀπεκρίθηκε πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει
 1490 „Εἶπον καὶ πάλιν λέγω σοι, αὐθέντα μου καὶ θεῖε,
 ὅτι οὐδὲν ἀδύνατον παρὰ θεῷ ὑπάρχει.“

Εὐθὺς τὴν σπάθην ἐσήκωσε καὶ πρὸς θηρίον τρέχει,
 καὶ ὅταν ἐσίμωσεν εἰς αὐτὸ ἐπήδησεν ὁ λέων, Τρ 80
 καὶ ἐπιπλώσας τὴν οὐρὰν κατὰ τὰς πλευράς του
 1495 καὶ μέγα βρυχησάμενος ὥρμήθη εἰς τὸν νέον.

Ὁ νέος δὲ τὴν σπάθην του ἐσήκωσεν ἀπάνω, Σ. 119
 κρούει αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν εἰς μέσον τοῦ μετώπου,
 ἔσχισε δὲ τὴν κεφαλὴν, ἔρθασεν εἰς τὸν ὦμον.
 Ὁ δὲ νεώτερος εὐθὺς λέγει πρὸς τὸν θεῖον

- 1500 „Βλέπεις, αὐθέντα, θεῖέ μου, θεοῦ τὰ μεγαλεῖα,
οὐκ ἐδιχάσθη καὶ αὐτὸς ὥσπερ τὴν ἐλαφίνα ;“
Καὶ κατεφίλησαν αὐτὸν θεῖοι καὶ ὁ πατήρ του,
καὶ χαίροντες ἀμφοτέροι λέγουσι πρὸς ἐκεῖνον
“Ὁποῖος βλέπει τὸ κάλλος σου καὶ ἔτι τὴν ἡλικίαν,
1505 ὥραϊε καὶ νεώτερε, πῶς μὴ θαυμάσῃ τοῦτο ;
’Αλλὰ βεβαίως δέξεται τὰς σὰς ἀνδραγαθίας,
τέκνον μου ποθεινότατον, καύχημα τῶν γονέων.“
Εἶχε γάρ ὁ νεώτερος, πανθαύμαστος ἐκεῖνος
κόμην ξανθὴν, ὑπόσγουρον, καὶ ὄμματα μεγάλα,
1510 πρόσωπον ἄσπρον ῥοδινόν, κατάμαυρον ὀφρύδιν,
στῆθος ὡς κρύσταλλον κριοῦ ὀργυίαν εἰς τὸ μάκρος.
Τοῦτον βλέπων ἐχαίρετον κατὰ πολλὰ ὁ πατήρ του,
καὶ χαίρων ἔλεγεν αὐτῷ μετὰ χαρᾶς μεγάλης
„Τὰ μὲν θηρία κρύπτονται, ἐμπῆκασιν ’ς τὸ δάσος,
1515 ἔρχεσθε νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὸ νερόν τὸ κρύο,
καὶ νίψον σου τὸ πρόσωπον ἐκ τῶν πολλῶν ἰδρώτων,
ἄλλαξον δὲ καὶ τὰς στολὰς, ὅπου ’βαψαν ἀπὸ τὸ αἶμα,
πλύνω τὰς χεῖράς σου ἐγὼ, ὁμοῦ δὲ καὶ τοὺς πόδας,
καὶ καθάρισω τοὺς ἀφροὺς θηρίων τῶν μεγάλων,
1520 καὶ τὴν ὀσμὴν καὶ μυρωδιὰν θηρίων τῶν ἀρκούδων,
πλύνω τοὺς πόδας σου καλῶς ἐγὼ μετὰ χειρῶν μου,
καὶ τρισμακάριος εἰμὶ ἔχων τοιοῦτον παῖδα,
καὶ τόρα πᾶσαν μέριμναν ἐκ τῆς ψυχῆς μου ρίπτω,
καὶ γέγονα ἀνέννοιαστος πάσας μου τὰς ἡμέρας,
1525 διατὶ δὲν ἔχω μέριμναν ὅπου καὶ ἂν σὲ στείλω,
εἷς τε τὰ κούρση τῶν ἐθνῶν, μάχας τῶν πολεμίων.“

Σ. 120

Σ. 121

Τρ. 82

- Καὶ παρευθὺς οἱ δύο τοὺς ’ς τὴν βρύσιν δὲ ἀπῆλθον,
καὶ τὸ νερόν ἦτον δροσερόν, ὥσεί χιῶν ψυχρῶδες.
’Στὴν βρύσιν τότε ἐκάθισαν, τρίγυρα πάντες, ὅλοι·
1530 καὶ ὅλοι ὅπου ἦσαν τὸν νέον ἐπροσκύνουν,

1517 Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον τὸ χειρόγραφον Τραπεζοῦντος ἔχει
καὶ ἐξ ἀφρῶν γε τῶν θηρῶν καὶ ἐξ ὀσμῆς τῶν ἀρκτων.

1518 Λεῖπει ἀπὸ χειρογρ. Τραπεζοῦντος· ὑπάρχει δὲ καὶ διαφορὰ τις περὶ τὴν θέσιν
τῶν στίχων 1519—21.

ἄλλοι τοὺς πόδας του ἔνιπτον, καὶ ἄλλοι τὸ πρόσωπόν του,
ὁμοίως καὶ τὰς χεῖράς του ἐκ τῶν πολλῶν αἱμάτων.

Ἄλλαξε δὲ καὶ τὸ παιδί τὴν ἀκριβῆ στολὴν του,
βάζει χλαμύδα ἐλαφρὴν διὰ τὸ καταψύχιν,

1535 καὶ ἐπάνω εἰς τοῦτο κόκκινον μὲ τὰ χρυσᾶ τζαπράζια. Σ. 122

Εἶχε ταῖς ῥίζαις ἀκριδαῖς μὲ τὸ μαργαριτάρι,
ἢ τραχηλέα του ἦτονε μὲ ἄμπαριν καὶ μόσχον,
μαργαριτάρια ἀκριβᾶ τρίγυρα καρφωμένα,
καὶ τὰ κομπία ἔστραπτον ἐκ καθαροῦ χρυσίου,

1540 τὰ ὑποδήματα αὐτοῦ χρυσοῦ ὠραῖσμένα,
τὰ δὲ γε πτερνιστήρια μετὰ λιθομαργάρων·
ἀντὶ δὲ ἔργου τοῦ χρυσοῦ εἶχε μαγνήτας λίθους.

Καὶ πάντοτε ἐσπούδαζε τὸ εὐγενὲς παιδίον
πρὸς τὴν μητέρα ἀπελθεῖν, τοῦ μὴ αὐτὴν λυπῆσαι,

1545 πάντας δὲ κατηνάγκαζε ταχὺ καβαλλικεῦσαι.

Εἰς φάραν ἔβη μέγιστον, λευκὴν ὅσ᾽ ἀν περιστέριν,
ἦτο ἢ χαίτη του πλεκτὴ μετὰ βενέτων λίθων,
καὶ κώδωνας εἶχε χρυσοῦς μετὰ τῶν λιθαρίων·

Σ. 123

οἱ κώδωνες ἦσαν πολλοὶ, ἔκαμνον ἦχον μέγαν,

Τρ. 84

1550 μέλος λαμπρὸν καὶ θαυμαστὸν, ἐθαύμαζον οἱ πάντες.

Πρασινορρόδινον βλαττὴν εἶχεν εἰς τὸ καπούλιν,
τὸ σελλογάλινον αὐτοῦ πλεκτὸν μὲ τὸ χρυσίον,
ἔργον ποικίλον, χυμευτὸν μὲ τὸ μαργαριτάριν.

Ἦτον τὸ ἄλογον σκληρὸν, ἔπαιζε δὲ ἡδέως,

1555 καὶ ὁ Ἀκρίτης ἔτοιμος νὰ καβαλλικεύσῃ,

τὸ ἄλογον κατέπαιζεν εἰς ὄρεξιν τοῦ νέου,

ὁ νέος τότε ἐκάθετον, ὥσ᾽ ἀν γεμάτον ῥόδον.

Οὕτως δὲ ἐκίνησαν καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ σπίτι.

Καὶ ἦσαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ οἱ ἄγουροί του πάντες,

1560 σὺν τούτοις δὲ καὶ ὁ πατὴρ, καὶ θεῖός του τοῦ νέου,

᾽ς τὸ μέσον δὲ ὁ ἄγουρος ἔστραπτε ὅσ᾽ ἀν τὸν ἥλιον,

Σ. 124

τὸ δόρυ ἐδοκίμαζε μὲ τὸ δεξιὸν του χεῖριν,

πράσινον ἀραβίτικον μετὰ χρυσῶν γραμμάτων.

1551 Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον ἔχει τὸ χειρόγραφον Τραπεζοῦντος

τὴν δὲ σέλλαν ἐσκέπαζεν μήπως κορνιακτοῦται.

- Ὠραῖος ἦν εἰς ἔρασιν, γλυκὺς εἰς συντυχίαν,
 1565 τερπνὸς εἰς τὸ ἀνάσταλμα, ὅλος μεμετρημένος.
 Καὶ ὅταν ἔφθασαν ὁμοῦ καὶ εἰς τὸν οἶκον ἦλθον,
 ἐτρώγασι καὶ ἔπινον, ἔχαιρον καθ' ἐκάστην.
 Ὁ δὲ πατήρ του Ἀμηνῆς ἐξ ἐκείνων τῶν χρόνων,
 τῶν κύκλωθεν τοῦ οὐρανοῦ τρεχόντων δι' ἡλίου,
 1570 ἀπέρνα μελετῶντας δὲ τοὺς δρόμους τοῦ κυρίου,
 καὶ καθ' ἐκάστην ἔχαιρε μετὰ τῆς γυναικὸς του,
 καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ συμπάντων δὲ τῶν φίλων,
 ἕως τὰς πόρτας ἔφθασε τοῦ γηρατειοῦ ἐκεῖνος, Τρ. 86
 ἐγκαταλείψας τῷ υἱῷ πάσας ἀνδραγαθίας. Σ. 125
 1575 Ὅταν ὁ εὐγενικὸς, ὁ Διγενὴς ὠραῖος,
 αὐτὸς εἰς μέτρον ἔφθασεν αὐτοῦ τῆς ἡλικίας
 καὶ εἰς τοὺς ἀνδρας εὐθεις ἀνὴρ προσεγεγόνει,
 τότε ἔν μιᾷ τῶν ἡμερῶν πηδᾷ, καβαλλικεύει,
 τὸ κοντάρι ἐσήκωσε, τὴν ῥάβδον του ἐκράτει,
 1580 ἐπεριμάζωξεν λαὸν, ἐπῆρεν ἐδικόν του·
 καὶ ὥς ἐκεῖ διήρχοντο τὸν δρόμον μετὰ κόπου,
 δι' ἀπελάτους ἤκουσε πολλὰ ἀνδρειωμένους,
 ὅτι κρατοῦσι τὰ στενὰ, κάμνουν ἀνδραγαθίας,
 καὶ ζῆλος ἦλθεν εἰς αὐτὸν νὰ τοὺς ἠξεύρῃ ἑκεῖνος.
 1585 Ἐπέρνα τότε μοναχὸς, νεροχάλαμον εὔρεν,
 εἶδεν λέοντα φοβερόν ἡδαρμένον, ἔαπλωμένον
 Ἰωαννικίου ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ θαυμαστοῦ ἐκείνου. Σ. 126
 Ὡς εἶδε δὲ τὸν λέοντα ὁ Διγενὴς Ἀκρίτης
 ἐκ βάθους ἀναστέναξεν ψυχῆς καὶ εἶπεν οὕτως
 1590 „Πότε ἰδῆτε, ὀφθαλμοὶ, ἐκείνους τοὺς ἀνδρείους;“
 Τῶν ἀπελάτων εὔρηκε τὸν ὑδροφόρον τότε
 καὶ ἀνερώτηтен αὐτὸν διὰ τοὺς ἀπελάτους.
 Ὁ ὑδροφόρος παρευθὺς τὸν Διγενῆν ἐλάλει
 „Τί τοὺς θέλεις, νεώτερε, καλὲ, τοὺς ἀπελάτας;“
 1595 Ἐκεῖνος ἀπεκρίθηκε πάλιν τὸν ὑδροφόρον
 „Ζητῶ κ' ἐγὼ νὰ γίνωμαι ὥς εἰς τῶν ἀπελάτων“.
 Καὶ τότε ἐκεῖνος ἔλαβε τὸν Διγενῆ καὶ ἦλθον

- ὅς τὸ λησταρχεῖν μέσα δὲ τὸ φοβερόν καὶ ξένον,
 καὶ εὖρον τὸν Φιλόπαππον κ' ἐκοίτετο ὅς τὴν κλίνην· Τρ. 88
 1600 πολλῶν θηρίων δέρματα εἶχεν ἀπάνω, κάτω, Σ. 127
 καὶ κύψας ὁ νεώτερος Βασίλειος Ἀκρίτης
 ἐπροσεκύνησεν αὐτὸν καὶ ἐχαίρετ' αὐτόν·
 καὶ ὁ γέρον ὁ Φιλοπαπποῦς οὕτως τὸν ἀπεκρίθη
 „ Καλῶς ἦλθες, νεώτερε, ἂν οὐκ ἔσῃ προδότης.“
 1605 Καὶ τότες ὁ Βασίλειος οὕτως ἀνταπεκρίθη
 „ Ἐγὼ προδότης δὲν εἰμαι, ἀλλὰ ζητῶ γενέσθαι
 τόρα εἰς ταύτην τὴν μονὴν μεθ' ὑμῶν ἀπελάτης.“
 Ὁ γέρον δὲ ὡς ἤκουσεν οὕτως ἀπηλογήθη
 „ Ἄν καυχηθῇς, νεώτερε, νὰ γίνῃς ἀπελάτης
 1610 τὴν ῥάβδον ταύτην ἔπαρε καὶ κάτελθε εἰς βίγλαν,
 καὶ ἂν νηστεῦσαι δύνασαι ἡμέρας δεκαπέντε,
 μὴδ' ὕπνον εἰς τὰ βλέφαρα λάβῃς τῶν ὀφθαλμῶν σου,
 καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελθὼν λέοντας νὰ σκοτώσῃς, Σ. 128
 καὶ ἐκείνων τὰ δερμάτια ἂν φέρῃς ἐδῶ πάντα,
 1615 καὶ πάλιν ἂν δύνασαι εἰς βίγλαν νὰ κατέβῃς
 ὅταν περνοῦν οἱ ἄρχοντες μετὰ πολλοῦ τοῦ πλήθους,
 ἔχοντας νύμφην καὶ γαμβρὸν νὰ ἔμπῃς εἰς τὸ μέσον,
 νὰ πάρῃς νύμφην καὶ γαμβρὸν ἐνθάδε νὰ ἐλθῇτε,
 (ἢ νὰ πάρῃς τὴν νεόνυμφον ἐδῶ νὰ τὴν ἐφέρῃς,) Σ. 129
 1620 τότε πληροφορήθητι νὰ γίνῃς ἀπελάτης.
 Ὁ Διγενὴς, ὡς ἤκουσεν, οὕτως τὸν ἀπεκρίθη
 „ Ταῦτα, ὦ γέρον, μὴ λαλῇς, μικρὸν γὰρ τὸ ἐποιοῦν,
 μόνον τοιούτως λέγω σοι, Φιλόπαππε, ἀνδρεῖε,
 λαγῶν εἰς τὸν ἀνήρορον τρίτον νὰ τὸν πιάσω,
 1625 τὴν χαμοπετοῦσαν πέρδικα ν' ἀπλώσω νὰ τὴν λάβω.“
 Καὶ τότες ὁ Φιλόπαππος τοῖς ἀπελάταις εἶπεν
 ἔφεραν ἀργυρὸν σελλὶν καὶ κάθισεν ὁ Ἀκρίτης,
 τράπεζαν ἔθεντο αὐτῷ ἔμπροσθεν θαυμασίαν,
 ἔφαγον δὲ καὶ ἔπιον ἅπαντες χαριέντως,
 1630 καὶ μετὰ ταῦτα ἔλεγον ἕκαστος ἐξ ἐκείνων
 ὅτι δύνανται πολεμεῖν πολλοὺς ἐκ τῶν ἀνδρείων.

Ἀκούσας δ' ὁ Φιλόπαππος εἶπε πρὸς τὸν Ἀκρίτην
„ Σὺ δέ, καλὲ νεώτερε, πόσους δύνασαι κρούειν; “
Ὁ δὲ Βασίλειος εὐθὺς οὕτως ἀπηλογήθη

- 1635 „ Ἐλάτε, ἄγοῦροι, νὰ πάρωμεν ὑπόκοντα ραβδία,
καὶ πορευθῶμεν ἄπωθεν ἔς τὴν ὁμαλίαν πάντες,
καὶ κάθε εἷς νὰ δώσωμεν ραβδέας ὑπ' ἀλλήλων,
καὶ εἴ τις νικήσει τὸν ἕτερον ἅς πάρῃ τὸ ραβδί του. “

- Τότε ἐκεῖνοι ἔλαβον ὑπόκοντα ραβδία,
1640 ὁ Κίνναμος ὁ θαυμαστὸς μετὰ Ἰωαννικίου,
καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ Διγενὴς μετὰ καὶ ἄλλων πλείστων,
καὶ ὅλοι ἐπορεύθησαν κάτω ἔς τὴν ὁμαλίαν,
καὶ ἔδιδον εἷς ἕκαστος τὸν ἕτερον ραβδέας.

- Καὶ τότε ὁ Βασίλειος, ὁ Διγενὴς ἐκεῖνος,
1645 ἐπῆρε τὸ ραβδίον του καὶ εἰς τὸ μέσον ἦλθεν
τοὺς μὲν ραβδέας ἔκρουε, τοὺς δ' ἄλλους σφονδυλέας,
καὶ πάντων ὑπελύθησαν αἱ χεῖρες τῶν ἀνδρείων.
Ἐσήκωσε δὲ ὁ Διγενὴς ἐκείνων τὰ ραβδία,
ἔφθασεν εἰς τὸν γέροντα, λέγει αὐτῷ τοιαῦτα
1650 „ Δέξαι ραβδία, Φιλοπαπποῦ, πάντων δὲ τῶν ἀπελάτων,
καὶ ἂν οὐδὲν ἀρέσῃ σε καὶ σοὶ τὸ θέλω ποίσει. “

- Τοῦτο οὖν ὁ θαυμάσιος Ἀκρίτης ἐκτελέσας,
1655 ἔγύρισε πρὸς τὸν λαὸν καὶ ἔτρεχε τὸν δρόμον,
καὶ μετὰ ταῦτα ἦλθοσαν πάντες εἰς τὰ οἰκεῖα.
Ἐχαιρε δὲ ὁ Διγενὴς ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις,
ὁ θαυμαστὸς Βασίλειος, ἧ δόξα τῶν ἀνδρείων,
καὶ πάντες ἔφριττον αὐτὸν ἐκ τῶν αὐτοῦ πολέμων.

Τέλος τοῦ τετάρτου.

Ὑπόθεσις τοῦ πέμπτου λόγου | τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου.

Ὁ πέμπτος λόγος ὁ παρὼν | ὑπάρχει τοῦ Ἀκρίτου, Τρ. 92
καὶ ἔχει μὲν τὴν ἀρπαγὴν | τοῦ στρατηγοῦ τῆς κόρης, Σ. 132
1660 ἣν ὁ Ἀκρίτης ἔλαβεν, εἰς | τὰ οἰκεῖα ἦλθε,
ἔχει δὲ καὶ τὴν ἔλευσιν | Δουκὸς πρὸς τὸν γαμ|βρόν του.
Τοὺς γάμους τε ποιήσαν|τες ἔχαιρον ἀκορέ, στως,
καὶ βασιλέα τὸν | λαμπρὸν Ῥωμανὸν ὁ Ἀκρίτης
ἐτίμησεν ὁ Διγενὴς ἐλθόν|τα πρὸς ἐκεῖνον,

ΔΙΓΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ.

Σ. 133

1665 Λοιπὸν πάλιν, ὦ φίλτατε, προσλέξω σοι καὶ ταῦτα
ὅτ' ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ὁ Δούκας ὁ ὠραῖος,
ὁ στρατηγὸς ὁ θαυμαστὸς μέρους τῆς Ῥωμανίας,
εἶχεν κόρην εὐμορφον κλημένην Εὐδοκίαν·
τὸ ὄνομά της ἦκουεν πάντοτε ὁ Ἀκρίτης,
1670 εἶχε γὰρ κάλλος ἄπειρον, παράδοξον τὸ γένος.
Καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν πηδᾷ, καβαλλικεύει,
ἐπῆρε τοὺς ἀγούρους του ἐπῆγεν εἰς κυνήγιν·
ἀφόντις ἐκυνήγησαν ἦρχοντο εἰς τὸν οἶκον. Τρ. 94
Ὑπῆρχεν τοίνυν καθ' ὁδὸν τοῦ κυνηγίου Ἀκρίτου Σ. 134
1675 παλάτι τὸ πανθαύμαστον μεγάλου στρατιάρχου·
καὶ ὅταν ἐσιμώσασιν λαλεῖ μεγαλοφώνως
„Νεώτερος ὅταν ἀγαπᾷ κόρην ὠραιοτάτην
ἢ σὲ κείνην δὲ πηγαίνοντας τὰ κάλλη της δὲν βλέπη,
δὲν χαίρεται ἡ καρδιά του διὰ νὰ ζῇ ἔς τὸν κόσμον.“
1680 Καὶ τὴν φωνὴν του ἤκουσαν ἐκεῖνοι ὅπου ἦσαν τότες,
ἐξέστησαν θαυμάζοντες τοὺς λόγους τοῦ Ἀκρίτου.
Τὸ ὅστις δὲ τοῦ στρατηγοῦ καὶ ὄλοντο τὸν πλοῦτον

Εοῦ λόγου. Λόγος Εὐς. 1667 μέρος. 1674 ὑπῆρχον. 1680 φωνὴν της. 1681 Μετὰ
τὸν στίχον τοῦτον τὸ χειρόγραφον Τραπεζοῦντος ἔχει τὸν ἐξῆς
ὥσπερ μέλη σειρήνια ἦσαν οἱ λόγοι τούτου.

ἀπαριθμῆσαι δυνατόν οὐδείς τῶν ἐν τῷ κόσμῳ·
στολήν γὰρ εἶχεν ὁ οἶκος τοῦ ὅλον μαργαριτάρι,
1685 καὶ τὸ κουβούκλι ἔλαμπεν ὀπὸ' ἵστεκεν ἡ κόρη,
ἔσωθεν δὲ καὶ ἔξωθεν ἦτον κεχρυσωμένον·
ἐκεῖνο δὲ ἐλέγετο τῆς κόρης τὸ κουβούκλιν.

Σ. 135

Αὕτῃ λοιπὸν ἡ πάμπλουτος, ὡραιοτάτῃ κόρῃ
ὥς εἶδε τὸν νεώτερον ἔπου' τραγῶδει ταῦτα,
1690 ἔρωσ ἀνῆψεν εἰς αὐτὴν μέγας τῆς ἀγάπης.

Ἡ ὁμορφιά καὶ μελωδιὰ λαβόνει τὴν καρδίαν,
καὶ δι' αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν ριζόνει ἡ ἀγάπη.
Καὶ ἤθελε τὰ ῥιμάρτια τῆς τὸν νέον νὰ θωροῦσιν,
διατὶ δὲν ἤθελεν αὐτὴ νὰ χωρισθῇ τὸ κάλλος·
1695 καὶ πρὸς τὴν βάϊαν ἥσυχα ἐλάλει 'ς τὸ αὐτί της
„Βαῖα, παράκυψε, ἰδὲ ἂν ἴδῃς τὸν νέον,
ἰδὲ κάλλος πανθαύμαστον“. Καὶ λέγει τῆς κυρίας
„Ἄν ἤθελεν ὁ αὐθέντης μου, κυρά μου, ὁ πατήρ σου
εἰς τὸ λαβεῖν αὐτὸν γαμβρὸν, ἄλλον δὲν ἔχῃ ὁ κόσμος.“ Τρ. 96

1700 Πάντοτε περιέβλεπεν ἡ κόρη αὐτὸν τὸν νέον.

Σ. 136

Αὐτὸς ἐρώτησέ τινας ὥσ᾽ ἂν νὰ μὴν γνωρίζῃ
„Μήπως εἶναι ὁ κάλλιστος τοῦ στρατηγοῦ ὁ οἶκος,
ἡ κόρη ἡ πανεύφημος ἐκεῖ τὸν ἀναμένει,
δι' ἧς πολλοὶ ἐχάθησαν μεγάλοι στρατιῶται;“
1705 Ὁ δὲ τῆς κόρης ὁ πατήρ ἤλθεν τὴν ὥραν ταύτην
καὶ ὥς δοῦλος ἔλεγε τῷ Διγενεῖ Ἀκρίτῃ
„Πολλοὶ τέκνον μου ὥρμησαν τὴν κόρην νὰ ἀρπάξουν
διὰ τὸ κάλλος τὸ τερπνόν, ὀπὸ' χεὶ αὐτὴ ἡ κόρη·
ταῦτα γνωρίζει ὁ θαυμαστός ὁ γέρων ὁ πατήρ της,
1710 κρύμματα ἐποίησε, διακρατεῖ τοὺς πάντας,
μισοὺς μὲν ἀπεκεφάλισε, τοὺς ἄλλους δὲ τυφλόνει.“

Ἐγνώρισεν ὁ Διγενὴς ἀπὸ τοὺς λόγους τούτου

1683 Μετὰ τοῦτον τὸν στίχον τὸ χειρόγραφον Τραπεζοῦντος ἔχει
ἀπας γὰρ ἐκ μαρμάρων ἦν καὶ μεμουσιωμένος,
αἱ δὲ θυρίδες χυμευταὶ μετὰ λιθομαργάρων.

Ἐπάρχει δὲ καὶ διαφορὰ εἰς τοὺς στίχους 1684 καὶ 1685.

1699 Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον τὸ χειρ. Τραπεζοῦντος ἔχει

Ἐπιμένουσα δὲ αὐτῇ ἡ κόρη εἰς τὸ κουβούκλιν.

1710 κρύμματα τὸ χειρ. Τρ. ἔχει ἐγκρύμματα· ἴσως ἡ λέξις ἐλέγετο καὶ κρύμματα.

- ὅτι εἶναι ὁ πατέρας της, ὁποῦ λαλεῖ με 'κεῖνον, Σ. 137
 εὐθέως ἀπεκρίθηκε τοιαῦτα πρὸς ἐκεῖνον
- 1715 „Μὴ λογιάσης, πάτερ μου, ὅτ' ἤλθον ἀρπάσαι ταύτην,
 διατὶ τὰ κρύμματα ἐμὲ ποτὲ δὲν με συγχίζουσιν.“
 Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Διγενὴς ἐλάλει πρὸς ἐκεῖνον
 „Τοῦτο λέγω, αὐθέντα μου, εἴπερ ἀποδεκτόν σοι
 διὰ νὰ εἰπῇς τὸν στρατηγὸν περὶ συμπεθερίας,
 1720 καὶ ἂν σοῦ φαίνεται καλὸν ἐμὲ γαμβρὸν νὰ πάρῃς,
 νὰ σ' ἔχω ὡς πατέρα μου, καθὼς υἱὸς ὑπάρχει,
 ὁμοίως καὶ ἐσὺ ἐμὲ νὰ μ' ἔχῃς ὡς υἱόν σου.“
 Ἀκούσας ταῦτα ὁ πατὴρ εἶπεν αὐτὸν τοιαῦτα
 „ Σὺ μὲν αὐτῷ ἐμήνυσας πολλάκις περὶ τούτου
 1725 οὐδόλως δὲ ἠθέλησεν ἵνα ποιήσῃ τοῦτο.“
 Ἀκούσας ταῦτα ὁ Διγενὴς πρῶς δὲν ἐθροήθη, Σ. 138
 τὸ ἄλογον ἐπιλάλησεν, 'ς τὴν κόρην πλησιάζει, Τρ. 98
 εἰς τὸ κουβούκλι ἐστέκετον ἔξω 'ς τὸ παραθύρι,
 καὶ πρὸς ἐκείνην γαληνὰ τοιοῦτον λόγον εἶπεν
 1730 „ Φανέρωσέ με, κόρη μου, εἰ ἔχεις με 'ς τὸν νοῦν σου,
 ἂν μὲ φιλῇς κατὰ πολλὰ, γυναῖκα νὰ σὲ πάρω,
 καλὸν εἶναι καὶ εὐτυχὲς καὶ ἀρεστὸν νὰ ἔλθῃς·
 εἰ δὲ καὶ ἀγαπᾷς ἄλλοῦ, νὰ μὴ σὲ ἀναγκάσω.“
 Εὐθὺς ἐπαρακάλεσε τὴν βάρια της ἡ κόρη
 1735 „Γρήγορα τρέξε, βάρια μου, εἰπὲ τὸν νέον 'κεῖνον,
 θεὸς πληροφορήσῃ τον ψυχὴν μου ἐγὼ τὸν ἔχω,
 ἐγὼ ἀγαπῶ καὶ θέλω τον, γένος του δὲν γνωρίζω,
 μήπως νὰ εἶναι ὁ Διγενὴς, Βασίλειος ὁ Ἀκρίτης;
 εἶναι ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς καὶ τῶν πλουσιωτάτων· Σ. 139
 1740 καὶ συγγενὴς ἡμέτερος, ὡς ἀπὸ τῶν Δουκῶν γε.
 Ἄλλ' ὁ πατὴρ της ὁ στρατηγὸς διὰ σένα βίγλας ἔχει,
 ἤκουσε δὲ ἀπὸ πολλοὺς τὰς σὰς ἀνδραγαθίας,
 καὶ φύλαττε, νεώτερε, δι' ἐμὲ μὴν κινδυνεύσης,
 δὲν σὲ λυπᾶται παντελῶς ὁ γέρων ὁ πατὴρ της.“
 1745 Αὐτὰ εἶπεν ἡ βάρια της ἐκείνη τὸν Ἀκρίτην.
 Εὐθὺς δὲ ὁ νεώτερος τῆς κόρης ταῦτα ἔφη

1725 οὐδόλως δὲν. 1741 πατὴρ μου.

„ Παράκυσσον, φῶς μου γλυκὺ, νὰ σοῦ ἰδῶ τὰ κάλλη,
 ἵνα εἰς τὴν καρδίαν μου ἡ ἀγάπη σου νὰ ἔλθῃ·
 εἰμὶ γὰρ νέος ὡς ὄρᾱς, ἀγάπην δὲν ἤξεύρω,
 1750 καὶ ἂν ὁ πόθος μου ξανθῇ, νὰ ἔμπῃ ἔς τὴν ψυχὴν σου,
 ὁ πατήρ σου ὁ στρατηγὸς καὶ ὄλον σου τὸ γένος Tr. 100
 βέλη εἰς γένῃσονται, σπαθία καὶ δοξάρια Σ. 140
 δὲν θέλουσι δυνηθῇ ἐμένα νὰ φοβήσουν.“

Αὐτὴ δὲ παρακύψασα ἐκ τῆς χρυσῆς θυρίδος,
 1755 τὸν νέον προσεβλέψατο, ἀνδρεῖον τὸν Ἀκρίτην.
 Τότε λοιπὸν ὁ Διγενὴς ἔβλεψε καὶ ἐλάλει
 ἐκείνην ὅπου ὁ ἥλιος, οὐποτε δὲν εἶδεν ὅλως.
 Ἐκείνη αὐτὸν δὲ βλέποντας εἶπε τοιούτως τότε
 „ Ἐρως ποτὲ παρώξυνε παράτολμα νὰ κάμῃ,
 1760 σκλάβους νὰ κάμῃ πάντοτε τὴν γνώμην τῶν ἀνθρώπων,
 ὑποτάσσει τὸν λογισμὸν ὡς χαλινὸς τὸ ζῶον·
 διὰ τοῦτο ὅποιος ἀγαπᾷ τάξι καλὴ δὲν ἔχει“.

Τὰ κάλλη τοῦ προσώπου τῆς ὡς ἥλιος ἐλάμπαν·
 οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Διγενοῦς ἐκώλυον τοῦ Ἀκρίτου
 1765 τοῦ μηδαμῶς θεάσασθαι περιέβλεπτον τὴν κόρην. Σ. 141
 Νὰ μάθῃ δὲν ἐδύνετον ὁ ἥλιος ἂν τὴν εἶδεν,
 ὡς γὰρ ἀκτῖνες ἀνέτειλαν ἐξαίφνης εἰς τὰ νέφη.
 Ἦτον ἡ κόρη ἀληθῶς ὡσανὺ ζωγραφισμένη,
 Ἰμμάτι γοργὸν καὶ γρήγορον, χαρούμενον, μέγαλον,
 1770 μαλλιά ξανθὰ καὶ λαμπερὰ εἶχεν ἡ κόρη ἰκείνη,
 ὀφρύδια κατὰμαυρα, κυρτὰ ὡσανὺ φεγγάρι,
 τὸ πρόσωπον ὡς ῥόδον τε ἔκλινεν εἰς ὅλους.

Ταύτην ἰδὼν ὁ Διγενὴς ὁ θαυμαστὸς Ἀκρίτης
 εὐθὺς ἐτρώθη τῇ ψυχῇ, ἐπλήγη τῇ καρδίᾳ,
 1775 καὶ πόνον εἶχεν ἄπειρον, ἀδημονῶν εἰστήκει.
 Ἦ κόρη δὲ ἡ πάντερπνος οὕτως αὐτὸν ἰδοῦσα,
 οὐ παρεῖδεν ἐπὶ πολὺ νὰ βλέπῃ αὐτοῦ τὸ κάλλος,
 ἀλλὰ ταχὺ ἀπέστειλε τὴν βάραν πρὸς ἐκεῖνον, Σ. 142
 τὸ δακτυλίδι τῆς ἔστειλε λέγων τοιαῦτα λόγια
 1780 „ Πήγαινε χαίρων, ὦ καλὲ, ἐμὲ μὴ ἐπελάθου.“ Tr. 100

- Τὸ δακτυλίδι ἔλαβε μετὰ χαρᾶς μεγάλης,
 εὐθὺς ἀνταπεκρίνατο „Ἐκδέχου με τὴν νύκτα“.
 Καὶ εἰς τὸ ὅσπιτι τοῦ αὐτὸς ἐγύρισεν εὐθέως,
 ἔχων φροντίδας περισσὰς καὶ ἔννοιαις μεγάλαις,
 1785 καὶ τὸν θεὸν ἰκέτευεν ἐκ βάθους τῆς καρδίας.
 „Δέσποτα, ἔλεγε, θεέ, ἐπάκουσόν μου τόρα,
 καὶ δῦνον μοι τὸν ἥλιον, ἀνάτειλον τὸ φέγγος,
 νὰ ἔχω τοῦτον συνεργὸν εἰς τοῦτον γὰρ τὸν δρόμον,
 ἐπεὶ δὲ περιμένει με ἡ εὐγενικωτάτη“.
 1790 Καὶ κατ' ἰδίαν ἔλεγε τῷ στρατορί τοῦ οὕτως
 „Ἀπόσρῳσον τὸν βρόχον μου καὶ σρῶσόν μοι τὸν μαῦρον, Σ. 143
 μὲ δύο ὕγκλας σφίξε τον μὲ δύο ἔμπροστελήνας,
 καὶ θεὸς αὐτῷ τὴν σέλλαν μου καὶ τὸ σπαθορραβδὶν μου,
 βάλε δὲ καὶ τὰ ῥέτενα ἵνα καλῶς γυρίζῃ.“
 1795 Ἐποίει δὲ ὁ δοῦλός τοῦ κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ.
 Εἰς τὸ τραπέζι ἐκλήθηκε δὲν γεύεται οὐδόλως
 τὴν κόρην εἶχεν κατὰ νοῦν, θυμίζετον τὸ κάλλος·
 ἀπὸ τὴν ἀφαγίαν τὴν πολλήν, ἐκ τῆς πολλῆς ἀγάπης
 ἡ ὄψις τοῦ ἡλλοίωται, τὸ κάλλος τοῦ ἐμαράνθη.
 1800 Τοῦτον ἡ μήτηρ βλέπουσα δαπανισμένον οὕτως, Τρ.102
 εὐθὺς ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ἐκ βάθους τῆς καρδίας
 „Τί σοι συνέβη, τέκνον μου, καὶ θλίβεσαι τοιούτως,
 μήπως θηρίον σ' ἔκρουσε καὶ σ' ἔπιασεν ὁ φόβος;
 ἢ τίς κακὸς σ' ἐβάσκανε, βλέπων σου τὴν ἀνδρείαν; Σ. 144
 1805 ἀπάγγειλόν μοι γλήγορα, βλέπε μὴν μοὶ τὸ κρύψης,
 καθὼς καὶ Ὅμηρος λαλεῖ μέσα εἰς τὸ χαρτί τοῦ
 ἐκ στόματος τῆς Θέτιδος υἱὸν τὸν Ἀχιλλεάν,
 μὴν κρύψης γνώμην εἰς τὸν νοῦν νὰ μὴν φθαρῇς ἀτός σου·
 ὅποιος κρύπτει τὴν μέριμναν χαλᾶται γὰρ ἀτός του,
 1810 ὥς ἂν τις ἀπὸ τοὺς σοφοὺς ἐλάλησε τοιαῦτα
 ὁ νοῦς ὁπό'χει μέριμναν ταχέως δαπανᾶται
 ὅταν τὸ σκουλήκι, ὅπου τρυπᾷ τὰ κόκκαλα καὶ τρώγῃ·
 καὶ πάλιν ἕτερον φησὶν ἀπόφθεγμα ὡσαύτως,

1811—12 Οἱ δύο οὗτοι στίχοι εἶναι συνηνωμένοι εἰς ἓνα ἐν χειρογράφου Τρα-
 πεζοῦντος.

- θρέφει δὲ σῶμα ἀνθρώπινον νὰ μὴν ἔχη φροντίδες.“
- 1815 „Θηρίον δὲν μὲ ἔκρουσεν, ὁ νέος ἀπεκρίθη,
ἀλλὰ οὐδὲ τις θόρυβος ἔταραξε τὴν ψυχὴν μου,
οὔτε δὲ τις ἐβόσκανε, μὴ μάτην καταρᾶσαι
τὸν μήπω ἀδικήσαντα, ἐγὼ γὰρ ὑγιαίνω.“ Σ. 145
- Ἡ μήτηρ δὲ, ὡς ἤκουσεν, ἤρξατο δι' ἐκεῖνον
- 1820 „Δέσποινά μου, πανύμνητε, ἐλπίς μου Θεοτόκε,
δοξάζω, μεγαλύνω σε, υἱὸν δὲ τὸν καὶ θεὸν σου,
ἔδωκάς μοι νεώτερον, ὁ κόσμος δὲν τὸν ἔχει,
καὶ χάρισέ μου τὸν νὰ ζῇ εἰς χρόνους ἀπεράντους·
χαίρω δὲ τοῦτον βλέπουσα εἰς ἔτη τῆς ζωῆς μου
1825 νὰ περπατῇ ἀφρόντιστος, νὰ χαίρῃ εἰς τὸν κόσμον,
νὰ τὸν φοβοῦνται πάντοτε ἔθνη τῆς οἰκουμένης.“ Τρ. 104
- Καὶ τότε ὁ νεώτερος γοργὸν ἐξυπολήθη,
εὐγάλε τὰ ὑποδήματα καὶ ἔκαθισεν ἔς τὸν δεῖπνον.
Ἀφόντις ἀπεδείπνησεν, βαίνει εἰς τὸ κουβούκλιν,
1830 λαμβάνει ὑποδήματα, πιάνει τὴν κιθάραν,
ἀπεκατάστησεν αὐτὴν ὡς ἤθελεν ἐκεῖνος. Σ. 146
- Πολλὰ καλὰ ἐσήμανεν ἐκείνην τὴν κιθάραν.
Ἄντερα ἔκλωσε καλῶς καὶ ἔκαμε ταῖς κόρδαις,
καὶ πάλιν ἀρματώθηκε ἔς τὸν σταῦλον ἐπορεύθη,
1835 πηδᾷ, ἐκαβαλλίκευσεν ἀπάνω εἰς τὸν μαῦρον,
εἰς ὃν ἐθάρρει πάντοτε νικᾷν ὅπου ἀπέλθῃ·
ἔλαβε τὸ σπαθίον του, ἐπῆρε τὴν θαμπούραν,
ἔκρουε τὴν θαμπούραν του ἀηδονικὰ ἔτραγώδει.
Τὸν δρόμον ἐπορεύετο, ἐπήγαινε ἔς τὴν κόρην·
1840 πάντως οὐκ ἐδειλίασε, ποσῶς δὲν ἐφοβήθη
ἐκεῖ τὰς βίγλας τὰς καλὰς, οὐδὲ τοὺς στρατιώτας.
- Ὅποτε δὲ ἐπέφθασε τοῦ στρατηγοῦ τοὺς αἴκους,
τὴν θαμπούραν του ἔκρουε καὶ χαμηλῶς ἐλάλει Σ. 147
- „Εἴ τις ἐρίλητε μακρὰ γοργὸν οὐχ ὑπηγαίνει,
1845 τὰς νύκτας δὲ περιπατεῖ, ὕπνον οὐδὲν στερεῖται,
δὲν θέλει τὸν παράδεισον σὺν τοῖς μυρίσμασί του.
Ἐγὼ μακρὰ ἐφίλησα, γοργὸν δὲ οὐχ ὑπαγαίνω,

ἐγὼ διὰ τὴν ποθητὴν ὕπνον ποσῶς δὲν βλέπω.“

- Ἦτον λαμπρὸς ὁ μαῦρός του ἔλαμπεν ἅν τὸν ἥλιον·
 1850 καὶ τὴν αὐγὴν κατέλαβεν τῆς κόρης τὸ κουβούκλι·
 αὕτη δὲ ἐξεδέχετο αὐτὸν ὅλην τὴν νύκταν,
 πρὸς ὄρθρον δὲ ἐνύσταξεν εἰς ὕπνον ἀνετράπη.
 Ὡσὰν δὲ ἤκουσεν αὐτὴν τὸ εὐγενὲς παιδίον
 θλίψιν ἐπῆρεν ἀφόρητον καὶ πίκραις βαρυτάταις,
 1855 ἐμάζωξε καὶ λογισμοὺς πολλοὺς εἰς τὴν καρδίαν του·
 ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῷ ἄρα μετεμελήθη,
 ἄρ' ἐφοβήθη τοὺς γονεῖς μήπως ἡμᾶς νοήσουν·
 τί εἶπω, τί γενήσομαι, καὶ τί πράξω οὐκ οἶδα·
 ἂν φωνήσω ἀκούσουσι ἕτεροι τὴν φωνήν μου,
 1860 καὶ ὑποστρέψω ἀπρακτος, γνωστῷ καὶ ὑπὸ πάντων,
 ἐκδώσω δὲ καὶ πρόσληψιν ὥστε διαφυλάττειν,
 ὥστε νὰ μὴν ἔχω τὸν καιρὸν νὰ ἴδῃ τὴν ποθητὴν μου.
 Καὶ τί μοι τότε ὄφελος νὰ ζῶ ἐγὼ ἔς τὸν κόσμον,
 καὶ τὴν κιθάραν σὺνεργὸν προβάλλομαι εἰς τοῦτο,
 1865 καὶ τοῦ Θεοῦ τὸ θέλημα τόρα πάντως νὰ γίνῃ.“
 Καὶ τὴν κιθάραν ἤχησεν, ἀναφωνεῖ καὶ λέγει
 „Καὶ σὺ κοράσιον τερπνὸν ἀπεμερίμνησάς με
 πιστεύω εἰς λήθην νὰ βαλες τοὺς χθεσινούς σου λόγους,
 καλὴ, οὓς ἐλαλήσαμεν οἱ δύο κατὰ μόνας.
 1870 Ἀνάστα, ῥόδον πάντερπνον, μεμυρισμένον μῆλον,
 αὐγερινὸς ἀνέτειλεν, καὶ ἄς περιπατοῦμεν“.

- Καὶ ὥς τῆς κιθάρας ἤκουσε τὴν ἡδονὴν ἡ κόρη
 ἠγέρθη ἐκ τῆς κλίνης τῆς, περίσφυξε τὴν ζώνην·
 ἐκ τῆς θυρίδος ἔσκυψε, τὸν νέον προσεφώνει
 1875 „Ἐγὼ πάντα ἐλόγιασα ὅτι ἐβραδυάστης,
 καὶ ἔμεινα ὅλονυκτις ἀγρυπνὸς διὰ σένα,
 καὶ ὀκνηρὸν καὶ ῥάθυμον πάντα νὰ σ' ὀνειδίξω·
 τί κρούεις τὴν θαμπούρα σου ἐν τῇ παρούσῃ ᾠρά;
 Δὲν γνωρίζεις, φῶς μου γλυκύ, ὅτι ἂν σὲ νοήσῃ
 1880 Δοῦξ ὁ στρατηγιχώτατος, ἐκεῖνος ὁ πατήρ μου,
 μετέπειτα οἱ συγγενεῖς μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου,
 καὶ πᾶσά μου ἡ γενεὰ μετὰ πλήθους λαοῦ μας,

Σ. 148

Σ. 149

Σ. 150

- τὸν κόσμον θέλεις στερηθῆν δι' ἐμοῦ τὸν παρόντα,
 ὅτι πολλοὶ ἠθέλησαν κρυφίως νὰ μὲ πάρουν,
 1885 ὁ πατήρ μου τὸ ἔμαθε καὶ κατεδίκασέν τους.
- Ἰλὴν ἐγὼ, ρῶς μου γλυκὺ, τὸ γεγονὸς ἤξεύρω,
 ὁ πόθος σὲ καταπονεῖ, ἀγάπη σὲ φλογίζει,
 τὸν νοῦν σου παρεσάλευσαν, τὸν λογισμὸν ἐπῆραν,
 εἰς κίνδυνον σὲ ἔρριψαν δι' ἐμοῦ τεθνηκέναι,
 1890 καὶ βλέπω σε μονώτατον, καὶ τὶ ποιεῖν οὐκ ἔχω.
- Ἀϋθέντα μου, ἂν καταβῶ καὶ μετὰ σοῦ ἐξέλθω,
 φοβοῦμαι μὴ μᾶς φθάσωσιν ἅπαν τὸ γενικόν μου,
 καὶ σένα θανατώσουσι καὶ μένα θέλουν πάρει. “
- Ἐλυπήθηκεν ὁ Διγενὴς καὶ εἶπε πρὸς τὴν κόρην
 1895 „Ἐπαινῶ σου τὴν ἔνστασιν, κόρη μου εὐγενεστάτη, Σ. 151
 σὺ οὐ γινώσκεις, κόρη μου, ἔνδοθεν τὴν καρδίαν,
 εἰ γὰρ ἐν γνώσει γέγονας ἐμῶν κατορθωμάτων
 δὲν ἔλεγες, πανεύφημε, ποτὲ τοὺς ἀδελφούς σου,
 πατέρα σου τὸν στρατηγὸν καὶ συγγενεῖς σου πάντας,
 1900 ἀλλὰ καὶ πλῆθος τοῦ λαοῦ, ὅλων τῶν ἐδικῶν σου
 τοῦ φθάσειν καὶ κρημνίσειν με καὶ διὰ σέ με κτείνειν.
 Ἄλλ' ἔστω σοι τοῦτο γνωστὸν, καὶ βέβαιον, ψυχὴ μου,
 ὅτι φουσσάτα προσδοκῶ μόνος μου πολεμῆσαι,
 καὶ νικῆσαι παραταγὰς, κάστρα νὰ ὑποτάξω,
 1905 καὶ σὺ πατέρα μου λαλεῖς, ἀδελφούς καὶ ἀγούρους,
 καὶ συγγενεῖς σου μετ' αὐτῶν; τούτους ἔχω ὡς βρέφη·
 κευρύναις πόταις δύνανται τὸν αἰετὸν νὰ πιάσουν;
 Τοῦτο νὰ μάθω μόνον ζητῶ πρὸς τὰ ὀικὰ σου χεῖλη Σ. 152
 εἰ προθυμεῖς κατὰ πολλὰ νὰ μοῦ ἀκολουθήσης.
- Ὅσον εἶναι κατάψυχον μὴ καρτερῶμεν ὧδε,
 1910 καὶ καύση μας εἰς τὴν ὁδὸν τὸ καῦμα τοῦ ἡλίου.
 Ἐλθὲ δὲ τὸ ταχύτερον μὴ μᾶς νοήσῃ ὁ κόσμος,
 ἔρχου νὰ περάσωμεν δρόμους καὶ μονοπάτια
 προτοῦ νὰ φέξῃ ἥλιος, καὶ λάμψῃ εἰς τὸν κόσμον.
 1915 Ῥῦμαι καὶ στενώματα ἐσκότωσαν ἀνδρείους,
 αἱ δὲ κάμποι, παγκάλλιστε, φοβοῦν τοὺς ἀδυνάτους.
 Εἰ δὲ ἐμετενόησας, ἀγάπησας δὲ ἄλλους,

καὶ διὰ τοῦτο ἀφορμὰς προβάλλεις τὰς τοιαύτας,
εἶπέ με τὴν ἀλήθειαν διὰ νὰ ὑποστρέψω.

- 1920 Καὶ μὴ θαρρῆς, πανεύμορφη, ὅτι λαὸν φοβοῦμαι·
μὰ τὸν ἅγιον Θεόδωρον, τὸν μέγαν ἀπελάτην,
ἅς ἔλθωσιν οἱ ἅπαντες ἔξωθεν εἰς τὸν κάμπον,
νὰ ἰδῆς νέον, ὅπου ἀγαπᾷς, τί ἀνδρειωμένος εἶναι,
καὶ πλέον θέλεις μὲ ἀγαπᾶ ὅταν ἐγὼ νικήσω.
1925 Τότε νὰ ᾄδῃς τὸν ἄγουρον, ὅπου δὲν ἔχει ὁ κόσμος“.

Σ. 153

- Καὶ τὸν νεώτερον εὐθύς ἡ κόρη μετελάλει
„Ἐμέ, χρυσὲ αὐθέντα μου, νέε μου καὶ ἀνδρεῖς,
μεγιστᾶνοι καὶ ἄρχοντες τῶν βασιλέων τέκνα
ἀγάπησαν, ἠθέλησαν πολλάκις νὰ μὲ πάρουν,
1930 πυκνότερον ᾽ς τὸν οἶκόν μου διήρχοντο κοντά μου,
βασιλικαῖς παράταξες ἐφόρουν καὶ στολίδια,
ἀλλ’ οὐδένα παντελῶς ἠγάπησ’ ὁ πατήρ μου,
οὐ τὴν σκιάν δὲ τὴν ἐμὴν ἰδεῖν τις ἠξιώθη·
ἀφ’ ἧς δὲ ὥρας πρόσωπον τὸ σὸν ἔλεασάμην,
1935 ὥς πῦρ κατέφλεξας εὐθύς τὴν σώφρονα ψυχὴν μου,
μετήλλαξας τὸν λογισμόν, μετέστρεψας τὴν γνώμην,
τὸ φρόνημα ἐδούλωσας, ἀναίσχυντον ποιήσας.
Πρὸς σέ καὶ μόνον, ἄγουρε, καὶ πρὸς τὴν σὴν ἀγάπην,
οἱ ἧς ἀρνοῦμαι καὶ γονεῖς καὶ συγγενεῖς στεροῦμαι,
1940 ἀλλοτριοῦμαι ἀδελφοὺς μετὰ ἀπείρου πλούτου.
Θεὸν ἔχουσα μάρτυραν μὴν μὲ παραπονέσης,
καὶ ἀποδώσῃ σε Θεὸς κρίνων δικαιοσύνην“.

Σ. 154

- Ταῦτα κλαίοντας ἔλεγεν ἡ κόρη πρὸς τὸν νέον,
᾽κατηγορᾶτον δὲ αὐτὴ ᾽ τὴν πλείστην ἀδιαντροπίαν·
1945 πολλὰ δὲ αὕτη θέλουσα μεταβαλεῖν τὸν νέον,
ἀλλὰ ὁ πόθος αὐτηνῆς εἶχεν μεγάλη ἀγάπη·
ἡ δύναμις τοῦ ἔρωτος, πόθος καὶ ἡ φιλία
τὴν σωφροσύνην ἔδιωξαν ὥς ταύτην πολεμοῦντες.
Διὰ τοῦτο ὅποιος ἀγαπᾷ γονεῖς του δὲν φοβᾶται,
1950 οὐ συγγενεῖς ἐντρέπεται, οὐ γείτονας αἰδεῖται,
ἀλλὰ εἶναι ἀδιάντροπος καὶ σκλάβος τῆς ἀγάπης,
ὅσα ἐπάθασιν κακὰ ἀνδρειωμένοι νέοι.

Σ. 155

- Βλέποντας δὲ ὁ θαυμαστὸς δακρύουσιν τὴν κόρην,
μετὰ δακρύων καὶ αὐτὸς ἐλάλει πρὸς ἐκείνην
- 1955 „Ἐγὼ, κόρη πανθαύμαστη, τὰ περὶ σοῦ γνωρίζω
ὅτι καὶ πλοῦτον ἄπειρον κέκτηται ὁ πατήρ σου,
διὸ πολλοὶ τῶν εὐγενῶν ἀγάπουν νὰ σὲ πάρουν·
πάντα γνωρίζω ἀληθῶς ἔξετάζοντας μεγάλα.
- Ἦγαπημένη μου ψυχῇ, δόξαν καμμιὰν δὲν θέλω,
1960 οὐ κτήματα ἐπιθυμῶ, οὐδὲ τὸν πλοῦτον θέλω, Σ. 156
πάντα χόρτον λογίζομαι, ὥς ὄναρ τὰ παραβλέπω.
Ἀφ' ἧς γὰρ ὥρας, πάντερπνε, ἐφάνημεν ἀλλήλοις
οὐκ ἀπεστάθην ἀπὸ σοῦ εἰς οὐδὲ μίαν ὥραν,
ἀλλ' ἐρριζώθης, πάγχρυστε, μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μου,
1965 καὶ πάντοτε φαντάζομαι καὶ βλέπω σε μὴ οὔσαν.
Ποτέ μου δὲν ἀγάπησα ἄλλης κόρης τὸ κάλλος,
οὐδέποτε ἐγνώρισα τὸν δρόμον τῆς ἀγάπης,
εἰς σένα ἐγινέν μου ἡ ἀρχή, εἰς σένα καὶ τὸ τέλος,
καὶ σὺν θεῷ σὲ ἀγάπησα, ψυχὴ μου καὶ καρδιά,
1970 πέρδικα σ' ἔχω ὀλόχρυστη, τρυγὸνα μου ζευγάρι,
καὶ ἀηδόνα μουσικὴ εἰς τὸ χρυτὸ κλουβίον,
περιστερά μου πάνλευκη, καὶ μῆλον μυρωδάτον,
τριανταφυλλιά μου κόκκινη, βασιλικὸς μὲ τ' ἄνθη, Σ. 157
καὶ κυπαρίσσι μου ληγνὸν, αὐγερινὲ, ποῦ λάμπεις“.
- 1975 Καὶ πάλιν μετεδάκρυσεν, μεθ' ὅρκου τὴν ἐλάλει
„Δέσποτα, κύριε Θεέ, ὁ κτίσας τοὺς αἰῶνας,
εἰ νὰ θελήσω ἐγὼ ποτε λυπῆσαι τὴν ψυχὴν σου,
ἢ θλίψω τὴν καρδίαν σου, ὦ πανωραιοτάτη,
καὶ δὲν φυλάξω ἄδολον τὴν ἐδικήν σου ἀγάπην,
1980 καὶ σένα, εὐγενέστατη, ἕως τῆς τελευτῆς μου,
φαγὶ νὰ γίνω 'ς τὰ θηριὰ ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ.
Μὴ τὴν ἀνδρείαν μου χαρῶ, τὴν περισσὴν ὀπό'χω
μὴ τῶν γονέων τῶν ἐμῶν εὐχὴν κληρονομήσω,
καὶ μὴ ταφῶ Χριστιανὸς, ὥς θέλει ἡ ψυχὴ μου.
1985 Ὅμοίως νὰ ἔχης πρὸς ἐμὲ ἄδολον τὴν ἀγάπην.
Βλέπε καλῶς καὶ φύλαξον μηδὲν μὲ σκανδαλίσσης“.
- Ταῦτα ἡ κόρη ὥς ἤκουσεν οὕτως τὸν ἀπεκρίθη Σ. 158

- „ Ἴδου, καλὲ, μετὰ Θεὸν σοὶ ἑμαυτὴν προσρίπτω,
εἴ τι ποιήσεις εἰς ἐμὲ, Θεὸς μὲ τὴν ψυχὴν σου“.
- 1990 Καὶ παρευθὺς ἐπήδησεν ἐκ τῆς χρυσῆς θυρίδος.
Ὁρθὸς ἐκεῖνος ὅστεκετον, τὴν κόρην ἀγκυλιάζει,
καὶ κατεφίλει πάντοτε μετὰ χαρᾶς μεγάλης·
ἐφίλει χεῖλη κόκκινα καὶ μάγουλα ῥοδάτα·
τὸν δρόμον ἐπορεύονταν μετὰ χαρᾶς μεγάλης.
- 1995 Ὡσὰν ἐγέμισεν χαρὰν ὁ Διγενὴς ἐκείνης,
διατί εἶχεν κόρην πάντερπνον, αὐγερινὸν ἀστέρα,
ποῦ ἔκρατει εἰς τὰ χέρια του, καὶ ἔκαθετον ἔς τὸν ἵππον,
ἐστάθη ἔς τὸ ὄπιτι ἀντικρυς, μεγάλην φωνὴν ἀφῆκε
„Εὖχου μοι, κύρι στρατηγέ, μετὰ τῆς θυγατρὸς σου, Σ. 159
καὶ εὐχαρίστει τὸν Θεὸν ἔχων γαμβρὸν τοιοῦτον.“
- Καὶ τὴν φωνὴν του ἤκουσαν τοῦ στρατηγοῦ αἱ βίγλαι,
ἅπαντες ἐδιαλάλησαν νὰ καβαλλικεύσουν·
ἤκουσε δὲ ὁ στρατηγὸς φωνῆς δὲ τοῦ ἀγούρου.
- 2005 „Ἡ κόρη μου ἐχάθηκεν, ἀλλοίμονον εἰς ἐμένα.
Ἀνδρεῖοι ἐκ τοῦ λίσκαντος, καὶ νέοι ἐκ τῆς βίγλης
φθάσατε ἔς τὸν παγκόπελον, ἐπῆρε μου τὴν κόρην.“
- Στρατήγισσα ἐφώναξε, ἠλάλαξε βοῶσα
„Οἷμοι, τέκνον μου γλυκύτατον, φῶς καὶ παρηγορία,
πῶς τοῦτο ἐσυνέβηκεν ἐχάσαμέν σε νέαν.
- 2010 Ὅσ’ ἄστρα εἰς τὸν οὐρανὸν, τόσαις σέλλαις ἔς τοὺς μαύρους.“
- Ὅσοι τὸν ἐγνώριζαν ἔστρωναν, ἐξεστρόναν, Σ. 160
ὅσοι δὲν τὸν ἐγνώριζον γοργὰ ἐκαβαλλικεῦαν.
Λόγος ἐδόθη φοβερὸς ταχέως νὰ πηγαίνουν.
- 2015 Εὐθὺς ἐκαβαλλίκευσαν ἅπαντες διὰ τάχους,
καὶ ὁ πατέρας τῆς ὁμοῦ μετὰ τῶν υἱῶν του,
οὐδεὶς ὀπίσω ἀπόμεινεν, οὐ γέρων, οὔτε νέος,
ὅλοι εὐγῆκαν εἰς αὐτὸν, εἰς διωγμὸν τοῦ νέου,
καὶ δὲν ἐδύνατον τινὰς τὸ πλῆθος νὰ μετρήσῃ.
- 2020 Ἐκατεδίωκον αὐτὸν μετὰ πολλοῦ τοῦ δρόμου.
- Ὦντ’ ἄρχισεν ἡ ἀνατολὴ καὶ ἔγλασεν ἡ ἡμέρα,
καὶ ἔλαμψεν ὁ ἥλιος εἰς τῶν βουνῶν ταῖς ἄκραις,
ἔς τὸν κάμπον ἐκατάφθασαν τὸν νέον μὲ τὴν κόρην.

- Σουδάλης ὁ Σαρακηνὸς ἀπὸ τὴν πέρα βίγλαν
 2025 ὁκτὼ τέντες ἐπήδησεν καὶ δεκοκτὼ κορτίνας, Σ. 161
 ἄρματα εἶχε δυνατὰ, ὅποῦ ἴσαν τοῦ πολέμου.
 Ἐκεῖνος τότε ἔτρεχεν μὲ συντριβὴν μεγάλην,
 ὄλον τὸν βλέμμα του καὶ νοῦν εἶχεν πρὸς τὸν Ἀκρίτην·
 ἐπτέρνισε τὸν μαῦρόν του εἰς τὸν Ἀκρίτην πάγει.
 2030 Ὡς τὸν εἶδεν ὁ Διγενὴς τὴν κόρην τότε ἴλάλει
 „Βλέπεις, καλή μου, Σαρακηνὸν, ποῦ μᾶς καταδιώκει,
 ἄρτι, κυρία, πρόσσεξέ πῶς θέλω νὰ τὸν κάμω.
 Ἐσήκωσε τὴν λιγυρὴν ἔς τὴν γῆν τὴν ἀποθέτει,
 αὐτὸς ἐκαβαλλίκευσεν ἐπῆρε τὸ κοντάρι,
 2035 καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἔτρεξεν καὶ προσυπήντησέν τον·
 καὶ πρῶτον τὸν ἐλάλησε „Σαρακηνέ μου δέχου“,
 καὶ τὸ κοντάριν ἔσυρε ὀμπρὸς ἔς τὴν κεφαλὴν του,
 εὐθὺς ἀπεθανάτωσε ἑκείνον καὶ τ' ἄλογόν του, Σ. 162
 καὶ πάλιν μεταστράφηκεν ὀπισθεν εἰς τὴν κόρην.
 2040 Καὶ ἄλλοι τριακόσιοι, τριακόσι' τὸν ἐφθάνουν
 καβαλλαραῖοι καὶ πεζοὶ ἤλθασιν πρὸς ἐκεῖνον·
 ἔκραζον δὲ, ἐφώναζον καὶ ταραχὰς ἐποιοῦν.
 Ἐγύρισεν ὁ Διγενὴς καὶ ἴλάλησε τὴν κόρην
 „Περιστερά μου εὐμορφη, βλέπε λαὸς μᾶς διώχνει.“
 2045 Ἡ Εὐδοκίᾳ ὡς ἤκουσε, τὸν λόγον ὅποῦ εἶπεν,
 ἐλόγιασε τὸν λόγον του πῶς διὰ φόβον λέγει·
 ἰδοῦσα δὲ καὶ τὸν λαὸν ἐλθόντα ἀπὸ μακρόθεν,
 καὶ τὰς φωνὰς ἀκούοντας, ὁμοῦ καὶ τὰς τρομπέτας,
 καὶ κλαίουσα ἐφώναξε πρὸς τὸν Ἀκρίταν ταῦτα
 2050 „Πόλεμον στέσε, αὐθέντα μου, μὴ μᾶς ἀποχωρίσουν.
 Ἄφες με, αὐθέντα καὶ καλὲ, ἐδῶ νὰ ἀποθάνω, Σ. 163
 ἐπειδὴ κακῶς ἐποίησα, κακῶς ἀποθανοῦμαι.
 Ἐσὺ μαῦρον καλὸν ἀνάθρεψας τὸν σεαυτὸν σου σῶσον.“
 Καὶ τότε ὁ νεώτερος ταύτην ἀνταποκρίθην
 2055 „Μὴν σοῦ φανῇ, κυρία μου, ὅτι κακῶς νὰ εἶπα,
 σκόπει, κυρία μου, χρυσῇ, λαὸν ὅποῦ μᾶς τρέχει,
 μὴν μὲ προπάρης αὔριον ὅτι μετὰ κλεψίας
 ἐπῆρά σε καὶ ἔφυγον ἀπὸ τῆς σῆς πατρίδος· Τρ. 104

στοχάσου τώρα τὴν φρικτὴν ἐμὴν ἀνδραγαθίαν,
2060 καὶ πλέον θέλεις μὲ ἀγαπᾶ, ποῦ σὲ ποθῶ μεγάλα.“

Καὶ τότε ἄλγος ἔδραμε γενναῖος ὁ Ἀκρίτης,
εὐθὺς τὴν κόρην ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς ἐκεῖνος,
καὶ ἀπεκάθισεν αὐτὴν εἰς ἐκ μεγάλην πέτραν,
καὶ ταύτην ἐπαράγγειλε λέγων τοιοῦτον λόγον Σ. 164

2065 „Αὐτοῦ κάθου, φῶς μου γλυκὺ, καὶ βλέπε τίνα ἔχεις“.

Καὶ πάλιν ἡ εὐγενικὴ πρὸς τὸν Ἀκρίτην λέγει
„Τοὺς ἀδελφούς μου πρόσεχε νὰ μὴν τοὺς ἀδικήσης.“
Εὐθὺς οὖν ἐπιτάλησε καὶ τρέχει πρὸς ἐκείνους, Τρ. 106
ἓνα προφθάσας ἐξ αὐτῶν τὸν ἔδωκε σπαθέαν,

2070 καὶ μέσον τὸν ἐχώρισε ὁμοῦ μὲ τ' ἄλογόν του,
τοὺς δ' ἄλλους κατεπάτησε, τοὺς ἔδιωξεν ὀπίσω.

Ὁ νέος τότες φαίνεται ὡς ἂν καλὸν γεράκι
ὅταν τὴν πέρδικα ἰδῇ σκύπτει καὶ τὴν πιάνει
οὕτως ἐσκόρπιζεν αὐτὸς ἐκείνους πολεμῶντας.

2075 Τρεῖς ἐξ αὐτῶν ἐχώρισεν, ἦσαν οἱ ἀδελφοί της,
οἵτινες καὶ προσώρμησαν μόνοι νὰ πολεμήσουν,
τοὺς ἵππους ἐπιτάλησαν, ἔδραμον πρὸς τὴν κόρην. Σ. 165

Τότε Ἀκρίτης φοβηθεὶς μήπως αὐτὴν ἀρπάσουν,
καὶ πλησιάσας πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἔστρεψεν ὀπίσω.

2080 Καὶ πάλιν ἡβουλήθησαν ἐκεῖνοι νὰ τὴν πάρουν,
γοργὸν ἐπῆρεν τὸ ῥαβδὶ καὶ προὔπαντησέν τους,
ῥαβδέαν αὐτοὺς ἔδωκεν μετὰ μικρᾶς ἰσχύος,
ἐκείνους κατεκρήμνισεν μηδὲν αὐτοὺς πληγώσας.

Τότε πατὴρ ὁ στρατηγὸς ἔφθασε μετὰ μόχθου
2085 κλαίων καὶ ὀδυρόμενος θεάσασθαι τὴν κόρην.

Ὡς εἶδεν δὲ ὁ Διγενὴς τὸν πενθερόν του Δοῦκαν
ἀπὸ μακρὰ ἐρχόμενον, ἐπροὔπαντησέν τον,
ἔδωκε τὰς χεῖρας του ταχὺ καὶ ἐπροσκύνησέν τον, Τρ. 108
καὶ λέγει ταῦτα σύντομα μετὰ σπουδῆς μεγάλης

2090 „Εὐχου με, κύριε στρατηγέ, μετὰ τῆς θυγατρὸς σου. Σ. 166
Συγχώρησον, αὐθέντα μου, μὴν μὲ κατηγορήσης,
οἱ νέοι σου εἶναι χωρικοὶ τοῦ κρούειν καὶ λαμβάνειν“

μικρὸν αὐτοὺς ἐπαίδευσα τοῦ μὴ λαθεῖν ἐκείνοις,
καὶ πλέον νὰ μηδὲν λυπηθῇς καλὸν γαμβρὸν ἐπῆρες,
2095 εἰς κόσμον ἂν ἐγύρευες κάλλιον οὐχ εὐρίσεις·
οὐ γάρ εἰμι ἐξ ἀγενῶν, οὐδ' ἀπὸ τῶν ἀνάνδρων,
καὶ ἂν ποτε προστάξης με εἰς τινὰς σου δουλείας,
τότε βεβαιωθείης ἂν ποῖον γαμβρὸν ἐπῆρες.“

Καὶ παρευθὺς ὁ πενθερὸς χεῖρας εἰς ὕψος ἄρας,
2100 ἔβλεπε κατὰ ἀνατολάς, θεῶ δὲ εὐχαρίστα,
„Δόξα σοι, λέγων, ὁ θεὸς, ὁ τὸ συμφέρον πάντων
οἰκονομῶν τὸ καλὸν ἡμᾶς σοφία τῇ ἀρίστη.

Εὐχαριστῶ σε, Κύριε, καὶ ποιητὰ τῶν ἔλων
εἰς τὴν φιλανθρωπίαν σου ὅπό' δειξες 'σὲ μένα·
2105 ὥς γὰρ αὐτὸς ἠθέλησας τοιοῦτον ἐγεγόνει,
καὶ ἐδωρήσω μοι γαμβρὸν ἀνδρειωμένον νέον.“

Ἐγύρισε πρὸς τὸν γαμβρὸν καὶ λέγει πρὸς ἐκεῖνον
„Παγκάλλιστε γαμβρέ, ἦν ἔλαβες ἐκ πόθου
ἔπαρε τόρα μετὰ σοῦ, καὶ ἔστω σοι γυνή σου.
2110 Ἄν δὲν εἶχες ἀγάπην περισσὴν δὲν ἤθελες τὴν πάρει,
οὐκ ἂν μόνος ἐτόλμησας τοιοῦτον διαπραῖξαι.

Ἔρχου νὰ γυρίσωμεν εἰς τὸ 'δικόν μου 'σπίτι,
καὶ μὴ λογιάσης τι κακὸν νὰ γένη ἀπὸ 'μένα,
ἀλλ' ἵνα συμφωνήσωμεν νὰ κάμωμεν τοὺς γάμους,
2115 νὰ πάρης καὶ τὴν προῖκά σου ἐκ ταύτης τῆς ἡμέρας
εἴκοσι κιντηνάρια νομίσματα παλαῖα,

καὶ τιμητὰ βυστάρια λίτρας πεντακοσίας,
λάβης καὶ κτήματα πολλὰ τῆς ἰδικῆς μου κόρης,
καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν ὑπ' αὐτῶν εὐρισκομένων ζώων,

2120 πρωτεῖα τετρακόσια, στράτορας ὀγδοῇντα,
μαγεῖρους δεκατέσσαρους, ὁμοίως καὶ μαγκίπους,
ἐταίρους δὲ ἐνάρετους ὥς ἑκατὸν πενήντα,
καὶ βάαις ἐβδομήκοντα, πάνυ ὡραιόταταις,
καὶ ἰγκόλπια πολύτιμα ὅπό' χει τῆς μητρὸς τῆς,
2125 καὶ στέφανον ὀλόχρυσον μετὰ τιμίων λίθων.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπέλαχον τῇ θυγατρὶ μου μόνη,
δώσομεν καὶ προτίμησιν τῶν ἄλλων μου παιδίων.

Σ 167

Σ. 168

Τρ. 110

2130 Πείσθητί μοι, καλὲ γαμβρὲ, ἔλθε δὲ πορευθῶμεν
 ταχέως πρὸς τὸν οἶκόν μου, παραμυθίας χάριν,
 εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν νὰ χαίρεται ἔς τὸν κόσμον,
 νὰ μὴν εἰποῦσιν ἅπαντες οἱ συνομήλικές σου
 τὴν κόρην γὰρ ἀφῆρπασεν καὶ προῖκα οὐ λαμβάνει,
 καὶ θαυμαστὸν οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ αἰσχύνην ἔχεις“.

Σ. 169

2135 Εἵτα καὶ ὁ νεώτερος ἑστὶν ἑκείνον ἀποκρίθην
 „Ἐγὼ, αὐθέντα πενθερὲ, ἐπιθυμίαν εἶχον
 τὴν θυγατέρα σου λαβεῖν διὰ τὸ ταύτης κάλλος,
 οὐχὶ δὲ πλοῦτον ἕνεκα, οὔτε τινῶν χρημάτων·
 καὶ ταῦτα μὲν χαρίζομαι τοῖς γυναικαδελφοῖς μου,
 2140 αὐτῆς τὰ κάλλη φθάνουσιν ἀντὶ πολλῶν πραγμάτων·
 θεὸς γὰρ πλούτου παροχεὺς, ὁμοίως καὶ πενίας,
 ταπεινοὶ γὰρ καὶ ἀνυψοῖ, ἀνάγει καὶ κατὰγει·

Σ. 170

„Ἐλθετε εἰς τὸν οἶκόν μου μετὰ τῶν συγγενῶν σου
 2145 ἵνα μᾶς εὐλογήσετε, καὶ πάλιν νὰ στραφῶμεν
 ὁπίσθεν εἰς τὸν οἶκόν σου μετὰ τῆς θυγατρὸς σου,
 ἵνα μᾶς ὅῃ στρατήγισσα νὰ χαίρῃ ἕως τέλος.
 Εἰ δὲ οὐ θέλεις ἔρχεσθαι, νὰ ἐγὼ ποῦ παίρνω
 τὴν θυγατέρα σου τὴν καλὴν, ταχέως νὰ ὑπάγω
 2150 εἰς τὸ ὕψηλόν παλάτιον, καὶ εἰς τὰ γόνικά μου.
 Μὴ λυπηθῇς, ὦ πενθερὲ, διὰ τὸν λόγον τοῦτον,
 τέκνα γὰρ εἴμεσθιν λοιπὸν καὶ δοῦλα τῶν εὐχῶν σου.“

Τρ. 112

Ἀκούσας οὖν ὁ στρατηγὸς τὴν φρόνησιν τοῦ νέου,
 „Θεὸς δὲ, ἔφη, τέκνον μου, ἐσᾶς νὰ εὐλογήσῃ,
 2155 νὰ χαίρεσθε δὲ ἄξια τοὺς χρόνους τῆς ζωῆς σας.“
 Καὶ ἀσπασάμενος αὐτὸν ὑπέστρεψεν εὐθέως.

Σ. 17

Ὁ νέος ἐκαβαλλίκευσεν, ἐγύρισεν ἔς τὴν κόρην·
 ἐκείνη δὲ, ὡς εἶδὲ τον, χαρὰν μεγάλην εἶχεν·
 ἐπεριπάτει γαληνὰ, προὔπαντεῖ τὸν νέον,
 2160 λέγει δὲ ταῦτα πρὸς αὐτὸν μετὰ χαρᾶς μεγάλης
 „Μήπως κακὸν μᾶς ἐγένεν ἡ σμίξις τοῦ πατρὸς μας;

λάλησον, αὐθέντα μου, διὰ τοὺς ἀδελφούς μου.“

Ἐκεῖνος ἀπεκρίνατο τῆς κόρης ταῦτα λέγει
,, Μὴν θλίβεσαι, κόρη γλυκὺς, παρηγοριά, ξαθὴ μου,
2165 ἐκτὸς γὰρ τῶν ἀδελφῶν, υἱῶν δὲ τοῦ πατρός σου,
οὐδένας δὲν ἐβλόπτηκεν, μηδὲ τινὰς ἔπληγώθη.“
Καὶ κύψας ἔλαβεν αὐτὴν ἔς τὸ ἄλογον ἐπάνω
καὶ χαίρων ἐπορεύετον ἔς τὸν ἰδίον τοῦ οἴκου.

Σ. 172

Ὡς εἶδε δὲ ὁ πενθερὸς τὸ πρᾶγμα πῶς ἐγένει,
2170 τὴν ἄρπαγὴν τῆς κόρης τοῦ ἐθρήνει τότε μέγα,
καὶ εἰς τὸν οἶκον ἔφθασεν μετὰ τῶν υἱῶν του.
Ἡ πενθερά δὲ ἔκλαιεν, ἡμερομὸν δὲν εἶχεν,
καὶ μὲ τὸν θρῆνον τὸν πολὺν τὸν στρατηγὸν ἐλάλει
,, Ὑπόθεσις πῶς ἐγένετο ἔμῃς τοὺς τρισαθλίους,
2175 καὶ ἔλαβε τὴν κόρην μας ἐκεῖνος καὶ ἀπῆλθε ;
Πάντως αὐτὸ ἠξεύραμεν καὶ ἦν σὺν τῇ βουλῇ μας,
ἐκπέμψειν ἂν ἐθέλαμεν αὐτοὺς μετ' εὐλογίας,
τὰ νῦν δὲ θλίψιν ἔχομεν εἰς τέλος τῆς ζωῆς μας.“

Ἀκρίτης δὲ πηγαίνοντας μετὰ τῆς ποθητῆς του,
2180 ἐπεριλάμβανεν αὐτὴν εἰς τὰς κατάκρυας βρύσας,
καὶ οὕτως ἐπανῆλθοσαν καλῶς εἰς τὴν πατρίδα.

Σ. 173

Ὡς δὲ αὐτὸν ἐγνώρισαν αἱ βίγλαι τοῦ πατρός του
εἰς τὰς ἀγκάλας του ἔχοντα τὴν λευκοπεριστέραν,
μετὰ σπουδῆς γὰρ ἔτρεχον εἰπεῖν τὸν ἐρχομὸν του.
2185 Ὁ πατήρ του ὡς ἤκουσεν τὸν ἐρχομὸν ἐτούτου,
καὶ ὅτι θαυμαστὸς υἱὸς ἔρχεται ὁ Ἀκρίτης,
ὄλος ἐγένετο χαρᾶς, εὐθὺς καθάλλικεύει,
οἱ τούτου γυναικάδελφοι, σὺν θεῷ Κωνσταντίνῳ,
καὶ ἅπαντα ἡ γενεὰ μετὰ λαοῦ ἀπείρου.

2190 Δώδεκα σελλοχάλινα ἔστρωσαν γυναικεῖα,
τὰ δύο ἦσαν χυμευτὰ μετὰ λιθομαργάρων,
καὶ τὰ λοιπὰ ὀλόχρυτα ἦσαν σπολισμένα.
Οἱ μὲν ἐκεῖνοι ἔπαιζον τρομπέταις, ἐτραγῶδουν,
καὶ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἤρχοντο διὰ τάχους.

Σ. 174

2195 Ἰδοῦσα δὲ ἀπὸ μακρὰν εὐθὺς ἡ κόρη τούτους,
καὶ τὰς φωνὰς ἀκούσασα βουκίνων καὶ σαλπίγγων,

- ἐφοβήθη δὲ κατὰ πολλὰ δοκοῦσα εἶναι ξένα,
καὶ φοβουμένη ἔλεγε ταῦτα πρὸς τὸν Ἀκρίτην
„Λαὸς πολὺς, αὐθέντα, τὸν δρόμον καταβαίνει,
2200 βλέπε μὴ ὥς ἀλλέτριοι ἡμᾶς ἀποχωρίσουν“.
- Ἐκεῖνος ἀπεκρίνατο εὐθὺς δὲ πρὸς τὴν κόρην
„Μὴ τρέμης, κόρη μου χρυσῇ, αὐτοὺς ὅπου κινοῦνται,
λαὸς πολὺς, ὅπό ῥχεται, εἶναι ὁ τοῦ πατρός μου,
καὶ διὰ σέ σπουδάζουσιν, καὶ διὰ σέ κινοῦνται
2205 ὁμοῦ μὲ τὸν πατέρα μου νὰ μᾶς προὔπαντήσουν.“
- Ἡ κόρη δὲ ὥς ἤκουσε τοὺς λόγους τότε ἔχάρη,
ἔβλεπε τὸν ἄγουρον καὶ ἔλεγε τοιούτως
„Αἰσχύνομαι, αὐθέντα μου, ὅτ' εἶμαι μοναχὴ μου,
πῶς τοῦ πατρός μου ἤκουσας νὰ στραφῇ εἰς οἶκον,
2210 καὶ ὁ πατήρ μου τόρα ἦν μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου,
μὲ ὅλην μου τὴν γενεάν, καὶ πάντα τὰ φουσσάτα.
Εἶχον μὲν ταῖς βάαις μου καὶ τὴν ἐξόπλισίν μου,
καὶ οὕτως νὰ ἐρχόμεθα μετὰ μεγάλης φήμης,
καὶ ὁ πατήρ σου ἔγνώριζε τίνος κόρη ἐπῆρες.“
- 2215 Καὶ πάλιν ὁ νεώτερος ἀνταποκρίθη λέγων
„Μὴ λυπηθῇς, ὠραία μου, διὰ τὴν μοναξίαν,
καὶ ὅλοι τὸ γνωρίζουσι πῶς μοναχὴ τυγχάνεις,
καὶ τούτου ἔνεκεν οὐδεὶς ἔχει τι μέμψασθαί σε.“
- Ἐξῇ συρτὰ παρέσυραν ἀπὸ τῆς ἀρπαγῆς της,
2220 ἦσαν ἐκεῖνα πάντερπνα, χρυσᾶ, χαλινωμένα,
ἐκεῖνα δὲ τὰ ἔλαβεν ὁ Διγενῆς Ἀκρίτης,
ὁπότεν ἐπολέμησεν φουσσάτα τοῦ πατρός της.
- Καὶ τότε δὲ πλησίασαν ἡσπάσθησαν ἀλλήλους.
Ἐπέzeugεν ὁ Διγενῆς μετὰ τῆς ποθητῆς του,
2225 ἐπέzeugσε καὶ ὁ Ἀμηνᾶς καὶ φίλησε τοὺς δύο,
καὶ εὐχετον ἀπὸ καρδιᾶς αὐτοὺς τοὺς δύο τότε
„Θεὸς ὁ πάντων ποιητῆς ἐσᾶς νὰ εὐλογήσῃ,
ὁ κτίσας γῆν καὶ οὐρανὸν, καὶ θάλασσαν ποιήσας,
ἐσᾶς μὲν ἀξιῶσῃ σας χαρῆναι εἰς τὸν κόσμον,
2230 αὐξήσῃ καὶ τοὺς χρόνους σας εἰρήνην τε καὶ πλούτῳ

καὶ κληρονόμους τῆς αὐτοῦ ποιήσῃ βασιλείας.“

Τὴν κόρην τότε ἐκάθισεν ἐπὶ λαμπροῦ ἀλόγου,
εἶχεν τὴν σέλλαν τὴν χρυσὴν ὅπο' ἔλαμπεν ὁ τόπος, Σ. 177
στέφανον πολύτιμον ἐστόλισαν ἐκείνην,

2235 καὶ ὁ λαὸς ἐφώναζεν τὸ πολυχρόνιον ὄλοι
καὶ μετὰ πάσης ταραχῆς καὶ στολισμὸν τῆς κόρης,
ἔδωκασιν τὰς σάλπιγγας, ὑπέστρεψαν εὐθέως.

Χαρὰν δὲ τὴν ὑπέρλαμπρον τὴν τότε γενομένην
ποῖος νὰ δυνηθῇ καὶ νὰ εἰπῇ, καὶ ταύτην διηγεῖσθαι,
2240 ὥστε ἡ γῆ ἐχαίρετον καὶ ἔθαλλεν τῇ τέρψει,
τὰ ὄρη τότε ἐσκίρτησαν, αἱ πέτραι ἀντιδονοῦσαν,
οἱ ποταμοὶ ἀναχαίτιζον ὑπὸ χαρᾶς ἐκείνης.

Ὅτε δὲ ἐπλησίασαν ἐγγὺς ἐπὶ τὸν οἶκον,
ἔξῃλθεν ἡ στρατήγισσα εἰς ἀπαντὴν τῶν νέων,
2245 καὶ μετ' αὐτῆς ἡ πάντερπνος, ἡ μήτηρ τοῦ Ἀκρίτου
μετὰ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ δόξης τῆς μεγάλης, Σ. 178
καὶ κατεσπάζοντο αὐτοὺς ἅπαντες μετὰ πόθου.

Ὁ ἔρως τότε ἑπλήρωσεν τῶν νέων τὰς ἐλπίδας Σρ. 116
καὶ πάντα τὰ θελήματα, ὅποῦ ἔχαν ἀπὸ χρόνου.
2250 Εἰς δὲ τὸν οἶκον φθάσαντες, ὁ Ἀμηνᾶς ἐκπέμπει
τοὺς γυναικαδελφοὺς αὐτοῦ καὶ ὄλους τοὺς νέους
ἵν' εἴπωσιν τῷ στρατηγῷ νὰ ἔλθῃ εἰς τοὺς γάμους.

Καὶ παρευθὺς, ὡς ἤκουσεν, ὁ στρατηγὸς ἐκεῖνος
τὰς προίκας ὠκονόμησεν κ' ἔφερεν εἰς τὴν κόρην,
2255 καὶ δέδωκε χαρίσματα τῷ θαυμαστῷ Ἀκρίτῃ
ἵππους ἀρίστους δώδεκα, καὶ παμμεγέθους μαύρους
μετὰ βλαττίων ἐκλεκτῶν ἐπάνω σκεπασμένους,
καὶ ἄλλα σελλοχάλινα μετὰ χρυσῶν σφυρίδων.
Γεράκια μὲν δώδεκα μούτατα μὲ πετράδια, Σ. 179
2260 δώδεκα πάρδους διαλεκτοὺς δοκιμασμένους πάνυ,
δέδωκε βάαις δώδεκα, καὶ δώδεκα τζουπάτας,
καὶ χυμευτὰ ἱμάτια μὲ πολυτίμητα ἔργα,
ἄσπρα μικρὰ ὠσκάρδια, μεταξωτὰ ὁμοίως,

2241 ἀηδονοῦσαν. Ὅρα τὴν αὐτὴν λέξιν ἐν στίχῳ 371. 2258 σεληνοχάλινα.

2263 ὁ στίχος ἔχει ἐν χειρὶ. Τρ. λευκοτριβλάττα δώδεκα, καίστορα ὁμοίως.

- καὶ χρυσοκόκκινον σκηνὴν κατὰ πολλὰ ὥραϊαν,
 2265 σχοινία ὀλομέταξα καὶ ἀργυροὶ οἱ πάλοι,
 δύο εἰκόνες μάλαγμα Ἀγίων Θεοδώρων,
 εἶχον λιθάρια ἀτίμητα, καντήλας ὑακίνθους,
 κοντάρια ἀράβικα, παγκάλλιστα ὥς δέκα,
 καὶ τοῦ Χοσρόου τὸ σπαθί τὸ περιφημισμένον. Τρ. 118
- 2270 Καὶλέοντα τὸν ἔφερεν, θηρίον ἡμερωμένον,
 ἡ κόρη αὐτὸν ἐχαίρετον καὶ ἑῖνος ὁ Ἀκρίτης·
 καὶ κτήματα ἀρίθμητα ἐπέδωκεν νὰ ἔχουν,
 2275 λογάριόν τε περισσόν, καὶ δούλους καὶ δουλίδας,
 καὶ διαφόρους στολισμοὺς καὶ τὴν λοιπὴν οὐσίαν.
- 2275 Ἡ προῖκά του ἀνέβαινεν ἐξῆντα μυριάδας.
 Καὶ ταῦτα μὲν ὁ στρατηγὸς χαρίσματα ἐπῆρε
 Βασιλείῳ τῷ αὐτῷ καὶ ἔς τὴν φιλτάτην κόρην·
 ὁμοίως καὶ ὁ Ἀμηνῶς θεώρετρα παρέσχε
 τῆς νύμφης τῆς εὐγενικῆς, ἐκείνης τῆς ὥραϊας,
 2280 ὁμοίως ἡ στρατήγισσα, ἡ μάνα τοῦ Ἀκρίτου,
 οἱ πέντε αὐτῆς μὲν ἀδελφοὶ καὶ συγγενεῖς οἱ πάντες.
- Ὁ δὲ καλὸς Βασίλειος, Ἀκρίτης ὁ γενναῖος,
 τὴν κόρην εὐλογήθηκεν καθὼς προστάζει ὁ νόμος
 Χριστιανῶν τῶν εὐσεβῶν, γυναῖκα τὴν ἐπῆρε,
 2285 καὶ τριμνηαῖον δὲ καιρὸν τὸν γάμον τελειώνουν. Σ. 181
- Καὶ ὁ πατήρ του Ἀμηνῶς καὶ δέσποινα ἡ μήτηρ
 τοῦ Διγενοῦς τοῦ θαυμαστοῦ, καὶ ἀδελφὸς ἐκείνης
 μετὰ ἀπείρου πλήθους τε καὶ μετὰ τῶν ἀρχόντων,
 καὶ πενθερός του τότε ὁμοῦ μετὰ τῆς πενθερᾶς του,
 2290 καὶ ὅλη του ἡ γενεὰ συνέχαιρον ὁμοίως,
 παίζοντες σὺν ὀργάνοις τε καὶ τῶν πολλῶν τυμπάνων.
 Καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν τριμηνῶν τοῦ γάμου
 ὁ Διγενὴς ἐτίμησεν τὸν πενθερὸν ἀξίως,
 καὶ ἔτυχε συγχωρήτεως καὶ τῶν εὐχῶν του τότε.
- 2295 Ἐπειτα δὲ ὁ στρατηγός, ὁ θαυμαστός ἐκεῖνος, Τρ. 120
 χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος ὑπέστρεψεν εἰς αἶκον
 τὸν ἑαυτοῦ μετὰ πολλῶν στρατιωτῶν ἀνδρείων.

- Ὁ δὲ καλὸς νεώτερος καὶ Διγενὴς Ἀκρίτης, Σ. 182
 ἀπέρνα μὲν χαιράμενος ὁμοῦ μετὰ τῆς κόρης
 2300 τὰ κάλλη τὰ παμφίλτατα τῆς ωραίας τρυγόνος,
 μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ἐπῆρε τὴν καλήν του
 καὶ τοὺς καλοὺς ἀγούρους του καὶ ἤγεν εἰς τὰς ἄκρας,
 τοὺς τόπους ἐκατέλαθεν ὅπου ἦσαν τοῦ πατρός του,
 καὶ ὀπούδαζε ὁλοσχερῶς τοὺς ἄτακτους νὰ φθείρῃ.
 2305 Εἰς τὰς κλεισούρας ἔτρεχε καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἄκρας,
 διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθηκεν Ἀκρίτης τὸ ὄνομά του·
 τότε πολλοὺς ἐλάβωσεν, καὶ ἔπεμψεν εἰς ἄδην,
 καὶ τότε τὰ ῥωμαϊκὰ μέρη τῶν ὀρθοδόξων
 ἐν εἰρήνῃ ἐτύγχανον ἔχοντα ὡς προστάτην,
 2310 καὶ φύλακα καὶ βοηθὸν καὶ πρόμαχον ἐκεῖνον
 ἐκ πάντων πολεμίων τε μαχῶν τε καὶ φόνων. Σ. 183
 Ἀγάπην εἶχεν ἄπειρον νὰ τρέχῃ μοναχὸς του,
 καὶ μόνος του ἀνδραγαθεῖν χωρὶς τινος συμμάχου.
 Ὅπου γὰρ ἐπήγαινε τέντας ὀδικάς του εἶχεν,
 2315 εἶχεν καὶ τέντα ἴδια κατὰ πολλὰ ὠραίαν·
 μόνοι αὐτοὶ ἐκάθοντο, αὐτὸς τε καὶ ἡ κόρη.
 Εἶχαν σκηνὴν αἱ βάραις τῆς, ἐξόχως οἱ ἀγούροι·
 ἐκ διαστήματος πολλοῦ ἐστέκοντο αἱ τέντες·
 ὁπότεν δὲ ἐθέλασιν νὰ σκώσωσι τὰς τέντας
 2320 διὰ νὰ μετοικίσωσιν πάλιν εἰς ἄλλον τόπον,
 ὅσους ἀνδρείους ἔχρηζε, τόσους φανοὺς ἀνῆπτε.
 Οὐδένας ἐτόλμησε ποτὲ τέντα κοντὰ νὰ στήσῃ,
 οὔτε κοντὰ του νὰ σταθῇ τινὰς ἐκ τοὺς ἀνδρείους.
 Ἐγείνε γὰρ καὶ φοβερὸς μεγάλως ὁ Ἀκρίτης, Σ. 184
 2325 ὥστε ἡ θεωρία του ἔκαμνε τὴν δειλίαν·
 μιᾷ γὰρ τῶν ἡμερῶν μάγειρος τοῦ ἀντεῖπε Τρ. 122
 καὶ ῥάπισμα τὸν ἔδωκεν τὸν ἄθλιον ἐκεῖνον,
 καὶ παρευθὺς τὰ ὀμμάτια του εὐγῆκαν τοῦ ἀθλίου,
 ἀπόμεινεν ἕως θανῆς, ὡς ἀπολελυμένος.
 2330 Ἐκτοτε ἐπαρήγγειλε μή τις αὐτῷ ἐγγίσει

2311 μάχας καὶ φόνους. 2319—20 Οἱ δύο στίχοι ἐκφέρονται δι' ἑνὸς ἐν χειρ. Τρ.
 2323 Λεῖπει ἀπὸ χειρ. Τραπ. 2324 μεγάλως.

ἐκτὸς τῆς κόρης τῆς αὐτοῦ τῆς εὐγενικωτάτης,
 μὲ τὴν ὁποίαν ἔχαιρε εἰς ὅλην τὴν ζωὴν του.

Τροφαὶ αὐτοῖς ἐτύγγανον ἔλαφοι καὶ πουλία,
 αἶγες καὶ χοῖροι ἄγριοι, καὶ πᾶν κυνὴγιν ἄλλον.

- 2335 Ζῆλος δ' ἀνῆψεν τοὺς πολλοὺς διὰ νὰ τοὺς χωρίσουν·
 ὁ λόγος λοιπὸν παρὰ μικρὸν παραδηλώσει τούτους,
 καὶ πάντας ἔχετε μαθεῖν πῶς ὑποτάσσει μόνος, Σ. 185
 καὶ πῶς ἐκαταφόβισεν πάντας Βαβυλωνίους,
 καὶ ἀκουστὸς ἐγένετο εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον,
 2340 ὁ θαυμαστὸς ἀνὴρ καὶ φοβερός, Ἀκρίτης ὁ γενναῖος,
 ὃν ἐφοβήθησαν πολλαὶ αἱ ἄκραι τῆς Συρίας.

- Ὅμοίως γὰρ καὶ βασιλεὺς ὁ μέγας τῶν Ῥωμαίων,
 ὁ Ῥωμανὸς ὁ πλούσιος, καὶ νικητὴς ὁ μέγας,
 ἀκούων τὰ τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου Βασιλείου,
 2345 εἶχεν ἀγάπην περισσὴν πρὸς τὸν Ἀκρίτην τότε
 νὰ βλέψῃ τὸν νεώτερον, νὰ τὸν τιμήσῃ μέγα.
 Καὶ τότε ἐδιέτριβεν τῆς Καππαδοκίας μέρη,
 καὶ στράτευμα εἶχε περισσὸν κατὰ τοὺς μαγουλίους.

- Βασίλειος ὁ θαυμαστὸς ἐπέτυχε ἔς τὰς ἄκρας,
 2350 ταύτας φυλάσσων ἀκριβῶς, ὡς μηδενὸς τολμῶντος Σ. 186 Τρ. 124
 ἄνευ προστάξεως αὐτοῦ διαπερᾶσαι ῥεῖθεν.

- Γράφει ἔς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐπιστολὴν τοιαύτην
 „Μὴ κατοκνήσης, κράτιστε, τοῦ πρὸς ἡμᾶς ἐλθεῖν σε·
 ἤκουσε γὰρ παρὰ πολλῶν ὀδὴ μου ἡ βασιλεία
 2355 περὶ τῶν κατορθώσεων καὶ ἀνδραγαθιῶν σου,
 καὶ πόθον ἔχω νὰ ἰδῶ τὴν σὴν ὥραϊαν ὄψιν,
 ὅπως τῷ πλάσῃ καὶ θεῷ τὴν χάριν ἀναπέμψω,
 ποῦ σ' ἔδωκε τὴν δύναμιν, τὴν γνῶσιν καὶ ἀνδρείαν
 τοσαύτην ὑπεράνθρωπον ἐν τῇ γενέσει ταύτῃ,
 3360 καὶ θέλεις πάρει ἀμοιβὴν ἐκ τῆς χειρὸς κυρίου.
 Ἐλθεθὲ χαίρων πρὸς ἐμὲ, ἡμῶν μὴ ἐπιλάβῃς“.

Ὁ δὲ ταῦτα δεξάμενος ἀντιγραφὴν ἐκπέμπει,
 „Ἐγὼ γάρ“, λέγει, „δέσποτα, σὸς δοῦλος νῦν τυγχάνω, Σ. 187
 καὶ εἰ ποθεῖς, ὡς ἔγραψας, ἰδεῖν ἄχρηστον ἄνδρα,

- 2365 λάβε ὀλίγους μετὰ σοῦ καὶ ἔλθε εἰς τὸν Εὐφράτην·
ἐκεῖ μὲ ὄψῃ, δέσποτα, τὸν σὸν ἀχρεῖον δοῦλον·
καὶ γὰρ πτοοῦμαι, βασιλεῦ, πολλοῦ τοῦ στρατοπέδου,
μήπως ἀπάρξωνται τινὲς ἐκ τούτου με τοῦ ψέγειν,
καὶ λυπηθεὶς χαρίσωμαι ῥόγαν ἐκ τῶν χειρῶν μου·
- 2370 ἡ γὰρ νεότης, δέσποτα, ἔχει πολλὰς μωρίας.“
Ἐχαιρε γὰρ ὁ Βασιλεὺς ἀκούσας τῆς γραφῆς του, Τρ. 126
καὶ ἔλεγε τοῖς ἄρχουσι μετὰ χαρᾶς μεγάλης
„Εὐρέθη ἄνθρωπος καλὸς, σοφὸς ᾿ς τὴν βασιλείαν,
οἷος οὐκ ὦρθη πώποτε τοιοῦτος ἐν τῷ κόσμῳ.“
- 2375 Ἀπῆλθε τότε βασιλεὺς θεάσασθαι Ἀκρίτην,
καὶ ἑκατὸν μεθ' ἑαυτοῦ ἔλαβε στρατιώτας, Σ. 188
σὺν τούτοις παραγέγονεν εἰς ποταμὸν Εὐφράτην·
ἐκεῖσε τοῦτον διελθὼν μ' ὀλίγους ἀνδρειωμένους,
περιχαρῶς ἐφίλησε, τὸ μέγεθος θαυμάσας
- 2380 τῆς θαυμαστῆς τε καὶ καλῆς τοῦ νέου ἡλικίας·
„Οὐ χρήξεις“, λέγων, „τέκνον μου, ἐπαίνων ἀλλοτρίου,
σχολάζει τότε ὁ ἔπαινος ὅταν φανῇ ἡ ἀλήθεια.
Δι', τέκνον μου, λέγε με πεπαρρησιασμένως
καὶ εἴ τι χρήξεις δώσω σοι ἐμῆς δὲ βασιλείας.“
- 2385 Καὶ ὁ Ἀκρίτης πρὸς αὐτὸν ὡς δοῦλος ἀπεκρίθη
„Καλὰ νὰ εἶσαι, δέσποτα, μ' ὅλην τὴν στρατιάν σου,
καὶ μένα μόνῃ φθάνει με ἡ συμπάθεια αὕτη.
Τὰς δωρεὰς καὶ τὰς τιμὰς, ποῦ θέλεις νὰ μὲ δώσης,
δός ταις αὐταῖς, ὦ δέσποτα, πένησι στρατιώταις, Σ. 189
- 2390 ἔχει ἡ βασιλεία σου ἐξόδους ἀμετρήτους,
ἀξία δὲ ἡ ἀμοιβὴ τῆς δόξης σου τὸ κράτος,
νὰ ἀγαπᾷ τοὺς σκλάβους του, νὰ ἐλεῇ πεινῶντας,
ἐξ ἀδικούντων ῥύεσθαι τοὺς καταπονουμένους,
᾿ς τὰ κατὰ γνώμην πταίσματα συγχώρησιν παράσχου,
- 2395 νὰ μὴν ὀργίζεσαι τινὰν προτοῦ νὰ ἐξετάσης,
Αὐτὰ εἶναι, ὦ κράτιστε, ἔργα δικαιοσύνης,
μ' αὐτῶν καὶ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ἔχεις νὰ ὑποτάξῃς· Τρ. 128
οὐ γὰρ δυνάμεως ἐστὶ κρατεῖν καὶ κυριεύειν,

ἀλλὰ Θεοῦ τὸ χάρισμα ἐκ δεξιᾶς ὑψίστου,
2400 δι' οὗ τῆς χάριτος ἐγὼ καὶ τοὺς μεγάλους δρόμους,
ὅπου ἔχες γὰρ κατὰ καιρὸν εἰς φύλαξιν τῶν ἄκρων,
ὥς δῶρον εὐτελέστατον ἄχρι τῆς τελευτῆς μου Σ. 190
σοί, βασιλεῦ, χαρίσομαι ὡς δοῦλός του εὐγνώμων,
καὶ ἃς μὴν εἶναι εἰς ἐμέ πλεον φροντίδες τούτων.

2405 Ἐγὼ ποιήσω τοὺς ἐχθροὺς δούλους εἶναι τοῦ κράτους.“
Ἀκούσας οὖν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τοῦ Ἀκρίτου,
„Ἐχε,“ λέγει, „ὦ τέκνον μου, ἔλθην τὴν Ῥωμανίαν,
ἀπὸ βορρᾶν οὖν διέλθε μέχρι μερῶν τῶν πάντων,
καὶ ἔσο νῦν τιμώμενος μετὰ καὶ τοῦ λαοῦ σου,
2410 καὶ χαρίσω πάντα διπλᾶ μετὰ χρυσιβολλέου
τὰ κρατηθέντα πρὸ καιροῦ κτήματα τοῦ σοῦ πάππου·
ἔχε ταῦτα ἀφαίρετα ὑπὸ σῆς ἐξουσίας.“

Ταῦτα πάντα ὁ βασιλεὺς χρεωστικῶς πληρώσας,
καὶ τὸν Ἀκρίτην χάρισε πολύτιμα κουμάσια.
2415 Ἐπρόπεμψε τοίνυν αὐτὸν μετὰ περιχαρίας, Σ. 191
καὶ τὴν εὐχὴν του ἔδωκε τότε μὲν τοῦ Ἀκρίτου·
„Τέκνον μου“, ἔφη πρὸς αὐτὸν „θεὸς κατευοδῶση
καὶ ἀξιῶση χαίρειν σε τὰ πάντερπνά σου κάλλη“.
Καὶ χαίρων τότε ῥίψευσεν ἔς τὰ μέρη Ἀχαΐας
2420 πρὸς πόλεμον κατὰ ἐχθρῶν, καὶ νικητῆς ἐφάνη.

Ἀκρίτης ὁ πανθαύμαστος ἀνέλαβε τὰς ἄκρας,
ἃς ἐκατώκουν οἱ λησται καὶ πάντες ἀπελάται,
καὶ ἐν συνόψει λέγω σοι ἀνδραγαθίας πλήθη,
ποῦ γίνονταν ἀπὸ αὐτὸν καθ' ἕκαστον ἡμέρας.
2425 Ἀπέρασεν πάνυ πανταχοῦ ἡ περὶ τούτου φήμη.
Ἡμεῖς δὲ κατεπαύσαμεν, ἕως αὐτὸν τὸν λόγον,
τοὺς ἐρχομένους ἐφεξῆς ἀφίνοντας τὴν μνήμην.

Καὶ τότε ἀρχηνίζομεν λέγειν τὰς διηγήσεις Σ. 192
καὶ τὰ ἀνδραγαθήματα τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου,
2430 καὶ πῶς τὴν κόρην ἤρπασεν αὐτὸς ἐκ τῶν Ἀράβων,
ἥτις διὰ πόθον ἑραστοῦ φυγοῦσα τῆς πατρίδος,
ἦν πρότερον παρέλαβεν αὐτὸς ἀνδραγαθήσας,

ἤνίκα πρὸς Καππάδοκας καὶ πρὸς Χαρσιανίτας,
καὶ τὰς ἀνδραγαθίας του λέγοντάς τας μετρίως,
2435 πῶς ἔτρεψεν τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν ἀπελάτων,
τὸν δράκοντα ἐν τῇ πηγῇ γενναίως θανατώσας.
Τὰ περὶ τοῦ Φιλοπαπποῦ τοιούτως μὲ τὰ λέγει
καὶ τῆς παντόλμου Μαξιμοῦς καὶ τῶν αὐτῆς ἀγούρων.

Περὶ τῆς κόρης ἄρξομαι τῆς ἐκ Περσίδος γράφειν, Τρ. 128
2440 καὶ τῆς τροπῆς, ὁπό 'καμεν 'ς τοὺς 'Αραβας ἐτότε·
καὶ πάλιν εἰς τὸ ἑβδομον νίκην τῶν ἀπελάτων Σ. 193
γράψω σοι, ὦ παμφίλτατε, καὶ τὴν τοῦ Φιλοπάππου,
καὶ τῆς ἀνδρείας Μαξιμοῦς, καὶ τῶν αὐτῆς ἀγούρων.

Τέλος τοῦ πέμπτου βιβλίου τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου.

2443 Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον τὸ χειρ. Τραπεζοῦντος ἔχει τοὺς ἐξῆς
[Ὁ] ἕκτος λόγος, λέγω δὴ, καὶ ὁ ἑβδομος αὐτίκα
πεφύκασι τοῦ ποιητοῦ ἐκ στόματος λεχθέντες
Βασίλειου τοῦ Διγενοῦς, τοῦ Θαυμαστοῦ Ἀκρίτου.

Ὑπόθεσις τοῦ ἑκτοῦ λόγου | τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου Τρ.130

Ὁ ἕκτος λόγος πέφυκεν | τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου,
2445 ἐν ᾧ περ διηγήτατο τοῖς φίλοις | τοῖς ἐκείνου,
καὶ πῶς εὔρε τοῦ Ἀμηνᾶ κόρην | τοῦ Ἀπλορράβδου
φυγοῦσαν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς | αὐτῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ, Σ. 194
καὶ πῶς αὐτὴν ἀφήρπασεν | ἀπὸ τῶν Ἀραβίτων,
καὶ τῷ ἀνδρὶ ἐκδέδωκε τῷ | ἰδίῳ ἐκείνης.

ΕΚΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΑΚΡΙΤΟΥ, ΚΑΙ ΠΩΣ ΕΔΗΜΗΓΟΡΕΙ

2450 Ἡδονῆς χρῆμα πέφυκεν ἀκμάζουσα νεότης,
καὶ πάντοτε χαίρεται αὐτὴ εἰς πόθον τῆς φιλίας,
καὶ δόξαν αὐτὴν λογίζεται ὑπὲρ τῆς βασιλείας,
ὑπὲρ τοῦ πλούτου τοῦ λαμπροῦ καὶ ὑπεράνω δόξης· Σ. 195
καὶ διὰ τοῦτο εὐκόλα πᾶς νέος πέφτει κάτω,

2455 εἰ καὶ νομίμῳ γυναικί, εὐμορφον θέλει πάρει·
ἐνθα γὰρ λάμπει ὁ ἥλιος ἐκεῖ προστρέχουν πάντες.

Ὅμοίως καὶ ὁ θαυμαστὸς ἐκεῖνος ὁ Ἀκρίτης,
ὁ τὰ χαρίσματα Θεοῦ ἅπαντα δεδεγμένος,
ἀνδρείαν τε καὶ φρόνησιν, κάλλος καὶ ἡλικίαν,
2460 καὶ τὴν φωνὴν τὴν πάντερπνον ἐλάλει ὅαν ἀηδόνι, Τρ.132
ὑπὲρ ἧς κατὰ πολλὰ ἐθλίβετο τοὺς χρόνους τῆς ζωῆς του.

Ἐν μιᾷ γὰρ τῶν ἡμερῶν καθίσας σὺν ἐκείνοις
τοῖς φίλοις τοῖς ποθητοῖς, καὶ τοὺς ὀϊκίους τοῦ φίλου,
ἤρξατο λέγειν πρὸς αὐτοὺς τὸν πόθον τῆς φιλίας,
2465 καὶ μετ' ἐκεῖνον ἔπειτα πολλαῖς ἀνδραγαθίαις,
ἐκεῖνα ὅπου ἔκαμεν εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον. Σ. 196

Τοιαῦτα λέγων πρὸς αὐτοὺς, τοιαῦτα προσεφώνει
„Ὅτι ὁ μέγας Ἀμηνᾶς πάντων ὁ Ἀπλορράβδης

2445 ἐκείνοις. 2460 Ὁ στίχος οὗτος ἔχει ἐν χειρ. Τραπεζοῦντος ὡς ἐξῆς
καλλιφωνιᾶν ἐνήδονον, δίχα παιδοποιίας·

Μόνον δὲ οὕτως ἀντικαθισταμένου τοῦ στίχου τοῦ χειρ. Ἀνδρου καθίσταται εὐνόη-
τος ὁ ἐπόμενος 2461· εἶχε δὴλα δὴ ὁ Διγενὴς πολλὰς ἀρετάς, ἀλλ' ἦτο ἄπαις, καὶ ἡ
μὴ παιδοποιῶν ἐθλίβεν αὐτὸν κατὰ πολλὰ ἐν τῷ βίῳ.

- τῆς Ῥωμανίας ἐκούρσευεν τὰς πόλεις καὶ τὰς χώρας,
 2470 καὶ ἑκούρσευεν καὶ σκλάβονεν μετὰ φουσσάτων πλείστων·
 ἔτυχε δὲ καὶ ὁ υἱὸς ἐκείνου τοῦ Ἀντιόχου,
 τοῦ στρατηγοῦ τοῦ θαυμαστοῦ, ἐστράτευεν μὲ τοῦτον·
 αὐτὸν τὸν ἔπιασεν Ἀμηνᾶς καὶ ἐνικήθη τότε·
 τρεῖς χρόνους τὸν εἶχεν δέσμιον ἔς τὴν φυλακὴν του μέσα.
 2475 Καὶ τότε ἡ θυγάτηρ του, τοῦ Ἀμηνᾶ ἀπόντος,
 τὸ δέσμιον ἠγάπησεν ἐπὶ κακῷ ἰδίῳ ,
 καὶ σύντομα τὸν ἔλυσεν, ἄνδρα νὰ τὸν ἐπάρῃ,
 καὶ μὲ βουλὴν τῆς μάνας της ἄρχοντα τὸν ἐποῖκε·
 ἐφαίνετο δὲ πρὸς αὐτὴν πολλὴν ἔχειν ἀγάπην. Σ. 197
 2480 Καὶ ἐπιτήδειον καιρὸν εὐρὼν ἐκεῖνος τότε
 καὶ συμβουλεύθη νὰ σηκωθῇ ἐλθεῖν εἰς Ῥωμανίαν· Τρ.134
 εἶπε αὐτὴν τὴν βουλὴν, ἐξεῖπε καὶ τὸν φόβον
 πατρὸς αὐτῆς τοῦ Ἀμηνᾶ, μήπως καὶ τὸν ξανοίξῃ.
 Εὐθὺς ταύτην ἠνάγκασεν νὰ πάγῃ μετὰ ἑκείνου,
 2485 ὀρκωμοτήσας τε αὐτὴν μὴ πάντως ἀρνηθῆναι,
 ἀλλ' ἔχων ταύτην σύμβιον ἄχρὶ τοῦ ζῆν εἰς κόσμον.
 Τὰ λόγια του ἐπίστευσεν, εἶπεν ν' ἀκολουθήσῃ·
 ἡ μάνα της ἀσθένησεν καὶ ἑκείνη ἄδεια εἶχεν.
 Καὶ οἱ δύο τοὺς ἐμίσευσαν ὁποῦ ἦσαν ἐτοιμασμένοι,
 2490 τὸν δρόμον τότε ἄρχισαν μετὰ σπουδῆς μεγάλης.
 Λοιπὸν ὠδεύσασιν καλῶς ἕως ἡλθον εἰς βρύσην,
 ταύτην ἐκεῖ τὴν ἄφησε καὶ γύριζε ἔς τὴν βρύσην. Σ. 198
 Τὸν ἄγουρον ἀνάμενεν μήπως καὶ ὑποστρέψῃ.
 Ἐγὼ δὲ, ὡς τότε γέγονεν, ἠχωρίσθην ἐκ γονέων,
 2495 ἔς τὰς ἄκρας ἐκατοίκησα μετὰ τῆς ποθητῆς μου,
 εἰς τὴν Συρίαν ἠθέλησα μόνος νὰ ταξειδεύσω
 χρόνων ὑπάρχων δεκαοκτὼ, ὡς ἀκριβῶς γινώσκω.
 Φαρὶν ἐκαβαλλίκευσα ἀράβικον καὶ μαῦρον,

2471 ἀντίχου. 2492 Ὁρθότερον θὰ εἶχεν ὁ στίχος
 ταύτην ἐκεῖ τὴν ἄφησεν καὶ γύρισεν ὀπίσω.
 ἢ ὡς ἔχει τὸ χειρόγραφον Τραπεζοῦστος
 ταύτην ἐκεῖ ἀφήμενος διήρχετο τοῦ δρόμου,
 αὐτὴ δὲ μόνη μείνασα ἐν τῇ πηγῇ ἐκείνῃ
 ὁ δεύτερος τῶν στίχων τούτων λείπει ἀπὸ χειρογράφου Ἀνδρου.

- σπαθὴν σκουτάριν πέρνοντας καὶ βένετον κοντάρι,
 2500 ἔς τοὺς κάμπους ἐκατέβηκα ἀνδρῶν τῶν Ἀραβίτων.
 Τότε καὶ ὁ θαυμαστὸς υἱὸς τοῦ στρατηγοῦ ἐκείνου, Τρ.136
 τοῦ Ἀντιόχου τοῦ κλεινοῦ, ἐξέφυγεν τῆς κόρης,
 τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀμηνᾶ, ὡς πάλιν ἐπροεῖπον,
 καὶ ὁ Μουσοῦρ ὡς ἀνδρικός καὶ ὡς ληστής ὁδοστάτης,
 2505 τὰς ἄκρας περιέτρεχε προτύτερα ἀπὸ ἑμένα· Σ. 199
 ὡς εἶδεν τὸν νεώτερον εἰς φάραν καθαλλάρην,
 ἐνστασιάσας παρευθὺς ἔδραμεν νὰ τοῦ δώσῃ
 σπαθέαν καταβατικὴν αὐτὸν ἐπὶ τοὺς ὤμους·
 τέθνηκεν ἂν ἐκεῖνος γοῦν εἰ μὴ ἐγὼ εὐρέθην,
 2510 καὶ τὸν Μουσοῦρ ἐσκότῳσα, ἀφίντευσα τὸν κόσμον.
 Τὸν νέον τότε ἑσῆκωσα ἐκ τῆς χειρὸς αὐτίκα,
 τοὺς φίλους μου τὸν ἔδωσα διὰ νὰ τὸν φυλάγουν.
 Ἐγὼ πάλιν ἀπ' αὐτοὺς ἐπῆρα ἄλλον δρόμον,
 μεγάλον δρόμον ἔκαμα, πολλὰ μακρὰν ἐπῆγα.
 2515 Ἐφθασα καὶ τότε ἔν τινι κάμπῳ λιθαδιαίῳ,
 ἐδίψουν δὲ κατὰ πολλὰ καὶ βρύσιν ἐπεζήτουν,
 καὶ δένδρον βλέπω ἀπὸ μακρὰν εἰς τὴν δασεῖαν βάτον,
 καὶ ἐπορεύθην εἰς αὐτὸ ἐλπίζων νερὸν νὰ εὕρω· Σ. 200
 φοινικία ἦτο τὸ δένδρον καὶ βρύση εἰς τοῦτο ἦτον.
 2520 Πλησίον πηγαινόμενος, φωνὴν τινος ἀκούω,
 ὀλολυγμὸν καὶ στεναγμὸν μετὰ πολλῶν δακρύων,
 καὶ θεωρήσας τὸ λοιπὸν τοῦ Ἀμηνᾶ τὴν κόρην, Τρ.138
 ἐκείνην, ὅπου ἄφησεν υἱὸς τοῦ Ἀντιόχου,
 πῶς μόνῃ ἐκαθέζετο κατῳθεν εἰς τὸ δένδρον,
 2525 ἔπινεν ἐκ τοῦ ὕδατος ὀπό' τρεχ' ἐκ τῆς βρύσης·
 ἐκείνη δὲ ὡς εἶδέ με χαρὰν μεγάλην εἶχε,
 εὐθὺς ἐκείνη ἔτρεξε καὶ προὔπαντήσέ με.

2507 ἔδραμον νὰ τοῦ δώσῃ. 2508 αὐτήν. 2515 καὶ τὸ τέντενι. Τὴν λέξιν ταύτην ἔγραψα, „καὶ τότε ἔν τινι“ καθὼς ἔχει καὶ τὸ χειρ. Τρ., ἡδύνατο ὅμως νὰ γραφῇ καὶ „ἔφθασα καὶ τὸ τέντενι, κάμπῳ λιθαδιαίῳ“· θεωρουμένου τοῦ τέντενι ὡς γεωγραφικοῦ ὀνόματος θέσεώς τινος· ἡ ὑπαρξίς τοῦ συνδέσμου καὶ ἡ γαγὲ με εἰς τὴν σκέψιν ταύτην, διότι ἄλλως ἡδύνατο καὶ κατὰ ῥυθμὸν νὰ εἴπῃ „ἔφθασα τότε ἔν τινι κάμπῳ λιθαδιαίῳ“. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ χειρόγρ. Ἀνδρου ἔχει εὐαναγνώστως τὴν λέξιν ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς σημειώσεως ἔγραψα. 2524 μόνῃ.

- Ἐγὼ μὲν τότε ἐλόγιασα αὐτὴν φάντασμα εἶναι,
καὶ ὅλος ἐφοβήθηκα καὶ τρόμος μὲ εἶχε μέγας·
2530 ἐκείνη τότε ἄρχισεν ἀφόβως νὰ μὲ λέγῃ
„ Πῶς ἦλθες ἐδῶ, νεώτερε, καὶ ποῦ μοναχὸς πηγαίνεις, Σ. 201
μὴ διὰ πόθον καὶ αὐτὸς πηγαίνης εἰς Συρίαν;
Ἄλλ' ἐπειδὴ κατήντησας εἰς τοὺς ἀνύδρους τόπους,
κατάβηθι, αὐθέντα μου, πρὸς ὥραν εἰς τὴν βρύσην,
2535 πόνους ἡ καρδία μου ἔχει νὰ φανερώσῃ,
καὶ ὡς δοκεῖ μοι, αὐθέντα μου, εἰπεῖν σοι τούτους θέλω,
ὥσ' ἂν ἀπὸ τῆς θλίψεως παρηγοριὰ νὰ πάρω.
Ὅταν λυπῆται ἄνθρωπος καὶ φανερώνη λόγον,
τότε καὶ τὸ λυπούμενον φεύγει ἀπὸ τ' ἐκεῖνον,
2540 διατὶ σκορπᾷ τὸν λογισμὸν, καὶ χάνεται ἡ πίκρα.“
Ταῦτα ἐγὼ ἀκούοντας ἀπέβαλον τὸν φόβον,
καὶ χαρᾶς ὅλος ἐμπλησθεὶς, ἐπέzeugσα εὐθέως,
τὸ ἄλογόν μου ἔδεσα ἔς τοῦ δένδρου τὸ κλονάρι,
καὶ τὸ κοντάρι ἔμπηξα εἰς τὴν αὐτοῦ τὴν ῥίζαν, Σ. 202
2545 καὶ σκύπτοντας νὰ πιῶ κρύον νερὸν
τὴν κόρην τότε ἔλάλησα πρότερον „ Πῶς διάγεις,
καὶ τίνος χάριν ὥκησας ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ;
ὕστερον θέλεις γνωρίσει καὶ αὐτὴ ποῖος ἐγὼ τυγχάνω.“ Τρ. 140
Εἶτα καθίσαντες χαμαὶ μετὰ χαμαιζηλίας
2550 ἄρχησε ταῦτα νὰ λαλῇ, στενάζων ἀπὸ καρδίας,
„ Ἐμὴ πατρίς, νεώτερε, τὸ Μέρφεκε τυγχάνει,
τὸν Ἀπλορράβδην ἤκουσας, τὸν Ἀμηρᾶν τῶν πάντων,
οὗτός ἐστι πατὴρ ἐμὸς, ἡ μήτηρ Μελανθία,
ῥωμογενὴν ἠγάπησα ἐπὶ κακῷ ἰδίῳ,
2555 ἐκεῖνον εἶχε δέσμιον τρεῖς χρόνους ὁ πατήρ μου·
καὶ γὰρ ἐνδόξου στρατηγοῦ υἱὸς ἔλεγεν εἶναι,
ὃν ἐλευθέρωσα δεσμῶν καὶ φυλακῆς κακίστης· Σ. 203
φαρία αὐτὸν δέδωκα, πρωτεῖα τοῦ πατρός μου,
ἄρματα πολυτίμητα, καὶ ἄπειρον τὸν πλοῦτον,
2560 ἄρχοντα τοῦτον ἔδειξα περιφανῇ Συρίας,
μετὰ βουλῆς καὶ τῆς μητρὸς, λείποντας ὁ πατήρ μου.

- Εἰς τοὺς πολέμους πάντοτε ἀγάπα νὰ πηγαίνῃ,
καὶ πάντοτε ἔλεγον αὐτῷ, αὐθέντα, μὴ μὲ ἀφήσης,
ἐκεῖνος μεθ' ὅρκον ἔλεγεν οὐκ ἀπαρνήσομαί σοι,
2565 ἀλλὰ φυλάξω καθαρὰν αἰεὶ σου τὴν ἀγάπην
καὶ ἐφαίνετο πάντα πρὸς ἐμὲ πολλὴν ἀγάπην ἔχων,
εἰς ὀλίγην ὥραν ἂν ἔλειπον ἐκεῖνος ν' ἀποθάνῃ·
ὕπῃρχε δὲ ἐπίπλαστος, ὡς ἔδειξε τὸ τέλος·
'Εν γὰρ μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἠθέλησε νὰ φύγῃ,
2570 θέλοντας διεξελθεῖν ἐπὶ τὴν Ῥωμανίαν. Σ. 204
ἐλάλησέ μου τὴν βουλήν ὅπου ἔχε καὶ τὸν φόβον
διὰ πατέρα τὸν ἐμὸν, μήπως καὶ θέλῃ ἔλθει·
ἐμένα πολλὰ ἀνάγκασεν νὰ πάγω μετ' ἐκεῖνον,
ὅρκους ἐπαγγελάμενος κατὰ πολλὰ μεγάλους
2575 ποτὲ νὰ μὴν μὲ ἀρνηθῇ ἐμὲ εἰς τοὺς αἰῶνας,
ἀλλὰ νὰ μ' ἔχῃ σύμβιον ἕως νὰ ζῇ εἰς κόσμον.
Τὰ λόγια ταῦτα ἐπίστευσα καὶ ἀκολούθησά τον Τρ. 142
μετ' αὐτοῦ ὡς βούλεται καὶ θέλει ἀνεξετάστως.
Οἱ δύο μας ἐβλέπαμεν ἄδειαν νὰ εὐροῦμεν,
2580 καὶ πάρωμεν ἡμεῖς τὸν πλοῦτον τῶν γονέων.
Τὸ λοιπὸν κατὰ τινα δυστυχισμένην τύχην
ἀσθένεια ἐπῆλθε τῇ μητρὶ ἕς τὸ τέλος ν' ἀποθάνῃ,
καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἅπαντες πρὸς θρῆνον ἦσαν οἴκῳ, Σ. 205
ἐγὼ δὲ ἡ παντάλαινα ἄδειαν ἐντυχοῦσα
2585 πλοῦτον πολὺν ἐσήκωσα καὶ μετ' αὐτὸν ἐπῆρα.
'Ἡ νύκτα ἦτον σκοτεινὴ, καλὸς καιρὸς τοῦ ἔργου,
ἕς τὴν χάσιν δὲ τοῦ φεγγαριοῦ ἔτυχεν ὁ καιρὸς μας.
'Σ τὰ ἄλογα οἱ δύο μας, ὅπου ἔχαμεν ἕς τὸν σταῦλον,
ταχέως ἐποχοῦμενοι ὠδεύομεν σπουδαίως·
2590 φόβον γὰρ εἴχαμεν πολὺν ἕως τῶν τριμυλίων,
ὅταν μακρύνουμεν αὐτῶν καὶ δὲν μᾶς ἐγνωρίζαν,
λοιπὸν ἠπηγαίνομεν καλῶς μετὰ σπουδῆς, βιαίως·
τροφῆς μεταλαμβάνομεν ὅταν καιρὸς ἐκάλει,
καὶ μετ' ὀλίγον ἔλεγεν γυναῖκα τὴν φιλτάτην,
2595 καταφιλῶντάς με γλυκὰ, κρατῶν ἐν ταῖς ἀγκάλαις,

2590 τὸν τριμυσίον. Ἡ λέξις μίλι εὐρίσκεται ἐν στίχῳ 2972.

- Οὕτως οὖν ἡχαιρόμεσθ' ἐν δρόμον ὅλον· Σ. 206
 ἐν ταύτῃ κατελάβομεν τὴν βρύσην, ὅπου βλέπεις,
 καὶ τρεῖς ἡμέρας εἶχαμεν ἐμοῦ ἀγκαλιασμένοι,
 ἐρωτικὰς μεταβολὰς κάμνοντας ἀχορτάστως·
- 2600 καὶ ὕστερον ἠθέλησε νὰ φανερώσῃ γνώμην,
 ὅπου ἔχεν μέσα τοῦ κρυφὰ, μὲ δόλον κεκρυμμένην,
 νὰ φανερώσῃ ἄρχεται κακὸς ὁ παραβάτης.
- Ἀντάμα ἐκοιμούμεσθ' ἐν τῇ νυκτὶ τῇ τρίτῃ,
 κρυφὰ ἐκ τῆς κλίνης γέρνεται, ἔστρωσε τ' ἄλογά του,
 2605 τὸν πλοῦτον ὅλον ἄρπαξε καὶ τὰ χρυσᾶ τὰ ῥοῦχα·
 ὡσὰν ἐγνώρισα αὐτὸν ἐγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου,
 τοῦ λόγου μου ἐστόλιζον κατὰ τὴν πρώτην τάξιν, Τρ. 144
 καθὼς πρέπει στολισμὸς ἔς τὰς νέαις κόραις πάντα·
 τοιοῦτῳ γὰρ τῷ σχήματι ἐξῆλθον τῆς πατρίδος. Σ. 207
- 2610 (Ἐκαβαλλίκευσα λοιπὸν τὸ ἄλογον ἐκείνου,
 τὸ ἄλλον ἐφορτώσαμε ὅλον φλωρὶ καὶ ἀσῆμι,
 τὸ σαλιβάρι ἠκράτησεν καὶ ἔτρεχαμε τὸν δρόμον.
 Αὐτὰ τὰ ἄλογα λοιπὸν ἐπῆρεν καὶ ἐδιάβην).
- Ἐκαβαλλίκευσε λοιπὸν τὸν ἐδικὸν τοῦ ἵππου,
 2615 εἶλκε χρυσοῦ τὸν ἕτερον, καὶ ἔτρεχε τὸν δρόμον,
 καὶ τούτου τὸ παράλογον ὡς εἶδον ἀνολπίστως
 πεζὴ ὡς ἤμουν ἔτρεχον ὀπίσω τοῦ βοῶσα
 Μισεύεις, αὐθέντα, καὶ ἐμὲ ποῦ μόνην μὲ ἀφίνεις,
 ἐπλάνεσές με εἰς τὰ καλὰ, ποῦ ἔδειξα εἰς σένα,
 2620 δὲν ἐνθυμᾶσαι ἐξ ἀρχῆς τοὺς ἐξαιρέτους ὅρκους·
 ὡσὰν πλέως δὲν ἐγύριζεν ἀκόμη λοιπὸν ἐφώνουν
 Φοβήθητι, ὦ ἄνθρωπε, θεὸν τὸν ἐν ὑψίστοις, Σ. 208
 ἐλέησον, οἰκτείρησον, σῶσόν με τὴν ἀθλίαν,
 μὴν μὲ ἀφήσῃς μοναχὴν ἔς τὴν ἔρημον ἐτούτην,
 2625 διατὶ μὲ τρώγουν τὰ θηριᾶ καὶ τὰ πουλιᾶ σπαράζουσιν,
 ἔς τὸν τόπον τοῦτον, ποῦ θωρεῖς αὐθέντα μὴν μὲ ρίψης.

2600-1 Ἀντὶ τῶν δύο στίχων ἔχει ἓνα τὸ χεῖρ. Τρ. 2610-13 Οἱ τέσσαρες οὗτοι στίχοι δὲν ὑπάρχουσιν ἐν χεῖρ. Τρ. καὶ ἐνταῦθα ὁμοῦς παρέλκουσιν ἐν τῇ ἐννοίᾳ καὶ τῇ σειρᾷ τῆς διηγήσεως, ἀντίκεινται δὲ καὶ εἰς τὴν ἐννοίαν τοῦ στίχου 2588, ὥστε δύνανται νὰ ἐξοβελισθῶσιν.

- Ταῦτα καὶ ἄλλα περισσὰ ἐβόων Ὀρηνωδοῦσα,
ὃ δ' ἀφανὴς ἐγένετο, καὶ δὲν μοῦ ἀπεκρίθη·
τὰ ποδάρια μου ὥσάν θωρεῖς εἶναι γεμάτα πόνους,
2630 εἰς τὰ πολλὰ προσκρούσματα αἱμάτωσαν οἱ πόδες,
ἐκεῖ δὲ ἐκατέπεσον ἔς τὸν κάμπον ἔξαπλωμένη.
Μετὰ ἡμέρας ὕστερον μόλις ἀνασηκώθην,
καὶ εἰς τὴν βρύσην ἐστρεψα μὲ πόνους τε καὶ δάκρυα·
ἡμουν γὰρ πάντως ἔρημος μὴν ἔχοντας ἐλπίδα·
2635 οὐ γὰρ τολμῶ εἰς τοὺς ἐμοὺς γονεῖς τοῦ ὑποστρέψαι, Σ. 209
ἐντρέπομαι τοὺς γείτονας τοὺς συνομήλικούς μου,
τὸν δὲ πλανήσαντα εὐρεῖν ποῦ παντελῶς οὐκ εἶδα.
Παρακαλῶ σε μάχαιραν δός μου εἰς τὰ χέρια
νὰ κατασφάξω ἐμαυτὴν, ὥς πράξασαν ἀθέσμως,
2640 διατὶ δὲν εἶναι πλέως εἰς ἐμὲ ὄφελος διὰ νὰ ζήσω, Τρ. 146
διότι ἀποστερήθηκα ἐκ πάντων μου τῶν πραγμάτων.
Ὡ τῶν ἐμῶν ἀνομιῶν, ὦ συμφορῶν μεγίστων!
ἀποξενώθην τῶν συγγενῶν, γονέων ἐχωρίσθην
διὰ νὰ κερδήσω φίλτατον, ἑκτὸν ἀπεστερήθην.“
2645 Ὡς ταῦτα δὲ ἐφώναξεν ἡ κόρη Ὀρηνωδοῦσα,
τὰ μαλλιά της ἔκοπτεν, ἔδερνε καὶ τὸ στήθος.
Ταύτην ἐγὼ ὥς δυνατὸν ἐσκόλασα τῶν δακρύων,
τὰς χεῖρας ἐκ τῶν πλοκαμῶν ἔσυρον μετὰ βίας, Σ. 210
παρηγορῶντάς την ἐγὼ νὰ ἔχῃ καλὰς ἐλπίδας.
2650 Διὰ νὰ μάθω ῥώτησα πόσαις ἡμέραις εἶναι
ἀφ' ἧς ὁ πλάνος μοναχὴ σὲ ἄφησεν ἐνθάδε,
ἐκείνη ἀναστέναξεν, „Ἡμέρας ἔχει δέκα·
μέχρι τοῦ νῦν ἐτέλειωσα ἔς τὴν ἐρημίαν ταύτην,
δὲν εἶδα πλέως προσῶς τινος ἀνθρώπου χαρακτῆρα
2655 εἰμὴ τὸν σὸν, αὐθέντα μου, ἐγὼ ἡ παναθλία,
καὶ τινος ἄλλου γηραιοῦ τὴν χθесινήν ἡμέραν,
ἔχει υἱὸν μοῦ ἔλεγεν καὶ εἶναι ἔς τὴν Ἀραβίαν·
οὕτως ἐδιηγῆθηκεν τὰ κατ' ἐμὲ ἀκούσας·
καὶ ἄλλον πρὸ πέντε ἡμερῶν εἰς τὸ Βλαττολιβάδι,

2635 ἀποστρέψαι. 2640-41 Οἱ δύο οὗτοι στίχοι ἐκφέρονται συνεπτυγμένως εἰς ἕνα
ἐν χειρογράφῳ Τραπεζοῦντος. 2646 ἔκοπτεν.

- 2660 παῖδα ξανθὸν, μικρὸν πολλὰ, ἔσυρνε δύο μούλας,
εἰς φάραν ἐπάνω ἑκάθετον φέρων συρτὸν καὶ ἄλλον, Σ. 211
τὸν ἐπολέμα ὁ Μουσούρ σπαθείαν νὰ τοῦ δώσῃ,
ἀνίσως καὶ δὲν ἤθελεν εὐρεθῇ νεώτερος ὁ Ἀκρίτης,
ἐφόνευε τὸν ἄγουρον ἐν τῇ ἐκείνῃ ὥρᾳ.
- 2665 Λέγω δὲ τοῦτον ἐκ παντὸς τὸν παραβάτην εἶναι,
διατὶ ταῦτα τὰ γνωρίσματα ἐκείνον φανερώνουν,
Οἷμοι λοιπὸν παντάλαινα καὶ παναθλία τύχη,
ἢ ἀδοκῆτως ἀγαθοῦ τοιοῦτου χωρισθεῖσα,
καὶ ἔχασα τὸ κάλλος μου πρὶν νὰ ἐλθῇ τὸ γῆρας,
2670 ὅσᾳ δένδρον νεοφύτευτον ἀκαίρως ξηρανθεῖσα!·
Ταῦτα ἀκαίρως λέγουσα ὑπὸ πολλῆς πικρίας,
(αὐτὰ ἡ κόρη ἔλεγε καὶ σχόλασμάν δὲν εἶχε)
τὰ δάκρυά της ἔτρεχον ὅσᾳ τὸ νερὸν ἔς τὴν βρύσην
τὰ δάκρυ της ἐρράγισαν σκληροῦ ἀνθρώπου γνώμην, Σ. 212
ὡσᾶν ἡ φωτιά τὸ σίδηρον, ὅπου τὸ μαλακαίνει.
- 2675 Ἐρημὴ ἦτον, ἐλεεινὴ ἔς τὴν ἔρημον ἐκείνην,
ὅσᾳ τὸ πουλὶ εἰς τὸ κλαδὶ οἰκίαν δὲν γνωρίζει·
καὶ τὴν καρδιάν μου ἐρράγισε, ἐλύπησε τὴν ψυχὴν μου,
διατὶ ἔκλαιεν πολλὰ πικρὰ καὶ κρατημὸν δὲν εἶχεν.
- 2680 Αὐτὰ ἡ κόρη ἔλεγεν καὶ ἔκλαιεν μεγάλα.
Ἐκεῖ τότε ἐφάνησαν ἀνδρεῖοι Ἀραβῆται
ἀπὸ τὸ δάσος ἑκατὸν, ὁμόπιστοι, κονταράτοι.
ἐκεῖνοι ὅσᾳ μένα ἔπесαν ὅσᾳ ὄρνεα ἔς τὰ λέσῃ,
ἢ φάρα ἀπὸ τὸν φόβον της ἀπέκοψε τὸν κλάδον,
2685 ἐγὼ δὲ ἑκείνην ἐκράτησα ὅπῃ ἔτρεξε ἔς τὸν δρόμον.
Μετὰ σπουδῆς ἀνέβηκα ἐκαβαλλίκευσά την·
ἀνδρεῖος τότε ὀστάθηκα κρατῶντας τὸ κοντάρι, Σ. 213
καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐπέδραμον, πολλοὺς τούτων ἀνεῖλον.
Τινὲς δὲ μὲ ἐγνώρισαν, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους
- 2690 „Αὕτη ἡ τόλμη τίς ἐστὶν καὶ τίς αὐτὸς ὑπάρχει,
καὶ τὰς σπαθείας μας αὐτὸς οὐδὲ ποσῶς φοβᾶται;·
Εἰς Ἀραβίτης ἐξ αὐτῶν φωνὴν μεγάλην ῥίπτει
„Ταῦτα τὰ θράση, ἄρχοντες, ὅπου θωροῦμε τόρα,

- καὶ τὰ συχνὰ γυρίσματα, καὶ τὴν ἑπιδεξιωσύνην
 2695 Ἀκρίτου γὰρ τοῦ Διγενοῦς· εἶναι αὕτη ἡ νίκη,
 καὶ ξεμακρύνετε ταχὺ, μὴν χαλασθῶμεν ὅλοι.
 Ἀνδρεῖος εἶναι, δυνατὸς, μέγας εἰς τὸ κοντάρι,
 καὶ τρομερὸς εἰς τὸ σπαθί· ὅσων φοβερόν λεοντάρι,
 ὅσων ἀετὸς βλέπει μακρὰ, ὅσων τὸ γεράκι τρέχει,
 2700 φαίνεται γὰρ καὶ πάντολμος, φαίνεται καὶ ἀνδρεῖος, Σ. 214
 ἀλλ' ἄγετε, ἀθροίσθητε, καὶ περισυναχθῆτε,
 ἵνα καὶ ταύτην λάβωμεν τὴν κόρην, ὅπου φυλάττει.“
 Ὡς δὲ πολὺ οὐ γέγονεν, ἦλθον ἐμοῦ πλησίον,
 καὶ πάλιν κτύποι ἐγένοντο καὶ παραχαῖς μεγάλαις·
 2705 ἐκεῖνοι, ποῦ μὲ κύκλωσαν, ἦσαν ἑκατὸ ἀνδρεῖοι,
 ἵς τὸν πόλεμον, ποῦ ἑκάμναμεν, ἄρπασαν τὴν κόρην.
 Ἐγὼ ὥς εἶδον παρευθὺς ταύτην ἀφηρηπασμένην,
 λυπούμενη καὶ κλαίοντας πολλὰ ἑκαταράτον
 ἐκεῖνον· ποῦ τὴν ἐπλάνεσεν αὐτὴν ἐκ τῶν γονέων,
 2710 καὶ ἔφερε ἵς τὴν ἔρημον αἰχμάλωτος νὰ γένῃ,
 ἐνδύθην μεγάλην δύναμιν, ἐφάνηκα ἀνδρεῖος,
 δύναμις μοῦ ἦλθεν περισσὴ, πολλὰ μεγάλη τότε,
 καὶ ἅπαντας ἐτρόπωσα ἐκείνους κατὰ κράτος. Σ. 215
 Τὴν κόρην τότε ἔλαβον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτίκα
 2715 εἰς τὴν πηγὴν ἐπήλθομεν, καθίσαντες ὀλίγον,
 καὶ τότε ἡ κόρη σύντομα μεγάλως εὐχαρίστει,
 „Καὶ ποῖος εἶσαι, αὐθέντα μου, καὶ νίκησες τοὺς πάντας,
 καὶ ἐλευθέρωσας ἐμὲ ἐκ τῆς χειρὸς Ἀράβων;
 Εὐχαριστῶ καὶ προσκυνῶ καὶ τρισευχαριστῶ σε,
 2720 καὶ ποῖαν τὴν ἀνταμοιβὴν ἐγὼ νὰ σὲ ἀποδώσω; Τρ. 148
 μόνον ὁ πλάστης μου αὐτὸς, ὁ πάροχος ἀνδρείας
 ἀνταποδώσει σε πολλὴν ἀνταμοιβὴν ἐν κόσμῳ.“
 Καὶ πλεῖστα παρακάλει με φιλοῦσά μου τοὺς πόδας
 „Αὐθέντα μου, ὡς ἤκουσα παρὰ τοῦ Ἀραβίτου
 2725 μήπως εἶσαι ὁ Διγενῆς, ὅπου μὲ εἶπεν ὁ γέρων,
 ὅς τὸν ἐμὸν ποθοῦμενον, ἔλυσας ἐκ θανάτου;
 Ἀνίσως καὶ εἶσαι ἀληθῶς ἐκεῖνος ὁ Ἀκρίτης. Σ. 216

- λάλησόν με, αὐθέντα μου, διὰ τὸν ποθητόν μου,
ὃν ἐβουλήθη ὁ Μουσούρ ἀδίκως θανατῶσαι.“
- 2730 „Ἐγὼ εἰμι,“ ἀντέφησα, „ὁ τοὺς ἀτάκτους κτείνων
καὶ ἀπὸ ἔλους ἄτρωτος πεφύλαγμαι ἔς τὴν μάχην.
Ἐγὼ ἐκείνον τὸν Μουσούρ ἀπέκτεινα δικαίως,
τὸν ὁδοστάτην, τὸν ληστήν, ποῦ ἑσφάλιζεν τοὺς δρόμους,
οὐδένας ἐτόλμησέ ποτε τοὺς δρόμους νὰ περάσῃ,
2735 διατὶ ἦτον κλέπτης φοβερός καὶ θαρρετὸς εἰς πάντα·
ἐγὼ εἰμι ὁ ἐξ αὐτοῦ, ποῦ κράτησα τὸν δρόμον,
ὃν ἀγαπᾷς δὲν οἶδα πῶς ὀλίγον τὸν θυμοῦμαι,
φίλτατον, τὸν ἀδέσβαιον ἐκείνον λέγοντάς τον.
Ἄλλ’ ἔλα καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐγὼ νὰ σὲ πηγαίνω, Σ. 217
2740 παρασκευάσω δὲ αὐτὸν γυναῖκα λαβεῖν σε πάλιν,
ἐὰν ἀρνηθῇς σέβας τὸ αὐτὸ ὅλως τῶν Αἰθιοπῶν.“
Ἐκείνη δὲ ὡς ἤκουσε τοὺς λόγους μου ἐκείνους,
χαρὰν μεγάλην ἔλαβε, καὶ λέγει μου „Αὐθέντα,
κύριε, ἀντέφησε, μέγιστε ἀντιλήπτορ,
2745 καὶ τοῦ λαμπροῦ βαπτίσματος τότε ἐβαπτίσθην
πρὶν μετ’ ἐκείνον νὰ σμιχθῶ, ἐκείνος μοῦ τὸ εἶπε,
οὐδὲν γὰρ εἶχον δυνατὸν, τῷ πόθῳ δουλωθεῖσα,
τὰ παρ’ αὐτοῦ λεγόμενα μὴ ἀγαγεῖν εἰς ἔργον,
καὶ δι’ ἐκείνον τοὺς γονεῖς καὶ συγγενεῖς ἀφῆκα.“
- 2750 Ταῦτα λοιπὸν ὡς ἤκουσα ἐκ στόματος τῆς κόρης Τρ. 150.
φλόγα μεγάλη πρὸς ἐμὲ ἐξῆψε τὴν καρδίαν,
ἐξῆπτέ τε τὸν ἔρωτα, παράνομον τὴν μίξιν, Σ. 218
καὶ πρῶτον μὲν ἀνέστειλον ἀκάθεκτον τὴν γνώμην
ὅπως ἂν τύχῃ δυνηθῶ φυγεῖν τὴν ἁμαρτίαν,
2755 ἀλλὰ σαφῶς ἀδύνατον πῦρ παραβῆναι χόρτον.
Ὡς ταύτην τε ἀνέβασα ἔς τὸ ἄλογον ἀπάνω,
τὸν δρόμον ἐπηγαίναμεν πρὸς τὴν Χαλκογοῦρναν,
δὲν ἤξευρα τὸ τί γενῶ πῦρ ὅλος ἐγενόμην,
ὁ ἔρως μὲ ἐνίκησεν καὶ αὕξησεν μεγάλως,

2735 Λείπει ἀπὸ χειρ. Τρ. 2737 θυμοῦμεν. 2742-44 Οἱ τρεῖς στίχοι ἐκφέρονται ἐν
ῥίφῃ μόνον ἐν χειρ. Τρ. 2742 τότε ἑκείνου. 2749 ὁμοίως. Ἀντὶ τοῦ „ὁμοίως“ τοῦ χειρ.
Ἄνδρου ἔθεσα „ἀφῆκα“ κατὰ τὸ τῆς Τραπεζοῦντος, ὅπως ὁ στίχος ἔχῃ ἔννοιαν.

- 2760 καὶ πάσας μου καταλαβὼν μέλεσι καὶ αἰσθήσεις,
 ἐκάλει τε τοὺς ὀφθαλμοὺς κρατῶντάς τὴν εἰς χεῖρας,
 τὸ στόμα εἰς τὰ φιλήματα, τὴν ἀκοὴν ἔς τοὺς λόγους.
 Πλὴν ἅπαντα ἐγέννηκάν ὅσα κακὰ μὲ ἔργα,
 καὶ ἐμιάνθη ὁ δρόμος μας ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας,
- 2765 ἐκ συνεργίας τοῦ Σατανᾶ, ψυχῆς τε ἀμελείας, Σ. 219
 εἰ καὶ πολλὰ ἀνθίστατο ἡ κόρη πρὸς τὸ ἔργον,
 καὶ εἰς θεὸν μὲ ὠρkiζε καὶ εἰς εὐχὰς γονέων.
 Ἄλλὰ ὁ ἀντικείμενος καὶ σκότους ὁ προστάτης,
 ἐχθρὸς τε καὶ πολέμιος τοῦ ἡμετέρου γένους,
- 2770 ἐμένα γὰρ ἡτοίμασε θεὸν νὰ λησμονήσω,
 καὶ τῆς ἀνταποδόσεως τὴν φοβερὰν ἡμέραν,
 ἐν ᾗ πάντα τὰ κρύφια πταίσματα φανεροῦνται
 ἀγγέλων κατ' ἐνώπιον καὶ τῶν ἀνθρώπων πάντων.
 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Χοχλακοῦραν,
- 2775 ἐκεῖ δὲ τότε εὗρομεν τὸν ποθητὸν τῆς κόρης,
 τὸν νέον ὁποῦ ἐπλάνεσεν ταύτην τὴν νέαν κόρην,
 τὴν ἔκαμεν καὶ ἄφησεν γονεῖς τε καὶ πατρίδα.
 Ἄρα νὰ ᾔην τοῦ στρατηγοῦ υἱὸς τοῦ Ἀντιόχου, Σ. 220 Τρ.152
 πρὸ χρόνων τοῦ ἐν τῷ ζυγῷ ὑπὸ Περσῶν σφαγέντος,
- 2780 ὥς γὰρ αὐτὸν ἀπὸ χειρῶν Μουσούρ ἐγὼ ἐρύσθην;
 Ἐμπροσθεν μὲν δὲν ἄφησα μόνος του νὰ πηγαίνει,
 ἀλλὰ ὥς γνώριμον αὐτὸν δέδωκα πρὸς τοὺς φίλους
 διὰ νὰ περνᾷ μὲ τούτους δὲ ἕως τοῦ ὑποστρέψαι.
 Αὐτὸν ἐκεῖ εὕρισκοντας πολλὰ μὲν νουθετήσας,
- 2785 ἐκεῖνος τότε ἔταξε νὰ μὴ ἀφήσῃ ταύτην,
 ἀλλ' ἔχειν, ὥς τὸ ἔταξε, γυναῖκα ἔς τὴν ζωὴν του.
 Ἐδιηγῆθηκα ἔς αὐτὸν πῶς ἡῦρα καὶ τὴν κόρην,
 καὶ πῶς ταύτην ἀφήρπασα ἀπὸ τοὺς Ἀραβίτας.
 Τοὺς λόγους ὁποῦ δὲν ἦτο ἄξιοι ἀπέφυγα ταχέως,
- 2790 ἵνα μὴ σκάνδαλον αὐτὸς εἰς νοῦν του νὰ λογιάσῃ.
 Εἰθ' οὕτως πλοῦτον ἄπειρον αὐτοῖς προσχορηγήσας, Σ. 221
 ἐκεῖνον, ὅπου ἥρπασαν ὁμοῦ μετὰ τῆς κόρης
 ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς τε

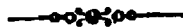
καὶ ἵππους δύο τῶν αὐτῶν τοὺς ἔπεμψα ἐκεῖθεν,
2795 αὐθις ἐπαγγειλάμενος τὸν νέον δριμυτέρως,
κανένα ἄδικον ποτὲ τῆς κόρης νὰ μὴν κάμῃ.

Καὶ εἰς ὀλίγον καὶ αὐτὸς ἐπῆγα εἰς τοὺς γονέους,
εἰς τὴν πατρίδα τὴν ἐμὴν, εἰς οἶκον τοῦ πατρός μου,
τοῦ Ἀπριλίου τρέχοντος, ἡμέρας δεκαπέντε,
2800 κατηγορῶν τοῦ λόγου μου διὰ τὴν ἁμαρτίαν,
καταδικάζων ἑμαυτὸν ἐν τῇ ἀθέσμῳ πράξει.

Ὅποτεν εἶδον τὸν ἥλιον ἐβλεψα ἔς τὴν ψυχὴν μου,
καὶ αἰσχυνόμεν ὥς αὐτὴν μεγίστως ἀδικήσας.

Καὶ τάχιον μετὰ σπουδῆς ἦλθον ἔς τὴν ποθητὴν μου, Σ. 222
2805 καὶ μεθ' ἡμέρας ὕστερον ἐπῆγα εἰς ἄλλον τόπον·
ἐκεῖ γὰρ ἀπομείναμεν εἰς τόπον κατοικοῦντες
χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος μετὰ τῆς ποθητῆς μου,
ὑμνοῦντας μὲν τὸν πανταυργὸν θεὸν τὸν ἐν ὑψίστοις,
σὺν τῷ ἀνάρχῳ λόγῳ τε καὶ πνεύματι ἁγίῳ,
2810 ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα τε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τέλος τοῦ ἔκτου βιβλίου τοῦ | Διγενοῦς | Ἀκρίτου.

Ἵπόθεσις τοῦ ἐβδόμου λόγου | Διγενοῦς Ἀκρίτου Τρ. 154

Ἐβδόμος λόγος ὁ παρῶν | πλείστας ἀνδραγαθίας | Σ. 223
διεξιῶν τυγχάνει γε Ἀκρίτου τοῦ γενναίου | .
Ἐκεῖνα ὅπου αὐτὸς ἐλάλησε πρὸς τοὺς οἰκείους φίλους, |
τὰς περὶ τὸν Φιλόπαππον μάχας τε καὶ νίκας |,
2815 πολέμους τε τῆς Μαξιμοῦς, | αὐτῆς τῆς Ἀμαζόνος |
καὶ τὰς ἀνδρίας Διγενοῦς καὶ τὴν μεγάλην τόλμην.

ΔΙΓΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΣ | ΕΒΔΟΜΟΣ Σ. 224

Τὸν βασιλέα τῶν μηνῶν τίς βουλευθείη λέγειν ;
Μαῖος ἐβασίλευσεν εἰς ἅπαντας τοὺς μῆνας,
κόσμος αὐτὸς φαιδρότατος ἀπάσης γῆς ὁ | πᾶρχει,
2820 πάντων φυτῶν ὁ ὀφθαλμός, ἀνθέων ἡ τερπνότης
λειμώνων τε περικαλλῶν τὸ ἄνθος ἐξαστράπτων,
ἔρωτα πνέει καθαρὸν πρόξενον τῆς ἀγάπης,
γῆν τοῦ μιμῆσθαι οὐρανὸν αὐτὸς παρασκευάζει,
ταῖς ἀγλαΐαις, ἀνθεσι, καὶ ἔσει καὶ ῥόδοις.
2825 Τότε γνωρίζει φανερά τοὺς ἔχοντας ἀγάπην,
καὶ πᾶς φιλῶν εὐφραίνεται τῆς ἡδονῆς γὰρ ταύτης.

Εἰς τοῦτον οὖν τὸν θαυμαστὸν, γλυκύτατόν τε μῆνα Σ 225 Τρ.156
νὰ μεταλλάξω ἠθέλησα μόνος μετὰ τῆς κόρης,
τῆς θυγατρὸς τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Δρύκα, τῆς ὠραίας·
2830 καὶ διὰ τὴν τερπνότητα τοῦ θαυμαστοῦ Μαΐου,
διὰ τῶν φυτῶν τὴν ἑπαρσιν καὶ τὴν χαρὰν ἐκείνην,
καὶ διὰ τὴν μοναξιοῦτητα καλῆς τῆς ποθητῆς μου

Πρὸς θαυμαστόν τινα λοιπὸν λειμῶνα προελθὼν
ἐκεῖ τὴν τένταν ἔστησα καὶ τὴν ἰδίαν κλίνην.
2835 κύκλωθεν ταύτης ἐμβαλὼν φυτῶν παντοίων εἴδη.

ζ' οὗ λόγου. 2824 καὶ ἀνθεσι καὶ ῥόδοις· διώρθωσα ἔστι κατὰ τὸ χειρόγρ. Τραπεζ. δις ἐπαναλαμβανομένης τῆς λέξεως ἀνθεσι. 2833 τότε. Διόρθωσα τὸ τότε εἰς εἶδη κατὰ κατὰ τὸ χειρ. Τρ. Νομίζω δὲ ὅτι ὁ μεταγραφεὺς εἰς κοινοτέραν γλῶσσαν τοῦ χειρ. Ἀνδρου τὸ εἶδη τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου ὑπέλαβεν ὡς τὸ ἐπίρρημα ἤδη, καὶ μετέφρασε τότε.

- Τὸ ἔδαφος μὲ τ' ἄνθηα ἦτον δὲ στολισμένον,
τόπον χαρούμενον καλὸν καὶ στολισμένον εἶχον,
ρόδα, τριαντάφυλλα πολλὰ, κόκκινα, μυρωδάτα,
δένδρα πυκνότατα πολλὰ, ὑψίκομα, μεγάλα·
2840 ἦταν λαμπροὶ οἱ κλάδοι τους, καλῶς περιπλεγμένοι· Σ. 226
ἡ εὐωδία τῶν καρπῶν ὡμοίαζε τοῖς ἄνθοις,
τὰ δένδρη ἐπενδύοντο ὁμοῦ μετὰ κλημάτων,
ἀναβλαστάνασιν ὁμοῦ κλήματα μετὰ δένδρα,
καὶ ἄνθη ὠραιότατα ἦσαν ἔς τὴν γῆν ἀπάνω,
2845 κισσὸς ἀνάθλαλλε χλωρὸς, τριαντάφυλλα καὶ κοντζάδες,
κρὺο νερόν τε ἔτρεχε ἔς τὴν μέσσην τοῦ λειμῶνος,
καὶ πανταχοῦ διέτρεχε ἑκεῖν' ὅτε τῷ τόπῳ·
χαράδραις ἦσαν ἀνοικταῖς εἰς τὴν πηγὴν ἐκείνην,
καθρέπτῃς ἦτον τὸ νερόν ἔς τὰ δένδρη τε καὶ ἄνθη,
2850 τὰ πάντα, ὅλα ὡφαίνοντο ὅσα ἄνθη τε καὶ δένδρη.
Καὶ τὰ πουλιὰ ποῦ καθόντο ἀπάνω εἰς τοὺς κλάδους
ἐκηλαδοῦσαν τὴν αὐγὴν καὶ ἀγάλλετο ψυχὴ μου.
Ἦσαν ὀρνέων γένη ἱκανὰ, ποῦ ἔβοσκον εἰς δάσος, Σ. 227
ἦσαν παγώνια ἡμέρα καὶ ψιττακοὶ καὶ κύκνοι, Τρ. 158
2855 οἱ ψιττακοὶ ἐκρέμοντο ἐπὶ τοῖς κλώνοις τότε,
οἱ κύκνοι τε ἐβόσκοντο εἰς τὰ νερά τῆς βρύσης,
τὰ παγώνια ἔξάπλωναν τὰς πτέρυγας εἰς τ' ἄνθη,
ἀντέλαμπον αἱ πτέρυγες ταῖς τῶν ἀνθέων χροαῖς,
τὰ δὲ ἐπίλοιπα πουλιὰ ἐπέτοντο τοῖς κλάδοις,
2860 (ἔπαιζον καὶ ἐπέτοντο ἀπάνω εἰς τοὺς κλάδους)
καὶ λιγυρῶς ἐπάδουσαι ὑπὲρ Σειρήνων μέλη,
καὶ τὰ παγώνια ἀγάλλοντο τῇ τῶν πτερῶν κοσμήσει.
Τὸ κάλλος δὲ τῆς εὐγενοῦς κόρης ὡς ἔξαστράπτει,
ὑπὲρ ταῶνων ἔλαμπε καὶ τῶν φυτῶν ἀπάντων.

2838 Δὲν ὑπάρχει ἐν χειρ. Τραπεζ. 2850 Λεῖπει ἐκ χειρ. Τραπεζοῦντος· ἀντὶ δὲ
τούτου τοῦ στίχου ὑπάρχει ὁ ἐξῆς

τὸ μὲν γὰρ ἦν ἀληθινόν, τὸ δ' ἕτερον λευκῶδες

2851 καὶ 52 Λείπουσιν ἀπὸ χειρ. Τρ. 2859 Ὁ στίχος οὗτος, ὁμοίος σχεδὸν τοῦ ἐ-
πομένου 2860, ἔχει ἐν χειρ. Τραπεζοῦντος τὰ ἐξῆς

αἱ δὲ λοιπαὶ ἐλευθεραὶ πτερὸν γὰρ κακτημέναι

2860 Ὁ στίχος οὗτος περιτεύει.

- 2865 Τὸ πρόσωπόν της ἔλαμπεν ὁμοίως τοῦ ἡλίου,
καὶ ῥόδον τῆς πανευθαλοῦς πολλὰ μεμυρισμένον, Σ. 228
τὰ μάγουλά της ἔλαμποντο ὡς δροσερόν τε ῥόδον·
τῶν ὀφθαλμῶν ὡς ῥόδον τε τὴν ὄσπρησιν μεθέλκει,
οὕτως αὐτὴ τοὺς ὀφθαλμοὺς σύρνει καὶ ὑποτάσσει,
2870 τοῦ μηδαμῶς ἐξέρχεσθαι τῆς τούτων θεωρίας·
τὰ χεῖλη ῥοδινόφρα ὁμοιάζον τὰ ἄνθη,
ὁπότεν ἀναθάλλουσι καὶ ἔχουσι βαβάλια,
καὶ τὰ μαλλιά της ἔκρέμοντο ἕως τῆς γῆς τὸ ὄσφρος·
χρυσότερπῃ, γλυκὺ εἶχε στολισμὸν, ἀκτινοβόλα ὅλη,
2875 καὶ διὰ πάντων ἄρρητος ὅλη χαρὰ ὑπῆρχεν.
Ἰέμματα ἐκαπνίζοντο, μυρωδικὰ παντοῖα,
πολλὰ ἦσαν καὶ διάφορα, βασιλικὴ εἶχε τάξιν,
μόσχους, κασίας, καμφοράς, ἄμπαριν, ξυλαλόην,
καὶ ἦτον ἄνεμος γλυκὺς καὶ πλήρης εὐωδίας. Σ. 229
2880 Ὅσαύτην ὁ παράδεισος τερπνότητα παρεῖχε.
Ἐν ὥρᾳ δὲ μεσημβρινῇ πρὸς ὕπνον μετετρέπην, Τρ. 160
ῥοδόσταμμον μὲ ἔρρανεν ἔς τὸ πρόσωπον ἡ κόρη,
τῶν ἀηδόνων καὶ λοιπῶν πουλίων κηλαδούντων.
Ἡ κόρη δὲ διψήσασα ὑπῆγεν εἰς τὴν βρύσην·
2885 τοὺς πόδας της ἐδρόσιζε ἐκεῖσε τερπομένη,
ξαναμορφώθη δράκοντας σὰν εὐμορφον παιδίον,
πρὸς ταύτην παρεγένετο θέλων νὰ τὴν πλανέσῃ·
ἐκείνη δὲ ἐγνώρισεν ἐκεῖνον ποῖος εἶναι·
ἐλάλησε ταῦτα γλήγορα ἡ κόρη πρὸς ἐκεῖνον
2890 „Ἄφες, θηρίον, τὴν βουλήν, ἐγὼ οὐδὲν πλανῶμαι,
ὁ ἀγαπῶν μ' ἐξύπνησεν, ἐκεῖνος δὲν κοιμᾶται,
εἰ ἐγερθῇ καὶ εὐρήσῃ σε καλὸν μὴ ἐγεννήθης.“ Σ. 230
Ὁ δὲ πηδῆσας ἀναιδῶς σύρνει τὴν ἐκ χεῖρας.
Ἡ κόρη τότε ἐφώναξε, λέγουσα τὸν Ἀκρίτην

2866-70 Ἡ ἔννοια τῶν κακοζήλως ἐκφερομένων πάντε τούτων στίχων εἶναι ὅτι αἱ παρειαὶ αὐτῆς ἔλαμπον ὡς ῥόδον δροσερόν, ἐκχέον πολλὴν εὐωδίαν· ὅπως δὲ τὸ ῥόδον ἐλκύει τὴν ὄσπρησιν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, οὕτω καὶ ἐκείνη εἴλκυε καὶ ὑπέτασσε τοὺς ὀφθαλμοὺς, στρεφομένους μόνον πρὸς θεωρίαν αὐτῆς. 2877 Λεῖπει ἀπὸ χειρογ. Τρ. 2878 καὶ φοράς. 2888 δὲν ἐγνώριζεν. 2894 ἐφώναξε.

- 2895 „ Ἐύπνησον, αὐθέντα μου, χάνεις τὴν καλήν σου“.
Καὶ τῆς φωνῆς τῆς ἤκουσα μεγάλως ὅπου ἔλαλει
τάχιον ἐξεπήδησα καὶ τὸν ὀχλοῦντα εὗρον·
ἀντικρυς γάρ μου ἡ πηγὴ ἦτο πρὸς ἐμένα·
καὶ ἀναρπάσας τὸ σπαθί ἐν τῇ πηγῇ εὗρέθην,
2900 τότε γὰρ εἶχόν μου πτερὰ οἱ πόδες προσεδόκουν,
ὁ δράκων δέ μοι φάντασμα ἐφαίνετο μεγάλως,
τρεῖς κεφαλὰς ἀντὶ μιᾶς εἶχεν παμμεγέθεις,
ὅλαι ἐκεῖναι ἔπεμπον φλόγας μεγάλας τότε·
ἐκ τόπον δὲ κινούμενος ἤχον βροντῆς ἐτέλει
2905 ὥστε δοκεῖν σαλεύεσθαι τὴν γῆν τε καὶ τὰ δένδρη·
σῶμα παχὺ τὰς κεφαλὰς εἰς ἓν ἐπισυνάγει,
ὀπίσω εἶχε φοβερὴ οὐρὰν πολλὰ μεγάλην,
ὅταν ἐξαπλώνετον φόβος καὶ τρόμος ἦτο·
ἐπάνω μου τὴν ἄπαταν ὀρμὴν προσεποιεῖτο.
2910 Ἐγὼ δ' ἐκεῖνα ὀπὸ ἔλεπον ποσῶς δὲν ἐφοβούμουν,
πρὸς ὕψος ὅλως σὺν θεῷ σπαθίον ἀνατείνας,
ἐπήδησα εἰς τὸ θηριό, τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀπῆρα,
τοῦ δεινοτάτου δράκοντος καὶ πολεμίου τότε,
ἐφόνευσά τον ἀληθῶς καὶ εἰς τὴν γῆν ἔξαπλώθη,
2915 ἄνω καὶ κάτω τὴν οὐρὰν ἐκίνει τὴν μεγάλην,
τὴν γῆν ἐμάστιζε σφοδρῶς, ὁμοῦ τε καὶ τὰ δένδρη
καὶ ἀπομάξας τὸ σπαθί τὸ ἔβαλον εἰς θήκην.
Ἐκάλεσα τοὺς δούλους μου, ποῦ ἔστεκαν μακρόθεν,
2920 καὶ προστριφίηναι πόρρωθεν τῆς ἐδικῆς μου τέντας·
ὄντως ἐκεῖνοι ἔρριψαν τὸν δράκοντα μακρόθεν.
Οἱ παῖδες σὰν ἐπέστρεψαν ἐπήγασιν ἔς τὰς τέντας,
ἐγὼ δ' ἐπὶ τῆς κλίνης μου πέπτωκα κοιμηθῆναι,
ἡδὺς γάρ, δν ἐκάθευδον, ὑπῆρχέ μοι ὁ τόπος.
2925 Οὐπω ἡ κόρη προλαβὼν αὐτοῦ παρηγορίας,
ἀλλ' αὖθις ὡς πρὸς γέλωτα ἄπειρον ἐκινήθη,
φαντάσματα τοῦ δράκοντος ἐκείνη ἐνθυμεῖτο,
καὶ σύντομον τὸν θάνατον ἐκείνου τοῦ θηρίου.

Σ. 231

Τρ. 162

Σ. 232

- Ὑστερον ἐκ τοῦ ὕπνου μου ἐξῆλθεν εἰς τὸ δένδρον
 2930 καὶ λεοντάρι φοβερόν ἠΰγεν ἀπὸ τὸ δάσος.
 Ὡς πρὸς τὴν κόρην καὶ αὐτὸς τὸν δρόμον ἐποιεῖτο· Σ. 233
 ἡ κόρη φωνὴν ἐξέπεμψε ταχέως πρὸς ἐμένα,
 λαλῶντας καὶ φωνάζοντας, καλοῦσα βοηθόν με.
 Ταχὺ πηδῶ τῆς κλίνης μου, λαμβάνω τὸ ῥαβδί μου, Τρ. 164
 2935 κρατῶν τὴν ῥάβδον ἐν χειρὶ, ἔτρεχον πρὸς ἐκεῖνον,
 καὶ συναντήσας τε αὐτόν, καὶ μίαν ἐπικρούσας,
 τὸ δέρμα εὖρον ὑγιές, κόκκαλα συντριμμένα.
 Καὶ πάλιν τότε' ἐπρόσταξα, τὸν ἔρριψαν μακρόθεν,
 πόρρωθεν τῆς τέντας μου τὸν ἔρριψαν οἱ δοῦλοι,
 2940 ἐγὼ δὲ τὴν περιβλεπον ἐκ τῆς χειρὸς κρατήσας
 ἐπὶ τὴν κλίνην ἡσυχῇ ἤλθομεν βαδισῶντες·
 ἐκείνη μὲ ἀγκάλιζε γλυκέως κατεσίλει,
 Καὶ παρεκάλει, λέγουσα, „Νεώτερέ μου κύρκα,
 ἵνα χαρῆς τὰ κάλλη σου καὶ τὴν πολλὴν ἀνδρείαν, Σ. 234
 2945 ἦν ὁ θεὸς ἐχάρισε παρ' ἅπαντας ἀνθρώπους,
 κρότησον τὴν κιθάραν σου νὰ χαρῇ ἡ ψυχὴ μου,
 εἰπὲ τραγούδι τῆς χαρᾶς νὰ εὐφρανθοῦμε ἤδη·
 ἐγὼ γὰρ ἐραθύμῃσα ἐκ τῶν θηρῶν ἐκείνων“.
 Καὶ τὴν θαμπούραν μου λαβὼν ἐγὼ ἐκ τὸ παλούκι,
 2950 ἐκείνην μὲν ἐξέκρουον, ἡ κόρη δ' ἐτραγώδει,
 εὐχαριστοῦσα ἔρωτι γλυκὺν διδόντι κύρκαν,
 ἐκεῖνον ἐφίλει, ἔλεγεν τινὰν δὲν ἐφοβᾶτον.
 Ἡ ἀρχὴ ποῦ ἔλεγεν ἡ κόρη καὶ ἐτραγώδει
 ἦτον αὐτὴ ὁποῦ γράφομεν τώρα εἰς τὸν στίχον
 2955 “Ρόδον μου εὐθαλόφυτον, μῆλόν μου μυρισμένον,
 φῶς τῶν ἐμῶν διανοιῶν, φῶς τῶν ἐμῶν ὀμμάτων,
 παρηγορία τῆς ψυχῆς, καὶ σώματος τερπνότης, Τρ. 166 Σ. 235
 εὐχαριστῶ τὸν πλάστην σου, θεὸν τῶν πάντων κτίστην,
 καὶ προσκυνῶ τὴν χάριν του, ὡς ἀναξία οὔσα,
 2960 ὅστις μοὶ ἐδωρήσατο τοιοῦτον ἐν τῷ κόσμῳ
 ἄνδρα σε ἀνδρικώτατον, ὅπου νικᾷς τοὺς πάντας.“

2932-33 Οἱ δύο στίχοι ἐκφέρονται δι' ἑνὸς ἐν χειρογράφῳ Τραπεζοῦντος. 2953-54
 Οἱ δύο στίχοι ἐκφέρονται δι' ἑνὸς ἐν χειρογράφῳ Τραπεζοῦντος.

- Ταῦτα καὶ ἄλλα περισσὰ ἐκείνη κηλαδοῦσα,
 ἔμοῦ κιθάραν κρούοντος μὲ τὸ πτερόν ὀρνέου,
 καὶ τῆς κιθάρας ἡ φωνὴ καὶ ἡ φωνὴ τῆς κόρης
 2965 ἦχον ἀνέπεμπον τερπνόν, ὀρέων ἀντηχούντων.
 Καὶ τότε ἀνεφάνησαν ὠραῖοι ἀπελάται,
 ἄνδρες τριακόσιοι μεγάλοι καὶ ἀνδρεῖοι,
 ἄρματα εἶχον δυνατὰ καὶ ἄλογα καθάρια·
 φωνῆς τῆς κόρης ἤκουσαν κατέβαινον τοῦ ὄρους,
 2970 καὶ τοῦ κηλαδισμοῦ αὐτῆς κ' ἐκείνης τῆς θαμπούρας. Σ. 236
 Ἄπαντες ἤρχοντο ταχὺ μετὰ χαρᾶς μεγάλης,
 ἓνα μίλι ἔλιπον μακρὰ ἀπὸ τὴν τένταν,
 καὶ ἀπὸ 'κεῖ ἐκκλίναςιν, ἦλθον ἐμοῦ πλησίον.
 Ὡς δὲ καὶ μόνην ἔβλεψαν περίβλεπτον τὴν κόρην,
 2975 ὥς ἀπὸ βέλους τὰς ψυχὰς ἐτρώθησαν τῷ κάλλει,
 καὶ πάντες ἐκινήθησαν εἰς ἔρωτα συντόμως
 ἄπειρον, ὅτι μέγιστον τῆς ἡδονῆς ἐκείνης·
 σῶζοντες τὸν ἀριθμὸν, ἵνα σαφῶς ἐξείπω,
 ἄπαντες τριακόσιοι ἁρμάτων ἐμπλησμένοι·
 2980 ἐμὲ δὲ μόνον βλέποντες ἤλπιζον λόγοις πνίξαι·
 „Ἄφες τὴν κόρην, λέγοντες, τὸν ἑαυτὸν σου σῶσον,
 εἰ δ' οὐ, κερδήσεις θάνατον ἀπείθειαν ὥς ἔχων.“
 Ἐκεῖνοι δὲν ἐγνώριζον ποῖος ἐγὼ τυγχάνω, Σ. 237
 ἡ δὲ ἡλιογέννητος ἄφνω ἰδοῦσα τούτους Τρ. 168
 2985 ἁρματωμένους ἅπαντας ἐφ' ἵππων καθημένους,
 λόγοις αὐτῶν πιστεύσασα, μεγάλως ἐφοβήθη,
 καὶ μὲ τὸ μαγνάδι τῆς τὴν ὄψιν τῆς σκεπάζει,
 ἐπὶ τὴν τένταν ἔδραμεν μεγάλως φοβηθεῖσα.
 „Προτοῦ ψυχὴ μου ἐξελθεῖν“, πρὸς με λαλεῖ, „αὐθέντα,
 2990 ἀπὸ τοῦ φόβου τέθνηκεν ὁμοῦ ἡ λαλιά μου,
 ἰδοὺ γὰρ χωρίζομεθα καὶ ἑαυτὴν οὐ φέρω.“
 Ἐγὼ δὲ εἶπον πρὸς αὐτὴν „Παῦσον, ψυχὴ, τοιαῦτα
 λογιζέσθαι κατὰ τὸν νοῦν, ἐμὲ ὡς, οὐκ εἰδοῦα·
 οὗς γὰρ θεὸς ὁ βασιλεὺς καὶ ποιητὴς τῶν πάντων
 2995 ἔσμιξεν, δὲν χωρίζουσιν ἀνθρώπων μυριάδες.“

- Εὐθύς τὴν ῥάβδον ἔλαβον καὶ τὸ χειροσκουτάριν, Σ 238
 ὡς ἀετὸς εἰς πέρδικας ἀφ' ὕψους ἐπετάσθην·
 ἐκεῖνοι δὲ ὑπήντησαν καὶ ἄρχισαν νὰ κρούουν.
 Ἐκεῖνοι μὲν μὲ ἔκρουον καὶ ἔβγαινον οἱ κτύποι,
 3000 ὅσους δὲ ἔφθασεν ἐκεῖ ἡ ῥάβδος ἡ ἴδική μου,
 ἅπαντες τότε ἔπεσον ἀποθαμένοι ὅλοι·
 πολλοὶ δὲ θέλοντες φυγεῖν αὐτοὺς ἐγὼ προφθάνω·
 οὐ γὰρ ἐνίκησέ ποτε ἐμὲ εἰς δρόμον ἵππος.
 Καὶ δὲν τιμῶ τοῦ λόγου μου νὰ λέγω πάντα ταῦτα,
 3005 ἀλλ' ἵνα καταμάθετε τὰς δωρεὰς τοῦ πλάστου·
 τινὲς δ' ἐμὲ ἐκόμποναν, ἔφευγον εἰς τὰ δάση,
 ὅλους τοὺς ἐθανάτωσα τοὺς ἔπεμψα ἔς τὸν ἄδην·
 ἔλαβον ἓνα ἐξ αὐτῶν, παρ' οὗ μαθεῖν ἐζήτουν,
 τίνες ὑπῆρχον οἱ σκληροὶ, παράφρονές τε νέοι, Σ. 239
 3010 οὓς καὶ μαθὼν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄγαν ἀριδῆλως,
 ἐφόνευσά καὶ τὸν αὐτὸν ἐκ τοῦ θυμοῦ πῦρ πνέων. Τρ.170
 Εἶθ' οὕτως ῥίπτω τὸ ῥάβδιν καὶ τὸ χειροσκουτάριν,
 καὶ σείων τὰ μανίκια ἡρχόμενον πρὸς τὴν τένταν.
 Ἡ κόρη δὲ ὡς εἶδέ με μόνον περιλειφθέντα,
 3015 ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν μετὰ χαρᾶς μεγάλης,
 ῥοδόσταμμα μοι ἔνιπτε μετὰ χειρῶν τῶν δύο,
 φιλοῦσά μου τὴν δεξιὰν καὶ ζῆν ἐπευχομένη.
 Καὶ γὰρ ταύτης βουλόμενος τὸν φόνον ὀνειδίζειν
 λόγους μὲ ὑποκρίσεως ἐρωτικούς ἐκίρνων,
 3020 „Μὴ γὰρ ἐγὼ προτοῦ παθεῖν σὲ ἀφίνω ν' ἀποθάνης,
 καλῇ, καὶ ὡς οὐχ εὕρισκόν τινας ἀνδρειωμένους
 νὰ μαζωχοῦν ἐπάνω μου καὶ δώσουσι ῥαβδέαν, Σ. 240
 πῶς ἤθελον νὰ φοβηθῶ ἐπὶ πολὺ τοσαῦτα“;
 Ἡ κόρη ἐσιώπα παντελῶς γλυκὰ ἐχαμογέλα.
 3025 „Τὸ πλῆθος ἦλατο πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐφοβήθη μέγα
 τὸ πλῆθος, λέγω, βλέποντας ἐξαίφνης τῶν ἱππέων,
 ἀρματωμένους ἅπαντας, σὲ δὲ πεζὸν καὶ μόνον,
 καὶ ἐπὶ τούτῳ, κύριε, ὁ φόβος μοι ἐπῆλθεν.“
 Μυρία δὲ φιλήσαντες ἦλθομεν εἰς τὴν τένταν,

- 3030 τὸ δὲ ταχὺ πρὸς ποταμὸν λουσθῆναι ἐρχομένου,
ὅπως ἀλλάξω τὴν στολὴν τοῦ ἑσπέρου μετὰ τὸ αἶμα,
τὴν κόρην ἐπαρήγγειλα ἄλλην στολὴν νὰ φέρῃ.
Καὶ ὁ δὲ παραγενόμενος τοῦ ὕδατος πλησίον,
ὑπὸ δένδρου ἐκάθισα τὴν κόρην περιμένων.
- 3035 Καὶ ἰδοὺ τρεῖς ἀνεφάνησαν ὠραῖοι δορυφόροι, Σ. 241
φαρία ἐκαβαλλίκευον ἐξωπλισμένα ὠραῖα,
στολὰς δ' ἐφόρουσαν δὲ αὐτοὶ πολλὰ παρηλλαγμένας.
Ὅρῳσί με καθήμενον εἰς τοῦ δένδρου τὴν ῥίζαν,
καὶ πρὸς ἐμένα ἤρχοντο τὸν ποταμὸν κρατοῦντες,
- 3040 πλησίον δὲ γενόμενοι ὅλοι μετὰ χαιρετοῦσιν,
καὶ γὰρ ἐγὼ οὐδὲ ποσὼς αὐτοὺς δὲν ἐφοβήθην,
ὅλως οὐκ ἐδειλιάσα τὴν κόρην ἀποκρύψας,
ἢ τοῦ συντόμως ἐγερθῶ προχαιρετίσειν τούτους,
ἀλλ' ἐκαθήμην ἡσυχός, οὐδένα ἐφοβούμην.
- 3045 Καὶ τότες ἐπηρώτησαν διὰ τοὺς ἀπελάτας·
κάγῳ ἀντέφην πρὸς αὐτοὺς μὴ δειλιάσας ὅλως
„Τοιούτους εἶδον, βέλτιστοι, κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν,
ἦλθον καὶ γὰρ τὴν γαμετὴν ἐμὴν τοῦ ἀφαρπάξαι, Σ. 242
καὶ μὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ εἰς ἵππον δὲν ἀνέβην.
- 3050 Τὶ δὲ αὐτοῖς συμβέβηκε γινώσκεισθε δι' ὀλίγον,
καὶ γὰρ εἰς ὃν εἰργάσαντο πεπτώκασιν εἰς βόθρον.“ Τρ. 170
Οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες ἀλλήλοισι ἐθεώρουν
τοιάδε ψιθυρίζοντες, χεῖλη κινεῦντες μόνον,
„Μὴ οὗτος ἦν ὁ Διγενὴς, ὃν λέγουσιν Ἀκρίτην,
3055 χρὴ νὰ τὸν δοκιμάσωμεν, νὰ τὸν βεβαιωθῶμεν.“
Καὶ λέγει μοι ὁ πρόκριτος „ Πῶς ἔχομεν πιστεῦσαι
ὅτι μόνος καὶ ἄσπλος, πεζὸς καθάπερ λέγεις,
σὺ μετ' αὐτῶν ἐτόλμησας μάχην ἐπισυνάψαι.
Ἡμεῖς γὰρ, οὓς γυρεύομεν, τὸν ἀριθμὸν ὑπῆρχον
3060 ἄνδρες ὡς τριακόσιοι ἅπαντες ἀπελάται,
οὓς εἴχομεν δοκιμαστοὺς ἐν τάξει τοῦ πολέμου. Σ. 243
Ἄλλ' εἴπερ λέγεις ἀληθῶς φάνηθι ἐκ τῶν ἔργων
ἓνα δὲ ἔκλεξον ἀφ' ἡμῶν, ὃν βούλει νεανίαν
καὶ μονομάχητον αὐτὸν καὶ γινώσκομεν εὐθέως.“

- 3065 Ἐγὼ δὲ ἐμειδίασα λέγων ἐκείνοις ταῦτα
 „Ἐγὼ μονογενὴς εἰμι καὶ μόνος διατρίβω·
 ἄφ’ οὗ ἡρξάμην πολεμεῖν εἰς ἓνα οὐκ ἀπῆλθον,
 εἰμὴ μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἰς ἀνδραγάθημά μου, Τρ. 172
 φαρίν ἐκαβαλλίκευσα, ἐξέβην εἰς τὸν κάμπον,
- 3070 νεώτερον ὑπήντησα ἐν Μεσσοποταμίᾳ,
 εὖμορφον, ἐπιτήδειον, ἀνδρειωμένον ἄγαν,
 καὶ τὸ φαρί του μοῦ ἄρεσεν, ἠθέλησα νὰ πάρω·
 εἶχον τὸ βλέμμα εἰς φαρίν, ὃ νέος πρὸς ἐμένα,
 ἦτον καὶ μάλα εὖμορφος, ἀνδρειωμένος ἄγαν, Σ. 244
- 3075 ὀλίγον μὲ ἐκόμπωσεν καὶ μ’ ἔδωσε ῥαβδέαν,
 καὶ μετ’ αὐτὸ τοῦ κρούσματος ἐπῆρε τὸ ῥαβδὶν μου,
 καὶ γράμματα μοὶ ἔγραψε ἀπάνω αἵματωμένα,
 καὶ τῶν γραμμάτων ἡ ἀρχὴ ἦτον ὁ λόγος οὗτος
 „Ἀκρίτα, μὴν τὸ λυπηθῆς, μηδὲ καρδιὰν πονέσης,
- 3080 ἐγὼ εἰμι ἐκ πόδι σου ὁ λέων ὁ Ἀγκύλας,
 καὶ διὰ σέ ἐλήλυθα, δουλείαν οὐκ εἶχον ἄλλην.
 Τὸ ζήτημά μου ἐτέλειωσα καὶ τὴν εὐχὴν σου, Ἀκρίτα·
 μᾶλλον καὶ διηγῆθητι τοὺς ἀπελάτας ὅλους
 ὅτι Ἀγγύλας μ’ ἔδωσε ῥαβδέαν μοι μεγάλην,
- 3085 καὶ δέν με ἐθανάτωσε τοιοῦτος ἀνδρειωμένος.“
 Τοῦτο ἦτο τὸ σύγγραμμα τοῦ θαυμαστοῦ Ἀγκύλα,
 ὡς πλησίον ἤγγισα τὸ ἔλαβον ἐξ ἐκείνου, Σ. 245
 καὶ τώρα θέλω νὰ εἰπῶ τι ἔπαθεν ἐκεῖνος.
 Πηδῶ, ἐκαβαλλίκευσα, κρατῶντας τὸ ῥαβδὶν μου,
 3090 ἀπῆλθον εἰς τὴν τένταν μου μετὰ μέγαν πόνον,
 σκάλαν βαλὼν ἐπέξευσα τὸν θαυμαστὸν τὸν γρίβαν,
 τὰ ἐξ αἱμάτων γράμματα ἀνάγνωσα τῆς ῥάβδου· Τρ. 174
 ἐννοιαζόμεν ἄντοτε πῶς νὰ τὸν ἀποδώσω.
- Χρόνον λοιπὸν ἐτέλειωσα καὶ ἔσυρνέ με πόνος,
 3095 καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἐναντίου χρόνου
 καθ’ ἑαυτὸν ἐνόμισα νὰ τὸν ἀνταποδώσω,
 τὸ τῆς ῥαβδέας χρέος τε ὁμοίως καὶ γραμμάτων
 Ἀγκύλαν τὸν θαυμαστὸν, καὶ τὸν πολλὰ ἀνδρεῖον,

3087 τί ἔλαβον. Ὁ στίχος λείπει ἀπὸ χειρογράφου Τραπεζοῦντος. 3098 Μετὰ τὸν

- ὃν ἐπεθάρρουν πάντοτε εἰς τὰς ἀνδραγαθίας.
- 3100 Ἐκράτουν τὴν θαμπούραν μου ὁμοῦ καὶ τὸ σκουτάριν Σ. 246
καὶ τὸ λυτόν μου τὸ ραβδί, πηγαίνω ᾿ς τὸν Ἀγκύλαν,
καὶ ὅταν ἐπλησίασα ᾿ς τὸ ὀπίτι τοῦ Ἀγκύλα
ἔκρουον τὴν θαμπούραν μου καὶ ᾿κηλαδοῦσα τότε,
ἡδονικὰ ἐλάλησα καὶ ἔλοι ἐθαμβοῦντο·
- 3105 ἀρχὴ τοῦ μελωδήματος ἦτον ὁ λόγος οὗτος
„Εἰς ταῦτα τὰ λαγκάδια, εἰς ταύτας τὰς κλεισούρας,
εἰς ταῦτα τὰ κατάπετρα, καλὰς ραβδέας ἀνδρείους
χαρίζουσιν οἱ εὐγενεῖς, μᾶλλον δὲ καὶ ἀνδρεῖοι
ἐδάνεισαν ἐμὲν ποτε ραβδέαν ἀνδρειωμένην,
3110 καὶ γὰρ τὸ χρέος ἔδωσα, καθὼς ἤθελεν ἐκεῖνος,
καὶ βούλομαι ἀπόδοσιν ἐργάσασθαι δικαίαν·
ᾧδε λοιπὸν ἐλήλυθα ταύτην νὰ ἀποδώσω.“
- Ἀγκύλας δὲ ὡς ἤκουεν ταῦτα μεταφωνοῦντα, Σ. 247
καὶ πρὸς τὸ θάρρος τὸ πολὺ τῆς συνηθείας τούτου,
3115 ἐλάλησε τὸ ἱππάριον, ἐπάνω μου κατέβη. Τρ. 176
Τὸν μοῦτον μου ἐπιλάλησα, ἄρχησα νὰ τὸν κρούω,
᾿ς τὸ μέτωπον τὸν ἔδωσα μικρὴν ραβδέαν τότε,
αὐτίκα εὐρέθη ἄφωνος πεσὼν ἐκ τοῦ φαρίου.
Τότε ἐγὼ ἐπέζευσα, κρατῶ νὰ τὸν ἐγείρω·
- 3120 στενάζας ὁ νεώτερος ἐξέπνευσεν εὐθέως.
Σὺ δὲ λοιπὸν, Φιλόπαππε, οὕτω μοῦ λέγεις τόρα;
Ὑπάγετε, πεζεύσατε, δεῦτε οἱ τρεῖς εἰς ἓνα,
εἰ δὲ καὶ δὲν αἰσχύνησθε δεῦτε μετὰ τῶν ἵππων,
καὶ ἐκ τῶν ἔργων μάθετε ποῖος ἐγὼ τυγχάνω·
3125 ἂν θέλετε ν’ ἀρχίσωμεν τῆς μάχης ἀπ’ ἐντεῦθεν.“
- Τοῦτο εἰπὼν καὶ ἀναστὰς λαμβάνω τὸ ραβδίον Σ. 248
καὶ τὸ χειροσκουτάριον, ἐκεῖ γὰρ εἶχον ταῦτα,
καὶ πρὸς ὀλίγον ἐξελθὼν εἶπον αὐτοῖς μεγάλα
„Ἀρχοντες, ὡς προστάζετε, ἕτοιμος γὰρ τυγχάνω.“
- 3130 Τούτων ὁ πρῶτος ἔφησεν „Ὡς λέγεις οὐ ποιοῦμε,

στίχον τοῦτον τὸ χειρόγραφον Τραπεζοῦντος ἔχει τὸν ἐξῆς

Πηδῶ, ἐπαβαλλίκευσα τὸν θαυμαστὸν τὸν μοῦνον,
δι’ οὗ καθίσταται καταληπτὸς ὁ ἐπόμενος 3099.

- ἡμεῖς τόπον οὐκ ἔχομεν ἐλθεῖν οἱ τρεῖς εἰς ἓνα.“
 Ἐκεῖνοι ἐθάρρουν πῶς νικοῦν καθένας χιλιάδας.
 „ Ἐγὼ γὰρ ὁ Φιλόπαππος εἰμὶ, ὅποῦ ἀκούεις,
 οὗτος Ἰωαννίκιος, Κίνναμος ὁ τρίτος,
 3135 (Ἰωαννίκιος γὰρ λέγεται καὶ Κίνναμος ὁ ἄλλος,)
 λοιπὸν καὶ ἐντρεπόμεθα τοῦ πολεμῆσαι ἓνα,
 ἀλλὰ διάλεξον ἀφ' ἡμῶν, ὅποιον σὺ προστάζεις,
 καὶ ἔκτοτε γνωρίσωμεν ἀλήθειαν τὴν πᾶσαν.“
 Καγὼ δὲ εἶπον πρὸς αὐτοὺς, „ Ἄς ἔλθῃ λοιπὸν ὁ πρῶτος.“ Σ. 249
 3140 Εὐθὺς δὲ ὁ Φιλόπαππος κατέβη ἐκ τοῦ ἵππου
 καὶ τὸ σπαθίον του ἐτήκωτεν ὁμοῦ καὶ τὸ σκουτάριν,
 μεγάλως ἤλθεν πρὸς ἐμὲ νομίζων νὰ μὲ φοβήσῃ, Τρ. 178
 ὥς λέων δὲ ἐφώναζεν, ὥς δράκοντας συρίζων·
 εἶχεν καὶ γὰρ ὥς ἀληθῶς ὀρμὴν ἀνδρειοτάτην·
 3145 σπαθέαν οὖν μοῦ ἔδωσεν καλὴν εἰς τὸ σκουτάριν,
 τοῦ σκουταριοῦ τὸ κράτημα ἐπόμεινεν ᾧ τὸ χέρι.
 Οἱ δύο ἐξεφώνησαν ἀντικρυς βλέποντάς μας,
 καὶ ἄλλην μίαν, Φιλόπαππε, γεροντικὴν του δῶσε.
 Ἐκεῖνος τότε ἠθέλησε νὰ σηκώσῃ τὸ σπαθί του,
 3150 ἐγὼ ὀπισθαπόδισα, μικρὸν ἀναπηδήσας,
 μὲ τὸ ῥαβδί τὸν ἔδωσα ᾧ τὴν κεφαλὴν ἀπάνω,
 καὶ εἰ μὴ ταύτην ἔσκεπε διόλου τὸ σκουτάριν Σ. 250
 κόκκαλον δὲν ἀπόμεινεν γερὸν ἀπάνω εἰς αὐτήν.
 Ὅμως ὁ γέρον ζαλισθεὶς ἐτρόμαξε μεγάλως,
 3155 καὶ μυκησάμενος ὥς βοῦς ἐπὶ τὴν γῆν ἠπλώθη.
 Οἱ ἄλλοι τοῦτον βλέποντες ὥς ἦσαν ὠπλισμένοι
 μετὰ πολλῆς δυνάμεως ὥρμησαν πρὸς ἐμένα,
 καὶ μηδαμῶς αἰδούμενοι ὥς πρώην ἐκαυχῶντο.
 Τούτων ὥς εἶδον τὴν ὀρμὴν, ἀρπάζω τὸ σκουτάριν
 3160 ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ γέροντος καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐκτρέχω,
 καὶ γενομένης συμπλοκῆς πολέμου τε ἐνστάτου,
 οἱ δύο τότε ἔπεσον ὥς σκύλοι ἔξαπλωμένοι,

3132 Ὁ στίχος οὗτος ἐν χειρῷγραφῳ Τραπεζοῦντος ἔχει ὡς ἐξῆς
 οὗ καὶ θαρροῦντες τοῦ νικᾶν ἕκαστος χιλιάδες,
 ὥστε λέγεται ὑπὸ τῶν ἀπελάτων, ἐνῶ ἐν χειρογράφῳ Ἄνδρου ἐκφέρεται ὡς γνώμη τοῦ
 Διγενοῦς. 3134 κινάμωμος. 3135 Ὁ στίχος οὗτος περιττεύει. 3162-64 Οἱ τρεῖς οὐ-

- ἀπὸ τὴν πείναν τὴν πολλὴν τρέχουν ὡσὰν ἀγριοί,
διὰ νὰ καταφάγουσιν ἐκεῖνο ὅπου εὗρουν·
- 3165 ὀπίσω δὲ ὁ Κίνναμος νὰ μὲ πλανέσῃ ἐζήτει· Σ. 251
νὰ κρούῃ καὶ νὰ δέχεται ἦτον ἀνδρειωμένος,
Ἰωαννίκιον εὕρισκον τὸν πρῶτον καὶ ἀνδρεῖον·
εἶδον γὰρ πολεμιστὰς δοκίμους ἐν ἀληθείᾳ. Τρ. 180
- Τὴν κόρην τότε ἐφώνησα πρεπόντως ταύτῃ οὕτως
3170 „Οὗτοι εἶναι, ποῦ θέλουσιν νὰ κρούουν καὶ νὰ πέρνουν.“
Ἐβλεπον Ἰωαννίκιον μήπως κρυφῶς μὲ δώσῃ,
ἐκεῖνος δὲν ἐδύνετον ποσῶς νὰ μοῦ σιμώσῃ
τίς ἐκ τῶν δύο τῶν λαμπρῶν ἐκείνων τῶν ἀνδρείων.
Ὅποτεν ἐγὼ ἔρριψον τὴν ἰδικὴν μου ῥάβδον,
3175 ἔφυγον ὥσπερ πρόβατα ἀπὸ προσώπου λύκου,
καὶ αὖθις πάλιν ἤρχοντο ὡς κύνες ὑλακτοῦντες·
ἐφ' οὕτως δὲ ἐγένετο καὶ εἰς ὀλίγην ὥραν.
Ἡ κόρη μου κατέλαβεν, πλὴν ἴστατο μακρόθεν, Σ. 252
ἐξ ἐναντίας πρὸς ἐμὲ τὸν πόλεμον νὰ βλέπῃ·
3180 ὡς εἶδε ὁποῦ μὲ κύκλωσαν τρίγυρα ὡς οἱ κύνες,
λόγον ἐμοὶ ὑπήκουον μοῦ ἔρριξεν ἡ κόρη
„Ἀνδρίζου, ὦ παμφίλτατε.“ Εὐθὺς δὲ σὺν τῷ λόγῳ,
εὐθὺς δὲ ἐκατέλαβον τὸν λόγον τῆς φιλτάτης,
τὸν Ἰωάννην ἔκρουσα ἄνωθεν τοῦ ἀγκῶνος
3185 ἐν τῇ χειρὶ τῇ δεξιᾷ μὲ δύναμιν μεγάλην,
τὰ κόκκαλα συντρίβησαν, ὅλη ἡ χεὶρ ἠπλώθη,
ὀλίγον δέ μοι ὀσίμωσεν, ἔπεσεν ἐκ τοῦ ἵππου,
καὶ τὸ σπαθίον ἐπὶ γῆς ἔπεσε παραχρῆμα·
ἐκ τῆς χειρὸς τὸν συντριμμὸν ἠκούμβησεν εἰς | πέτραν.
3190 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Κίνναμος ἐκτύπησε τὸ φαρίν του,

τοὶ στίχοι, οἱ κακοζήλως ἐκφερόμενοι πρὸς ἐκφρασιν ποιητικῆς μεταφορᾶς, ἐκφέρονται δι' ἐνὸς ἐν χειρογράφῳ Τραπεζοῦντος τοῦ ἐξῆς

οἱ δύο μοὶ ἐπέπεσον ὡς κύνες ἡνδρειωμένοι,

3472—73 Καὶ οἱ στίχοι οὗτοι βεδιασμένως ἐκφέρονται, ὁρθότερον δὲ ἀποδίδουσι τὴν ἔννοιαν οἱ τοῦ χειρογράφου Τραπεζοῦντος,

ἀλλ' οὐδαμῶς οὐκ ἔσχυσεν ἐμοὶ παραγενέσθαι

τίς ἐκ τῶν δύο τῶν λαμπρῶν ἐκείνων τῶν ἀνδρείων.

3188 Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον τὸ χειρόγραφον Τραπεζοῦντος ἔχει

ὁ πόνος γὰρ ἐδάμαξε, συνεπιὼν αὐτίκα

- καὶ μετὰ πάσης τῆς ὀργῆς ἐπάνω μου κατῆλθε, Σ. 253 Τρ. 182
 τὴν χεῖρά του ἐσήκωσε ῥαβδέαν νὰ μοῦ δώσῃ·
 καλὴν ῥαβδέαν ἔδωσα ᾗ τὴν κεφαλὴν τῆς φάρας
 καὶ μὲ τὸν καθαλλάρην της ἔπεσεν ἔμπροσθέν μου.
- 3195 Αὐτὸν ἐγὼ ἐλάλησα „Μὴ πίπτῃς, ἀλλ' ἐγείρου,
 δὲν θέλω σένα κείμενον νὰ σὲ πολεμήσω,
 ἀλλὰ περιπορεύῃτι, ἂν θέλῃς πάλιν ἔρχου.“
 Γοργὸν δὲ διεγείρεται, πηδᾷ, καθαλλικεύει,
 ἐπῆρε τὸ κοντάρι του, τρανῶς ἐπεγυρίσθη·
- 3200 σύντομα ἑκείνος ἔτρεξεν ῥαβδέαν νὰ μοῦ δώσῃ.
 Τὴν ῥάβδον μου ἐβάσταζον, τὸν ἔδωσα ῥαβδέαν,
 καὶ μὲ τὴν σέλλαν ἔρριψα ἀπὸ τὴν φάραν κάτω·
 ἀγκῶνας του ἐσυντρίφθηκε ᾗ τὴν γῆν ὥσάν τὸ ἄλας.
- Ὡς εἶδεν ὁ Φιλόπαππος χαρίσμασι τοιούτοις, Σ. 254
- 3205 ἐκείνος εἶπε πρὸς ἐμέ „Νεώτερε, καλέ μου,
 τὸν πόλεμον κατὰλειψον καὶ ποιήσῃς ἀγάπην,
 μᾶλλον ἂν καταδέχεσαι δέξου τὴν συμβουλὴν μου,
 καὶ ἀναδέξου τὴν ἀρχὴν ὅλων τῶν ἀπελάτων,
 ἔνθα κελεύῃς ἅπαντας τοὺς σοὺς καλοὺς ἰκέτας.“
- 3210 Τοὺς λόγους τούτους ἤκουσα καὶ ἄφησά τους ὅλους,
 τὸν Κίνναμον ἠλέησα, ὁμοῦ καὶ Ἰωάννην
 νὰ μὲ καταπραΰνουσι μὲ λόγους ψευματώδεις,
 κ' ἐγὼ γελῶντας πρὸς αὐτὸν εἶπον τοιοῦτον λόγον
 „Φιλόπαππε ἐξύπνησες καὶ ὄνειρα μοὶ λέγεις“ Τρ. 184
- 3215 ἐπειδὴ εἰς κατάνυξιν ἐγύρισες τὸ γῆρας,
 ἀνάστα, λάβε τοὺς σὺν σοί, πορεύου ὅπου θέλῃς
 ἐδικούς σου ἔχων ὀφθαλμοὺς εἰς μάρτυρας τῶν πραγμάτων, Σ. 255
 καὶ οὐς ζητεῖτε πιστεύσον λείψουσι γὰρ ἀπάρτι.
 Ἐχαλασθήκετε ἐσεῖς κακῶς ἀπὸ τ' ἐμένα·
- 3220 ἄρχειν δὲ δὲν ἀγαπῶ, ἀλλὰ νὰ εἶμαι μόνος,

3199 πηδᾷ καθαλλικεύει. Διῶρθωσα κατὰ τὸ χειρ. Τρ. εἰς „τρανῶς ἐπεγυρίσθη“, διότι προφανῶς ὁ ἀντιγραφεὺς ἐπλανήθη ἐκ τοῦ προηγουμένου στίχου. 3209 Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον τὸ χειρόγραφον Τραπεζοῦντος ἔχει

τὰ σὰ γὰρ καὶ πληροῦμεθα ταξείδια συντόμως.

3212 καὶ μέ. 3217 τοὺς ἐδικούς σου ὀφθαλμούς.

ἐπεὶπερ καὶ μονογενῆς τυγχάνω τοῖς γονεῦσιν,
 ὑμῖν γὰρ ἄρχειν ἔξεστι νὰ βοηθησθε ἀλλήλοις,
 ἐν οἷς ἔχετε δύναμιν νὰ κάμνετε τὰ κούρση,
 καὶ εἰ πολλάκις θέλετε πάλιν νὰ πολεμοῦμεν,
 3225 ἐξέλθατε, ζητήσατε πάντα τοὺς ἀπελάτας,
 ποῦ δὲν οἶδασιν τὸν πόλεμον, μηδὲ ἐμὲ γνωρίζουν·
 ὅσοι γὰρ με προσέκρουσαν ἐμὲ οὐ θεωροῦσιν.

Ἐγὼ ὑμᾶς νὰ καρτερῶ, καλῶς νὰ περιμένω.“

Ἐχάρη δ' ὁ Φιλόπαππος δεξάμενος τὴν λύσιν,
 3230 ἐφώνησε τοὺς φίλους του τὴν λύτρωσιν μηνύων.

Σ. 256

(Ὁ Διγενῆς ἐχάρισε βλέπειν τὸ φῶς ἡλίου,
 οὐδένας αὐτῶν ἥλπιζε ζωῆς ἀξιωθῆναι,
 ἀλλ' εἶχον τότε τὰς ψυχὰς πρὸ τοῦ θανάτου πύλας.)

Ὡς ἤκουσεν ὁ Φιλόπαππος τοῦ Διγενοῦς τὸν λόγον,
 3235 τοὺς δύο ἔβαλεν ὁμοῦ νὰ φύγωσιν ταχέως.

Τότε εὐχαριστούσασι μεγάλως τὸν Ἀκρίτην,
 „Ἐγνομεν οὕτως,“ λέγοντες „τὸν Διγενῆν Ἀκρίτην,
 ἔχει τὴν φήμην δὲ μακρὰν, τὴν δύναμιν μεγάλην,
 τὰ ἔργα του εἶναι εὐπρόσδεκτα πολλῇ τῇ εὐσπλαγχνίᾳ,

3240 οὐδένας δὲν ἐφάνηκεν ὡς πρὸς αὐτὸν ἀνδρεῖος,
 καὶ ἀντιδῶν σοι Θεὸς κατὰ τὴν γνώμην, ὁπὸ ἔχεις,
 μεῖζονα τὰ χαρίσματα, ζωὴν μετὰ τῆς κόρης.

Ἀνδρίαν ἔχεις περιττὴν καὶ δύναμιν μεγάλην,
 καὶ κόρην ἔχεις λαμπερὰν ὅσῃ τὸ λαμπρὸν φεγγάριν.“

Σ. 257

3245 Εἶτα λαβὼν τὴν ποθητὴν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτίκα
 πόρρωθεν ἐκαθέστημεν εἰς δένδρον ὑποκάτω,

ἔς τὴν μέσσην μὲν ὁ ἥλιος τοῦ οὐρανοῦ ὑπῆρχε.

Ἐκεῖνοι ἐσυναθροίστησαν οἱ τρεῖς εἰς ἓνα τόπον,
 οἷτινες γὰρ ἐθαύμαζον, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους,

3250 μᾶλλον δὲ οἱ νεώτεροι, καὶ οἱ κακῶς φρονοῦντες,

οἱ νεωτέρας ἔχοντες φρένας καὶ ἡλικίας,

„Μεγάλον ἦτον εἰς ἡμᾶς παράδοξον καὶ ξένον

ἓνας ἀνδρεῖος πρὸς ἡμᾶς ἐνίκησέ μας ὅλους,

ἄνθρωπος ἄοπλος, πεζὸς, ῥάβδον κρατῶντας μόνον,

- 3255 ἡμᾶς δὲ μὲ τὰ ἄρματα καλῶς ἄρματωμένους,
 τοὺς μυριάδας τρέψαντας καὶ χώρας κατασχόντας, Σ. 258
 καθολικῶς ἐνίκησεν ὥσπερ τινὰς ἀπείρους,
 καὶ τῆς δειλίας τῆς πολλῆς ἐντρόπιασέ μας ὅλους.
 Καὶ γὰρ οἱ πεντακόσιοι, οἱ χρυσοκλιβανᾶτοι,
 3260 οἱ ἐν τῷ κάμπῳ τῷ δεινῷ ᾧ μᾶς ἐπιπεσόντες,
 δὲν μᾶς ἐνίκησαν ἐκεῖ, μηδὲ ἐφόβησάν μας,
 οὐχὶ τοὺς πλείονας αὐτῶν ἐπέμψαμεν εἰς ἄδην,
 τοὺς δὲ λοιποὺς ἐτρέψαμεν, ἐφύγασιν οἱ πάντες.
 Αὐτὸς μὲν ὁ Διγενὴς ἀνδρεῖος ὑπάρχει, μέγας,
 3265 ᾧ νομίζομεν θηρίον ἦν καὶ φύλαττε τὸν τόπον,
 οὐδὲ ποσῶς ἐλόγιαζε αἰδεῖσθαι τὰς σπαθείας·
 πετόμενος, ὑπερπηδῶν ὡς ἀετὸς ἀνδρεῖος,
 καὶ κονταρέας μᾶς ἔδωσεν νὰ μᾶς θανατώσῃ·
 δύναμιν ἀνεκράτητον εἶχεν ἐπὶ τὴν ῥάβδον. Σ. 259
 3270 Ἄν ἦτον ἄνθρωπος αὐτὸς ᾧ τὸν κόσμον ὡς οἱ ἄλλοι
 εἶχεν γὰρ σῶμα καὶ ψυχὴν, καὶ θάνατον νὰ φοβᾶται,
 καὶ πάντως ὥσπερ ἄσαρκος ἔτρεχε ᾧ τὰ σπαθία,
 ἀλλὰ στοιχεῖον ἐκ παντὸς ἐτύγγανε τοῦ τόπου,
 καὶ φαντασία μεθ' ἡμῶν τὸν πόλεμον νὰ | κάμῃ.
 3275 Εἶδατε καὶ τὸ ἄπειρον κάλλος τῆς φαινομένης,
 ἔπειπε τηλαυγέστερον ἡλίου τὰς ἀκτῖνας·
 ὡσὰν στήλῃ ἔμψυχος ἐφαίνετο ἡ κόρη.“
 Ταῦτα, καὶ τούτοις ὅμοια ἐλέγασιν ἀσκόπως.
 Ὁ γέρων ὁ Φιλόπαππος φρόνιμον λόγον εἶπε
 3280 „Ταῦτα λοιπὸν, ὧ βέλτιστοι, εἶναι παρηγορίαι,
 περιγραφαὶ δὲ τῶν κακῶν, ψυχῶν παρηγορίαι,
 καὶ σώματος ἀσθένεια τῆς γλώττης εὐδρομία· Σ. 260
 ἐγὼ δὲ εἶδον ἀληθῶς ἄνδρα ἀνδρειωμένον,
 τοῖς τοῦ θεοῦ χαρίσμασι πᾶσι πεπλουτισμένον
 3285 κάλλος, ἀνδρίαν, φρόνησιν, μεγάλῃν ἀποκοτίαν·
 ἔχει καὶ δρόμον ἄπειρον τῶν ἀγαθῶν προσθήκην.
 Ἡμῖν δὲ τοῦτο ἔγινεν ὡς ἐμᾶς παρηγορία
 καὶ δὲν εὐρέθησαν τινὲς εἰς θέαν τοῦ πολέμου·
 τὸ ὄνομα ὁποῦ εἶχαμεν μεγάλο τῆς ἀνδρίας

- 3290 βεβαίως τὸ ἐχάσαμεν, μέγਾਲως νικηθέντες.
 Ἄλλ' εἴπερ καὶ θέλετε, παιδιὰ, τώρα τὴν συμβουλήν μου
 μὴ τὸ καταδεξώμεθα καὶ ἔθος αὐτὸ πάρῃ,
 ἀλλὰ φανοὺς νὰ κάμωμεν, νὰ μαζωχθῇ ὁ λαὸς | μας,
 διότι ἐκαυχήσθηκεν ὅλους νὰ μᾶς χαλάσῃ,
 3295 καὶ ἂν θελήσῃ ὁ θεὸς καὶ περιμαζωχθῶμεν, Σ. 261
 ἵνα αὐτὸν ἐκπέσωμεν τὴν νύκταν ἀδοκῆτως,
 κληρονομήσωμεν αὐτὸν, νὰ τελειωθῇ ὁ πόνος,
 ἐκεῖνον ἐποῦ ἔσπειρε βεβαίως ἔς τὰς ψυχὰς μας.
 Ἡ κόρη δὲ εἰς ὄνομα νὰ εἶναι ἐδική σου,
 3300 Ἰωαννίκιε θαυμαστὲ, καὶ εἰς χαρὰν τοῦ γήρως·
 ἔχει τὸ κάλλος εὐμορφὸν καὶ ἄξιον θαυμάτων,
 ὄντως καὶ γὰρ οὐδέποτε τοιοῦτον εἰς ἀνθρώπους
 κάλλος τις ἐθεάσατο, ἐκεῖνο ὁποῦ ἡ κόρη εἴ|χεν.
 Πενήντα δύο χρόνους ἔχω δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἤδη, Τρ. 184
 3305 πλείστας δὲ χώρας ἔδραμον καὶ πόλεις οὐκ ὀλίγας,
 καὶ ὅλαις ἐνικήθησαν, οἷα χορὸς ἀστέρων
 ὁπότεν γὰρ ὁ ἥλιος ξαπλώνῃ τὰς ἀκτῖνας.
 Πάσας τὰς περιφανεῖς, ἃς πρότερον κατεῖδον, Σ. 262
 ἀστέρων ἔχειν αἵγλην τε ταύτας ἐγὼ λογιάζω,
 3310 ἡλίου τὴν λαμπρότητα ἔχει ἡ κόρη ἐκείνη,
 τὴν παρ' ἐλπίδα σήμερον ἐξαίφνης μοὶ φανεῖσαν.
 Ἄλλὰ λοιπὸν, παγκάλλιστε, ἔχε μέγalon θάρρος,
 ὥς γαμετὴ τυγχάνει σου ἐσένα ἡ ώραία.
 Ἄλλ' εἴπερ μου ἀκούετε καὶ δέχεσθε βουλήν μου
 3315 μὴν τὸ καταδεξώμεθα καὶ πάρῃ τσοῦτο ἔθος,
 μηδὲ νὰ σιωπήσωμεν τοῦ Διγενοῦς τὴν τόλμην,
 ἀλλὰ φανοὺς ποιήσωμεν νὰ περισυναχθῶμεν, Τρ. 186
 ἀνταποδώσωμεν αὐτῷ ἀνταμοιβὴν δικαίως·
 πάλιν λογιάζω, τέκνα μου, νὰ μὴ μᾶς θανατώσῃ.“
 3320 Φανοὺς ἀναψαν λαμπεροὺς, τὴν σύναξιν ποιοῦντες,
 (οἱ τρεῖς αὐτοὶ μονώτατοι ἀνάπτοντας λαμπάδας,) Σ. 263

3311 ἐφάνη. 3320 συνάχθησαν οἱ πάντες. Διόρθωσα τὸ κείμενον κατὰ τὸ χειρ.
 Τρ., διότι τὸ „συνάχθησαν οἱ πάντες“ δὲν κεῖται ὀρθῶς ἐνταῦθα, ἅτε ἐν τοῖς κατωτέρω
 3325—30 ἀναφερομένου ὅτι οὐδὲ εἰς προσῆλθεν. 3321 Ὁ στίχ. λείπει ἀπὸ χειρ. Τρ. καὶ

- τῇ δὲ νυκτὶ ἐπὶ πολὺ ἐλάμπασιν λαμπάδαις,
οὐδεὶς ὑπῆρχε θεωρῶν κακείνους ἀπελάτας.
Ὡς εἶδον λοιπὸν αὐτοὶ οἱ τρεῖς εἰς τρεῖς ἡμέρας τότε
3325 ὥς οὕτως οὖν ἐπὶ τρισὶν νυξί τε κοπιῶντες,
καὶ τὸ παράπαν οὐδὲ εἰς παρῆν τῶν δοκουμένων,
οἱ περὶ τὸν Φιλόπαππον ἄρχησαν καταλέγειν
„Τί, γέρον, ἀνδρικότατε, κάμνεις μεγάλους κόπους,
καὶ κοπιᾶζομεν ὁμοῦ ἡμέρας τε καὶ νύκτας ;
3330 οὐδένας πλέον ἔρχεται ἀπὸ τοὺς ἀπελάτας,
διατὶ ὁ Διγενὴς αὐτὸς κρατεῖ τὰ μέρη τοῦτα,
τοὺς κάμπους δὲ καὶ τὰ βουνὰ καὶ ὅλα τὰ λαγκάδια,
καὶ ὅποιον εὖρη πέμπει τον ταχέως εἰς τὸν ἄδην.
Ὡ γέρον, ἀνδρικότατε, τί κόπους ἡμῖν παρέχεις, Σ. 264
3335 οὐκ εἴληφας τὸ πάμπιστον ἡμῖν τῆς εὐτολμίας,
γνωρίζεις δὲ νὰ πολεμᾷς πολλοὺς ἀνδρειωμένους.
Ἡμεῖς ἐνικηθήκαμεν ἐν ἱκανοῖς πολέμοις,
καὶ δὲν ἐθαύμασας πολλὰ πῶς δὲν μᾶς ἐνικήσαν,
(οὐδὲ ἠττήθημεν ποτὲ εἰς τοὺς πολλοὺς πολέμους),
3340 καὶ ἀπ' αὐτὸν ἠττήθημεν ὥς ἄγνωστοι πολέμου·
καὶ ῥεῖνοι φόβον ἔχουσι νὰ μὴν τοὺς θανατώσῃ·
οὐδένας ἔρχεται ἐδῶ, οὐδένας ἀναβαίνει,
καὶ ἔχουν φόβον φοβερόν ἐκ τῆς ἀνδρίας τούτου,
καὶ πάντες διασκορπίζονται μακρὰ εἰς ἄλλα μέρη.
3345 Ἄλλ' εἰ κελεύεις ἄκουσον τὴν συμβουλὴν τῶν τέκνων,

ἐνταῦθα δὲ περιττεύει. 3324—25 Οἱ δύο στίχοι ἐκφέρονται δι' ἑνὸς ἐν χειρογράφῳ Τραπεζοῦντος. 3328—33 Λείπουσιν ἀπὸ χειρογράφου Τραπεζοῦντος. 3335 τὸν πάμπιστον. 3335—44 Οἱ στίχοι οὗτοι διαφέρουσιν ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιστοιχῶν τοῦ χειρογράφου Τραπεζοῦντος, οἵτινες ἔχουσιν ὡς ἑξῆς

οὐκ εἴληφας τὸ πάμπιστον ἡμῶν τῆς εὐτολμίας
ἐξ ὧν εἶδας ἀριστεῶν, ἐπάθλων τε μεγίστων,
τῶν τελεσθέντων ἐξ ἡμῶν ἐν ἱκανοῖς πολέμοις ;
οὐ γὰρ ἐθαύμασας πολλὰ ἡμῶν ὥς ἀηττήτους
τάς παραδόξους καθορῶν αἰετὶ ἀνδραγαθίας,
καὶ παρ' αὐτοῦ ἠττήθημεν ὥς ἀπειροὶ πολέμου,
περὶ ἐκείνων ἀπιστεῖς μὴ ὑπ' αὐτοῦ κτανθῆναι ;

Ἐπὶ τούτοις παρατηροῦμεν ὅτι τὸ ἐν στίχῳ 3337 τοῦ χειρ. Ἄνδρου „ἡμεῖς ἐνικη-
θήκαμεν“ δὲν κεῖται ὀρθῶς, διότι οἱ ἀπελάται κυρίως τὸ ἐναντίον ἤθελον νὰ εἰπῶσιν. Οἱ
στίχοι δὲ 3339—44 λείπουσιν ἀπὸ χειρογράφου Τραπεζοῦντος, ὅπως λείπουσι καὶ οἱ ἀν-
τιστοιχοὶ τούτων 3328—33.

- ἴν' ἀφήσωμεν πολλοὺς καὶ ἀνωφελέτους κόπους,
 ἄπελθε γοῦν πρὸς Μαξιμῶ, ἡμῶν τὴν συγγενίδα, Σ. 265
 καὶ παρακάλεσον αὐτὴν νὰ μᾶς βοηθήσῃ,
 ὅπως αὐτὸν ἐκπέσωμεν διὰ νυκτὸς ᾗ ἐκεῖνον,
 3350 καὶ ἴσως θέλει ἐμποδισθῇ νὰ μὴν καβαλλικεύσῃ,
 καὶ νὰ νικήσωμεν αὐτοῦ τὴν πάντολμον ἀνδρίαν·
 Εἰ δ' ἴσως καὶ καθίσετε εἰς τὸ ἄλογόν του ἀπάνω, Τρ. 188
 πάλιν νὰ ἀποφύγωμεν μὴ πάντας θανατώσῃ.“
 Καὶ ἤρρεσεν ἡ συμβουλή τῷ γέροντι ἐκείνῃ.
 3355 Εὐθύς ἐκαβαλλίκευσεν πρὸς Μαξιμῶ ἐπῆγεν·
 αὕτη δὲ ἦν ἀπόγονος ἀπὸ ταῖς Ἀμαζόνες,
 τῶν Ἀμαζόνων γυναικῶν, ἐκείνων τῶν ἀνδρείων,
 ἃς βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἔφερεν ἐκ Βραχμάνων·
 εἶχεν τὴν ἐνέργειαν μεγάλην ἐκ προγόνων·
 3360 τὸν πόλεμον εἶχέν τον ζωὴ εἰς ὅλον τῆς τὸν χρόνον. Σ. 266
 Πρὸς ταύτην ὁ Φιλόπαππος ἐπῆγεν, καθῶς εἶπον,
 μετὰ χαρᾶς τὴν χαιρετᾷ, πῶς ἔχει τὴν ἐρώτα·
 ἐκείνη λέγει „Ζῶ καλῶς τῇ τοῦ θεοῦ προνοίᾳ,“
 καὶ πρὸς τὸν γέρον ἐλάλησε, ταῦτα τὰ λόγια λέγει
 3365 „Σὺ δέ μοι, ὦ παγκάλλιστε, πῶς ἔχεις μετὰ τέκνων,
 καὶ ὅτου χάριν πρὸς ἡμᾶς ἤλθες χωρὶς τῶν τέκνων;“
 Πάλιν ὁ γέρων ἔλαλησε λόγια ψευματώδη
 „Οἱ παῖδες μὲν, κυρία μου, ἐπήγασιν ᾗ τὰς ἄκρας,
 καλῶς ἔχουσιν, σὺν θεῷ, οἱ ἄγαν μοι φιλτάτοι,
 3370 σπουδάζουσιν μὲν δυνατὰ χαλάσαι τοὺς ἀτάκτους,
 τῶν δὲ ἐγὼ ἀπολυθεὶς χάριν ἀναπαυθῆναι,
 καὶ τοῦ θεοῦ μὲν θέλοντος ἤλθαμεν ἐνταῦθα
 εἰς τοῦ καλοῦ ἀνεύρεσιν καὶ ἀντιμίσθου δῶρον· Σ. 267
 ὥς γὰρ δὲν ἦτον τέλεον ποσῶς νὰ ἡσυχάσω,
 3375 καὶ μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τέκνων μου τῶν φιλτάτων,
 μόνος ἐκαβαλλίκευον ἀνέτρεχον τὰς ἄκρας,
 τοὺς πόρους μὲν ἐσκόπευον διὰ τοὺς ἐναντίους·
 ὥς ἤλθον δὲ ἐν τῇ ὁδῷ, τῇ λεγομένῃ Τρώσει, Τρ. 190
 πρὸς μέρος τὸ ἀριστερόν, εἰς τὸν δασὺ τὸν κῆπον,
 3380 κυνήγιον ἐνέτυχον, χρυσοῦ τιμιωτέραν

- κόρην, οἶαν οὐδέποτε εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου·
 εἶχεν φαιδρότητα λαμπράν, ἀμήχανον τὸ κάλλος,
 οἱ ὀφθαλμοί της ἔλαμπον ὡς τὸ λαμπρὸν τὸ ἄστρον,
 ἔργον καὶ γὰρ ἀθέατον τὴν ἡλικίαν εἶχεν,
 3385 καὶ σύρνει πάντων τὰς ψυχὰς ὡς ἔμψυχος εἰκόνα·
 εἶναι μὲν, καθὼς ἔμαθον, τοῦ Δούκα ἢ θυγάτηρ
 αὐτὴν δὲ τὴν ἐτάξαμεν διὰ τοῦ σοῦ φιλτάτου,
 Ἰωαννικίου τοῦ χρυσοῦ, καὶ τοῦ πολλὰ ἀνδρείου·
 ἕτερος δὲ προέλαβεν, οὐκ οἶδα ποίῳ τρόπῳ,
 3390 καὶ μετ' αὐτῆς εὐφραίνεται τόρα εἰς τὸν κῆπον,
 καὶ εἶπερ ὅλως ἐννοιάζεσαι διὰ τοῦ σοῦ φιλτάτου,
 ὑπὲρ αὐτοῦ κοπίασον, δέξε, καὶ ἀγρύπνει,
 ἐξ ἔργων τὴν ἀγάπην σου βεβαίωσον, κυρία,
 ὁ γὰρ προθύμως κοινωνῶν θλίψεσι τῶν φιλτάτων,
 3395 ἐκεῖνος φίλος ἀληθῆς καὶ συγγενὴς ὑπάρχει.“
 Τοιάδε ὁ Φιλόπαππος ὠπευτικὰ φωνήσας,
 ὅλως ἐκατάπεισέ τὴν Μαξιμῶ ἐκείνην·
 ἡ γνῶσις γὰρ τῶν γυναικῶν ἦν γληγοροπλανεμένη.
 Ὡς ἤκουσεν ἡ Μαξιμῶ τοὺς Φιλοπάππου λόγους,
 3400 αὐτίκα οὖν περιχαρῶς τὸν Μελεμέντζη κράζει,
 ὃν εἶχε πρῶτον ἄγουρον, ἔξαρχον ἀπελάτων,
 καὶ οὐδαμῶς ἐρώτησε τίς ὁ τὴν κόρην ἔχων·
 ὀλίγον δὲ ἐγέλασε καὶ ἰάλει τερπομένη
 „Ἐμαθες ὅτι θαυμαστὸς Φιλόπαππος, ὁ γέρων,
 3405 κυνήγιν εὗρεν κάλλιστον ἀρτίως εἰς τὰς ἄκρας,
 καὶ κράζει ἡμᾶς τοῦ ἀπελθεῖν ὅπως μεταβληθῶμεν
 καὶ τῆς χαρᾶς μεταλαβεῖν καὶ τῆς τρυφῆς ἐντεῦθεν.
 Ἀπελθε οὖν, καὶ σύναξον πάντας τοὺς ἀπελάτας,
 ἐκ τῶν χιλίων τοὺς ἑκατὸν ἐπίλεξον ἀνδρείους,
 3410 οὗσπερ δοκίμους ἔχομεν εἰς τὰς μεγάλας βίας.“
 Ἐκεῖνος δὲ δὲν ἐπαρήκουσε τὸ πρόσταγμα κυρίας,
 ἀλλ' ἐν τῇ βίγλῃ ἀναβάς ἐκείνη τῇ ἐσπέρᾳ,
 καὶ ἐπιδείξας τοὺς φανούς, ἅπαντας συναθροίσας,
 ἐκ τούτων ἐξεχώρισε τοὺς ἑκατὸν ἀνδρείους,

- 3415 καὶ τούτους συμπαραλαβὼν εἰς Μαξιμῷ ἐπῆγε.
 Ἡ δὲ τὰς χρεῖας πάσας τε καλῶς ἐναρματώσας,
 αὐτοὺς λαβοῦσα ἡ Μαξιμῷ ἅμα τῷ Φιλοπάππῳ,
 πρὸς με καλῶς ἐξήρχοντο μετὰ τοῦ Μελεμέντζη.
 Ὅποταν δὲ ἀνέβησαν ἔς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους,
 3420 ὁ γηραιὸς τὸ σύνθημα τοῖς φίλοις φανερώνει,
 φανούς ἐξάψας τῇ νυκτὶ τοὺς περὶ τῷ Κιννάμῳ,
 καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ αὐτοὶ ἤλθοσαν μετὰ τούτων,
 χαρούμενα παρὰ Μαξιμοῦς λίαν ἀποδεχθέντες·
 ἐτίμα αὐτοὺς ὡς ἀγχιστὰς ἀξίους εἰς τὸ κοντάρι.
 3425 Ὡς ἤδη πλησιάσαντες τοῦ ποταμοῦ τὴν ὄχθην Σ. 271
 ἄρχεται νὰ τοὺς νουθετᾷ Φιλόπαππος τοιάδε
 „Ὁ τόπος μὲν, κυρία μου, ἔνθα τὴν κόρην εἶδον,
 εἶναι δυσκολώτατος καὶ στενωπὸς διόλου,
 πάντες γὰρ ἂν ἀπέλθωμεν κτύπον ποιῶμεν μέγα,
 3430 καὶ γνωρισθῶμεν τῷ ἀνδρὶ φυλάσσοντι τὴν κόρην,
 καὶ πρὶν νὰ πλησιάσωμεν κρύπτονται εἰς τὸ δάσος·
 καὶ ἀπὸ τότε τὸ λοιπὸν, ὡς μοι δοκεῖ, κυρία,
 πλεόν δὲν θέλει δυνηθῆ νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς χεῖρας,
 οὐδόλως ἐξισχύσωμεν τὸ θήραμα θηρᾶσαι
 3435 καὶ θέλει εἶσται εὐκαιρὸς πάντων ἡμῶν ὁ κόπος. Τρ. 194
 Ἄν θέλετε ἄς πηγαίνωμεν δύο καὶ τρεῖς γὰρ μόνοι,
 συντόμως νὰ ζητήσωμεν ποῦ στέκεται ἡ κόρη,
 καὶ οἱ μὲν δύο μείνωμεν ταύτην ἐπιτηροῦντες, Σ. 272
 ὁ τρίτος δέ γε πρὸς ἡμᾶς ἐπανελθὼν δηλώσῃ
 3440 καὶ μετ' αὐτὸν νὰ ἔλθωμεν μὴν σφάλλωμεν τὸν δρόμον“.
 Πρὸς ταῦτα μὲν ἡ Μαξιμῷ τὸν γηραιὸν ἀντέφη
 „Ὡς δόκιμον καὶ φρόνιμον ἀρχὴν σὲ ἐμπιστεύω,
 κάμνε λοιπὸν ὃ βούλεσαι, πάντων σοι πειθομένων.“
 Ταῦτα εἰπὼν μεθ' ἑαυτοῦ ἐπῆρε τὸν Μελεμέντζην,
 3445 ὁμοίως καὶ τὸν Κίνναμον, ἤρχοντο μετὰ τάχους,
 τοὺς ἄλλους δὲ τοὺς ἄφησε ἐκεῖ νὰ ἀναμένουν
 ἄχρις ἂν ἔλθῃ ὁ καιρὸς ἐκεῖ παραγενέσθαι.
 Ἐμὲ δὲ τότε ἔτυχεν ἔς τὴν βίγλαν νὰ πηγαίνω,

- τὸ σαλιβάρι ἐκράτησα ᾿ς τὴν πέτραν νὰ καθίσω,
 3450 καὶ αὐτῶν τὸν ἐρχομὸν διὰ παντὸς ἐτήρουν·
 εἶχον γὰρ τοῦτο εἰς τὸν νοῦν πῶς θέλουσιν νὰ ἔλθουν, Σ. 273
 καὶ ἐμαυτὸν ἐτοίμασα νὰ τοὺς προῦπαντήσω,
 ἵππους δοκίμους φέρνοντας καὶ ἄρματα μὲ τοῦτα,
 καὶ στολισμένος ἔτυχον ἱμάτιον βαγδάτιν,
 3455 καὶ θαυμαστὸν ὁλόβηρον, ὀξὺν ἀναζωστάριν.
 Εἰς ἵππον γρίβαν ἐπιβάς ἀνῆλθον εἰς τὴν βίγλαν,
 καὶ ἐκείνῳ τὸν ἐρχομὸν ἔβλεπον ἐκ τῆς βίγλας.
 Ἴδὼν με ὁ Φιλόπαππος τοῦ Μελεμέντζη λέγει
 „Βλέπεις ἐκεῖνον“ τῇ χειρὶ καὶ ἔδειχνεν ἐμένα, Τρ. 196
 3460 „᾿ς τὴν πέτραν, ὅπου κάθεται, ἀπάνω εἰς τὴν ἄκραν,
 αὐτὸς ὑπάρχει, γινώριζε, ὅπου κρατεῖ τὴν κόρην·
 ἃς μὴν πηγαίνωμεν λοιπὸν ᾿ς τὸ πρόσωπον ἐκείνου,
 ἀλλὰ ἃς ἐρευνήσωμεν ἔνθα τὴν κόρην ἔχει,
 ὅπως ἐλθεῖν γνωρίσωμεν, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες. Σ. 274
 3465 Εἰ γὰρ καὶ μόνος εἶναι αὐτὸς, ἀλλὰ καλὸς ὑπάρχει·
 οἶδα καὶ γὰρ οἷος αὐτὸς ὑπάρχει ἐν ἀνδρίᾳ·
 εἰ γὰρ καὶ εἶναι μοναχὸς μὴ πλανηθῆς καταβῆναι.“
 Ὡσαύτως καὶ ὁ Κίνναμος ταῦτα προσεβεβαίει·
 „Οὕτως τὰ πάντα“, ἐλάλησε, „καθὼς εἶπες νὰ γένουν.“
 3470 Ἄλλ’ οὐδαμῶς συνέθετο αὐτοῖς ὁ Μελεμέντζης,
 καὶ πρὸς αὐτὸν ἐφώνησε μεγάλως ἐπηρμένα
 „Ἐμὲ τοιαῦτα μὴ λαλῆς, Φιλόπαππε, ἀνδρεῖε,
 καὶ γὰρ ποτέ μου σύμβουλον εἰς χίλιους οὐκ ἐθέμην
 καὶ εἰς τὸν ἕνα λέγετε ἐγὼ νὰ περιμένω;
 3475 πάντως ἂν τοῦτο ἀκουσθῇ πρὸς τὴν ἐμὴν κυρίαν
 καταμεμφθῶ ὡς ἀνανδρὸς νὰ φοβηθῶ τὸν ἕνα,
 καὶ ζῆν οὐκέτι βούλομαι εἰ ἀνανδρὸς φανοῦμαι.“ Σ. 275

3474—3551 Λείπουν ἀπὸ χειρ. Τρ. 3473 σύμβουλον χίλιους. 3474 λαὸν με περι-
 μένον. Ἡ ἐννοια τῶν δύο στίχων 3472—74 στρυφνῶς ἐκφερομένη καταφαίνεται ἐκ τῶν
 στίχων τοῦ ἔπους „Διήγησις ὡραιότατη τοῦ ἀνδρειωμένου Διγενῆ,“ ὅπερ ἐξέδωκεν ὁ Σπ.
 Δάμπρος (Collect. de romans Grecs) σελ. 222.

Ὁ Μελεμὲν μὲ τὸ θυμὸ εἰς αὐτοὺς ἀποκρίθη
 ἕνα ἀνθρώπον μοναχὸν ποῶς τὸν ἐφοβήθην;
 Ἐγὼ ᾿σέ χίλιους ἔμπαινα κ’ ἤδγαίνα μὲ τιμὴ μου,
 καὶ τῶρ ἕνα ἀνθρώπον νὰ φύγω ᾿νε ντροπῇ μου.

- Οὕτως εἰπὼν ὀλοθυμοῦ ἐντέστη κατ' ἑμοῦ τε,
 τὰς παραινέσεις τῶν αὐτῶν ἀντ' οὐδενὸς ἡγήσθη·
 3480 εἶναι καὶ ἀπίστευτον τὸ βάριον ὅλον ἔθνος.
 Ἔβαλε τὴν μπαρπούταν του καὶ πιλαλεῖ τὸν ἵππον,
 καὶ τὸ κοντάρι ὥρμησε θέλοντας νὰ μὲ δώσῃ.
 Ἐγὼ δὲ ἐσυντόμειυσα, πηδῶ, καβαλλικεύω,
 τὸ κοντάρι του ἔκρουσα ἡττόχησέ με ὅλως·
 3485 ἐγὼ δὲ τοῦτον δέδωκα ῥαβδέαν σμικροτάτην
 καὶ μετὰ σέλλης ἔπεσεν εὐθύς ἀπὸ τοῦ ἵππου·
 ἱστάμην ἔβλεπον αὐτὸν, ἂν πάλιν ἐγερθείη,
 καὶ ὥς ἐν τούτῳ μου τὸν νοῦν ἐχόμην ἐπὶ ὥραν,
 πλανῶντας μὲ ὁ Φιλόπαππος ἦλθεν ἐκ πλαγίου
 3490 καὶ ὅς τὸ μερὶ ἐλάβωσεν τὸ ἄλογόν μου ἐκεῖνος, Σ. 276
 τὸ ἄλογον ἐπόνεσεν, ἐσφίχθην ἐκ τοῦ πόνου,
 ἐπεγυρίσθην πρὸς αὐτὸν καὶ ἔβαλε τοῦ φεύγειν.
 Ἐγὼ δὲ λέγω πρὸς αὐτὸν οὕτως κατονειδίζων
 „Φιλοπαπποῦ ἐλύσσασας καὶ ἤρχισες τοῦ δάκνειν,
 3495 περίμενε, κακόγερε, μὴν ἐντραπῆς νὰ φεύγῃς,
 πάντως δ' ἐγὼ γυμνὸς εἰμι, σὺ δ' οὖν ἀρματωμένος,
 περίμεινον εἰς πρόσωπον νὰ μάθῃς τίς ὑπάρχεις
 ὥς γὰρ σὲ βλέπω, γέρον μου, ὅτι μεγάλως φεύγεις,
 καὶ τὴν δειλίαν πάμπολλα χρᾶσαι ὡσάν γυναῖκες“.
 3500 Εὐθύς λαλῶ τὸν ἵππον μου ἵνα τὸν φθάσω τοῦτον,
 ἐκεῖνος πλέως ἔφρευγεν καὶ ἔβλεπεν ὀπίσω,
 ἀπέρασεν τὸν ποταμὸν ὁμοῦ σὺν τῷ Κιννάμῳ.
 Καγὼ ἄχρι τοῦ ὕδατος αὐτοῖς ἀκολουθήσας, Σ. 277
 ὥς δ' εἶδον πέρας τὸν λαὸν ὅλους ἀρματωμένους,
 3505 οὐδὲν ἐπῆγα πρὸς αὐτοὺς ἀρμάτων δίχα πέλων·
 ἄλλως δὲ καὶ ὁ ἵππος μου ἐκ τῆς πληγῆς ἐχώλει.
 Αὐτίκα οὖν ὑπέστρεψα εὐθέως πρὸς τὴν κόρην.
 Εἶτα λαβὼν τὰ ἄρματα, ἀλλάξας καὶ τὸν ἵππον,
 τῆς κόρης ἐλάλησα „Δεῦρο, ζωὴ μου, ἐνταῦθα
 3510 νὰ σὲ πηγαίνω ὅς τὴν κρυφὴν φωλέαν τοῦ σπηλαίου·
 κακεῖθεν ἰδῇς τοὺς ἐχθροὺς πῶς μέλλουσι νὰ πέσουν,

- νὰ ᾽δῇς τὸν νέον, ὃν φιλεῖς, πολλὰ αὐτὸν ποθήσεις,
 καὶ τὸν αὐτὸν ποιήσαντα θεὸν τὸν πλουτοδότην
 νὰ τὸν δοξάσῃς περισσὰ ὡς δωρεὰν μεγίστην,
 3515 ἀξιοθεῖσα παρ' αὐτοῦ τοιούτων χαρισμάτων,
 ἐμὲ, τὸν σὸν παμφίλτατον καὶ ἐραστήν, ψυχὴ μου.“ Σ. 278
 Ἐκείνη ἐκαβαλλίκευσεν ᾽ς τὸ ἄλογον ἀπάνω
 καὶ πρῶτον μὲν τῆς ἔδωσα τὴν ἔξοδον νὰ ἔχῃ,
 ὡς δὲ καὶ καταλάβαμεν εἰς τὸν ῥηθέντα τόπον,
 3520 αὐτὴν ἐν τῇ περιωπῇ τὴν ἄφησα τοῦ ὄρους,
 τὸ σπήλαιον ἦτο σκαπτὸν, ὡς ᾽σκαμμένον ᾽πίτι,
 ἦτο καὶ δυσκολοεύρετον, κρυμμένον εἰς τὰ δένδρη,
 καὶ ἀπὸ ἐκεῖθεν ἔβλεπε τὸν πόλεμον ἐκεῖνον.
 Ἐκείνη δὲν ἐφαίνετο ἀπὸ κανέναν τόπον.
 3525 Ἐγὼ δὲ ὡσὰν ἔκρυψα τὴν κόρην εἰς τὸ δάσος,
 ἐπαρήγγειλα αὐτῇ ποσῶς νὰ μὴ φοβᾶται,
 μηδὲ ἔταν πολεμᾶ φωνὴν νὰ μὴν ἀφήσῃ,
 ἵνα μὴ ᾽κείνοις γένηται πρόδηλος ἡ φωνή της,
 καὶ τότε δράμουν πρὸς αὐτὴν, ν' ἀφήσωσιν ἐκεῖνον, Σ. 279
 3530 καὶ διὰ τὴν ἀγάπην της ἐκεῖνον νὰ θανατώσουν.
 Ἐγὼ δὲ μετεσέλλισα τὸν θαυμαστὸν τὸν μοῦτον,
 ὃν εἶχον ἀποδόκιμον εἰς τὰς μεγάλας βίας,
 καὶ ὥρμησα πρὸς ποταμὸν, ὅπου λαὸς ὑπῆρχε,
 ἐκεῖ τὰς ὄχθας ἔτρεχον νὰ εὕρωσι τὸν πόρον,
 3535 καὶ θεωρῶ τὴν Μαξιμῶ μόνην ἐκχωρισθεῖσαν·
 φαρὶν ἐκαβαλλίκευεν μαῦρον ὡς χελιδόνιν,
 ἡ χαίτη καὶ τὸ οὐράδιον, τὰ τέσσαρά του ᾽νύχια,
 ὁμοίως τὰ αὐτία του τούτου λοιπὸν τὰ δύο
 μετὰ τοῦ κόκκου ἅπαντα ὑπῆρχον βεβαμμένα,
 3540 χρυσὸν μὲν ἐπικέφαλον εἶχεν ᾽ς τὴν κεφαλὴν της,
 ὀλόχρυσον δὲ ἄλυσιν εἶχεν ἐπὶ τὸ στῆθος·
 ὀπίσω εἰς τὰ καπούλια μετὰ χρυσῶν κουδῶνων, Σ. 280

3517 ἄλογόν του, 3518 ἔδωκεν. 3520 ἄφησεν. 3525 Ἐκεῖνος ὡσὰν ἔκρυψεν. 3526
 ἐπαρήγγειλε. Δί διορθώσεις αὗται ἀπὸ στίχ. 3517 ἕως 3526, ἐγένοντο διότι ἐν τῷ βί-
 βλίῳ τούτῳ πᾶσα ἡ διήγησις, ὡς ἐν ἀρχῇ ἐδηλώθη, γίνεται ὑπὸ τοῦ Διγενῆ καὶ οὐχὶ
 ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, τοιαύτη δ' ἐξακολουθεῖ καὶ ἐν τοῖς ἐπομένοις.

- καὶ ἡ στολὴ τῆς Μαξιμοῦς χρυσίον ὑφασμένη·
 ἐφόρει καὶ λωρίκιον μετὰ χρυσῶν γαστρίων·
 3545 φακιόλι ἐφόρει πράσινον μετὰ χρυσῶν γραμμάτων,
 κοντάριον ἐβάσταζε βένετον, χρυσωμένον·
 πέντε αὐτῇ παρέτρεχον ἀπὸ τὰ δύο μέρη·
 ἐκ τῶν φαρίων ἐγνώρισα καὶ ἀπὸ τὴν στολήν της,
 καὶ ὅτι λοιπὸν Φιλόπαππος ἐτύγχανε σὺν ἅμα
 3550 Ἰωαννικίῳ τε, καὶ τῷ λαμπρῷ Κιννάμῳ,
 καὶ Λέανδρος ὁ ἐνδοξος μετὰ τὸν Μελεμίντζη
 χαρούμενοι κατέβαινον τοῦ ποταμοῦ τὸ χεῖλος· Τρ. 196
 οἱ ἄλλοι διεσκόρπισαν νὰ εὕρωσιν τὸν πόρον,
 ἔνθα κάκειθεν δύο τε, ἡ Μαξιμὼ 'ς τὴν μέσσην·
 3555 στραφεῖσα δὲ ἡ Μαξιμὼ λέγει τῷ Φιλοπάππῳ Σ. 281
 „Λέγε μοι, ὦ Φιλόπαππε, ποῦ ὁ τὴν κόρην ἔχων ;“
 Ὁ δὲ φησιν „Οὗτός ἐστιν“, ἐμὲ τὴν χεῖρα δείξας.
 „Οἱ στρατιῶται ἐρώτησεν „ποῦ εἶναι τοῦ Ἀκρίτου,
 καὶ δὲν γινώσκεις πῶς ἡμεῖς ἦλθομεν εἰς Ἀκρίτην
 3560 καὶ διὰ τοῦτο ἀμελεῖ καὶ τὸν λαὸν οὐ φέρει;“
 Καὶ λέγει ὁ Φιλόπαππος „Αὐτός λαὸν οὐκ ἔχει,
 μόνος τοῦ γὰρ περιπατεῖ μετὰ τῆς κόρης ἅμα, Τρ. 198
 εἰς τὴν ἀνδρίαν τοῦ θαρρῶν, καὶ τόλμην τὴν μεγάλην
 τὴν ἑαυτοῦ, ἡγνοηκῶς, ὅπερ παθῆναι θέλει.
 3565 Εἰ οὖν καὶ εἶναι μοναχός, σὺ μόνη μὴν πηγαίνης.“
 „ὦ γέρον, τρισκατάρατε,“ ἐκείνη ἀπεκρίθη,
 καὶ διὰ ἕναν ἤφερες τόσον λαὸν ἀπάνω
 πρὸς ὃν μόνη περάσασα, θεῷ τε καυχωμένη, Σ. 282
 νὰ πάρω αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καὶ πρὸς ὑμᾶς ἐκφέρω;“
 3570 Ταῦτα εἰποῦσα ἐν θυμῷ ὤρμησε νὰ περάσῃ,
 ἐγὼ δὲ λέγω πρὸς αὐτὴν γενναίως, μετὰ τόλμης
 „Μὴν ἀπεράσης, Μαξιμὼ, πρὸς με τοῦ συνοδεῦσαι,
 ἀνδράσι μόνον πέφυκε ἔρχεσθαι πρὸς γυναῖκας·
 ἔλθω λοιπὸν κάγῳ πρὸς σέ, ὥς εἶναι πρέπον τώρα.“
 3575 Λαλῶ εὐθύς τὸ ἄλογον, ἐμβαίνει 'ς τὸ ποτάμι·
 ἦν δὲ πολὺς ὁ ποταμός, ἔπλευσε τὸ φαρίν μου,

- ἀντίπερα τοῦ ποταμοῦ ἦτον ὀλίγον ὕδωρ,
 κακέϊσε δὲ τοῦ ποταμοῦ ἔστεκε ἄρματωμένη,
 μὲ τὸ κοντάρι ἔστεκε ἐμένα νὰ μὲ δώσῃ.
- 3580 Ἐγὼ δὲ ὅταν ἔγνωκα εἰς γῆν πατεῖν τὸν ἵππον,
 εὐθύς λαλῶ τὸν ἵππον μου, καὶ σύρω τὸ σπαθί μου, Σ. 283
 ἐκείνη δὲ ἐσπούδαζε κρούειν μὲ τὸ κοντάριν·
 ἦσαν τὰ ἄρματα δυνατὰ, τσακίσθη τὸ κοντάρι·
 ὥρμησεν ἵνα γυρισθῇ νὰ σύρῃ τὸ σπαθίον,
- 3585 τινάξας αὐθις τὸ σπαθίν, ταύτης μὲν ἐφεισάμην,
 τῆς βόρχας δὲ τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμον εὐθέως, Tr. 200
 καὶ τὸ μὲν πτώμα χαλεπῶς ᾿ς τὴν γῆν ἔπεσε κάτω,
 ἡ δὲ ἀναπηδήσασα, τρώμῳ συνεχομένη,
 προσπίπτουσα δὲ ἔλεγε, „Ἀκρίτα, μὴν ἀποθάνω.“
- 3590 Ἐλέησα τὸ κάλλος τῆς τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνο.
 Ταύτην ἐκεῖ μὲν ἄφησα πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀπῆλθον,
 ὁ δὲ λαὸς ὥς εἶδέ με ποῦ ᾿κρέμνισα ἐκείνην,
 κύκλῳ περιεχύθησαν, ὥς ἀετοὶ εἰς βρῶμα,
 ᾿ς τὴν μέσσην τοὺς μὲ ἔβαλον καὶ ἐπληττον πανταχόθεν, Σ. 284
- 3595 οἱ μὲν σπαθείας ἔσυρον, οἱ ἄλλοι κονταρέας,
 ὅπως δὲ πάντας ἥσχυνα ἐντρέπομαι νὰ λέγω,
 ἵνα μὴ ὥς καυχώμενον λογίσθησθέ μοι φίλοι·
 ὁ γὰρ ἐκδιηγούμενος ἰδίας ἀνδραγαθίας
 κενόδοξος λογίζεται ὑπὸ τῶν ἀκουόντων,
- 3600 ἐγὼ δὲ οὐ καυχώμενος ταῦτα ὑμῖν ἐμφαίνω,
 οὐ, μὰ τὸν δίδοντα ἰσχὺν καὶ γινῶσιν τοῖς φρονοῦσιν·
 τὰ λόγια ἅς λέγονται ὥς ἀληθείας ἔργα,
 συγγνώμης ὅπως παρ' ὑμῶν τύχῳ τῶν ἀκουόντων,
 ἐπείπερ τίς ἠδύνατο, τόσους ἄρματωμένους
- 3605 καθωπλισμένους δυνατῶς, σιδηροφορεμένους;
 ὥς ἦλθον εἰς τὴν μέσσην τοὺς ἄρχησα νὰ τοὺς κρούω· Tr. 202
 πρὶν λάβωσι τὴν πεῖραν μου ἄρχησαν νὰ μὲ κρούουν, Σ. 285
 ὥς πάντας δὲ τοὺς πρὸς ἐμὲ ἐλθόντας ἐπληττόμην,
 ὅλους τοὺς ἔρριπτον ᾿ς τὴν γῆν ὁμοῦ καὶ τ' ἄλογά τους,
- 3610 καὶ εἶδον τούτους εἰς τὴν γῆν πεσόντας παραχρῆμα,
 ἐκ τῶν αὐτῶν ἐγνώρισαν ὅστις ἐξ ἔργων ἤμην·

- φυγῇ μόνη ἐπίστευον τύχωσιν ἁλυνθερίας,
 ἀλλὰ καὶ φεύγειν ἤθελον, ἔφθανον τούτους τάχει·
 καὶ μὴ δυνάμενοι ποσῶς ἐμοὶ προαντιστῆναι,
 3615 πεζεύοντες τὰ ἄρματα ἔρριπτον ἔμπροσθέν | μου,
 καὶ εἰς τὰ δάση ἔφρευγον ὡς εὐτελῇ στρουθία.
 Εἶχον καὶ ἄρματα καλὰ, καλὰ, δυναμωμένα,
 καὶ σὺν θεῷ πεφύλαγμαι ἄδλαβος εἰς τὴν μάχην.
 Οὐκ εἰς πολὺ δὲ γέγονεν ὁ πόλεμος ἐκεῖνος,
 3620 τὸ παρ' ὀλίγον τόλμημα τῆς ληστρικῆς ἐφόδου, Σ. 286
 ἀλλὰ ταχέως ἔσβεσα ὡς πῦρ ἐν τῷ ἀέρι.
 Θεὸν γὰρ ἔχων βοηθὸν καὶ τοὺς αὐτοῦ ἁγίους,
 στερρῶς αὐτοὺς κατέστρεψα νικήσας κατὰ κράτος·
 εἰς τούτους γὰρ οὐκ ἔσυρον ῥαβδίον ἢ κοντάριν,
 3625 ἀλλὰ σπαθίον ἔσυρα, ἔκοφθον πάντας ὅλους,
 καὶ ὅσους ἂν κατέτυχον ἔκοπτον ὡσεὶ χόρτον·
 ἢ γῇ αὐτοὺς ἐλάμβανεν νεκροὺς, ἀποθαμένους,
 οἱ ἄλλοι δὲ συνέπιπτον, συνέκρουον ἀλλήλοις,
 καὶ συμπατούμενοι σκληρῶς, ἀπόθνησκον ἀδίκως.
 3630 Ἐν ταύτῃ οὖν τῇ συμπλοκῇ, τῇ γενομένῃ μάχῃ,
 ὀλίγοι ἐφυλάχθησαν ἄτρωτοι τοῦ πολέμου,
 ὁ δὲ πεντάριθμος στρατὸς ἐκείνων τῶν γενναίων,
 Φιλόπαππος, ὁ Κίνναμος μετὰ τοῦ Ἰωάννου, Σ. 287
 καὶ θαυμαστὸς ὁ Λεάνδρος μετὰ τοῦ Μελεμέντζη Τρ. 204
 3635 βουλὴν ἐσκέψαντο κακὴν νὰ γένῃ πρὸς ἐκείνους,
 ὅποταν θέλω νὰ στραφῶ, καλῶς νὰ πολεμήσουν,
 βουλόμενοι κωλύσαί με τοῦ μὴ περᾶσαι πέραν,
 ἐλπίζοντές με ἀνελεῖν, ὥς τὸν ποταμὸν νὰ ῥίψουν·
 καὶ γὰρ ἐνόμισαν κακῶς ἐκεῖνοι οἱ πολεμάρχοι
 3640 ἀδύνατος νὰ ἔγιναι ἐκ τοῦ πολλοῦ πολέμου.
 Ἐγὼ δ' αὐτοὺς ἀπὸ μακρὰν ἰδὼν εὐτρεπισμένους,
 καὶ καρτερῶντας τὴν ἐμὴν ἀφίξιν πρὸς ἐκείνους,
 ἐλάλησα τὸ ἄλογον καὶ ἔδραμον πρὸς ἐκείνους.
 Ἐκεῖνοι ὡς μὲ εἶδασιν σπεύδοντα πρὸς ἐκείνους,
 3645 ὥρμησαν τὰ κοντάρια οἱ πέντε στρατιῶται,

- καὶ κονταρέας μ' ἔδωσαν μ' ὅλην τὴν δύναμίν τους. Σ. 288
- Ἦσαν τὰ ἄρματα ὀχυρὰ, ἀνδρείος ὁ στρατιώτης,
καὶ ἡ βουλή ἡστόχησε στρατιωτῶν τῶν πέντε,
πάντα γὰρ ἔκοψα ἐγὼ τῷ ξίφει τῆς χειρός μου.
- 3650 Ὁ Λέανδρος, μὴ ὑπολαβὼν πείραν ἐμῆς ἀνδρίας,
σύρει σπαθὴν ἐτόλμησεν, ἐπάνω μου κατῆλθεν,
καὶ ὥρμησε τοῦ δοῦναί με ἔς τὴν κεφαλὴν ἀπάνω,
ἐγὼ δὲ ἐσυντόμευσα, ῥαβδέαν τοῦτον κρούω,
καὶ εἰς ποτάμιν ἔπεσεν ὁμοῦ μὲ τ' ἄλογόν του·
- 3655 δὲν οἶδα ἂν ἀπόθανε, ἢ ζῇ, ἢ ἂν ἐπνίγη.
Ὡς εἶδον λοιπὸν οἱ τέσσαρες τοῦτον παθόντα οὕτως
ἔστρέψασι καὶ ἔτρεχον, ἔφευγον κατὰ κράτος,
καὶ πλέως δὲν ἐγύρισαν, πληρόνοντας τὸν δρόμον· Τρ. 206
τότε ἐγὼ ἐφώνησα κράζων αὐτοῖς τοιαῦτα Σ. 289
- 3660 „Ἐκδέξασθε, τί φεύγετε, μικρὸν προσκατερεῖτε,
δὲν εἶναι πρέπον εἰς ἐσᾶς νὰ φεύγουν οἱ ἀνδρεῖοι,
ὦ στρατιῶται ἐκλεκτοὶ, περίφημοι ἐν πᾶσι,
ἀλλ' ἐπιμεῖναι καρτερῶς τὴν τοῦ πολέμου πείραν.
- Καὶ σὺ μὲν, ὦ Φιλόπαππε, καλῶς ποιεῖς καὶ φεύγεις,
3665 γέρων ὑπάρχων ἀναιδῆς, στερρὸς ἐν τοῖς πολέμοις,
οὔτοι δὲ νέοι καὶ στερροὶ, ἔμπειροι εἰς ταῖς μάχαις,
θαυμάζω πῶς ἐκφεύγουσιν συντόμως ὡς παιδία.“
- Ὡς εἶδον τούτους φεύγοντας, μηδόλως στρεφομένους,
τὸν ἵππον ἐπιλάλησα ἵνα τοὺς ἐπιφθάσω·
- 3670 ὁ Μελεμέντζης ὥρμησεν καὶ πρὸς με ἀνεστράφη,
ῥαβδέαν τοῦτον δέδωκα μέσον τῶν δύο ὤμων,
καὶ σύσσελλος κατέβη τε τῆς φάρας κουρασθείσης. Σ. 290
Οἱ ἄλλοι ἐπεμάκρυνον οὐκ ἴσχυσα τοῦ φθάσαι,
ἐφώναζον τρανότερον, ὅσον γὰρ ἂν δυναίμην,
- 3675 „Φεύγετε τοίνυν, φεύγετε, καλὰ μου παλληκάρια,
καὶ μέμνησθε τοῦ μοναχοῦ Ἀκρίτου Βασιλείου.“
Καὶ οὐκ ἐδίωξα αὐτοὺς τὴν συμφορὰν οἰκτείρας·
ἔλεον γὰρ αἰέποτε εἶχον πρὸς τοὺς φυγόντας
νικᾶν καὶ μὴ ὑπερνικᾶν, φιλῶν τοὺς ἐναντίους,

- 3680 ὑπέστρεψα δὲ ὀπισθεν, σιγῇ περιπατῶντας.
Πλησίον δὲ τῆς Μαξιμοῦς ἐλθὼν τοιάδε εἶπον
„Ἡ καυχωμένη ἄμετρα, θαρροῦσά τι ἰσχύει
ἄπελθον, ἐπισύναξον τοὺς δυνηθέντας φεύγειν,
καὶ ἀνδραγάθει σὺν αὐτοῖς ἐκεῖ ὅπου θέλῃς μόνῃ. Τρ. 208
- 3685 Ἐξ ὧν ἔπαθες μάθανε καὶ μὴ ἀλαζνεύου, Σ. 291
θεὸς γὰρ ἀντιτάσσεται ὑπερηφάνοις πᾶσιν.“
Ἐκείνη δὲ πρὸς ὑπαντὴν δραμοῦσα ἡμετέραν,
τὰς χεῖράς τῆς ἐσταύρωσε πρεπόντως τὰς ἰδίας,
καὶ μέχρι γῆς τὴν κεφαλὴν ἔκλινεν εὐκοσμίως·
- 3690 ἀπάντων γενναιότατον ἐγνώρισεν ἐμένα.
„Τὴν σὴν ἀνείκαστον ἰσχὺν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν
εἶχεν οὐδεὶς τῶν παλαιῶν καὶ τῶν ποτὲ ἀνδρείων.
Ἐκεῖ ὅπου μ' ἐκρέμισας εἶχες καὶ τοῦ φονεῦσαι,
ἀλλ' ἔφησας ὡς δυνατὸς καὶ μέγας ἐν ἀνδρίᾳ.“
- 3695 Εἶτα περιλαβοῦσά μου τὸν πόδα κατεφίλει,
„Εὐλογημένος ὁ πατήρ καὶ μήτηρ οἱ τεκόντες,
κοιλία ἢ βαστάσασα, μασθοὶ οἱ θρέψαντές σε·
τοιοῦτον γὰρ οὐδέποτε ἕτερον εἶδον ἄνδρα. Σ. 292
Πληρῶσαι οὖν παρακαλῶ σέ, τὸν ἐμὸν δεσπότην,
- 3700 καὶ αἵτησιν ἑτέραν τε ἐκ ταύτης, ὅπως γνώσης
ἀκριβεστέραν τὴν ἐμὴν ἐν τοῖς πολέμοις πεῖραν·
πρόσταξόν μοι τοῦ ἀπελθεῖν καὶ νὰ καθαλλικεύσω,
καὶ πάλιν νὰ ἔλθω τὸ πρῶτ' ἐν τῷ παρόντι τόπῳ
ὅπως μονομαχήσωμεν οἱ δύο κατὰ μόνας.“
- 3705 „Μετὰ χαρᾶς“, τὴν Μαξιμῶ εἶπον ἐγὼ εὐθέως,
„Ἀπελθε ὅπου βούλῃσαι, καμὲ ὧδε εὐρήσεις,
μᾶλλον δὲ φέρε καὶ τοὺς σοὺς ἑτέρους ἀπελάτας,
καὶ δοκιμάσεις ἅπαντας τοὺς κρείττονας νὰ μάθῃς·
καὶ περὶ τούτου παντελῶς ἔχε ἀμεριμνίαν.“
- 3710 Καὶ τότε κείνην χάρισα τῶν ἐπαρθέντων ἵππων· Τρ. 210
ἤφερον ἓνα πρὸς αὐτήν, προστάξας ἐπιβῆναι. Σ. 293
Ἀπέρα οὖν τὸν ποταμὸν ἐκείνη πρὸς τὰ οἰκεῖα,
χάριν μοι, ὡς ἐφαίνετο, πολλὴν ὁμολογοῦσα·

Καὶ εἰς τὴν τέντα μου ἐλθὼν ἐξέβαλον τὰ ὅπλα,
 3715 ἐνεδυσάμην παντελῶς πτενώτατον μαχλάμι,
 καὶ ἡ χλαμὺς ἐφαίνετο βασιλικὴ πορφύρα·
 ἔβαλον σγοῦρον κόκκινον, εὖμορφον καμηλαύχιν,
 καὶ ἵππον μετεσέλλισα δάγαλλον, ἀστεράτον,
 ὃς εἶχε γνώμην κάλλιστον ἐν ταῖς ἀνδραγαθίαις·
 3720 σπαθίν, σκουτάριν ἔλαβον, καὶ βένετον κοντάριν,
 τὸν ποταμὸν ἐπέρασα ἐσπέρας τότε οὔσης,
 καὶ δι' αὐτὸ κατώκνησα νὰ 'πάγω εἰς τὴν κόρην·
 ἔστειλον τότε τὰς αὐτῆς δύο θαλαμηπόλους,
 εἵχομεν γὰρ καὶ ἱκανοὺς ἀνθρώπους νὰ δουλεύουν,
 4725 καὶ ἡ κατοίκησις αὐτῶν μακρόθεν ἐκ τῆς τέντας,
 οὐχὶ δὲ ἅπαντες ὁμοῦ, ἀλλ' ἄνδρες μὲν ἰδίως,
 αἱ δὲ γυναῖκες ἔλειπον, εἰς ἄλλο μέρος ἦσαν.

Σ. 294

Περάσας τότε τὸ λοιπὸν τὸν ποταμὸν Εὐφράτην,
 καὶ εἰς τὸν κῆπον τὸν τερπνὸν εἰσῆλθον παραυτίκα·
 3730 τὸν ἵππον μου ἀνάπαυσιν ἐχάρισα τὴν νύκταν,
 πρὸς ὄρθρον δὲ ἐπαναστὰς καὶ ἐπιβὰς τῷ ἵππῳ,
 καὶ εἰς τὸν κάμπον ἀνελθὼν ἰστάμην ἀναμένων.
 Καὶ ὅταν ἡμέρα 'γέλασε καὶ ἥλιος ἐφάνην,
 καὶ τοῦ ἡλίου λάμψαντος ἐπὶ τὰς ἀκρωρείας,
 3735 καὶ τότε μόνῃ ἡ Μαξιμῶ ἐφάνη εἰς τὸν κάμπον·
 ἵππον ἐκαβαλλίκευεν ἄσπρον ὡσάν χιόνιν,
 τὰ τέσσαρα ὀνύχια τοῦ δηλωθέντος ἵππου
 3740 ἀπάνω 'ς τὸ λωρίκιον λαμπρὸν ἐφόρει ῥοῦχον,
 πολύτιμον καὶ θαυμαστὸν διὰ λιθομαργάρων·
 ἐν τῇ χειρὶ ἐβάσταζε πολλὰ λαμπρὸν κοντάρι,
 κοντάρι ἀραδίτικον, βένετον, χρυσωμένον,
 σπαθίον εἰς τὴν μέσσην της, ἀρτάχιν εἰς τὴν σέλλαν,
 3745 σκουτάρι ἐκράτει ἀργυρὸν, γύροθεν χρυσωμένον,

Σ. 295

Τρ. 212

3716 Λεῖπει ἀπὸ χειρ. Τρ. 3722 κατοίκησα. Διόρθωσα κατὰ τὸ χειρ. Τρ. 3726 ἄνδρας. 3738 'Εν στίχῳ 3533 ὁ κρόκος γράφεται κόκκος, ὥστε φαίνεται ὅτι ἦσαν ἐν χρήσει ἀμφοτέραι αἱ ὀνομασίαι τῆς ἐρυθρᾶς αὐτῆς βελῆς.

ἔς τὴν μέσσην εἶχεν λέοντα δλόχρυσον ἐκ λίθων,
καὶ διὰ τάχους ἤρχετο διὰ νὰ πολεμήσῃ.

Ταύτης ἐγὼ πρὸς ὑπαντὴν ἐκίνησα εὐθέως,
καὶ πλησιάσαντες ὁμοῦ ἡσπάσθημεν ἀλλήλους,
3750 εἶτα ἀπεχωρίσθημεν λαλήσαντες τοὺς ἵππους
ἄνω καὶ κάτω πρὸς μικρὰν διαδραμόντες ὥραν.
Οἱ δύο προσυπαντήθημεν διὰ τῶν κονταρίων,
καὶ ἐκ τῶν δύο οὐδαμῶς τις ἐκρεμνίσθη τότε,
καὶ χωρισθέντες παρευθὺς ἐβγάλαμεν τὰς σπάθας,
3755 καὶ χρούοντες ἐνστατικῶς ἐπέσαμεν οἱ δύο.

Σ. 296

Ταύτην ἐγὼ, ὦ βέλτιστοι, κατὰ πολλὰ ἄλυπούμην,
ἀνδρῶν γὰρ εἶναι ὄνειδος οὐ μόνον νὰ φονεύσουν,
ἀλλὰ οὐδόλως πόλεμον νὰ στέσουν μὲ γυναῖκας·
αὕτη δὲ ἦτο ὀνομαστὴ ἀπὸ τοὺς ἀνδρειωμένους,
3760 καὶ δι' αὐτὴν τὴν ἀφορμὴν τὸν πόλεμον ἐπῆγον·
χεῖρα δ' αὐτῆς τὴν δεξιὰν πλήσας ἐν τοῖς δακτύλοις
λοιπὸν ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν ἢ σπάθῃ ὅπου εἶχεν.

Τρόμος ἐκείνην ἔπιασεν, μεγίστη δὲ δειλία.

Σ. 297 Τρ. 214

Ἐγὼ δὲ ἐξεφώνησα „ὦ Μαξιμῶ, μὴν τρέμης,
3765 νὰ σ' ἐλεήσω ὥσπερ γυνὴν καὶ κάλλος στολισμένην,
ἀλλ' ἵνα γνωρίσης τίς εἰμι σαφέστερον ἐξ ἔργων
ἰσχὺν ἐμὴν ἐνδείξω σοι ἐπὶ τῷ σῷ τε ἵππῳ·
καὶ τὸ σπαθί μου ἐσήκωσα ἔς τὸ ἄλογον ἀπάνω,
σπαθίαν δὲ καταβαστὴν εἰς τοὺς νεφροὺς εὐθέως
3770 δέδωκα μὲ τὴν δύναμιν ὀλίγην νὰ γνωρίσῃ,
καὶ εἰς νεφροὺς τὸ ἔδωσα ἐχώρισα ἔς τὴν μέσσην.

Ἐκείνη ἀναπήδησε πολλὰ τεταραγμένη,
ἐπαρακάλει πάμπολλα, θερμῶς ἐκδυσωποῦσα,
„Ἐλέησον, αὐθέντα μου, τὴν σὴν ἀχρεῖαν δούλην,
3775 τὴν μὴ καλῶς πιστεύσασαν, μὴδὲ πειστεῖσαν ἔργοις,
καὶ ἔχεις ἀνδρείαν ἐκ θεοῦ καλὴν, χαριτωμένην.
Ἐλέησόν με, αὐθέντα μου, τὴν καταπλανεμένην,
ἀλλὰ καὶ πάλιν ἄκουσον δεήσεως τῆς φίλης,
καὶ πλήρωσον τὴν δέησιν τῆς ταπεινῆς ψυχῆς μου.

Σ. 298

3762 ἢ χεῖρα ὅπου εἶχεν. 3768 Λεῖπει ἀπὸ χειρογράφου Τραπεζοῦντος.

- 3780 Λόγον ἐθέμην ἐξ ἀρχῆς πρὸς τὸν δεσπότην πάντων
μὴ συνελθεῖν ποτε ἀνδρὶ, μὴ παρθεनीαν φθεῖραι
μέχρι ἐάν τις τῶν ἀνδρῶν νικήσῃ κατὰ κράτος,
καὶ πρὸς ἀνδρίαν εὐρεθῇ στερρότερός μου τότε,
καὶ τοῦτο μὲν ἐφύλαξα ἕως ἐτούτην ὥραν,
3785 καὶ τὰς ὀρέξεις ἔφυγον καθαρὰς τῆς σαρκός μου.“
„Νὰ μὴν ἀποθάνῃς, Μαξιμῶ,“ ἐγὼ ἐκείνη εἶπον,
„αὐτὸ ποῦ λέγεις μοι λοιπὸν ἀδύνατον ὑπάρχει·
γυναῖκα ἔχω νόμιμον, κατὰ πολλὰ ὠραίαν,
καὶ τὴν ἀγάπην ἐκείνης δὲν δύναμαι ν’ ἀφήσω. Σ. 299
3790 Ἐρχου λοιπὸν ἀπέλθωμεν πρὸς τὴν σκιάν τῶν δένδρων
καὶ διδαχθῆσθαι ἅπαντα τὰ κατ’ ἐμὲ πῶς εἶεν.“
Ἐλθόντες δὲ πρὸς ποταμὸν ἐν δένδροις ὑποκλίνοις
ἡ Μαξιμῶ τὴν ἑαυτῆς ἐκπλύνουσά τε χεῖρα, Τρ. 216
καὶ δόκιμον εἰς τὴν πληγὴν βότανον ἐπιθοῦσα,
3795 ὅπερ πληγαῖς εἰώθαμεν ἔχειν εἰς τοὺς πολέμους,
ρίπτει τὸ ἐπιλούριον, ἦτο πολὺς ὁ καύσων,
τὸ ῥοῦχον δὲ τῆς Μαξιμοῦς ἦτο ἀραχνιασμένον,
τὰ μέλη ταύτης ἥστραπτον τὰ πάντα ὡς ἀκτῖνες,
καὶ τὰ βυζία ἔσκυπτον ὡς εὐθαλῇ τε μῆλα.
3800 Ἐτρώθη δέ μου ἡ ψυχὴ, ὠραία γὰρ ὑπῆρχε,
καὶ πάντα γὰρ τὰ μέλη της ἔλαμπον ὡς καθρέπτῃς.
Κατέβη ἐκ τὸ ἄλογον καὶ ἔλεγε βοῶσα Σ. 300
„Χαίροις, δεσπότης ὁ ἐμὸς“ ἐπάνω μου δραμοῦσα,
„δούλη σου ὄντως γέγονα τῇ τοῦ πολέμου τύχῃ,“
3805 καὶ χεῖρά μου τὴν δεξιὰν ἡδέως κατεφίλει.
Ὡς δὲ ἀνήφθην ἡ φωτιά, ἡ τῆς ἐπιθυμίας,
οὐκ εἶχον ὅστις γένωμαι καθόλου ἐφλεγόμενην·
πάντα λοιπὸν ἐσπούδαζον φυγεῖν τὴν ἀμαρτίαν,
καὶ ἑμαυτὸν κατηγορῶν, ταῦτα ἐλογιζόμενην,
3810 ἔλεγον γὰρ κατ’ ἑμαυτὸν, ὦ δαῖμον, κακὴ τύχη,
ὦ δαῖμον, διὰ τί ἀγαπᾷς πάντων τῶν ἀλλοτρίων;
Ἐχω βρύσῃν ἀθόλωτον, ὅλην μεμυρισμένην.
Ταῦτα διαλεγόμενος καθ’ ἑαυτὸν, ὦ φίλοι,

- ἡ Μαξιμὼ τὸν ἔρωτα ἐξῆπτε πλέως μέγαν,
 3815 τοξεύουσα ταῖς ἀκοαῖς λόγους παγγλυκυτάτους· Σ. 301
 ἦτον γὰρ νέα καὶ καλὴ, ὥραία καὶ παρθένος,
 καὶ ἐνικῆθην παντελῶς ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας.
 Αἰσχύνῃς γὰρ καὶ μίξεως ἀπάσης πληρωθείσης,
 εἶτα αὐτὴν καταλιπὼν, προπέμψας τε ἐκεῖθεν,
 3820 λόγους ἐξεῖπον πρὸς αὐτὴν νὰ τὴν παρηγορήσω
 „Ὑπαγε, κόρη μου, καλῶς μὴ μοῦ ἀλησμονήσης.“
 Καὶ ἐν τῷ ἵππῳ ἐπιβάς τὸν ποταμὸν διῆλθον.
 Ἐκείνη τότε ἔπλυνεν αὐτῆς τὴν παρθενίαν· Τρ. 218
 ἐμὴν τὴν ὑποχώρησιν ἠνάγκαζε βαρέως,
 3825 καὶ μετὰ ταῦτα γέγονα πρὸς τὴν ἐμὴν φιλτάτην·
 Κατῆλθον ἐκ τοῦ ἵππου μου ταύτην φιλῶ ἀπλήστως,
 εἶδες, ψυχὴ μου, ἔλεγον, ἐκδικητὴν, ὃν εἶχες,
 καὶ τί λογῆς βοήθειαν ὁ πλαστουργὸς παρέσχε· Σ. 302
 ἡ δέ τινα ἐν τῇ ψυχῇ ζηλοτυπίαν εἶχεν.
 3830 „Ἐν ἅπασιν εὐχαριστῶ,“ ἀντέφη, „κύριέ μου,
 δάκνει με δὲ τῆς Μαξιμοῦς ἡ πάντολμος βραδύτης,
 τί ἐργάζου μετ' αὐτῆς ἐγὼ γάρ οὐ γινώσκω,
 ἔστι καὶ τοίνυν ὁ θεὸς ὁ τὰ κρυπτὰ γινώσκων,
 ὃς συγχωρήσει σε, καλὲ, ταύτην τὴν ἁμαρτίαν.
 3835 Ἄλλ' ὅρα μὴ, νεώτερε, μὴ πάλιν τοῦτο πράξης
 καὶ ἀποδώσῃ σοι θεὸς ὁ κρίνων δικαιοσύνην·
 ἐγὼ δὲ τὰς ἐλπίδας μου εἰς θεὸν ἀνεθέμην,
 ὅστις διαφυλάξει σε καὶ σώσει τὴν ψυχὴν σου,
 καὶ χαίρειν ἀξιώσει με τὰ πάντερπνά σου κάλλη
 3840 εἰς χρόνους πλείστους καὶ καλοὺς, πανεύμνοστέ μου κύρκα.“
 Λόγοις δ' ὅμως πιθανικοῖς ταύτην παρεκρούμην, Σ. 303
 ἀγγέλλων τε τὸν πόλεμον τῆς Μαξιμοῦς ἀρχῆθην,
 τὴν χεῖρα πῶς ἐπλήγωσα τὴν δεξιὰν ἐκείνης,
 προσέθηκα καὶ αἵματος ῥύσιν πολλὴν γενέσθαι,
 3845 ἐξ οὗ θανεῖν τὴν Μαξιμὼν παρὰ μικρὸν συνέβη
 θάπτον εἰμὴ ἐπέζευον, ὕδωρ αὐτὴν ἐκβρέχων,
 ταύτην οἰκτεῖρας ὥς γυνὴν καὶ ἀσθενῇ τῇ φύσει,
 τὴν χεῖρά τε κατέδῃσα, πληγὴν ἐκπλύναις ταύτην, Τρ. 220

- καὶ διὰ τοῦτο ἄργητα, μῆλόν μου μυρισμένον,
 3850 διὰ νὰ μὴν ὀνειδιστῶ φονεὺς εἰς τὰς γυναῖκας.
 Ταῦτα ὡς ἤκουσεν αὐτὴ ἀναψυχὴν ἐπῆρε,
 ἀλήθειαν ἐνόμισε τὰ εἰρημένα πάντα.
 Ἐκεῖσε γὰρ τὴν ἅπασαν ἡμέραν διελθόντες,
 οἱ δύο ἐκατέβημεν ἐν τῇ ἐξῆς εἰς τένταν, Σ. 304
 3855 καὶ διὰ τὴν ἀπόλαυσιν ἐκείνων τῶν λειμώνων.
 Ἐδῶ λειμῶνα ὅταν γροικᾷς τὸν κῆπον πάντα λέγε.
 Χαράτσια ἐπαρασκεύασα τὰ ἔθνη διὰ νὰ δίδουν
 ᾽ς τῷ βασιλεῖ τῷ Ῥωμανῷ, τῷ μέγα τροπαιούχῳ.
 Ἐκεῖνοι ἐγεγόνασιν περίφημοι ᾽ς τὸν κόσμον,
 3860 καὶ διὰ τοῦτο ἐγράψαμεν καὶ τὰς ἀνδραγαθίας
 νὰ ἐπαινοῦνται ὡς δυνατοὶ νὰ μὴν ἀλησμονοῦνται,
 καθὼς ἐγράφη ὁ Σαμφὼν ἐκεῖνος ὁ ἀνδρεῖος,
 ποῦ ἔφθειρε καὶ ᾽χάλασε τόσον λαὸν καὶ πλῆθος,
 ὁ νόμος ὁ Μωσαϊκὸς τὸ λέγει κ' ἐπαινᾷ τον,
 3865 καὶ πάντες οἱ διδάσκαλοι μέγαν καὶ ἰσχυρὸν τὸν λέγουν,
 ὥσπερ ἐγὼ τὸν Διγενῆν καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνδρεῖους.
 Εἰς τοῦτο τέλος ἔδωκα τὸ ἑβδομον βιβλίον, Σ. 305
 διὰ νὰ γράψω κ' ὀγδοὸν παρέμπροσθεν εἰς τοῦτο,
 νὰ περιγράψω θαυμαστὰ τοῦ Διγενοῦς ἐκείνου,
 3870 ποῦ ἔκαμεν καὶ ἔκτισεν ᾽ς τὸν ποταμὸν Εὐφράτην.
 Ἐκεῖ τὴν κόρην ἔχαιρε καὶ τὰ λαμπρά του κάλλη,
 καὶ τὴν τρυγὸνα τὴν τερπνὴν καὶ ἄσπρην περιστέρα.
 Ἐκεῖ τ' ἀηδόνια κηλαδοῦν, τὰ χελιδόνια ψάλλουν,
 καὶ ψιττακοὶ καὶ γερανοὶ λαμπρῶς γὰρ μελωδοῦσι,
 3875 Ἐκεῖ τὴν κόρην ἔστησε, τὸν πόλεμον νὰ βλέπῃ,
 ὁπὸ ᾽καμεν ἀντίπερα ᾽ς τὸν ποταμὸν Εὐφράτην.
 Τὴν Μαξιμῶ ἐνίκησε γυναῖκαν τὴν ἀνδρείαν,
 καὶ Ἀμαζόνα ᾽τύγχανε τὸ γένος τῆς ἐκείνης,
 ὁπὸ ᾽φερεν ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἐκεῖνος.

Ὑπόθεσις τοῦ ὀγδόου λόγου | τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου. Σ. 306

- 3880 Ὅγδοος λόγος ὁ παρὼν ὑπάρχει | τοῦ Ἀκρίτου
πῶς ἀνωκοδομήσατο εἰ|κον ἐν τῷ Εὐφράτῃ.
Ἔχει δὲ καὶ τὸν θάνατον τοῦ | πατρὸς πρεπόντως,
καὶ πῶς αὐτὸν ἐθρήνησεν | ὥς ἔδει κατὰ χρέος
καὶ τὴν κηδεῖαν ἔκαμε | τὴν ἑαυτοῦ | κρειττόνως

ΔΙΓΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΣ | ΟΓΔΟΟΣ

Σ. 307

Ἀρχὴ λόγου.

- 3885 Ἐπειδὴ κατεπαύσαμεν λέγειν τὰς ἀφηγήσεις
καὶ τὰς ἀνδραγαθίας τε τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου,
ἃς τινὰς διηγήσατο τοῖς φίλοις τοῖς οἰκείοις,
καὶ ταύτας συγγραψάμενος ἐμνήσθην τοῦ θανάτου,
καὶ ταύτας ἐξηγήσαμεν φιλόθεν πάλιν πᾶσιν,
3890 καὶ ἐπὶ τὸ προκείμενον τῶν ἐπιλοίπων λόγων
πάλιν ἐπαναστρέψαντες ἔλθωμεν τοῦ Ἀκρίτου.
Βασίλειος ὁ Διγενῆς καὶ θαυμαστὸς Ἀκρίτης,
τῶν Καππαδόκων τὸ τερπνὸν καὶ πανθαλές τε ῥόδον,
ὁ τῆς ἀνδρίας στέφανος, ἡ κεφαλὴ τῆς τόλμης,
3895 πάντων τῶν νέων ὁ τερπνὸς καὶ πάγκαλλος ἀνδρεῖος,
μετὰ τὸ πάσας ἀκριβῶς τὰς ἄκρας ὑποτάξας,
πλείστας πόλεις κατασχὼν καὶ χώρας ἀπειθούντων,
καὶ γέγονε περίφημος εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον,
ἐν τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ ἠράσθη κατοικῆσαι·
3900 οὗτος δὲ πάντων ποταμῶν καλλίστατος ὑπάρχει,
καὶ γὰρ τὴν βρύσῃν κέκτηται ἀπὸ τοῦ παραδείσου,
ἐκεῖθεν φέρει τὴν τερπνὴν καὶ πλείστην εὐωδίαν,
ἔχει μὲν καὶ γλυκύτατον τὴν τῶν ὑδάτων πόσιν,
καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν ποταμὸν ἤφερε ἔς τὸν λειμῶνα,
3905 παράδεισον ἐποίησε κατὰ πολλὰ ὥραϊον,

- καὶ δάσος ἦν πρὸ ὀφθαλμῶν, ὑπῆρχε μετὰ χρῶμα,
 περὶ τὸ δάσος τεῖχος ἦν εἰς ὕψος ἐπηρμένον Σ. 309
 ἐρηρυσμένον κάλλιστα καὶ κατωχυρωμένον,
 καὶ στιλβωμένον κάλλιστα μετὰ πολλοῦ χαλκοῦ τε·
 3910 εἶχεν καὶ τέσσαρας πλευρὰς ὁ πάντερπνος ἐκεῖνος
 παράδεισος ὁ θαυμαστός Ἀκρίτου τοῦ γενναίου·
 χερὸς οἰκεῖος ἔζωθεν ὑπῆρχεν ἐκ τοῦ τεύχους,
 μέσα δὲ τούτου θαυμαστός ὁ στολισμὸς τῶν δένδρων·
 οἱ κλάδοι πάντες ἔθαλλον, συνέπιπτον ἀλλήλοις,
 3915 τῶν δὲ πετάλων ἐμβολαὶ καὶ τῶν ἐνδόξων φύλλων,
 καὶ τῶν καρπῶν αἱ συμπλοκαὶ ὄροφον ἐποιοῦντο,
 αἱ δὲ πρασίαι τῶν φυτῶν, τῶν ὑποδένδρων κάτω,
 πεφύκασί τε στοιχηδὸν ἀπάντων τῶν ἡδέων·
 τὰ μὲν γὰρ ῥόδα ἔβασταζον, τὰ ἕτερα δὲ μῆλα,
 3920 νάρκισσος ἔθαλλε λαμπρῶς, ἰτέαι τε καὶ ῥόδα, Σ. 310
 ἐν μέσῳ δὲ τοῖς ἀνθεσι ὕδωρ συνεπεχεῖτο,
 καὶ χάρακες τετράγωνοι ἴσταντο εὐειδεῖς τε.
 Ὅρνέων πλήθη πάμπολλα ἐβόσκοντο ἔς τὸ δάσος,
 τὰ μὲν γὰρ ἦσαν ἡμέρα καὶ ψιττακοὶ καὶ κύκνοι
 3925 ἐν κλώνοις καὶ ἐν ὕδασι νομὴν προσεποιοῦντο,
 τὰ δὲ λοιπὰ ἐλεύθερον πτερὸν γὰρ κεκτημένα,
 ἐνέπαιζον πετόμενα εἰς κορυφὰς τῶν δένδρων, Τρ. 226
 ἀδούσασιν γὰρ λιγυρῶς τὸ τῶν Σειρήνων μέλος,
 τὰ δὲ ἀγλαΐζόμενα τῇ τῶν πτερῶν κοσμήσει.
 3930 Τοσαύτην ὁ παράδεισος τὴν ἡδονὴν παρῆχε,
 καὶ τὸν Ἀκρίτην εὐφραίνει μετὰ τῆς ποθητῆς του.
 Παλάτιν ἔκτισε λαμπρὸν μέσον τοῦ παραδείσου,
 τὸ κάλλος καὶ τὴν σύνθεσιν εἰπεῖν οὐκ ἐξισχύω, Σ. 311
 ἅπαντες γὰρ δεδύνηνται παράδοξοι οἱ λίθοι,
 3935 ὥς μὴ λοιπὸν ἐκφαίνεσθαι τὴν θεωρίαν τούτων,
 ὥς ἀπὸ πέτρας τοιγαροῦν ὑπάρχουσαν καλλίστως
 ἀλλ' ὥς ἡδὺ παρεμφερὲς ἐξηλλαγμένον χροαῖς.
 Πάτους μὲν εἶχε τέσσαρους ὁ ἔμπροσθεν οἰκίσκος,
 ἅπας χρυσομεσόκτιστος, περιηγυρωμένος,

- 3940 τριώροφος ἐτύγχανε ὑψίτατος τε ἄγαν·
 ἡ πόρτα δὲ ἡ ἔμπροσθεν ἦτο πολλὰ μεγάλη,
 τὸ ὕψος μὲν ὥσεί πηχῶν εἴκοσι καὶ τεσσάρων,
 ὑπερνικῶντες καλλονὴν πολλὴν τοῦ διαχρύσου.
 Ἐνδοθεν τούτου ἕτερος κατεσκευάσθη οἶκος,
 3945 τὸ ὕψος μὲν ὥσεί πηχῶν εἴκοσί τε καὶ δύο,
 κεκοσμημένος πάντοθεν ἐν χαλκοτάτῳ εἶδει, Σ. 312
 ἐκ λίθων μὲν βασιλικῶν ἐρηρυσμένος ἅπας.
 Τοσοῦτον δὲ ἐστίλβωσαν τοὺς λίθους οἱ τεχνῖται,
 ὥστε ὁποῦ ἐφαίνοντο πορφύρα τε καὶ βύσσον.
 3950 Τὰ ὑπερῶα ἅπαντα χρυσοκατεσκευάστο,
 ἡ στεγῶσις δὲ πάντοθεν ἦτο κεχρυσωμένη.
 Εἶχεν καὶ ἔργα θαυμαστὰ διάφορα ποικίλα,
 τὰ ἔσω ἦταν πλουμιστὰ μετὰ τιμίων λίθων, Τ. 228
 αἱ δὲ θυρίδες ἅπασαι τοῦ πανευφήμου οἴκου
 3955 μεγάλαι μὲν καὶ θαυμασταὶ καὶ λαμπεραὶ ὥς φῶτα,
 διατὶ εἶχον μάλαγμα καθαρὸν τῆς Ἀραβίας χώρας·
 σταφύλια μὲ τὰ κλήματα εἶχον κεχρυσωμένα,
 οἱ στύλοι δὲ οἱ ἅπαντες κεχρυσοστολισμένοι,
 ὥς πάντα καταλάμποντα ἀπὸ τῆς λαμπηδόνης. Σ. 313
 3960 Κ' ὅταν μὲν ὁ ἥλιος ἔδιδε τὰς ἀκτῖνας,
 πυρωδεστάτην ἔλλαμψιν ἔπεμπε τὸ χρυσίον,
 τὰς ὀφεις πάντων τῶν ἐκεῖ ἔτερπε τυγχανόντων.
 Ταῦτα λοιπὸν ὁ θαυμαστὸς Ἀκρίτης ἐκτελέσας
 καὶ πύργον μέγαν τοῖς αὐτοῖς ἔκτισε ὥραϊον πάντα·
 3965 τὸ ὕψος ἦτον ὑπέρψηλον, καὶ θαυμαστὸν τὸ κτίσμα,
 ἀπὸ γὰρ γῆς τετράγωνος τὴν ἄνω βάσιν εἶχεν,
 συνηρμοσμένος τε καλῶς ἐκ τῶν πριστῶν τῶν λίθων·
 ἄνωθεν δὲ ὀκτάγωνος μετὰ λαμπρῶν θυρίδων·
 τοσαῦτα πάντα ὕψωσεν, ὅπως καλῶς ὁρᾶσθαι
 3970 χιῶν Συρίαν ἅπασαν τὴν πρὸς Βαβυλῶνα
 ἐκεῖνοι, ὅπου μακρόθεν ἔβλεπον ὑψίκομον | τὸν πύργον,
 καὶ ἀπὸ τὴν λευκότητα ἐφαίνετο ὅσαν χιόνιν. Σ. 314
 Καὶ ἐν αὐτῷ καὶ τρίκλινον σταυροειδῶς ποιήσας,

- ἔνθεν κακεῖθεν τῶν μερῶν οὕτως καλῶς εἰργάσθη·
 3975 τὴν σκάλαν εἶχεν στρογγυλὴν, ἥ τὴν κορυφὴν τοῦ πύργου,
 ἀνάβασιν εἶχεν περισσὴν τὴν ἐπὶ τοῦ τρικλίνου.
 Ἐκάμασιν καὶ τοὺς πινσοὺς τὸ μῆκος πενταπήχεις,
 καὶ στύλους ἐκεῖ ἔστεσε τούτους ἐν τῷ τρικλίνῳ,
 ἔβαλε πλίνθους τέσσαρας ἐφ' ἕκαστον πινσόν τε
 3980 μεγίστους, ἀργυρέους τε, σταθμὸν ταλαντιαίους.
 Τὸν ὄροφον ἐστόλισεν ἐκ λίθων καὶ μαργάρων, Tr. 230
 μετὰ χρυσίου καθαροῦ ἅπαντα συσκιάσας·
 τὸ ἔδαφος ἐκάλλυνε μετὰ τιμίῳ λίθῳ,
 τὸν τοῖχον καὶ τὸ ἔδαφος ἐστόλισεν ὠραίως,
 3985 μέσον δὲ τούτων ἔβαλεν σφαιροειδῆ τε λίθον, Σ. 315
 ἐκεῖνος ὁ λίθος ἔλαμπεν ὥσπερ τὴν λαμπηδόνα,
 καὶ ἔλαμπεν ἐν τῇ νυκτὶ φῶς εἰς τὸν οἶκον ὅλον.
 Τὰς πόρτας τοῦ ἐλάμπρυνε μὲ καθαρὸν χρυσίον,
 μετὰ τῶν λίθων τορνευτὰς ἔκαμε τὰς θυρίδας·
 3990 ἡλιακοὺς ἐποίησεν ἔξωθεν τοῦ τρικλίνου,
 χαλκοκεραμοκάμωτον τὴν ὕλην πᾶσαν τούτων
 ἐποίησεν, ὥς ἄξιον πολλῶν λαμπρῶν ἐπαίνων.
 Ὅντως λαμπρὸν καὶ θαυμαστὸν ἐφάνη τὸ παλάτι,
 ἦτον ὅλον τετράγωνον, ὥς τὸ τοῦ πύργου εἶδος,
 3995 καὶ πλάκας εἶχε τορνευτὰς ἥ ἐκεῖνο τὸ παλάτι,
 ἥ ἐκείνας ἀπάνω ἐστόρησεν τοὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀνδρείους,
 ἀπὸ Σαμψῶν ἀρχόμενος πρὸς ἀλλοφύλων μάχην,
 τὸν λέοντα ὅπου ἔσχισε χερσὶ τε παραδόξως, Σ. 316
 καὶ χιλιάδας ἀπέκτεινε μόνος ἐν σιαγόνι·
 4000 τῆς Δαλιδᾶς τὸν χωρισμὸν καὶ τύφλωσιν τὴν τούτου,
 τῶν δυναστῶν τοὺς ἐμπαιγμοὺς, κολάσεις ἀλλοφύλων,
 καὶ τελευταῖον ἑαυτοῦ κατάλυσιν ἀθρόαν,
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐορτῆς ναοῦ προσγινομένης,
 καὶ ἑαυτὸν ἀπώλεσεν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων,
 4005 Μέσον περάτων τὸν Δαβὶδ, ὅπλων χειρῶν παντοίων,
 μόνον σφενδόνην τῇ χειρὶ κρατῶντας καὶ βολίδας,
 ἐκεῖθεν δὲ τὸν Γολιάθ μέγα τῇ ἡλικίᾳ,

ἵς τὴν θεωρίαν φοβερὸν, πολὺν τε ἐν ἰσχύϊ,
 περιφραγμένον κεφαλὴν μέχρι προῶν σιδήρῳ,
 4010 ἐν τῇ χειρὶ κοντάριον κρατῶντας κατὰ Δαβίδ τε, Τρ. 232
 στρογγύλον λίθον ἐμβαλὼν τῷ Γολιάθ ἐρρίπτει, Σ. 317
 τὸν μὲν βληθέντα κατὰ γῆν πέπτωκε παραχρῆμα,
 τὸν δὲ δραμόντα τάχιον καὶ μάχαιραν λαβόντα,
 καὶ τέμνοντα τὴν κεφαλὴν καὶ ἄραντα τὸ νῆκος.

4015 Εἶτα τὸν φθόνον τοῦ Σαοὺλ, φυγὴν τοῦ πραοτάτου,
 μυρίας τὰς ἐπιβουλάς, θεοῦ τὰς ἐκδικήσεις,
 καὶ βασιλείαν τοῦ Δαβίδ, πόλεμον ἄλλοφύλων·
 τὰ ἄλλα δὲ ἐξαίσια βασιλειῶν τὴν βίβλον,
 βασιλειῶν δὲ τὴν γραφὴν, ὁ νόμος δὲ Ἑβραίων.

4020 Τοῦ Ἀχιλλέως στέρησιν, τοὺς μύθους καὶ πολέμους,
 καὶ τοῦ Ἀλδεγαλᾶ φυγὴν, τὴν ὀλεθρίαν πάνυ,
 Ἑλόπης τε τὴν συμφορὰν, νυμφίους τοὺς καθέκτους,
 καὶ ὁδηγίαν θαυμαστὴν πρὸς Κίνναμον τὴν τόλμην,
 Βελλεροφῶντα κτείνοντα Χίμαιραν τὴν πυρφόραν, Σ. 318

4025 τὴν νίκην τοῦ Δαρείου τε, τρόπαια δὲ μεγάλα,
 τοῦ Ἀλεξάνδρου φοβεροῦ καὶ τοῦ στερροῦ φανέντος,
 Κανδάκην τὴν βασίλισσαν καὶ τὴν λοιπὴν σοφίαν,
 κατορθωμάτων τῶν πολλῶν ἀνακτος Ἀλεξάνδρου,
 τὰ τοῦ Μωσέως θαύματα, πληγὰς τῶν Αἰγυπτίων,
 4030 τὴν Ἰουδαίων ἔξοδον, κακίστων, ἀγνωμόνων,
 θεοῦ τὴν ἀγανάκτησιν, θεράποντος δεήσεις,
 καὶ Ἰησοῦ τὰς τοῦ Ναυῆ ἐνδόξους ἀριστείας.

Ταῦτα χρυσᾷ ἐποίησεν ἐν τοῖς δυσὶ τρικλίνοις,
 διὰ νὰ ἔχωσι χαρὰν ἐστόρησεν Ἀκρίτης·
 4035 ὅσοι γὰρ τύχωσιν ἐκεῖ ἐκεῖνα νὰ ἰδοῦσιν,
 τοὺς ἀνδριάντας τοὺς καλοὺς καὶ πάντας τοὺς ἀνδρείους,
 πολὺν ἔχων διάστημα τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος, Σ. 319
 τὸ ἔδαφος ἐσκέπασε μετὰ τιμίων λίθων.

Ἐλαμπεν γὰρ κατὰ πολλὰ, ἐθαύμαζον οἱ πάντες Τρ. 234

4008 φοβερός πολὺς. 4010 Μετὰ τον στίχον τοῦτον τὸ χειρ. Τρ. ἔχει τὸν ἐξῆς
 ὁλοσιδήρῳ φαίνοντα τῇ χρόᾳ μετὰ τέχνης.

4019 Δὲν ὑπάρχει ἐν χειρ. Τρ. 4020 βασιλέως. Διὼρθωσα κατὰ τὸ χειρ. Τρ.

4027 Καὶ δάκην. 4036 Δὲν ὑπάρχει ἐν χειρογρ. Τραπεζοῦντος.

- 4040 ἐκ τῆς μεγίστης λάμψεως καὶ τοῦ πολλοῦ τοῦ κάλλους
 ὕδωρ ἐμφαίνειν πεπηγὸς καὶ καθαρώτατόν τε.
 Ἐκεῖ γὰρ εἶχε τὴν χαρὰν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ θέρους,
 ἐκεῖ ἐχαίρετον αὐτὸς μετὰ λαμπρᾶς τῆς κόρης,
 τῆς τε τὰ κάλλη γυναικῶν ἐν τάφῳ συνθαψάσης.
- 4045 Καὶ τὸ νερὸν ἐσήκωσε καὶ ᾠήγαιεν ἀπάνω
 ἐκ μηχανῆς τῆς ἑαυτοῦ, ὥστε λοιπὸν θαυμάζειν
 ὁρῶντας τούτου τὴν ὁρμὴν ἀνωφερὲς παράπαν.
 Τὰ δένδρη τὰ εὐκαρπα εἰς μέρη τὰ τοῦ πύργου
 ἐφύτευσεν ὁ Διγενὴς καὶ θαυμαστὸς Ἀκρίτης,
- 4050 καὶ ἀμπελῶνα θαυμαστὸν ἐποίησεν ἐκεῖσε, Σ. 320
 τὸν ἔκαμεν εὐσύνθετον, ὠραῖον καὶ εὐμήκη,
 εἶδη ἀνθῶν παντοδαπῶν τοῦτον ὑπερεκπλήσας,
 καὶ τῶν ἀνέμων αἱ πνοαὶ τῶν δένδρων εὐωδίαί,
 αὐτὰ ταύνων καὶ λοιπῶν παντοδαπῶν ὀρνίθων
- 4055 χαρὰν ἐποιοῦν θαυμαστὴν ὑπέρτερον τῷ τόπῳ·
 καὶ ἦν ὁ ἄνεμος ἡδὺς, εὐοσμος τὸ παράπαν.
 Ταῦτα ὁ ἀνδρικότατος Ἀκρίτης ἐκτελέσας,
 ἐν μέσῳ τούτων ἔκτισεν περικαλλῇ ναόν τε
 εἰς ὄνομα τοῦ μάρτυρος μεγάλου Θεοδώρου.
- 4060 Εἶτα ἀργυροτράπεζαν ἡμφιεσμένην πάνυ
 σκεύη τε πολυτίμητα, διάχρυσα ποιήσας,
 ἔχαιρεν εὐφραινόμενος, ὥσπερ ἐν παραδείσῳ,
 ἄλλον λιβάδι κρείττονον μὲ ἀνθη στολισμένον, Σ. 321
 τῆς κόρης βλέπων τὴν μορφήν καὶ ξένην ἡλικίαν.
- 4065 Ἀλλὰ μηδεὶς ἀχροατῶν τοῦ πλούτου θαυμαζέτω,
 οἱ μεγιστᾶνοι λέγω δὴ καὶ οἱ σατράπαι πάντες,
 φιλοτιμίας ἔστελλον, χαρίσματά τε πλεῖστα, Τρ. 326
 ὁμοίως καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς ὅλης Ῥωμανίας,
 ἔστελλον δῶρα θαυμαστά, ἐξαισία ἡδέως,
- 4070 αὐτὸν μετὰ φιλότητος, καὶ μετ' εὐγνωμοσύνης.
 Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔστελλεν καθ' ἐκάστην
 μεγίστας τοίνυν δωρεὰς τῷ θαυμαστῷ Ἀκρίτῃ.
 Ῥωμαίων δὲ Σαρακηνῶν, Περσῶν καὶ τῶν Ἰαρσίτων,
 οἱ τὰς ὁδοὺς διέτριβον ἐκείνας τότε πάσας,

- 4075 οὐδείς ποτε ἐτόλμησεν ἐκεῖσε πλησιάσαι,
εἰ μὴ αὐτὸς προσέταττεν, ὡς θαυμαστὸς ὅπου 'τον. Σ. 322
Πᾶς ἄνθρωπος ὅπου ἤθελεν ἐκεῖθεν νὰ περάσῃ
τὴν βοῦλλαν 'κράτει αὐτουνοῦ, ἐπέρνα χωρὶς φόβον
καὶ ὅστις δὲν ἐβάσταζεν τὴν βοῦλλαν τοῦ Ἀκρίτου,
- 4080 εὐθὺς κακῶς ἀπώλετο ἀπὸ τῶν ἀπελάτων.
Οἱ ἀπελάται ἅπαντες 'προσκύνησαν ἐκεῖνον,
καὶ φόβον εἶχον ἄπειρον ὑπὸ τὴν χεῖρα τούτου,
ὥσπερ ἰκέται βασιλεῖ καὶ ὡς δεσπότη δοῦλοι,
Ἐν τούτοις ἄγοντος αὐτοῦ, μηδὲν κακὸν γινώσκων,
- 4085 ἀστένεια δὲ τοῦ πατρὸς αὐτὸς τότε ἀκούσας,
καὶ ὅτι ἀστένεια κακὴ ἔπεσεν εἰς ἐκεῖνον,
ἐσπούδαζε γὰρ καταλαβεῖν τὴν Καππαδόκων χώραν,
πλησίον δὲ πηγαίνοντας τοῦ γονικοῦ τοῦ οἴκου
κλαίοντας πάντας ἔβλεπε, θάνατον τοῦ πατρὸς του. Σ. 323
- 4090 Καὶ δὴ μαθόντας ἀληθῶς ὅτι πατὴρ ἐθνήσκει,
τὸ ῥοῦχό του τότε ἔρριψε κάτω πεσὼν ἐξ ἵππου,
ἐνδοθεν δὲ γενόμενος περιπλακεῖς τὸ σῶμα
θρήνον ἀπεφώνησεν μετὰ πολλῶν δακρύων
„Ἀνάστα, πάτερ, θέασον τὸ πάμφιλόν σου τέκνον,
4095 θέασον τὸν μονογενῆ, φθέγξου φωνὴν ἡδέως,
νουθέτησον βουλήματι, μὴ με σιγῶν παρέλθης. Τρ. 328
Οὐκ ἀποκρίνη μοι τὸ σὸν φίλτατον τέκνον, πάτερ,
ἐμοὶ ἐκλείσθην ἡ φωνή, ἡ πάντων ἡδυτάτη;
Ποῦ σου τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν, ποῦ τῆς μορφῆς τὸ κάλλος,
- 4100 ποῖος τὰς χεῖράς σου ἔδεσε, τίς τὴν ἰσχύν σου ἐπῆρε,
καὶ τῶν ποδῶν ἐνίκησε ταχύτατον τὸν δρόμον,
τὴν σὴν ἀγάπην ἄπειρον, τὴν πρὸς ἐμέ σου, πάτερ, Σ. 324
χωρίσαι παρεχώρησεν; ὦ τῆς παρανομίας!
ὦ τῆς ἀθρόας συμφορᾶς! ὦ τῆς πικρᾶς ὀδύνης!
- 4105 πῶς μετὰ πόνου τὴν ψυχὴν παρέδωκας καὶ λύπης,
καλῶν με ἐξ ὀνόματος, ζητῶν ἄχρι καὶ τέλους;
ὦ πάτερ εὐτυχέστατε, παρὰ βραχέαν ὥραν
οὐκ ἠξιώθην βλέψασθαι ζῶντας τοὺς ὀφθαλμούς σου·
πάντως γὰρ ἤκουσα φωνῆς, εὐχῆς σου τελευταίας,

- 4110 ἐν ταῖς ἀγκάλαις γὰρ ἐμοῦ ἀφῆκες τὴν ψυχὴν σου.
Καλύψω σου τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὦ πάτερ, μετ' ἰδίας
χεῖράς μου ὁ πανάθλιος, τὴν σήμερον ἡμέραν,
καὶ τώρα ἀθλιώτερος πάντων εἰμι ἀνθρώπων·
τὰ σπλάγχνα μου τιτρώσκεις μου, ἀθλίαν τὴν ψυχὴν μου.
- 4115 Καλλίτερόν μου ὄφελος ἦτον νὰ ἀποθάνω, Σ. 325
παρὰ ὅπου ἔφθασα νὰ ᾿δῶ τοιοῦτον πάθος
ὀδυνηρὸν καὶ λυπηρὸν, πικρὸν, φαρμακωμένον,
ἄφωνον, ἄλαλον, νεκρὸν, ἀναίσθητον ὡς λίθος,
πόδες ἀργοὶ ἀναίσθητοι, ἀκίνητοι, δεμένοι,
4120 χεῖρες δεμέναι, σταυρωταί, ὥσπερ τῶν λίθων | ὕλη.“
Ταῦτα καὶ ἄλλα πλείονα ὁ Διγενὴς θρηνήσας,
ὡς καὶ τοὺς λίθους θρηνῶδεῖν ἐποίησε τοὺς πάντας·
πολὺς γὰρ ἦν ὁ κοπετὸς καὶ μέγιστος ὁ θρῆνος,
ὥστε καὶ πόρρωθεν βοῆς ἀκούσαντες τὸν ὄχλον.
- 4125 Λαβὼν αὐτὸς γε τῇ μητρὶ ἦλθεν ἐν τῷ Εὐφράτῃ,
ἅμα τὸ σῶμα τοῦ πατρὸς, τοῦ πανενδόξου ᾿κείνου,
πρὸς ὕμνον δὲ καὶ πρὸς ταφὴν τελέσαντες ἡδέως, Τρ. 240
αὐτοῦ τὸ σῶμα ἔθαψαν μετὰ περιχαρίας Σ. 326
λαμπρᾶς, μεγίστης, ὡς εἰπεῖν, μετὰ δορυφορίας.
- 4130 Καὶ τοῦτο μὲν κατέθεντο ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τε.
Ὡς ἄγαν νέος φρόνιμος, φιλόστοργος τῶντι,
μητέρα δὲ τὴν ἐχυτοῦ τιμῶντας ὡς εἰκότως,
προσῶς οὐ συνεχώρησε στραφῆναι ἐν τῷ οἴκῳ,
ἀλλ' ἦγε ταύτην μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ.
- 4135 Ἐκεῖ ἐπαρηγόρησε τὴν ἑαυτοῦ μητέρα
ὁ Διγενὴς ὁ θρυμαστὸς, ταύτην προσομιλήσας,
εὐχαριστῶν ἀνέπεμπε θεῷ τῷ ἐπὶ πᾶσιν,
δοξαζομένῳ ὕμνον τε πολλὰς εὐχαριστίας·
„Οἶδε γὰρ ἅπαντα αὐτὸς ὁ κτίσας τοὺς αἰῶνας,“
4140 κατέλεγε τῇ ἑαυτοῦ παρηγορῶν μητρὶ τε.

4114 σπλάγχνα σου. 4117—20 Λεῖπουσιν ἀπὸ χειρ. Τρ. 4128—29 Οἱ δύο στίχοι ἐκφέρονται δι' ἐνὸς ἐν χειρ. Τρ. τοῦ ἐξῆς „αὐτοῦ τὸ σῶμα ἔθαψαν μετὰ δορυφορίας“, ὅπερ ἔχει καλῶς ἐνῶ τὸ „ἔθαψαν μετὰ περιχαρίας“ ὅπερ προσθέτει τὸ χειρ. Ἀνδρου παρέλκει ἐν τῇ ἐννοίᾳ καὶ ἀντιφάσκει πρὸς τοὺς ἀνωτέρω στίχους ἐνθ' ὅθ' ἄνθρωποι καὶ κοπετοὶ μνημονεύονται. 4132 τιμῶσαν. 4140 κατέλεγε τῇ ἑαυτοῦ.

Εἶχε δὲ πρόσδοτον πολλὴν τῶν γονικῶν χρημάτων, Σ. 327
 θανόντος οὖν τοῦ Ἀμηνῶ, πατρός τοιούτου λέγω,
 ὁ πλοῦτος ὅλος ἔτυχε ἔς τὰς χεῖρας τοῦ υἱοῦ του,
 καὶ ἀπὸ ῥεῖνους δὲ τοὺς θησαυροὺς ἤφερνεν καθ' ἐλπίστην,
 4145 εἰς τοὺς πτωχοὺς ἐμοίραζε ὡς ψυχικὸν πατρῶν.
 Μητέρα του, ἔπου ἐχέρεισε, λυπεῖσθαι οὐκ ἀφῆκε,
 ἀλλ' ὡς φιλόστοργος υἱὸς κηδεύσας τὸν πατέρα,
 ἐντίμως τε μετὰ πολλῆς ὄντως τῆς ἀληθείας,
 διὰ τὸν πύθον τὸν αὐτοῦ ἐπῆρε τὴν μητέρα
 4150 ἐν οἴκῳ τῷ περιφανεῖ, τῷ περιδόξῳ ῥεῖνους,
 καὶ ἦν αὐτὴ συγχαίρουσα υἱῷ καὶ σὺν τῇ νύμφῃ,
 εὐφραينوμένη ἀληθῶς μητέρα μετὰ τέκνων.

Εἶχε δὲ ἄλλην εἴσοδον τὴν ἀπὸ τῶν κτημάτων
 τοῦ στρατηγοῦ τοῦ θαυμαστοῦ, ὧν ἔλαβεν εἰς προῖκα Σ. 328
 4155 ἑνδεκα γὰρ ἐλάμβανε χρυσίου χιλιάδας
 καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐκ τῶν αὐτοῦ κτημάτων, Τρ. 242
 καὶ ἦν ὑπέρπλοτος λοιπὸν χρυσίῳ καὶ ἀργύρῳ,
 ἀνδράποδα καὶ κτήνη τε καὶ τὴν λοιπὴν οὐσίαν,
 ὡς ἅπαντας τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς ἄρχοντας ἐπιβαίνειν·
 4160 καὶ ἦν ἀγαλλιωμένος μετὰ καὶ τῆς συζύγου.
 Ἐν μόνον τοῦτο τὴν ψυχὴν διηνεκῶς ἐλύπει
 καὶ ἄλλον υἱὸν δὲν ἔτεκε νὰ μείνῃ ἔς τὴν πατρίδα·
 ἢ ἀτεκνία ἢ ἀπευκτος, ἢ λίαν δεινότητι,
 γινώσκουσι γὰρ ἅπαντες, οἱ οὕτως πειρασθέντες,
 4165 πόσον κακὸν γὰρ ἔγινεν ἡ ἀπαιδία ταύτη·
 καὶ διὰ τοῦτο τὸν θεὸν πάντοτε παρεκάλει,
 ὁλονυκτίαις ἔκαμνε, ὕμνους καὶ παννυχίους, Σ. 329
 ἀλλὰ σαφῶς ἡστόχησαν ἐλπίδος τῆς τοιαύτης·
 θεοῦ γὰρ πᾶν τὸ δῶρημα τοῦ πάντα δυναμένου.
 4170 Ἀλλ' ἔμως ἦν εὐχαριστῶν καὶ τὸν θεὸν ἐν τούτῳ,
 καὶ τὴν αἰτίαν ἑαυτοῦ προγράφει ἁμαρτίαν.

Οὕτως βιώσας τε καλῶς ὁ Διγενὴς Ἀκρίτης
 τύπος ἀρχόντων γέγονεν, ὑπογραμμὸς ἀνδρίας,
 παιδαγωγὸς φρονήσεως, καὶ κλέος σωφροσύνης.

- 4175 Τὰς τάξεις γὰρ ἀρχοντικὰς οὐδείς τῶν ἐν τῷ βίῳ
ὥσπερ αὐτὸς ἠτίμησεν, καλλίστως διαπράξας,
πρὸς βασιλεῖ ὑποταγὴν, πρὸς πάντας τὴν ἀγάπην·
εἶχε θερμὴν ἀντίληψιν πάντοτε εἰς τοὺς δούλους·
οὐ γὰρ ὠργίζετό ποτε προτοῦ νὰ ἐξετάσῃ·
- 4180 ἡγάπα δὲ κατὰ πολλὰ ἐν ἡσυχίᾳ εἶναι, Σ. 330
καὶ διὰ τοῦτο οὐδαμῶς, ἔνθα αὐτὸς κατῴκει,
εἶασεν ὑποχείριον τοὺς μετ' αὐτοῦ συνεῖναι,
ἀλλ' ἦσαν πόρρωθεν αὐτοὶ ποιοῦντες τὰς δουλείας.
Τὰ μὲν ὁπτὰ οἱ μάγειροι ποιοῦντες καθ' ἡμέραν,
- 4185 φέροντες οἱ δομέστικοι τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης, Τρ. 244
ὁμοίως καὶ οἱ μάγκιπες ἐκόμιζον τοὺς ἄρτους,
ἐκεῖνος δὲ εἰς τράπεζαν ἅπαντας παραθήσας,
κρούων εὐθὺς τὸν κώδωνα ἅπαντες ὑπεχώρουν,
καὶ τὴν φωνὴν τοῦ κώδωνος ἀκούων οἰνοχόος,
- 4190 κρασὶ εὐθὺς ἐκόμιζε καὶ καθυπούργει μόνος·
παιδίον γὰρ σμικρότατον ἦτονε ἐκεῖνος·
ὁ κώδων δὲ τὴν δῆλωσιν ἐσήμαινε τῆς χρείας·
Ἀκρίτης ἦρχετο εὐθὺς καὶ σὺν αὐτῷ ἡ κόρη, Σ. 331
οἵτινες καὶ ἐκάθιζον ταχέως ἐπὶ κλίνης·
- 4195 μετὰ μικρὸν δὲ ἦρχετο καὶ ἡ καλλίστη μήτηρ
τοῦ Διγενοῦς τοῦ θαυμαστοῦ, ἀνδρείου τοῦ Ἀκρίτου,
καὶ προεσηκόνοντο αὐτοὶ πανευλαβῶς τιμῶντες,
καὶ αὕτη ἐκαθέζετο μόνη ἔς τὸν θρόνον τότε,
συμπλέκουσα φιλτάτους τε ἀγαλλομένη παῖδας.
- 4200 Καθ' ἕκαστον δὲ ἄριστον μετὰ τὸ εὐφρανθῆναι
θαμπούραν τούτου ἔκρουεν Ἀκρίτης ὁ γενναῖος,
καὶ συνῆδον τὰ κρούσματα μετὰ τῆς κόρης ἅμα,
ἐτραγωδοῦσαν εὐμορφα, μελωδικά, μεγάλα,
ὥστε ἐπερίσσευεν τὸ μέλος τῶν Σειρήνων,
- 4205 εἰθ' οὕτως ἐν ὀρχήσματι τὸν ἦχον μεταφέρων,
ἐκεῖθεν τότε ἔχορευον, ἀνίστατο ἡ κόρη Σ. 332
πευκίων ἀπλωμένων τε ἀνίστατο τοῦ μέλους.
Ποῖος δὲ λόγος δυνηθῇ τὴν καλλονὴν ἐκείνων

ἐκφράσαι τοῦ ὀρχήσματος, λαμπρῶν μελωδημάτων;
4210 πάντες γὰρ ταύτην βλέποντας ἐπὶ τὴν γῆν βαδίζων,
τὰς κινήσεις ἐθαύμαζον ποδῶν αὐτῆς ὀρῶντες,
τὰς τῶν χειρῶν διαστροφάς, γυρίσματά τε ξένα.

Καὶ οὕτως ἦτον πάντοτε καὶ ἔπεινα ὁ Ἀκρίτης,
χαίρων καὶ εὐφραινόμενος μέχρι ζωῆς τὸ τέλος.

Τέλος τοῦ ὁγδόου | βιβλίου τοῦ Διγενεῶς | Ἀκρίτου.

Ἵπόθεσις τοῦ ἐνάτου λόγου | τοῦ Διγενοῦς
Ἀκρίτου τοῦ μεγάλου.

Σ. 333

- 4215 Ἐνατος λόγος ὁ παρῶν πέφυκε τοῦ Ἀκρίτου,
τοῦ Βασιλείου εὐτυχοῦς, ἄγαν ἀνδρειωμένου,
ὃς δὲν ἐφάνη φανερώς ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις,
τὸν θάνατον τὴν στέρησιν μητρὸς του τῆς φιλτάτης·
καὶ πῶς εἰς αὐτὴν ἐθρήνησεν μετὰ μέγαν πόνον.
4220 Ἀρχὴ τοῦ λόγου ὁ παρῶν | ὑπάρχει ἀπ' ἐντεῦθεν·
ἐνατος λόγος | γὰρ ἐστὶ τοῦ Διγενοῦς | ἐκείνου τῆς μητρὸς του.

[ΛΟΓΟΣ ΕΝΑΤΟΣ ΔΙΓΕΝΟΥΣ]

- Ἐπειδὴ πάντα τὰ τερπνὰ τέλος τοῦ βίου ἔχουν, Σ. 334 Τρ. 246
ᾧ δ' ὄνειρον παρέρχεται πᾶσα ἀνθρώπου δόξα,
θάνατον ἐνθυμήσωμεν μητρὸς δὲ τοῦ Ἀκρίτου,
4225 καὶ τέλος θῶμεν τῇ γραφῇ τῇ ὑπερτίμῳ ταύτῃ.
Ἀκρίτης οὖν ὁ θαυμαστός κατοίκα ἔς τὸν Εὐφράτην,
περικαλλεῖ τῷ ποταμῷ, τῷ πανωραιοτάτῳ,
ἐν τῷ αὐτῷ περικαλλῇ παράδεισον φυτεύσας.
Τοῦ παραδείσου πρότερον ἔσπεσε τὸ παλάτι,
4230 καὶ πύργον μέσον ἔσπεσεν γεμάτον πολλῶν ἐπαίνων,
ἐνδοξον ἔργον, φοβερὸν, λίαν στερεωμένον,
καὶ τὸν λουτρὸν ἐποίησε λαμπρὸν ὥς ἦτο πρέπον,
ὑπῆρχε χαίρων ἐν αὐτῷ μετὰ τῆς κόρης ἅμα,
τοῦ στρατηγοῦ τῆς θυγατρὸς κείνης τῆς λαμπροτάτης.
4235 Ναὸν λαμπρὸν, ἡδύτατον ποιήσας ἐν τῷ οἴκῳ, Σ. 335
εἰς ὄνομα τοῦτ' ἔθηκεν Ἀγίου Θεοδώρου.
Ἐκεῖσε θάπτει τὸν αὐτοῦ πανευτυχῆ πατέρα·
κιβώτιον λαμπρότατον, ἀργυροχρυσωμένον
ποιήσας ἐκατέθηκε τὸν ἑαυτοῦ πατέρα.
4240 Μητέρα δὲ τὴν ἑαυτοῦ διαφερόντως ἔχων Τρ. 248
καὶ τὴν προσήκουσαν τιμὴν πρὸς ταύτην ἀπονέμει.
Τέλος τοῦ βίου καὶ αὐτὴ ἔδωκε μετ' ὀλίγον·

- αὐτὴν ἐθρήνησεν πολλὰ ὁ Διγενὴς Ἀκρίτης,
τὸ ἔνδοξόν τε λείψανον αὐτῆς καταφιλήσας,
4245 ἐν τῷ μνημείῳ τοῦ πατρὸς ἔθαψε τὴν μητέρα.
Πολλοὶ μὲν παρεγένοντο τῶν συγγενῶν καὶ φίλων,
καὶ μέγα πένθος γέγονεν βλέποντες τὸν Ἀκρίτην
κοπτόμενον καὶ λέγοντα ταῦτα πρὸς τὴν μητέρα Σ. 336
„Τίς ἀπεχώρισεν ἡμᾶς, ὦ γλυκυτάτη μητέρα;
4250 τίς μου τὴν ῥίζαν ἔκοψε τοῦδε τοῦ βίου τόρα;
ποῖος τὸ φῶς μου ἔσβεσεν καὶ πλέον δὲν τὸ βλέπω,
ἢ σπλάγχνων τίς ἐχώρισεν τῶν μητρικῶν ἀξάφνου;
Δός μοι λόγον, γλυκύτατε καὶ παμφιλτάτη μητέρα,
ἀνάγγειλόν μοι τάχιον τίς ἡχμαλώτευσέ σοι,
4255 καὶ δώσω πάμπολλας τιμὰς καὶ ἐξωνήσομαί σοι·
οὐαὶ, μητέρα παμπόθητε, φῶς τῶν ἐμῶν ὀμμάτων!
πότε σὸν ἴδω πρόσωπον, πότε φωνῆς ἀκούσω;
ᾧ τάφε πανδεινότατε, ποῖον καλὸν μοῦ κρύπτεις,
ποῖον τοῦ βίου τοῦ ἐμοῦ ἔτεμες ἄνθος κρῖνον,
4260 καὶ τὴν ψυχὴν μου ἐσκότισας, ἡμαύρωσας τὸ φῶς μου;
μητέρα ὅπου μ' ἔθρεψε ἐξάφνου ἥρπαξές την.“ Σ 337
Ταῦτα καὶ ἄλλα πλείονα λέγων μετὰ δακρύων,
πάντας ἀνθρώπους ἔκαμεν καὶ ἔκλαιγαςιν μεγάλα
ἕως ὅπου ἐτέλειωσαν τὰ ἑνήμερα ἐκείνης.
4265 Εἴθ' οὕτως τὰ μνημόσυνα αὐτῆς καλῶς τελέσας,
Τρ. 250
λαμπρῶς αὐτὸς κατηύφρανε τοὺς τότε καλεσμένους.
Εἰς τοὺς πτωχοὺς ἐμοίρασε χρυσίον καὶ ἀσήμι
καὶ τότε εἰς τὰς οἰκίας των φιλοτιμῶν τοὺς πέμπει.
Καὶ τότε λύπην ὁ λαμπρὸς δευτέραν ἐκλαμβάνει,
4270 τότε μαχαίρι δίστομον ἀπέρασε ἔς τὴν καρδίαν του·
ἀγάπην γὰρ ὑπέρτερον εἶχε πρὸς τὴν μητέρα,
καὶ εἶχε θλίψιν ἄπειρον πάντοτε ὁ Ἀκρίτης,
καὶ ὁ ἀεὶ ἠδόμενος καὶ ζήσας χωρὶς λύπην,
περίλυπος ἐγέννηκε ἕως θανάτου τότε. Σ. 338
4275 Ἄλλ' ὅμως ἦν εὐχαριστῶν καὶ τὸν θεὸν ἐν τούτῳ,
καὶ μεταστρέψας τὴν ψυχὴν εἰς θυμηδίαν πάλιν,

- κόρην ἐκείνην τὴν τερπνὴν ἀγάλλετο προσβλέπων,
 ἦν τις δὲν εἶδε πώποτε ἀπὸ τῶν μεγιστάνων,
 οὐ συγγενῆς ἐώρακεν, ἀλλ' οὐδὲ δοῦλος ταύτην,
 4280 ἢ μία μόνον, τὸ ῥηθὲν ἐν τῷ ὀγδόῳ λόγῳ,
 τὸ εὐειδὲς καὶ πάντερπνον, τὸ κάλλιστον, ὦραϊον
 παιδίον αὐτοὶ ἀπόκτησαν νὰ τοὺς κερνάῃ πάντα,
 τὴν εἰς τὰ κάλλη ἀσύγκριτον, τὴν εὐγενικωτάτην,
 μεθ' ἧς καὶ ἔχαιρε λοιπὸν ὁ Διγενῆς Ἀκρίτης,
 4285 ὁ ἀπελάτας ἅπαντας ἀνδρείους ὑποτάξας,
 καὶ φοβερός ἐγένετο εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον,
 τῶν βασιλέων καύχημα ἡ δόξα τῶν Ῥωμαίων, Σ. 339
 καὶ τῶν ἀνδρείων ἔπαινος ὁ τολμηρὸς Ἀκρίτης,
 φρονήσεως ἀγλάισμα, τῶν ἀρετῶν τὸ κλέος,
 4290 ὁ παροχεὺς βαθύτατος εἰρήνης Ῥωμανίας.
 Πρὶν γὰρ αὐτοῦ τοῦ θαυμαστοῦ, Ἀγαρηνῶν τὸ γένος
 εἰς Ῥωμανίαν ἤρχετο, πολλὴν βλάβην ἐποίει
 οἰκῆσεις τῶν Χαρσιανῶν, ἑμοῦ καὶ Ἡρακλείων, Τρ. 252
 Ἀμόριον καὶ Ἰκόνιον μέχρι Καππαδοκίας,
 4295 ὁμοίως καὶ τὴν Ἀγκυραν, καὶ τὴν καλλίστην Σμύρνην,
 καὶ τὰ περὶ τὴν θάλασσαν μέρη πλησίον ὄντα,
 ὧν καὶ ὁ πρῶτος στρατηγὸς ὑπῆρχεν ὁ Χοσρόης.
 Σχεδὸν γὰρ οὗτος ἅπασαν ἀνατολὴν ἐκτρέψας
 ἦλθεν εἰς τὸ Βυζάντιον θέλων πολιορκῆσαι,
 4300 καὶ μετ' ἐκείνον ὁ Ἀμβρῶν, ὁ μέγας ὁ Σουλτάνος, Σ. 340
 ὁ τοῦ Ἀκρίτου πρόπαππος, ἐκεῖνος ὁ Ταρσίτης·
 καὶ γὰρ αὐτὸς ἐγέννησεν τὴν μάμμην τοῦ Ἀκρίτου,
 μητέρα δὲ τοῦ Ἀμηνᾶ Σπαθίαν ὀνομάζων,
 ἐξ ἧς ἐτέχθη Ἀμηνᾶς πατὴρ ὁ τοῦ Ἀκρίτου,
 4305 ὁ θαυμαστὸς, ὁ δόκιμος εἰς τὰς ἀνδραγαθίας,
 ὃς ὠνομάζετο Μουσούρ πρὸ τοῦτον βαπτισθῆναι,
 ἀφόντις ἐβαπτίσθηκε ἐκλήθη Ἰωάννης.
 Οὗτος λοιπὸν ὁ δηλωθεὶς ἀνδρεῖος ὁ Ταρσίτης
 βλάβην ἐποίησε πολλὴν κατὰ τῆς Ῥωμανίας,
 4310 καὶ μετ' αὐτοῦ οἱ τάλαινες στρατάρχαι τοῦ Χοσρόου

- Χαγάνος τε καὶ Σάρβαρος μετὰ τῆς ναυμαχίας,
αἰχμαλωσίαν ἤγαγον ἅπασαν εἰς Συρίαν,
καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Μουσούρ, υἱὸς ὁ τοῦ Ταρσίτου. Σ. 341
Εἶθ' οὕτως ὁ Καρώης τε, ὁ Ἀμηνῆς ὁ μέγας,
4315 καὶ μέχρι τούτου τὰ δεινὰ ἔστησαν κατὰ κράτος.
Ἐπαυσαν γὰρ σφαζόμενοι, πολέμους συγκροτοῦντες
τῇ τοῦ θεοῦ δυνάμει τε, θεοῦ τοῦ φιλανθρώπου,
τοῦ ἐλεοῦντος πάντοτε χριστιανῶν τὸ γένος.
Καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Ἀμηνῆς ὡς ὁπισθεν ἐρρέθη,
4320 τηρήσας πίστιν τὴν αὐτοῦ ἄβλαβον ἕως τέλους,
ᾤκησε γὰρ σὺν γυναικὶ εἰς τὴν Καππαδοκίαν, Tr. 254
αὐτὸς γεννᾷ τὸν θαυμαστὸν καὶ ἐνδοξον Ἀκρίτην,
αὐτὸν ὅπου ἐποίησε τὰς νίκας εἰς τὸν κόσμον.
Ἐκτοτε, χάριτι θεοῦ, καυχᾶται ἡ Ῥωμανία,
4325 ἐχθροὺς καθυποτάσσοντας, τρέπουσα κατὰ κράτος,
ἄφροντις ὁ πανάριστος γενναῖος ὁ Ἀκρίτης Σ. 342
ἄνδραγαθεῖν ἀπήρξατο μόνος ἐν τῇ Συρίᾳ,
οὐδεὶς ἐτόλμησεν ἐλθεῖν ἔμπροσθεν τούτου νέος,
καὶ ἦν εἰρήνη πανταχοῦ καὶ ἀνενοχλησία,
4330 ὥς τὸν θεὸν δοξάζεσθαι παρὰ παντὸς ἀνθρώπου.
Αὐτὸς γὰρ ὁ θαυμαστὸς ἅπαντας ὑποτάξας,
φρικτότατος ἐδείκνυτο παρὰ τοὺς ἀπελάτας,
τοὺς τὰς κλεισούρας τὰς δεινὰς ὡς δυνατὸς ἐκράτει.
Εἰ γὰρ ποτέ τις ἄτακτον ποιῆται ἡβουλήθην,
4335 αὐτὸς οὐχ ὑπελείπετο ἐν τῇ μερίδι ζώντων.
Κατὰ πολὺ δὲ φοβερὸς τὰ ἔθνη ὑποτάξας,
ὥστε καὶ φόρους βασιλεῖ παρέχων ἐτησίους,
καὶ οἱ ποτὲ πολέμιοι γεγονάσιν ἰκέται.
Ὅταν ἀκούσθῃ τὸ ὄνομα τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτου, Σ. 343
4340 φόβος ἐλάμβανεν αὐτοὺς, ἀνείκαστος γὰρ τρόμος
(καὶ ἦν εἰρήνη πανταχοῦ καὶ ἀνενοχλησία),
ἐνεκεν τοῦ ὀνόματος ἐνδόξου τοῦ Ἀκρίτου,
οὗ καὶ τὰ κατορθώματα ὁ βασιλεὺς ἀκούων

4321 γυναιξί. 4323 λείπει ἀπὸ χειρ. Tr. 4341 Ὁ στίχος περιττεύει, διότι καὶ
προηγούμενως 4329 ἐλέχθη.

ὁ Νικηφόρος ὁ λαμπρὸς, ὁ μέγας τροπαιοῦχος,
4345 ὁ τῶν Ῥωμαίων τὴν ἀρχὴν καλλίστως διοικήσας,
μεγίστην ἄγαν δωρεάν, πεπλουτισμένην μάλα,
τὸν Διγενῇ ἀπέστειλεν ἡμέραν καθ' ἡμέραν.

Ἄφοῦ δὲ ἐτελείωσεν πάσας ἀνδραγαθίας,
καὶ τότε ἐκατατρόπωσεν πόλεις ὁμοῦ καὶ χώρας,
4350 καὶ παντελῶς ὑπέταξε πάντας τοὺς ἀπειθοῦντας,
καὶ γέγονεν περίφημος εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον,

Τρ. 256

ἐν τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ ποιήσας τὴν οἰκίαν,
ὡς λόγος ἔγδοος λοιπὸν ἐδήλωσε πλησίον,
ἐκεῖσε ἀνεπαύσατο χαρούμενος περίσσω

Σ. 344

4355 μετὰ τῆς ἄγαν ποθητῆς αὐτοῦ τοῦ πανενδόξου,
τιμώμενος παρὰ πολλῶν ὡς ἔδει κατ' ἀξίαν
τῶν μεγιστάνων τῶν πολλῶν γειτνιαζόντων τόπων.

Τέλος τοῦ ἐνάτου | βιβλίου τοῦ Διγενοῦς | Ἀκρίτου.

Ὑπόθεσις τοῦ δεκάτου λόγου Διγ|ενοῦς Ἀκρίτου Τρ. 258

Δέκατος λόγος ὁ παρῶν ὑπάρχει | τοῦ Ἀκρίτου, Σ. 345
καὶ φέρει μὲν διὰ παντὸς | τὴν τούτου τελευτὴν τε,
4360 τὸ πῶς αὐτὸς ἀπέθανεν | μετὰ καὶ τῆς φιλτάτου,
καὶ πῶς αὐτοὺς ἐθρήνησεν | πολλὰ ὁ κόσμος ὅλος,
καὶ τὴν κηδεῖαν ἔκαμεν | ἐντίμως καὶ ἀξίως,
αὐτοῦ καὶ τῆς συμβίου του τὰ | ἔθνη ὅλα τότε,
καθὼς τὰ γράφομεν ἐδῶ | ἔμπροσθεν εἰς τὸν λόγον.

ΔΙΓΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ Σ. 346

4365 Λόγον λοιπὸν ἀρξώμεθα τῆς τελευτῆς Ἀκρίτου,
τοῦ Διγενοῦς τοῦ θαυμαστοῦ, καὶ τοῦ πολλὰ ἀνδρείου,
θρήνους μεστὸν ὑπάρχοντα δακρύων τε καὶ λύπας.
Ἐπεὶ δὲ πάντα τὰ τερπνὰ τοῦ πλάνου κόσμου τούτου
θάνατος διαδέχεται, ἄδης παραλαμβάνει,
4370 ὥς ὄναρ δὲ παρέρχεται πλοῦτος καὶ πᾶσα δόξα,
ἡ τελευτὴ τοῦ Διγενοῦς κατέλαβεν Ἀκρίτου,
καὶ εἰς βιβλίον δέκατον ἐβάλαμεν τὸ τέλος.

Εἰ γὰρ ἀνδρεῖος γέγονεν ἔς τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ πάντας
εἰς γενναιότητα αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ ἄλλα πάντα,
4375 νικήσας δὲ ὥς δυνατὸς γενναῖος στρατιώτης,
ἀλλ' οὖν εἰσῆλθεν ἐν αὐτῷ τὸ τοῦ θανάτου τέλος, Σ. 347
καὶ λύπην οἶδει τὴν πολλὴν εἰς ἅπαντας ἀνθρώπους, Τρ. 260
τοὺς μέλλοντας ἀκούειν τε τὸν θάνατον ἐτούτου,
καὶ πῶς ἐξῆλθεν ἡ ψυχὴ τοῦ πανενδοξοτάτου.
Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐξ ἀρχῆς παρὰ θεοῦ ἐδόθη,
4380 δὲν ἦτον δυνατὸν παραδραμεῖν τὸ τέλος τοῦ θανάτου·
νόσῳ γὰρ περιπέπτωκε πολλὰ χαλεπωτάτῃ,
καὶ ἐπὶ κλίνης ἔκειτο ωραίας χρυσοστρώτου·
καλέσας δὲ τῶν ἱατρῶν πολλοὺς ἐνδοξοτάτους
4385 καὶ πᾶσαν ἐδοκίμασαν πείραν τῆς ἐπιστήμης,
οὐκ ὠφελῆσαι ἴσχυσαν τῷ Διγενεῖ Ἀκρίτῃ·

- εἰς τὴν δὲ τρίτην τὴν κακὴν, τὴν πολυπικραμένην
 ἡμέραν τε τοῦ ἱατροῦ ἐλθόντος πρὸς ἐκεῖνον,
 ἐκεῖ τὸν ἀποφάσισε ὁ θάνατος νὰ ἔλθῃ, Σ. 348
- 4390 καὶ ὅσα κάμει δὲν μπορεῖ τὸν θάνατον νὰ φύγῃ,
 διατὶ ὁ τροχὸς ἐσχόλασεν καὶ τὸ σκοινὶ ἐσώθη,
 ὁ θάνατος τὸν ἔγραψεν ἔς τὸν ἄδην νὰ τὸν πάρῃ,
 τοὺς δρόμους τοῦ ἀπέκοψε πλέον νὰ μὴν περάσῃ,
 οἱ κάμποι τοῦτον κλαίουσιν καὶ τὰ βουνὰ θρηνοῦσιν,
- 4395 καὶ οἱ ἀπελάταις χαίρονται τὸν θάνατον Ἀκρίτου,
 ὅπως ἐλευθερώνονται ἐκ τοῦδε τοῦ ἀνδρείου.
 Ἐκεῖνος ἀναστέναζε καὶ ἔκλαιε ἔς τὴν κλίνην
 μὲ θρήνους καὶ μὲ δάκρυα πικρὰ φαρμακωμένα,
 ἔπου ῥαίσθην ἡ καρδιά, καὶ ὀάμπωσεν τὸ φῶς του,
- 4400 καὶ ἀτόνησεν ἡ δύναμις ἐκείνη ἡ μεγάλη,
 ὅπου ἐνίκα δυνατοὺς καὶ ξέσχιζε λεοντάρια,
 καὶ ἄρκτους ἐδιέφθειρε ὁμοῦ καὶ λεοπάρδους· Σ. 349
 τὰ πάντα ὅλα ὥχοντο ὡς κονιορκτὸν ἀέρος,
 ὁ δυνατὸς καὶ ἰσχυρὸς βασίλειος Ἀκρίτης.
- 4405 Ὁ θάνατος τὸν πολεμᾷ εἰς τὸ παλάτι μέσα,
 Ἀκρίτης τὸν ἐγνώρισε, καὶ ξεφωνεῖ καὶ λέγει
 „ὦ πάντερπνε, Βασίλειε, ὁ θάνατός σου ἦλθεν,
 καὶ τὸ λοιπὸν ἀπὸ τοῦ νῦν ὅπλα οὐδόλως ἔχεις,
 ἀνδρία ποῦ σου ἄπειρος, ἀνείκαστος ἡ τόλμη;
- 4410 ποῦ δυναστεία ἡ πολλή, ποῦ ἡ τοῦ πλούτου δόξα;
 ἄρτι οὐδεὶς εἰς θάνατον δύναται βοηθῆσαι,
 αἱ χεῖρες γὰρ ἐλύθησαν, τὰ ἄλλα οὐ ποιοῦσαι,
 οἱ πόδες ἐδεσμεύθησαν οἱ τὰς ὁδοὺς κρατοῦντες,
 ὀλίγον δὲ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος ἐκφεύγει
- 4415 καὶ τάφος σὲ τὸν δυνατὸν μέσα νὰ κλείσῃ θέλει.“ Σ. 350

4390—4406 Λείπουσιν ἀπὸ χειρογράφου Τραπεζοῦντος. Ὑπάρχει δ' ἐνταῦθα διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο χειρογράφων· διότι ἐν μὲν τῷ τῆς Ἀνδρου ὁ Ἀκρίτης ἰδὼν καὶ ἀναγνωρίσας τὸν πρὸς αὐτὸν ἐμφανισθέντα θάνατον λέγει τοὺς ἀπὸ στίχου 4407 λόγους, ἐν δὲ τῷ τῆς Τραπεζοῦντος οἱ λόγοι ἐκφωνοῦνται ὑπὸ τῶν ἱατρῶν, ὡς ἐμφαίνει ὁ ἐξῆς στίχος ὁ προτασσόμενος τῶν λόγων, καὶ μὴ ὑπάρχων ἐν χειρ. Ἀνδρου, ἔφησαν δὲ στενάξαντες οἱ ἱατροὶ πρὸς τοῦτον
 4397 καὶ ἔλεγε στήν κλίνην. 4403 εἵχεντα.

- Εἵτα προστάξας ἰατροὺς ἅπαντας ἐκβληθῆναι,
καὶ κόρην τὴν ἐρωτικὴν πρὸς ἑαυτὸν καλέσας,
εἰς οἶκον γὰρ τὸν ἔμπροσθεν ὑπῆρχε κεκλεισμένη,
ταύτην καθίσας ἀντικρυς, ὡς μηδενὸς παρόντος, Τρ. 262
- 4420 τοιάδε ἤρξατο λαλεῖν μετὰ πολλῶν δακρύων
„Ἀκουσον, φῶς μου, τὸ γλυκὺ, φωνῆς μου τελευταίας,
ἀπέναντί μου κάθισον καὶ χόρτασόν με βλέπων,
ἄλλοτε οὐ θεάσεις με τὸν σὲ πολλὰ ποθοῦντα.
Λέγω σου τόρα τὴν ἀρχὴν ἡμῖν γε τὰ συμβάντα.
- 4425 Οἶδας, μιμνήσκεισαι ψυχὴ, καὶ φῶς μου, καὶ καρδίᾳ,
ὅταν ἐλήλυθα πρὸς σὲ καὶ ἤρᾳ σε συντόμως
ἀπὸ τῶν οἴκων τῶν λαμπρῶν τοῦ σοῦ πατρὸς κυρίου;
Βίγλας οὐκ ἐδειλίασα, ἃς εἶχεν ὁ πατήρ σου, Σ. 351
καὶ στρατιώτας ἔκτεινα, τοὺς θέλοντας λαβεῖν με,
- 4430 πάντας εἰς ἄδην ἔπειψα καὶ μοναχὸς ὑπῆρχον,
ὕστερον δὲ ἐκρέμνισα τοὺς ἀδελφούς σου κόρη,
τὸν δὲ τὸν σὸν, φιλτάτη μου, πατέρα ἐπαξίως
τιμήσας, συγχωρήσεως ἔτυχον καὶ εὐχῆς του·
πολλὰ δὲ ὑποσχόμενος παρασχεῖν μοι εἰς προῖκα,
- 4435 οὐχ ὑπεστράφημ μετ' αὐτοῦ ὡς ἔλεγεν εἰς οἶκον,
ἀλλὰ τὰ πάντα ἄφησα ἐσένα προτιμῶντας,
ἧς οὐδὲν τιμιώτερον, οὐδὲ ὁ κόσμος ἅπας.
Τὴν βρύσην ἐνθυμήθησαι τοῦ Βλαττολιθαδίου,
ὅπου ὁ δράκων, ὁ δεινός, πρὸς σὲ μόνην ἐξῆλθεν
- 4440 νὰ σὲ ἀρπάσῃ ἤθελεν καὶ σὺ φωνὴν ἀφῆκες,
δειλίας πλήρης γέμουσα καὶ πεπλησμένη φόβου· Σ. 352
ὡς δὲ φωνή σου ἤγχησεν ἐν τῇ ἐμῇ καρδίᾳ,
ταχὺ φθάσας ἀπέκτεινα τὸ φοβερὸν θηρίον.
Ταῦτα, ξανθὴ, πεποίηκα διὰ τὴν σὴν ἀγάπην.
- 4445 Θυμήσου καὶ τοῦ λέοντος εἰς τὸ Βλαττολιθαδίον,
ὅταν ἑμοῦ καθεύδοντες ὥρμησε τοῦ φαγεῖν σε,
φωνὴν δὲ πάλιν σὺ δεινὴν ἄφησες μετὰ φόβου
πρὸς με τὸν σὸν παμφίλτατον καὶ ἐραστὴν, ψυχὴ μου,

4428 οὐς. 4433 τιμήσεις. 4434 παράσχοι μοι. 4438 βλατουλιθαδίου.
4439 ὅπως. 4437 Εἰς τὸν στίχον τοῦτον λήγει τὸ χειρόγραφον Τραπεζοῦντος.

- φθάσον γοργόν, αὐθέντα μου καὶ χάνεις τὴν καλὴν σου,
 4450 καὶ ὥς ἐγὼ ἐπήκουσα, ταχὺ πηδῶ τῆς κλίνης,
 εὐθέως δὲ ἐκπετασθεῖς ἔφθασα τὸ θηρίον,
 ὅπερ ἀπέκτεινα ἐγὼ σὲ ἀβλαβῇ φυλάξας.
 Ταῦτα δὲ πάντα ἔδειξα διὰ τὴν σὴν ἀγάπην,
 ἐδιάλεξα ἀποθανεῖν σὺ δὲ μὴν κινδυνεύσης, Σ. 353
 4455 τὸ πλῆθος δὲ τῶν ὀπλιτῶν ἕως ἐκεῖ παρῆλθε.
 Ἐλπίζω πάντα μέμνησαι, ψυχῇ μου καὶ καρδίᾳ,
 πῶς ἅπαντας συνέτριψα μὴ δειλιάσας ὅλως,
 ὥς ἦτον ὁ Φιλόπαππος, ὁ πρῶτος ἀπελάτης,
 Κίνναμος, Ἰωαννίκιος ἐκεῖ περιτυχόντες·
 4460 ἐκεῖ μὲν τοὺς ἐνίκησα φυγόντες μετ' αἰσχύνης.
 Μέμνησαι καὶ τῆς Μαξιμοῦς ἐκείνης τῆς ἀνδρείας,
 ἐκεῖ ὑπῆρχε Μαξιμῶ μετὰ τοὺς ἀπελάτας·
 οἶδας πῶς ἠγωνίσατο ἡμᾶς ἀποχωρίσαι,
 ἀλλὰ τὰς τούτων μηχανὰς ἐξέκοψα ταχέως.
 4465 Τὴν Μαξιμῶ ἐκρέμνισα τὸν ἵππον ἀποκτείνας,
 καὶ τοὺς λοιποὺς κατέστρεψα πλείστους ἀνδρείους ὄντας,
 καὶ ἄλλας τούτων πλείονας ἀνδρίας εἰργασάμην· Σ. 354
 ληστὰς πάντας ὑπόταξα καὶ ὅλην τὴν Συρίαν,
 τὰς ἐρήμους κατέστησα πόλεις τε καὶ οἰκῆσεις·
 4470 ταῦτα πάντα ἐποίησα ἵνα σὲ μόνην ἔξω·
 καὶ ἀπὸ τόρα τὸ λοιπὸν οὐ θεωρεῖς με πλέον,
 οὐ βοηθὸν μὲ ἔχεις γὰρ εἰς τὰς στενοχωρίας,
 ἀλλὰ πληροφορήθησον ὅτι ταχέως θνήσκω,
 καὶ θάνατος χωρίζει με ἀπὸ τῆς σῆς ἀγάπης,
 4475 ἄδης παραλαμβάνει με, πολὺν ἔχω τὸν πόνον,
 σοῦ τῆς ἀθλίας ἔνεκεν τῆς ὀρφανῆς καὶ χήρας,
 καὶ εἰς κριτὴν ἀπέρχομαι τὸν ἀπροσωπολήπτην.
 Ἐκεῖ δὲν εἶναι δυνατόν νά βοηθήσουν φίλοι,
 ἀλλὰ κατὰ τὰ ἔργα μου θέλω ν' ἀπολαύσω.
 4480 Κλαῦσον καὶ σὺ, κυρία μου, θρήνησον τὸν καλόν σου, Σ. 355
 καὶ δάκρυά σου στάλαξον, καὶ τὰ μαλλιά σου κόψον
 ἀπάνω εἰς τὸ λείψανον Ἀκρίτου τοῦ ἀνδρείου,

τοῦ φοβεροῦ καὶ θαυμαστοῦ, ἀνδρός σου τοῦ ἀνδρείου,
 ὅπου διὰ τὰ κάλλη σου ἔβαλε τὴν ζωὴν του,
 4485 πολλοὺς ἀνδρείους ἔκοψε διὰ νὰ σὲ γλυτώσῃ,
 καὶ τὰ λεοντάρια ἔσχισε διὰ νὰ μὴν φοβᾶσαι.

Ἐσένα, φῶς μου, φύλαξα ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ μου
 καὶ ὡς χρυσοῦν ἐγκόλπιον περισκεπέαζόν σοι,
 ὡς ἀηδόνι ἔς τὸ κλουβὶ πάντοτε ἔβλεπόν σοι,
 4490 ὡς περιστέραν καθαρὰν σὲ εἶχον ἔς τὸ παλάτι,
 ὥσπερ τρυγὸνα μοναχὴ σὲ περιεἶχον πάντα,
 καὶ ὡς γεράκιν εὐμορφον σ' ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖρας,
 ὡς ῥόδον καὶ τριαντάφυλλον καὶ μοσχομυρισμένον, Σ. 356
 ὡς κρῖνον ἄσπρον καὶ λευκόν, ψιλὸν καὶ μυρισμένον
 4495 σὲ περιέβλεπον ἐγὼ εἰς τὴν ζωὴν μου ὅλην.

Τώρα πηγαίνω, κόρη μου, ψυχὴ μου καὶ καρδιά μου,
 εἰσὲ ταξείδι μακρυνὸ καὶ πλέον δὲν γυρίζω,
 διατὶ εἶναι τόποι σκοτεινοὶ καὶ πόρταις σφαλισμέναις,
 οἱ δρόμοι δὲν γνωρίζονται ὀπίσω νὰ γυρίσω,
 4500 καὶ ὅστις πηγαίνει στέκεται ὥσπερ τυφλὸς ἔς τὸ σκότος.
 Ἐκεῖ ἀνδρεῖοι στέκονται, καὶ βασιλεῖς μεγάλοι,
 ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, ἡγουμένοι καὶ ἀσκητάδες
 ἐκεῖ Σαμφῶν καὶ δυνατοὶ καὶ γίγαντες μεγάλοι,
 καὶ φοβεροὶ καὶ θαυμαστοὶ ἐμίσευσαν ἀπ' ἔδω·
 4505 ὅλοι ἐκεῖ εὐρίσκονται ὡσὰν φυλακισμένοι,
 οὐδένας δὲν ἐγύρισεν ἀπὸ τὸν κόσμον ἑκείνον Σ. 357
 καὶ οὐδὲ μένα ἀφίνωσιν νὰ στρέψω πάλιν ὀπίσω.

Ἐκεῖ ἔς τὸν τόπον βρίσκεται ὁ ποταμὸς τῆς Λήθης,
 καὶ ὅστις πάγει πίνει τον καὶ λησμονεῖ τὸν κόσμον,
 4510 τὸν κόσμον τοῦτον ποῦ θεωρεῖς, ὅπου διώχνει μένα,
 καὶ δὲν ἀφίνει διὰ νὰ ζῶ, ἀλλὰ μὲ παραδίδει
 ἔς τὸν χάρωντα νὰ μὲ κρατῇ, καὶ σκλάβον νὰ μὲ ἔχῃ,
 ἔς τὰ σκοτεινὰ, ἔς τὰ ξέστρωτα, ἔς τὸν ἄδην σφαλισμένον,
 γυμνώνει με τὸν ταλαίπωρον, τὰ κόκκαλα μ' ἀφίνει,
 4515 τὸ κάλλος καὶ τὸ ἄνθος μου ἐκείνος μοῦ τὸ παίρνει,
 ἄμορφον καὶ ἀγνώριστον ἀφίνει με τὸν ξένον,
 τὸν ἔρημον καὶ ἄπορον, εὐγενική μου ἀγάπη.

- Καὶ διὰ τοῦτο λέγω σου τῷ φοβερῷ ἐτούτῳ,
 τῷ τρομερῷ καὶ φοβερῷ θανάτου ποτηρίῳ, Σ, 358
- 4520 ὅπου τὸ πίνω τώρα ἔγω καὶ πάγω εἰς τὸν ἄδην,
 καὶ θέλεις με κλάψει θλιβερά μ' ὅσῃν ἀγάπην ἔχεις.“
- Ὁ Διγενὴς ἐσχόλασεν τὸν λόγον τοῦ θανάτου,
 εὐθύς ἡ κόρη τοῦ Δουκὸς, ἐκείνη ἡ ὠραία,
 πολλῶν θρήνων ἀπήρξατο τοιάδε προσφωνοῦσα
- 4525 „Ἐμοὶ, ἄνερ πσμφίλτατε, τοιαῦτα μήπω λέγε,
 ὀδυνηρὰ καὶ θλιβερά, θλίβοντα τὴν καρδίαν
 οὐ γὰρ θέλω σε ἀπελθεῖν, φῶς μου, τοῦ κόσμου τούτου,
 εἰ δὲ θεοῦ θέλοντος καὶ ἀποθάνης θέλεις,
 κάλλιον ἔσται μοι λοιπὸν νὰ ἀποθάνω τώρα,
- 4530 παρὰ νὰ ζῶ γὰρ θλιβερά ἔς τὸν κόσμον τοῦτον μόνη.“
- Ταῦτα ὡς ἤκουεν αὐτὸς μὴ ἐνεγκὼν τοὺς θρήνους
 τῆς Εὐδοκίας τῆς καλῆς, φιλτάτης γυναικὸς του, Σ. 359
 πάλιν ἐλάλει μετ' αὐτῆς λόγους παρηγορίας
- „Εἴπερ οὐ θέλεις μοι θανεῖν, νὰ πάγω εἰς τὸν ἄδην,
 4535 λοιπὸν δυσώπει τὸν θεὸν ἐκ βάθους τῆς καρδίας,
 ἰκέτευε τὸν συμπαύῃ, φιλάνθρωπον δεσπότην,
 ἔν' ὅπως μεταμεληθῇ νὰ μὴν λάβῃ τὴν ψυχὴν μου·
 οὐ γὰρ χηρείας καύσωνα, οὐ δύνασαι κρατῆσαι,
 ἐν τῷ μὴ ἔχειν σε τινὰ εἰς τὸν παρόντα κόσμον,
- 4540 οὐ παῖδα δὲ, οὔτ' ἀδελφὸν, οὔτ' ἕτερον ἔς τὸν κόσμον.
 Ἐγὼ γνωρίζω ἀληθῶς, ἄλλος ἀνδρεῖος οὐκ ἔστι,
 οὔτε γὰρ εἶναι δυνατὸς τὸ τύπτειν πάντας ὅλους,
 εἰς μυρίας παραταγὰς ἐμβαίνειν καὶ ἐκβαίνειν,
 ἢ γὰρ νεότης ἐκ παντὸς βιάσει σε πρὸς τοῦτο.
- 4545 Εἰς τὸν θεὸν τὸν ὕψιστον ὀρκίζω σε, ὠραία, Σ. 360
 μὴ ἐπὶ πλοῦτον πάντα θῆς τὸν λογισμὸν σου ὅλον,
 μὴ ἐπὶ πλοῦτον πλανηθῆς, οὔτε εἰς ἄλλην δόξαν,
 ἀλλ' εἰς ἀνδρεῖον ἄγουρον, ἀπόκοτον ἀνδρεῖον,
 ἵνα συγχαίρης μετ' αὐτοῦ, τινὰν νὰ μὴν φοβῆσαι.“
- 4550 Ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο ὁ Διγενὴς Ἀκρίτης.
 Ἡ κόρη μὲν ὡς ἤκουσεν τοὺς λόγους τοῦ Ἀκρίτου,
 ἐκ βάθους ἀναστέναξε κόρη μετὰ δακρύων,

καὶ μετὰ θρήνων πρὸς αὐτὸν ὀδυνηρῶς ἐλάλει
„ὦ ἄνερ μου, γλυκύτατε, αὐθέντα καὶ προστάτα,
4555 ἐλπίζω πρὸς οἰκτίρμονα θεὸν τὸν ἐν ὑψίστοις
οὐ συγχωρήσει με ἰδεῖν τὴν θλιψὶν τὴν τοιαύτην,
ἀλλὰ θέλει λυπηθῇ ἐμὴν ταλαιπωρίαν,
νεότητος ἐπισφαλοῦς ὁμοῦ καὶ ξενιτείας,
καὶ ἀναστήσει σε ὡς πρὶν Λάζαρον ἐκ τοῦ τάφου,
4560 καὶ οὐ γνωρίσω ἕτερον ἄνδρα μέχρι τοῦ τέλους.“

Σ. 361

Εἰθ' οὕτως πρὸς ἀνατολὰς ἐξάπλωτε τὸ ἱμάτι
τὰ χέρια ἠψηλὰ ὀθήκωσθε, θρηνητικῶς ἐβόα
καὶ ἐκδυσώπει τὸν θεὸν μετὰ μεγάλης πίκρας
„Φιλάνθρωπε, πανεύσπλαγχνε, μόνε δικαιοκρίτα,
4565 θεέ μου καὶ παμβασιλεῦ, ὁ κτίσας τοὺς αἰῶνας,
ὁ στερεώσας οὐρανὸν καὶ γῆν θεμελιώσας,
καὶ θάλασσαν τὴν ἄπειρον ψάμμῳ περιτειχίσας,
ὁ λόγῳ συστησάμενος ὄρη τε καὶ τὰς νάπας,
ὃς ἐπλασας καὶ τὸν Ἀδάμ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ Εὐαν,
4570 καὶ κατελθὼν ἐξ οὐρανοῦ ὡς λόγος τοῦ ὑψίστου,
καὶ σάρκα προσεφόρεσας δι' ἐμὲ ἐκ παρθένου,
καὶ σταυρωθεὶς ἀνάστασιν τοῖς πᾶσιν ἐδωρήσω,
ἀνάστησον φιλάνθρωπε καὶ τὸν ἐμὸν αὐθέντα.

Σ. 362

ὦ Κύριε, ἐλέησον, εἰσάκουσον φωνῆς μου,
4575 καὶ μὴ παρίδῃς δάκρυα, τὰ σὲ ἐκδυσωποῦντα,
ἀλλ' ὥς ποτε τὸν Μανασσοῦν ἤκουσας δεηθέντα,
καὶ ἐδωρήσω ἔτεσιν νὰ ξαναζήσῃ πάλιν,
οὕτω καὶ τώρα ἄκουσον ἐμῆς δεήσεώς μου,
σπλαγχνίσθητι ὡς συμπαθὴς καὶ μόνος ἐλεήμων
4580 καὶ ὥς ποτε παράλυτον ἐξήγειρας τῷ κόσμῳ,
καὶ τὸ θυγάτριον, σωτήρ, τῇ πίστει Χαναναίας,
ὥσπερ τὸν παῖδα γάρ ποτε καὶ τοῦ ἐκατοντάρχου
ἠλέησας ὡς εὖσπλαγχνος καὶ κτίστης τῶν ἀπάντων,
οὕτω καὶ νῦν ἀνάστησον ἀπελπισμένον νέον
4585 ἐκ πάντων μὲν τῶν ἰατρῶν, γνωρίμων τε καὶ φίλων,
τὸν ἀναθέμενον ἐν σοὶ ἅπασαν τὴν ἐλπίδα.
Ναί, δέσποτα, φιλάνθρωπε, μόνε δικαιοκρίτα,

Σ. 363

- ὁ δὲ ἡμᾶς ἐκούσιον πτωχείαν ὑπομείνας,
 τὰς ἀσθενείας γὰρ ἡμῶν θελήσας προσφορέσαι,
 4590 ὁ διαθρέψας ἄπειρον πλῆθος ἐκ πέντε ἄρτων,
 καὶ μὴ παρίδης δέησιν ἐμῆς τῆς ἀναξίας,
 καὶ ἐξαπόστειλον ταχὺ βοήθειαν ἐξ ὕψους,
 καὶ ἐκ θανάτου ἄρπασον ψυχὴν μετανοοῦσαν.
 Αὐτὸς γὰρ ἔφη, Δέσποτα, θάνατον εὖ θελήσω
 4595 ἁμαρτωλοῦ, μακρόθυμε, μέχρις ἂν ὑποστρέψαι
 καὶ νῦν μόνε, φιλάνθρωπε, βοήθει τῷ κειμένῳ,
 καὶ ἔξαπλωσον τὴν κραταιὰν χεῖρα ὡς εὐεργέτης, Σ. 364
 καὶ ὡς τὸν Πέτρον ἔσωσας θαλάττιον κινδύνους,
 οὕτω καὶ νῦν ἀνάστησον τὸν φίλτατόν μου κύρκαν,
 4600 ἢ πρόσταξόν με, Κύριε, πρώτην ἐμέ τεθνᾶναι,
 ἵνα μὴ κατακείμενον καὶ ἄπνουν ἴδω τοῦτον,
 κεκαλυμμένους ὀφθαλμοὺς ἔχων αὐτοὺς ὠραίους,
 μὴ ἴδω χεῖρας τὰς αὐτοῦ ἀνδραγαθεῖν μαθούσας,
 καὶ σταυρωμένας νεκρικῶς, ἔς τὴν γῆν ἐξαπλωμένας.
 4605 Μὴ μου τὰ δάκρυα, Χριστέ, παρίδης δεομένης,
 μὴ μου τοσαύτην κατιδεῖν παραχωρήσης θλίψιν,
 ἀλλ' ἔπαρέ μου τὴν ψυχὴν προτοῦ γενέσθαι χήραν·
 πάντα γὰρ λόγῳ δύνασαι, οὐδὲν ἀδυνατεῖ σοι.“
 Ὅσω δὲ ταῦτα ἔλεγεν μετὰ πολλῶν δακρύων
 4610 στραφεῖσα τοῦτον αἰφνιδῶς βλέπει ψυχορραγοῦντα, Σ. 365
 καὶ πόνον τε τὸν ἄπειρον μὴ ὑποφέροντάς τον
 εὐθὺς ἐλειποθύμησεν ἐκ τῆς μεγίστης πίκρας,
 ἔπεσε κάτω εἰς τὴν γῆν παρέδωκε τὸ πνεῦμα,
 καὶ δὲν ἐγνώρισεν ποτὲ τίς ἦτονε ἡ ἑλίψις.
 4615 Καὶ ἑκεῖνοι ἀποθάνασιν εἰς μίαν ὥραν τότε,
 τὸ θαυμαστὸν ἀνδρόγυνον καὶ περιφημισμένον,
 οἱ ὄντως εὐγενέστατοι καὶ φαινοὶ φωστῆρες,
 οἱ πάντα ἀπολαύσαντες τερπνότατα τοῦ βίου.
 Καὶ τότε λαζαρώσαντες αὐτοὺς εὐτρεπεστάτως,
 4620 καὶ ἄρχισαν νὰ κλαίουσιν μετὰ φωνῆς μεγάλης,
 καὶ θοῆνον μέγαν ἔκαμον ὅλοι οἱ ἐδικοί τους.

4614 ἐγνώριζε. 4617 ὄντες.

- Καὶ ποῖα γλῶσσα δύναται νὰ 'πῇ τοὺς θρήνους τούτων,
ἢ ποῖος νοῦς νὰ δυνηθῇ ἐκείνους νὰ φανερώσῃ, Σ. 366
ὥς καὶ τὰ δένδρα μοι ὅκεῖ, ἑμοῦ δὲ καὶ οἱ λίθοι,
4625 καὶ ἅπαντα τὰ ἐρπετὰ κλαύσασθαι σὺν ἐκείνοις.
Οὕτως πολλὰ θρηνήσαντες ὥς ἔδει κατ' ἀξίαν
καὶ μετὰ πλείστων ὕμνωδῶν ἐκήδευσαν ἐκείνους,
Καὶ πρῶτον μὲν καλύψαντες τὸν Διγενῆν ἐν τάφῳ,
δν προεκτίσατο αὐτὸς εἰς ποταμὸν Εὐφράτην,
4650 πλησίον μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς θανέντων,
μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὴν ἔθεντο εἰς μνημεῖον
ἐγγὺς αὐτοῦ τοῦ θαυμαστοῦ Ἀκρίτου τοῦ γενναίου.
Ὡς δὲ ἡ τούτων τελευτὴ ἐμαθητεύθη εἰς πάντας,
οἱ πρῶτοι τῆς Ἀνατολῆς καὶ πάντες ἀπελάται
4635 ἐκ τῆς Γαρσοῦ, ἐκ τοῦ Βαρδᾶ καὶ ἐκ τῆς Βαβυλῶνος Σ. 367
Μαυριοροὶ τε οἱ θαυμαστοί, καὶ οἱ Κιλικοὶ τὸ γένος,
καὶ ἕτεροι ἐκ τοῦ Σωλοῦμ, ἐκ τοῦ Λουκᾶ τὰ μέρη,
ἄλλοι δὲ ἐκ τοῦ Μαδαροῦ, καὶ ἐκ τῆς Λευκοπέτρας
ἐκεῖ δὲ ἐμαζώχθησαν ἐκ τῶν μερῶν τῶν πάντων,
4640 καὶ πρὸς τὸν οἶκον ἔφθασαν τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτου,
καὶ κύκλωθεν ἱστάμενοι τοῦ μνήματος ἐκείνου,
καὶ τῆς συζύγου τῆς στερρᾶς, λέγω, καὶ τῆς ὡραίας,
καὶ γοερῶς θρηνήσαντες, καὶ ἔλεγον τοιαῦτα
,,Ἴδὲ τὸ ποῦ κατὰκειται ἡ δόξα τῶν ἀνδρείων,
4645 ἰδὲ ποῦ εὐρίσκεται ὁ Διγενῆς Ἀκρίτης,
ἰδὲ ποῦ εὐρίσκεται ὁ εὐγενῆς τοῦ κόσμου,
ἰδὲ ποῦ κατὰκειται ὁ πρῶτος τῆς Συρίας.
Οὗτός ἐστιν ὁ ἐνδοξος καὶ πρῶτος Ῥωμανίας,
οὗτός ἐστι τὸ καύχημα ἀνδρειωμένων πάντων, Σ. 368
4650 οὗτος ἐκαταφρόνησεν ἅπαντας ἀπελάτας·
ὁ ἄδης τοῦτον δαπανεῖ, καὶ τάφος κατακλείει.
Ποῦ τὸ λοιπὸν ἡ δύναμις καὶ ἡ πολλὴ ἀνδρία,
ποῦ τὰ ἀνδραγαθήματα ἡ δόξα τῶν δικαίων,
ὅπ' ὅλοι ἐκαυχούντασιν ἀπάνω εἰς τ' ὄνομά του,
4655 ποῦ τὰ ἀνδραγαθήματα, ἡ δόξα καὶ ὁ πλοῦτος;
- 4626 ὅπως πολλοί.

ὦ τάφε, ποῖον ἥλιον ἔδυνας νῦν γενναῖον;
 τὸν ἰσχυρὸν κατέχεις γάρ, τὴν κορυφὴν τῶν νέων,
 τὸν τρόπαια ποιήσαντα μεγάλα εἰς Συρίαν,
 ἄδης κατέχει δέσμιον ἐν τάφῳ τιθεμένον,
 4660 τάφος κατέλυσε μικρὸν, ἐνδοθεν ὑποτάξας,
 ὃν ἐφοβήθηκε πολλὰ Ἀνατολὴ καὶ Δύσις
 ὃν ἐκατασκοπεύασιν τῆς Ῥωμανίας ἄκρα,
 ὃ ἄδης νῦν καταπονεῖ, τοῦτον ἡ γῆ λαμβάνει.

Σ. 309

Ἄλλ', ὦ Χριστέ, παμβασιλεῦ, πλάττα βροτῶν καὶ πάντων
 4665 ἐξεγερθείη γάρ ὁ Διγενὴς καὶ πρὸς ἡμᾶς νὰ λάμψη,
 ὥσπερ καὶ πρότερον αὐτὸς κρατῶντας τὸ ραβδὶν του,
 καὶ πάντες ν' ἀποθάνωμεν, μηδένας ν' ἀπομείνῃ.
 Ὁ Διγενὴς ἐκρύφθηκεν ἔς τὴν πέτραν ὑποκάτω,
 τὸ ἄνθος τῆς νεότητος, ἡ δόξα τῶν ἀνδρείων,
 4670 γενναίων ὁ καλλωπισμὸς, τὸ ἄλσος τῶν ἐνδόξων,
 τῶν εὐγενῶν ἡ καλλονή, ὁ τύπος τῶν ἀρχαίων.
 Εἰ γάρ ποτε ἠθέλησε νὰ εὐγῇ ἔς τὸ κυνήγι,
 τὰ μὲν θηρία πλείονα ἔτρεχον εἰς τὰ δάση,
 λησται δὲ συνεστέλλοντο, καὶ πάντες ἀπελάται.
 4675 Ἀλλὰ αὐτὸς κατὰκειται νεκρὸς ὑπὸ τὴν γαίαν,
 θάνατος ἐκοψεν αὐτοῦ νεότητος τὸ κάλλος,
 καὶ τὴν ἀνδρίαν τὴν καλὴν κατέκοψεν ὁ ἄδης,
 ἡ γῆ μαραίνει τὰς καλὰς καὶ χιονώδεις σάρκας,
 ὤμους, βραχίονας χαλκοῦς καὶ σιδηροῦς γενναίους,
 4680 οἱ σκώληκες μαραίνουσι κακῶς προσδαπανῶντες.

Σ. 370

ὦ θάνατε πανώλεθρε, ἄδῃ ἀνθρωποκτόνε,
 τάφε ψυχόλεθρε, δεινέ, καὶ χαλεπὲ τελείως.
 Πάντες βροτοὶ νοήσωμεν ποία εἶναι ἡ ζωὴ μας,
 ἴδωμεν πάντα τὰ τερπνὰ τοῦ πλάνου κόσμου τούτου,
 4685 καὶ πάντες ἅς γνωρίσωμεν πῶς φθίρουνται τὰ πάντα,
 καὶ ὅλα, πάντα λύονται ὡς τὸ πανὶ ἀράχνης,
 λύουσι γρήγορα πολλὰ, οὐδένα ἀπομένει·
 τὸν γάρ Ἀκρίτην πρὸ μικροῦ μέσα κατέχει τάφος
 ἐλκεῖνδον προκείμενον θέαμα τοῖς ὁρῶσιν.

Σ. 371

4690 Τὸν φοβερόν καὶ ἰσχυρόν κατέλαβεν ὁ ἄδης,
αὐτὸν δὲν τὸν ὠφέλησεν ἀνδρία τε καὶ πλοῦτος·
λοιπὸν τὰ πάντα μάταια τὰ τοῦ προσκαίρου βίου,
αὐτὰ ὡς ἄνθος πρὸ καιροῦ μαραίνονται ταχέως.
Ἰδωμεν τάφους, γνῶσωμεν πῶς μέλλομεν γενέσθαι·

4695 τὸν κτίστην ἱκετεύσωμεν, δόξης ἀξιοθῶμεν·
τὴν δόξαν ταύτην παίρνουσιν οἱ δίκαιοι ἀπ' ἐκεῖνον.

Πικρῶς ὄντως θρηνήσαντες τὸν θαυμαστὸν Ἀκρίτην,
ἐπὶ τὴν κόρην ἔστρεψαν ταύτην τὴν θρηνωδίαν
„ Νεκρὰν σε, ὦ πανεύγενε, ὀρώμεν ἡπλωμένην,
4700 θανοῦσάν σε ὀρώμεν νῦν, ἣν ζῶσαν οὐδαμόθεν
τις ἀπὸ ἡμᾶς ἐώρακεν, ὦ κατηγλαῖσμένη,
ἣ μᾶλλον ἄφρων εἶπεῖν θανοῦσαν ἐν μνημείῳ
τὴν εὐειδίαν ἐκ παντός, τὰ τῶν Σειρήνων μέλη,
τὴν ἀηδόναν τὴν λαμπράν καὶ ἄσπρην περιστέραν.

4705 ὦ ἥλιε, παγκαλλοεύμορφε, τῶν γυναικῶν στιλπνότης,
σὺν τῷ ἀνδρί σου θάπτεσαι σήμερον ἐν τῷ τάφῳ·
ἣ πᾶσαν ἀπολάυσασα εὐημερίαν βίου,
τὸν τῆς χηρείας καύσωναφυγοῦσα, παραδόξως,
ἐπαινετῶς καὶ θαυμαστῶς χαρεῖσα εἰς τὸν κόσμον,
4710 πῶς ἄφνω σὲ κατέπιεν ὁ πανδοχεῖος ἄδης,
πῶς τάφος σὲ κατέχει νῦν τὴν ἡδονὴν τῶν πάντων,
τὴν λάμπουσαν ἐν γυναιξὶν ὡς ἥλιος τοῖς ἀστροῖς ;“

Τοιαῦτα δὲ καὶ ἕτερα ἐθρήνησαν οἱ πάντες,
ἄνδρες, γυναῖκες, σὺν παισὶν καὶ δούλοις τοῖς οἰκείοις
4715 τὸ ψεῦγος τὸ θεόζευκτον ἀνδρίας τε καὶ κάλλους,
ἐν τοῖς οἴκοις ἀπήρχοντο ἕκαστος, οὕσπερ εἶχον.

Τοιοῦτοι οὖν τοῦ Διγενοῦς μετὰ καὶ τῆς φιλτάτου
οἱ θρῆνοι ἦσαν οἱ πολλοὶ κειμένων ἐν τοῖς τάφοις.
Καὶ ταῦτα εἰς τὸν δέκατον ἐγράψαμεν τὸν λόγον,
4720 τῷ δὲ θεῷ δοξάσωμεν τῷ δόντι τὴν ἀνδρίαν
Βασιλείου τοῦ Διγενοῦς, τοῦ θαυμαστοῦ Ἀκρίτου,
τῷ δοτῆρι τοῦ κάλλους τε τῆς θυγατρὸς τοῦ Δοῦκα,
ἐκείνης τῆς εὐγενικῆς, τῆς πανωραιότητας,
οὗς καὶ ἐτίμησεν αὐτὸς εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον,

- 4725 καὶ ἐν τῷ μέλλοντι καιρῷ πάλιν τιμῆσαι θέλων,
ὥσπερ δικαίους καὶ καλοὺς καὶ πάντας τοὺς προφήτας
Πάντα λοιπὸν ἐγράψαμεν εἰς τύπον τῶν ἀνθρώπων. Σ. 374
ὅπως γνωρίσουν αὐτοὶ τὴν πλάνην ὅπου ἔχουν,
καὶ θέλουν νὰ δοξάζωνται μὲ τὰ ψευδῆ στολίδια,
4730 μὲ τὰ πετσιὰ, ὅπου φοροῦν ἅπαντες εἰς τοὺς πόδας,
μὲ τὰ μαλλιά καὶ δέρματα ἀλπούδων τε καὶ λύκων,
ἀγριοκάτων, λαγωῶν καὶ ἐπιλοίπων ζώων,
ὡς τὰ γινώσκουσι πολλοὶ τὴν σήμερον ἡμέραν,
στολίδια παντοδαπὰ καὶ περιπλανεμένα,
4735 ὅπου πλανοῦνται οἱ πολλοὶ καὶ χάνουν τὴν ψυχὴν τοὺς,
μὲ τὰ ψευδῆ φορέματα τοῦ πλάνου κόσμου τούτου,
ὅπου πλανοῦνται ὅλοι τοὺς ὡς ἄγριοι τοῦ κόσμου
ὅπου μετροῦσι βέβαιον τὸν κόσμον ὅλοι πάντες.
Ἀράχνη εἶναι ἡ ζωὴ καὶ κονιορκτὸς ἡ δόξα,
4740 ὅσ᾽ ὄνειρον ὁ χρόνος μας τρέχει καὶ διαβαίνει, Σ. 375
ὡσὰν τὴν πάχνην ποῦ θωρεῖς ἔς τοὺς κάμπους τὸν χειμῶνα
ὅταν φανῇ ὁ ἥλιος, ὥσπερ καπνὸν σκορπίζει,
ἔς τὴν ὥραν μένει ἄφαντος καὶ εὐκαιρὸς ὁ τόπος,
ὡς τὰ νερά τοῦ ποταμοῦ, ποῦ τρέχουν καὶ διαβαίνουν,
4745 ὀπίσω δὲν γυρίζουσι ποτέ τοὺς νὰ φανοῦσιν,
ὁμοίως καὶ οἱ ἄνθρωποι θνήσκουσι καὶ διαφεύγουν,
καὶ εἰς τὸν ἄδην κατοικοῦν, οὐδένας δὲ γυρίζει,
καὶ ὡς τὰ κύματα αὐτὰ ἀφρίζουν τῆς θαλάσσης,
τὰ στόματά τοὺς πάντοτε ἐκ τῆς μεγάλης ἔχθρας,
4750 καὶ γίνονται ἐπίβουλοι ἐχθροὶ εἰς τὴν ψυχὴν τοὺς
καὶ ἀδικοῦσι καὶ ἀπλοῦς καὶ ταλαιπωρημένους,
διὰ νὰ συνάξουσιν ὀργὴν ἀπάνω ἔς τὸ κορμί τοὺς.
Ὅταν καθίσῃ ὁ κριτὴς τοῦ κρίναι κόσμον ὅλον Σ. 376
ἁμαρτωλοὺς καὶ δίκαιους, πλουσίους τε καὶ πάντας,
4755 καὶ πᾶσα φύσις τῶν βροτῶν, ἣν μέλλει παραστῆναι,
καὶ ἐκ τῶν ἔργων κάθε εἷς λαμβάνει τὴν ἀξίαν,
καὶ τιμωρίαν ὡς ἔπραξε ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ.
Ὁ κόσμος τοῦτος γέγονεν θλίψις καὶ ἐδύνη,
στενοχωρία καὶ κλαυθμὸς ὑπάρχει ἡ ζωὴ μας,

- 4760 καθὼς τὸ λέγει ὁ Δαβὶδ, εἰς τοὺς ψαλμοὺς τοῦ γράφει,
 „Τὰ ἔτη ἡμῶν ἐν στεναγμοῖς ἐν κόποις τε καὶ πόνοις.“
 Καὶ ὅστις θέλει ν' ἀκούῃ τοῦ Χριστοῦ, νὰ εἶναι μαθητὴς του,
 ἅς ἀναγνώσῃ κάθε εἰς τὸν λόγον, ὅπου λέγει,
 „Καθὼς εἶδατε ἐμὲ ποιοῦντα ἐν τῷ κόσμῳ,
 4765 ὑμεῖς ποιεῖτε πάντοτε νὰ εἰστέ ἐδικοί μου.“
 Καὶ διὰ τοῦτο πᾶς βροτὸς ἅς κλαίῃ τὴν ζωὴν του, Σ. 377
 τὴν λύσιν ἐνθυμούμενος ἐκ τοῦ σαρκίου σκήνους.
 Καὶ δάκρυα ῥᾶνον ὀφθαλμῆ, καρδία δέξαι λύπας,
 στῆθι καὶ φῶς ἡλιακόν, ἀψυχε πᾶσα φύσις
 4770 ὅτι ψυχὴ πανλογικὴ, προστάξει τοῦ δεσπότου,
 τοῦ σώματος χωρίζεται, τοῦ φίλου τούτου σκήνους.
 Λοιπὸν κλαυσάτω πᾶς βροτὸς, δάκρυα σταλαξάτω
 πρὸς τὸν οἰκτίρμονα θεὸν καὶ ποιητὴν καὶ πλάστην,
 τῷ Πέτρῳ παραδείγματι διὰ νὰ λάβῃ λύσιν
 4775 τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν, ὧν ἔπραξε τῷ κόσμῳ.
 Ἄλλ', ὦ Χριστέ, παμδοκιλεῦ καὶ ψυχοσῶστα κόσμου,
 σὸν πλάσμα εἶναι ἀληθῶς, σὺ εἶ ὁ ποιητὴς του,
 σῶμα φθαρτὸν περικείται, σὺ δυνατὸς τὸν | σῶσαι.

ΠΙΝΑΞ ΓΛΩΣΣΗΜΑΤΙΚΟΣ

- Ἀγκυλιάζω 1991, καὶ ἀγκυλίζω 2942 (ἀγκυλιάζομαι).
 ἀγκυλιαστός 1265.
 ἄγουρος (νέος).
 ἀγριόκατος (ἄγριος αἴλουρος) 4732.
 ἀγριωδῶς 1057.
 ἄδεις 2579. 2584 (εὐκαιρία).
 ἀδελφὸν τὸ 557.
 ἀδιαντροπία (ἀναισχυντία) 1994.
 ἀδιάντροπος 1951. Ὅρα ἄντρο-
 πιάζω.
 ἀέρης (ἄηρ) 267.
 ἀδούσασιν (ἡδόν) 3928.
 ἀηδόνα ἢ, ἀηδόνια τὰ (ἀηδὼν, ἀη-
 δόνες).
 αἰφνηδῶς (αἰφνηδᾶ) 4610.
 [ἀκουμβῶ] ἡκούμβησα (ἐρεῖδομαι)
 3189.
 ἀκριβός, -ῆ (πολύτιμος) 1533, 1536.
 Ἡ λέξις ἐν χειρογ. Τραπεζ. σελ.
 82, στίχ. 997 καὶ 999, γράφε-
 ται χυμευτῆς καὶ τρανός.)
 ἄλαλος, θυλ. ἄλαλη 828.
 ἀλησμονῶ 3821. 3861 (λανθάνο-
 μαι).
 ἀλλέως 59 (ἄλλως).
 ἄλλοι (ἀλλ' οἱ) ἐπὶρ. ἐπιφωνημ. 192.
 ἄλλου (ἀλλαχού) 1733.
 ἀλόγιαστα (-γίστω;) 244.
 ἄλογον. Ἀπαντᾷ καὶ ἡ ἀρχ. λέξις
 ἱππος 2256.
 ἀλπούδα (ἀλώπηξ) 4731.
 ἄμπαρα (μῦρον abra, ἄμπαρ) 1537
 2878.
 ἀναζωστάρην 3455. Ἡ λέξις ἐν χειρ.
 Τραπεζ. γράφεται ἀζωσταράην.
 ἀναθράφην (ἀνετράφη), ἀναθροφή
 271. 272.
 ἀναθυμίζω (ἐνθυμέω, ἀναμιμνήσκω
 1302).
 ἀναπέτασμα 136.
 ἀνασασμός (ἀναπνοή) 821.
 ἀνασηκόνω 540. Ὅρα σηκόνω.
 ἀνάσταλμα 287. 1565 (ἀνάστημα,
 ἦθος, μορφή σώματος).
 ἀναψυχοῦσαν 110 (ἀνεψύχουν).
 ἀνδρειωμένος (ἀνδρείος).
 ἀνεκράτητος 3269 (ὁ μὴ ἀναχαι-
 τιζόμενος).
 ἀνέννοιαστος 1524 (ὁ μὴ μεριμνῶν
 περὶ τι. Ὅρα λέξ. ἔννοια).
 ἀνενοχλησία 4329.
 ἀνέφυεν 1376 (ἀνέφω).
 ἀνήφορος (ἀνωφέρεια) 1624.
 ἄνθηα 2836, καὶ ἄνθη 2844.
 ἀνίσως 2663 (ἐάν).
 ἀντάμα 1346. 2603 (ὁμοῦ).
 ἄντερα 1833 (ἐντερα).
 ἀντιδονούσασιν καὶ ἀντιδονοῦσαν
 371. 2241 (ἀντι-δονέω, κατὰ
 τὸ κοινὸν ἀντιλαλῶ καὶ τὸ ἀν-
 τηγῶ τῶν ἀρχαίων).
 ἀνωρέλετος 3316 (ἀνωφέλητος).
 ἐξάφνω 545 (ἐξαίρνης), καὶ ἐξά-
 φνου 4261.
 ἀπάνω 144. 226 (ἐπάνω).
 ἀπειλικῶς 1057 (ἀπειλητικῶς).
 ἀπελάτης. Περὶ τῆς σημασίας τῆς
 λέξεως ὅρα Σάθα Μεσαιων. βι-
 βλιοθ. Β', σελ. με', ἐνθα λέγεται
 ὅτι οὕτως ἐκάλουν οἱ βυζαντινοὶ
 ἄνδρας παλαιστράτους, οἵτινες

διατρίβοντες παρὰ τὰς δυσθά-
τους ἀκρωρείας τοῦ Ταύρου, ἔζων
ἀρπάζοντες καὶ λητεύοντες τοὺς
περιοικοῦντας.
ἄπελθον (ἄπελθε) 3682.
ἄπέρασε 4270 (ἀόρ. τοῦ κοινου ἄ-
περνῶ, διεπέρασε), ἄπέρνα 4390
(ἐθεωρεῖτο, ἐξελαμβάνετο).
ἄπέσφιξε (ἀπέσφιγξε) 4434.
ἄπίστευτος 3480 (ὁ μὴ πιστεύων).
[ἀπλόνω], ἄπλωσα.
[ἀποθνήσκω], ἀπόθανα 517, ἀπο-
θαμένος 3004.
ἀπάρξομαι 8, καὶ ἄρχομαι, ἤρξα-
το 484. Ὅρα ἀρχνίζω.
ἀποκοτιὰ (θάρος, τόλμη) 4322,
ἀπόκοτος 4548.
[ἀπομερίμνω], ἀπεμερίμνησα 4867.
[ἀποσβύνω], ἀπέσωσα (φθάνω) 4444.
[ἀποστρουφύω] ἀπεστρουφήσας
4445 (ἀποστρέφω).
ἀραχνιασμένον (ἀραχνῶδες) 3797.
ἀργυροκατασκευάστα 402.
ἀργυροτζάπνοτος 340 (ὁ ἔχων ἀργυ-
ρᾶ πέταλα, τζαπωτὸς, κλαπω-
τὸς, ἢ ὁ ἔχων περιβεβλημένους
τοὺς ὄνυχας δι' ἀργύρου).
ἀργυροτράπεζα 4060.
ἀργυροχρυσωμένον 4238.
[ἀργῶ], ἄργησα (βραδύνω) 913.
4030. 3449, (ἐκ τοῦ κοινου ἀρ-
γὸς, βραδύς).
ἀρκούδιον τὸ 4412, ἀρκούδα ἡ,
ἀρκουδόπουλον 4431, ἄρκτις ἡ
καὶ ὁ 4441, 4459. 4475. 4483.
ἄρματα (ὁ ἐν γένει ὀπλισμός). Ἄ-
ναφέρεται καὶ ἡ λέξις ὀπλα 324.
Ἐκ τούτου τὸ σύνηθε ἀρματόνω
καὶ ἀρματωμένος.
ἀρνη(σ)τῆς 639.
ἀρνοῦμαι, ἠρνήσθην 534, καὶ ἠρ-
νήθην 815, ἀρνήθηκα 4318.
ἀρσενικός 31.
ἀρτάχιν (;) ζίφος μέγα) 3744.

ἀρχνίζω 4379. 2428 (ἄρχομαι),
καὶ ἀρχίζω, ἄρχισα 5. 279.
ἀρχοντοπούλα.
ἄσῃμι 2614 (ἄσχυρος).
ἄσπρος 1540. 3872 (λευκός).
ἀστένεια (ἀσθένεια) 4085
ἀστερᾶτος (ἵππος ἔχων ἀστέρα
ἐπὶ τοῦ μετώπου) 338.
ἀτζουπάδας 90(;) Ἴσως εἶνε συγ-
γενῆς πρὸς τὸ ἀζάπης, τουρκ.
πεζὸς στρατιώτης.)
ἀτὸς μου, του 847. 4808-9 (αὐτός).
αὐγὰ 4054 (ὠά).
αὐγερινὸς 4874 (ὁ ἀστὴρ ἑωσφόρος)
αὐτην (ταύτην) 2482. 3153.
αὐτηνοῦ, -ῆς, αὐτωνῶν (ἀντὶ αὐ-
τοῦ, πάντοτε ἐν γενικῇ) 4946.
3450. 4078.
αὐτίον-ία (οὖς-ῶτα) 3538.
ἀφαγία (ἀσιτία) 4798.
ἀφεντεύω, -ευσα 2544 (ὑπερασπί-
ζομαι, αὐθεντέω). Ἐκ τούτου
ἴσως καὶ τὸ διαφεντεύω, ὅπερ
πολλοὶ παράγουσιν ἐκ τοῦ de-
fendere.
ἀφίνω, ἀφήσασι 379 (ἀφήμι).
ἀφόντις 473. 4829 (ὅταν, μετὰ τὸ..)
ἀχαμνίζω 4426 (χαλαρῶ). Ἐκ
τούτου καὶ ἡ σημερινὴ λέξις ἀ-
χαμνὰ, σημαίνουσα τοὺς ἔρχεις,
ὡς χαλαρὸν μέρος τοῦ σώματος.
ἀχορτάστω 2599 (ἀκορέστως).
Βαβάλια 2872 (ὀφθαλμοὶ ἀνθους).
Τὸ χειρ. Τρ. σελ. 458, σίχ. 4943
ἔχει τὴν λέξιν κάλυξ.
βαγδάτιν ἱμάτιον 3454 (ὕφασμέ-
νον ἴσως ἐν Βαγδάτ).
βάδιον 672. Ὁ Legrand ἐξηγεῖ
τὴν λέξιν διὰ τοῦ bai, ὃ ἐστὶ κα-
στανόχρους, ἐπὶ ἵππου, ὁ δὲ Σά-
θας ἐν γλωσσήμασι τῶν χροني-
κῶν τῆς Κύπρου σελ. 602 διὰ
τοῦ βαδιστῆς ἵππος.

βάϊα, βάγια (τροφὴς, θεραπείαις).
 βάνω καὶ βάζω 186. 1427. 1534.
 (τίθημι, φορέω ἔνδυμα).
 βαρέα (βαρέως) 719, καὶ ὡς θυλ.
 τοῦ βαρὺς 984.
 βασιλεύει (δύει ἐπὶ ἡλίου) 198.
 βασιλικὸς (ὥκιμον) 1973.
 βαστάζω 3949. 4079 καὶ βαστῶ
 219 (φέρω, αἶρω).
 [βγάζω] ἔβγαλξ 452. 3754 (ἐκ-
 βάλλω, ἐλκύω ἐπὶ σπάθης, ὡς ἔ-
 χει χρ. Τρ. σελ. 212, ς. 2585).
 βγαίνω, ἐβγαίνασι 1435, ἔβγαινον
 2999 (ἐκβαίνω, ἐξέρχομαι).
 βένετον (κυανοῦν) 2499. 3743.
 venetus.
 βηστιάρια 2117 (ἐν χειρ. Τρ. βε-
 στιάρια, vestiarium).
 βίγλα-ας 1610. 3456 καὶ-ης 3412.
 βλαττίον 1191, καὶ βλαττὶν 1551.
 2257 (ἐπίσαγμα ἵππου, ὅπερ
 φαίνεται νὰ ἦτο συνήθως πορ-
 φυροῦν, blatta).
 βόρχα 3586 (ἵππος ἡ, φοράδα).
 Ὅρα χειρόγ. Τραπεζ. ἐνθα ἡ λέ-
 ξις γράφεται βρόχα σελ. 287.
 βούκινον 2196 (βουάνη).
 βούλλα 4078 (σφραγίς, bulla), ἐκ
 τούτου καὶ τὸ βουλλόνω 97.
 βράδω (ἐσπέρας) 262, ἐκ τούτου τὸ
 βραδιάζομαι, ἐβραδιάσθην 1875.
 βραχέα (θυλ. τοῦ βραχύς) 4107.
 βρίσκω (εὐρίσκω) 4508.
 βρύση καὶ βρύσις· βρύσαι βρύσαις·
 (πηγή, κρήνη).
 βυζία 3799, καὶ μασθοὶ 3597.
 Γαστρίον 3544 (;)
 [γδέρω], ᾧ γδαρμένος 1586 (ἐκδέρω).
 γενικὸν τὸ 1892 (πάντες οἱ τοῦ
 οἴκου, ἢ τῆς πολιτείας).
 γεράκια 746. Ἀπαντᾷ καὶ ὁ ἀρχ.
 τύπος ἱέρακες 760.
 γερὸς 3153 (ἀκέραιος, ὑγιής).

γέρος ὁ, γέρου (γέρων-οντος) 3364.
 γίνομαι, ἐγένησαν 184, νὰ γενῇ.
 ἤθελε γένει 499, ἐγένηκα 1396,
 ἐγένει 2169.
 γλυκοφιῶ 1265.
 γλυτόνω, ἐγλύτωσα (σώζω) 4485.
 γονέους (κίτ. ἐξ ὀνομαστ. γονέοι,
 γονεῖς).
 γονικά 2150. 4088. 4141 (τὰ τῶν
 γονέων πράγματα).
 ᾧ γούμενος (ἡγούμενος, τίτλ. ἐκκλ.).
 4501.
 γοργοκίνημα 139.
 γρήγορος 1387. 1769 (ταχύς εὐ-
 κίνητος) καὶ ἐπίρ. γρήγορα 1433
 καὶ γλήγορα 2889.
 γρίβας (ἵππος φαιδς, καὶ ἀπλῶς
 ἵππος 3091. 3456).
 γροικῶ (ἀκούω, ἐννοῶ) γροικῆσουν 10.
 γυαλὶ 256-57 (κάτοπτρον. Οὕτω
 λέγεται ἔτι τὰ νῦν ἐν ταῖς νή-
 σοις).
 γυνή, γυνῆς, γυνήν 3765.
 γυρίζω 1653. 1783 (ἐπιστρέφω).
 γύρισμα (στροφή) 4212.
 Δαγάλλον 673. 1216. 3718. Ὁ
 Legrand ἐν χειρ. Τραπεζ. με-
 ταφράζει alezan, πυρρόθριξ.
 δακτυλίδιν (δακτυλίδιον) 893.
 δειλιάζω 376, καὶ δειλιάω 380.
 δείχνω, ἔδειχνα 1395 (δείκνυμι).
 δεκοκτῶ, καὶ δεκαοκτῶ 2025. 2497.
 δένδρη 2842, καὶ δένδρα 2843.
 [δένω] ἔδεσε 4100, δεμένος 4120.
 δέξου, προστ. ἀορ. τοῦ δέχομαι 470.
 δέρνω, ἔδερνε 2646 (δέρω).
 διαλέγω 265. 4454 (ἐκλέγω), καὶ
 διαλεκτὸς 523.
 δομέστικος (ὕπηρέτης domesticus)
 4485.
 δοξάρι (τόξον) 183.
 δουλεία (ἐργασία, ὑπόθεσις, ἐνα-
 σχόλησις) 2097. 4183.

δουλεύτρια 87, δουλεύτρια 298, και
δουλίδα 346. 2273.
δουλόνω 189, δουλωμένος (δεδου-
λωμένος) 491.
δουλοχάρτιν 207.
δραγουμένος (διερμηνεύς) 418.
δριμυτέρις 2795.
δρόμος (ὁδός) 417. 1316.
δύναμαι, ἐδύνετον 1766, ἐδύνουν-
ταν.
δυναμωμένος 3617 765 (ισχυρός).
δυσκολοεύρετος 3522.

Ε. Ἀπὸ τῆς 12 ἑκατοντ. φαίνε-
ται ὅτι ἤρξατο ἡ προσθήκη τοῦ ε
εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος πολλῶν
λέξεων· ἔδωκε δὲ ἀφορμὴν ἡ ποιή-
σις πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ῥυθμοῦ·
(ἐ)φύγης 210, (ἐ)σμιζες 285, (ἐ)σεῖς,
327, (ἐ)σᾶς 529, (ἐ)σέ(να) (ἐ)σὺ
863. 1722, ἦτον(ε) 343, (ἐ)τοῦ-
τος-η 1002. 3784, εἰς(ε) 1153.
2063, (ἐ)φέρης 1619, (ἐ)παρε 2109,
(ἐ)θνήσκει 4090.
ἐδυνας (ἀδρ. τοῦ δύω, ἐδυν) 458,
δύνων προστ. 1787.
ἐδικός-η-ὄν (ἴδιος) 113. 506.
ἐδῶ (ῶδε) 273. 3051.
εἶμαι 1606, εἶναι 72, νὰ ἦτονε
343, εἴστε 484, ἦσαι 677, εἴσ-
ται 3435. Ἀπαντῶσι δὲ καὶ οἱ
ἀρχαῖοι τύποι.
εἴσοδος (εἰσόδημα, ἔσοδον) 4153.
ἐκατασκεύασεν 98. 101, καὶ κα-
τεσκεύασεν 117.
ἐλα 2739. Ἀπαντᾷ καὶ ὁ τύπος
ἐλθὲ 2128.
ἐλαφίνα ἡ 1453, καὶ ἐλαφρος ὁ καὶ
ἡ 1453. 1487.
ἐμπῆκα 1514, νὰ ἐμπῆς 1617,
(εἰσῆλθον, ἐμβάινω).
ἐμποδιστής 1042.
ἐνδύθην 322 (ἐνεδύθην).
ἐνεδράνισεν 144 (ἀναδρανίζω, κινῶ

τινα ἡσυχάζοντα, βιαίως ἐπὶ
τῆς ἑδρας του.)
ἐννοια 73 (φροντὶς μέριμνα), ἐξ οὗ
καὶ ἐννοιάζομαι 3093.
ἐνστατος 3161 (ἐκ τοῦ συσάδην).
ἐνστατικῶς 3755.
ἐντροπιάζω (κατασχύνω) 3258,
ἔντροπιασμένος 395.
ἐξακουστός 1297 (διάσημος).
ἐξάφνου 4261. Ὅρα ἀξάφνω.
ἐξη 494. 2219 (ἐξ), ἐξήντα 2275
(ἐξήκοντα).
ἐξυπολήθη 1827. Ὅρα ἔυπολύω.
ἐπιδεξιωσύνη 2694.
ἐπιθοῦσα (ἐπιθεῖσα) 3794.
ἐπικέφαλον 3540 (κάλυμμα κεφα-
λῆς).
ἐπιλούριον 1213. 3796. Ἐν χειρογ.
Τρ. σελ. 58, στίχ. 694 ἡ λέξις
φέρεται ἐπιλούρικον, παρὰ βυ-
ζαντινοῖς ἐπιλώρικον (διεσχι-
σμένον ἱμάτιον, ὡς ὁ τὰ νῦν
τσουμπές).
ἐπιπλώσας (ἐκτείνας) 1494.
ἐρριφον καὶ ἐρριφα 3174. 3202.
ἐποίηκε (ἐποίησε) 2478.
ἐρχομὸς 1002. 2184.
ἐρωτοφίλημα 151.
ἐσεβάσασι 84, ἐσέβηκα 4236, ἐσέ-
βην 748.
[εὐγάζω] εὐγαλα 1828, εὐγάλτε
988 (ἀποσπῶ).
εὐγαίνω, νὰ εὐγῇ 292, εὐγα 1409.
2930 (ἐξέρχομαι).
εὐθαλόφυτον 2955.
εὐθεῖος 1577. Ἀλλαχοῦ τὴν λέξιν
ταύτην, ὑπάρχουσιν καὶ ἐν στίχ.
2077 τοῦ χειρ. Τρ. ἐξηγεῖ „ἐ-
πιτήδειος“ στίχ. 3071.
εὐλογέω (τελῶ τὸ μυστήριον τοῦ
γάμου) 2145. 2283.
εὐστοργος 32.
ἐφάνηκεν 160 (ἐφάνη.)

[Ζαλίζω] ζαλισθεῖς 3154.

ζευγάρι 1970.

ζωγραφισμένος (κατὰ τὸν τύπον ζωγραφίζω, ζωγραφέω) 231, ἐκ τούτου καὶ ζωγραφιστὸς (ζωγραφητὸς) 162.

Ἡλατο (ἐλάινω) 3025.

ἡλιακὸς ὁ 3993 (τὸ ἡλιακὸν, solarium ἐξώσης οἰκίας προσβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ ἡλίου· πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος λέγεται ἡλιακωτό).

ἡλικία 127. 149 (ἀνάστημα).

ἡλιογέννητος 2984.

ἡμερομὸς 2172 (ἡ μετὰ λύπην καὶ θρήνους ἐπερχομένη ἡσυχία).
ἡξέυρω (γινώσκω) 1584. 1749.

Θαμπούρα 1838. Φέρεται καὶ ἡ ἀρχαία λέξις κιθάρα 1864. 1866.

Θανῆ 2329 (ἐνταφιασμός).

θαρρετὸς 2735.

θαρρῶ, ἐθαρρησάμεν 472.

θέασον 4095 (θέασαι).

θεόζευκτος 4715.

θεώρετρον 2278 (θεώρητρον).

θήλεα 37 (θυλ. τοῦ θῆλυς).

θρέφω (τρέφω) 1814.

θρονὶ καὶ θρονὶν 256. 257 (θρόνος, ἔδρα).

[θυμίζομαι] ἠθυμίζετον 1797.

θωρῶ, ἐθώρει 257. 264, καὶ θεωρῶ 154.

[Ἱστορέω] ἐστόρησεν (ἐζωγράφησε) 3996. 4034.

Καβαλλάρης (ἵππευς), καβαλλάρεοι.

καβαλλικεύω (ἵππεύω).

κάθε (πᾶς, πᾶσα, πᾶν) 112. 142.

[καθίζω] ἐκάθετον 142. 1997, ἀπεκρίθισεν 2063, κάθου 2065,

ἐκαθέζετο 2524, ἐκάθοντο 2346.

καθρέπτης (κάτοπτρον) 2819. 3801.

κακόγερος 3495.

καλαμάρι 173.

καλήγνωμος 894 (καλογνώμων).

καλιγοκάρσια 344.

καλιγόνω 344 (ὀρθότερον μὲ ἐν λ) ἐκ τοῦ caliga ῥωμ. ὑποδήματα.

καλὲ 724. Τῆς κλητ. τοῦ καλὸς ἔτι καὶ νῦν γίνεται χρῆσις παρὰ ταῖς γυναιξί, καλούσαις τοὺς ἀνδρας αὐτῶν).

καλότατος 758 (ὑπερθ. τοῦ καλὸς) καλλίστατος (ὑπερθ. ὑπεροετικοῦ) 3900.

καμήλιον (ὑποκορ. τοῦ κάμηλος) 1189.

καμίνιν 117 (κάμινος).

καμηλαύχιν 1427. 3717.

κάμνω, ἔκαμα, -ασι, ἔκαμνα 278. 307. 309. 1760. Ἀπαντᾷ δὲ καὶ τὸ ποιῶ πολλαχοῦ 284. 428. 450. 1651.

κάμπος (πεδίον, campus).

καμφορά (καφουρά) 2878.

καῖ ποιο; (καί τις) 290.

καπούλι (τὰ νῶτα τοῦ ἵππου, scapulae, 1551. 3542.

καρδιοπονέω 213.

καρδιόπλαστος 182.

καρτερῶ 36 (ἀναμένω).

καρφωμένα 1538 (ἐξ ἐνεστ. καρφόνω, καθηλωμένα).

κάσδριν 1213 (ἐκ τριχὺς κάστος).
κάστρον (φρούριον, castrum).

καταβαίνω, κατέβηκα 2500. Ἀπαντᾷ καὶ ὁ ἀρχ. τύπος προστ. κατὰβηθι 2534.

καταβαστή 3769 (καταβαστή).

κατάκρυος-α 2180.

καταξιόνω 533 (καταξιόω).

κατάμαυρος 1540.

κατάπετρα(πατρώδεις τόποι)3108.
καταπλανεμένη 3777.
καταστάνω (καθίστημι) 489.
καταψύχιν 4534 καὶ κατάψυχον
4940. Ἐν χειρ. Τρ. καταψυχίτσιν
(ψυχρὰ κατὰστασις τῆς ἀτμο-
σφαίρας).
κεκρυφίως 4058 (κρυφίως).
κερνάω (οἶνογοῦ) 4282.
κεφάλι τὸ 984.
κηλαδοῦν (κηλαδῶ) 80, ἐκηλαδί-
ζασι (ἐκ τύπου κελαδίζω) 409.
κιντηνάρια 2116.
κλαίγω (κλαίω) 4263.
κλειδώνω 96 (κλειδῶ).
κλεισούρα 856.
κλεψία 2057 (κλοπή).
κλουβί 256. 4489, κλωβί 271,
κλουβίον 4974.
κοίτομαι (κοιτάζω) 4599.
κόκκαλον (ὄστον) 4842.
κοκκινοθεβαυμένα 450.
κόλυμβος 404 (δεξαμενὴ).
κομπίον 4539, (κόμβος, ὡς τὰ νῦν
κουμπί).
κομπόνω (λανθάνω τινὰ) 3075.
Τὴν ἐν χειρ. Τρ. ῥῆσιν „ὀλίγον
μοὶ ἐπέλαθεν“ μεταφέρει διὰ
τοῦ „ὀλίγον μὲ ἐκόμπωσεν“.
κονιορ(κ)τὸς 4403.
κοντὰ (πλησίον) 4930.
κονταράτοι 2682.
κονταρέα (κτύπημα κοντοῦ ἢ κον-
ταρίου).
κοντζάδες 2845. Διὰ τῆς λέξεως
ταύτης μεταφράζεται ἡ ἐν χειρ.
Τρ. λέξις ἶον, οὐχὶ ὀρθῶς· διότι
κοντζᾶς σημαίνει τὸν ὀρθαλμὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἢ τὸ μπουμποῦκι
κοινῶς.
κοπιᾶζω 3329, καὶ κοπιῶ 3325.
κόρδα 4833 (χορδή).
κορδισμένον 464 (κατὰ τὸν τύπον
τοῦ κορδίζω).

κορτίνα 2025 (μεταπύργιον, cor-
tina).
κουδούκλι (ιδιωτικὸν οἶκημα, cu-
biculum).
κουδώνων 3542, καὶ κώδων-ωνος
4488.
κουμάσιον 2444 (εἶδος ὑράσματος).
κουρούνα 4907 (κορώνη).
κουρσεύω, ἐκούρσευσα.
κούρση 4526.
[κράζω] ἐκράζονταν 493.
κρασι 4490.
κράτημα (λαβὴ) 3446.
κρατημὸς 2679 (ἀναχαίτησις).
κρεμνίζω 3592 (κρημνίζω)
κρυαίχιονάται 79.
κρύμματα 4740. 4746 (ἐνεδραι)-
"Οὐρα περὶ τῆς λέξ. ἐν Μεσαιων.
βιβλ. Σάθα Β', σελ. μστ'.
κρυπτὰ (μυστικὰ) 4055.
κρυφῶς 3474 (κρυφίως).
κυπαρίσσι τὸ 427 (ἡ κυπάρισσος).
κύρκα 2952. 3840. 4599. Λέ-
ξις βυζαντινὴ ὡς θωπευτικὴ λε-
γομένη παρὰ τῶν γυναικῶν πρὸς
τοὺς ἄνδρας. Σημαίνει δὲ τὴν
Νουμιδικὴν μελεαγρίδα (numi-
da galloprano) κοινῶς σήμερον
κοῦρκον, Ἰνδιάνον, διάνον καὶ
γάλλον.

Λαβόνω 2307.3490 (τραυματίζω).
λαγκάδι 3106. 3332 (φάραγξ, ἄ-
γκος).
λαζαρόνω (ἐνδύω τὸν νεκρὸν τὰ
ἐντάφια) 4649.
λαλῶ, ἐλάλησα (ἐλαύνω ἐπὶ ἵππου)
3446.
λαμπερὸς (λαμπρὸς, φωτεινός).
λαμπρομμάτα 74.
λεοντάρι 268, καὶ λέων 977.4586.
λεοπάρδους 4402.
λεπτοβαδίζω 350.
λέση (λέξις τουρκ. θνησιμαῖον, ψο-

φίμιον.) 2683.
 λευκοπεριστερά 2483.
 ληγνός (ισχνός λεπτοφυής) 275.
 λησταρχεῖον 1598.
 λιβαδιαῖος 2515.
 λιγυρός-ή 261, καὶ λιγερή 266.
 λιθομάργαρον 1215.
 λίσκαντος-λίσκας(;) 2006.
 λογάριον 2273 (ὠρισμένη ποσότης χρημάτων).
 λόγος 1443.
 λογιᾶζω, ἐλόγιασα 1715. 2528 (λογίζομαι, νομίζω).
 λογῆς 122. 3828 (γενική τῆς ἀ-
 ἀχρήστου ἐν τῇ ὀνομαστ. λέξι.
 λογῆ, ἐπὶ τῆς ῥήσεως τί λογῆς;
 ποίου εἶδους;).
 λόγου μου, σου, του 1355. 2607.
 3004 (πάντοτε ἐν τῇ γεν. ἐγώ,
 σὺ, αὐτός).
 λοιπὸν 21. 36. 245. Γίνεται χρῆ-
 σις καὶ τοῦ ἀρχ. τύπου τοίνυν
 8. 51, καὶ τοῦ οὖν 17. 24.
 [λυσσᾶω], ἐλύσσασα 3494.
 λωρίκιον 3544, καὶ λωρίον 3739,
 (lorica).
 Μάγης 663 (μαγείας ἢ μαγίσσης).
 μάγκιπος 2121. 4186 (ἀρτοποιός,
 manceps).
 μαγνάδι 2987. Τὸ χειρόγ. Τρ. ἔ-
 χει τὴν λέξιν „δόννη“.
 μαγουλίον, ους 1343. 2348.
 μάγουλον 1993 (παρεϊά).
 μαζόνω, ἐμάζωξα 1855, ἐμαζώ-
 χθην 3293. Ἰσως ὑπῆρχε τύπος
 μαζόχων, ἐξ οὗ τὸ χ ἐν ἀορις-
 παθ. ὡς σπρώχων (συναθροίζω).
 μάκρος (μῆκος) 1511.
 μακρυνός 4497.
 μάλαγμα 2266. 3956 (χρυσός).
 μαλακαίνω 2675 (ἀπαλύνω).
 μανίγια 3013 (περιχειρὶς χιτῶνος,
 χειρομάνικον, manicae).

μαργαριτάρι (μαργαρίτης) 263,
 καὶ μάργαρον.
 μαργαριταρόδοντος 154.
 μασθός (μασός). Ὅρα ἐν λ. βυζία.
 μαῦρος (ὡς οὐσιαστ. ὄνομα ἵππου,
 ἐκ τοῦ χρώματος, ὡς γρίβας.)
 373, 673. Ὅρα καὶ 672, ἐνθα
 καὶ ἄλλα ἐπίθετα ἵππου εὐρί-
 σκονται.
 μαχλάμι 3715 (εἶδος ἐνδύματος,
 χλαμύς;).
 μέγιστον, ἀντὶ μεγίστην 1546.
 μερὶ (μηρός) 3490.
 μέσα (ἐντός, ἐν μέσῳ) 98. 149. 1441.
 μεσοκῆπιν (ὁ ἐσώτερος κῆπος).
 μεταξωτὰ 2263. Ἡ λέξις λείπει
 ἐκ χειρογρ. Τρ. ἀντ' αὐτῆς ἴσως
 κεῖται ἡ λέξις,, λευκοτριβλάτ-
 τα“ ὅρα ἐν λ. βλαττίον.
 μετασελλίζω 3531. 3717 (ἱπ-
 πεύω).
 μισεύω (ἀναχωρῶ) 2419. 2489.
 ῥιμάτια (ῥιμματα).
 μοιράζω (μοιράω) 4145.
 μοναξία 2216 (μόνωσις) καὶ μο-
 ναξίότης 2832.
 μονή 1507 (μέρος μεμονωμένον,
 σταθμός ληστῶν).
 μονοπάτιον (ἀτραπός) 1913.
 μοσχομυρισμένος 4493.
 μουλάριον 1190. 1275, καὶ μούλα
 (ἡμίονος) 2650.
 μουτάτον 1410. 2259. Λέγεται
 ἐπὶ τῶν ἱεράκων, οὓς ἐνέκλειον
 εἰς μούτας ἢ ἐγκλείστρας, ὅπως
 ὑποστῶσι τὴν πτερορρυτίν, κα-
 τόπιν δὲ χρησιμοποιοῦσιν εἰς
 τὰ κυνηγέσια. Ὅρα Δημητρίου
 Κωνσταντινοπολίτου ἱερακοσό-
 φιον ἐν τέλει τῆς Ποικίλης ἱστο-
 ρίας Ἀρρ. αὐτῶν, ἐκδ. Teubner.
 μούτος 3531. Τὸ χειρ. Τραπεζ.
 ἔχει μούντον(;).
 μπάμορρος 424 (κατὰ συγκοπὴν,

ἀντὶ παντάμορφος, κάλλιστος, ὠραιότατος.
 μπαρμπρόταν 3481.
 μπορεῖ, εἰμπορεῖ (δύναται). Ἡ λέξις αὕτη ἅπαξ ἀναγράφεται ἐν τῷ βίβλῳ, στίχῳ 4390, ἀντὶ ταύτης δὲ γίνεται χρήσις ἀλλαχοῦ τῆς λέξεως δύναμαι.
 μπροστελήνα 1792. Τὸ χειρ. Τρ. ἔχει ἐμπροσθελήνα, ὡς καὶ σήμερον ἔτι λέγεται ἐμπροσθέλα ἢ ποδιὰ τῶν γυναικῶν.
 μυριοκαταφιλῶ 232.
 μυρωδιᾶτος 1972. 2838.
 Ν. Τὸ ν τίθεται ἐν τέλει πολλῶν λέξεων ὡς εὐφωνικόν, π. χ. κατεσπάζοντο(ν), ψευδῆ(ν) 1161, ἐφοβεῖτο(ν) 1313, ἀποκριθῇ(ν) 3491, ἐφάνη(ν) 3733, ἐμὲν 3109. Μετὰ τοῦ α δὲ τίθεται εἰς τὰς ἀντωνυμίας ὡς ἐμέ(να) σέ(να). ἰὰ (ἐπίρ. δεικτ. ἰδοῦ) 454. 2148. Ἰννεάμερα (ἐννεάμερα· τὸ μετὰ ἐννέα ἡμέρας ἀπὸ τοῦ θανάτου τελούμενον μνημόσυνον 4264.
 νεκραναίσθητος 446.
 νεροκάλαμον 1585 (τόπος ὑδατῶδης μετὰ καλαμῶνος).
 νερόν 104. 1515.
 νησὶν, νησίᾳ 111. 112 (νητος).
 Ἰντροπιάζω καὶ -ομαι, Ἰντροπισσόμενος (αἰσχύνω, -ομαι).
 [νυστάζω] ἐνύσταξε 1852 (πρὸς ὕπνον κατὰφύρομαι).
 Ἰνύχι καὶ ὄνυξ 988.
 Ξ. Πολλὰ τῶν λέξεων λαμβάνουσιν ἐν ἀρχῇ ξ ὡς ἐπιτακτικόν, προκύψαν ἴσως ἐκ τῆς προθ. ἐκ, ξεψυχῶ, ξαπλωμένος, ξεμακρύνω 2696, ξεσχίζω, 4401, ξέστρωτα.
 ξαθῆ 2164, καλὶξανθὸς-ῆ 2660. 4444.

Ξαναμορφόνω -φώθην, 2886.
 ξαπλόνω, ἐξάπλωσα, 4440. 1586.
 ξανθῇ (ἀν) αὐξηθῇ 1750.
 ξεστρόνω (ἀφαιρῶ τὴν σέλλαν ἐκ τοῦ ἵππου, καὶ χαλῶ τὴν κλίνην, ἐξ οὗ καὶ ἐπίρ. ξέστρωτα 4513, σημαίνον τὴν κατάσασιν τῆς κλίνης ἄνευ στρωμνῆς.
 ξεχωρίζω 465 (διακρίνω, διαχωρίζω).
 [ξεψυχῶ] ἐξέψυξεν 1436 (ἐκπνέω).
 ξιφερῆς (ξιφοειδῆς) 34.
 ξυπολύω 1826 (ἐκβάλλω τὰ ὑποδήματα, ὡς καὶ σήμερον λέγεται, ἐξ οὗ καὶ ξυπόλυτος).
 Ὀγδοῆντα 2120 (ὀγδοήκοντα).
 ὀλόβηρον 3455. Ἐν χειρ. Τρ. ἡ λέξις διωρθώθη ὑπὸ τοῦ Κ. Legrand εἰς ὀλόσηρον, σελ. 194 στίχ. 2365. Ἐν τοῖς Ἀνεκδότοις Προκοπίου Κερ. 25 ἀπαντᾷ ἡ λέξις ὡς βαφὴ πολύτιμος., βάματος δὲ τοῦ βασιλικοῦ, ὅπερ καλεῖν ὀλόβηρον. Ἐν τοῖς σχολίοις δὲ γράσσεται ὀλόβηρον holoveram i. e. ex toto verum, ganz ächt, von der besten, reinsten Sorte.
 ὀλοθυμοῦ (ἐπίρ. πλήρης θυμοῦ) 3478
 ὀλομέταξα 2265.
 ὀλονυκτὶ (ὀλονυκτίως) 684.
 ὀλονυκτία (παννυχίς) 4167.
 ὀλόχαλκος 116.
 ὀμαλία (τόπος πεδινὸς, ὀμαλὸς ὡς οὐσίας. ἐν Κρήτῃ) 1642.
 ὀμορφος-η 270. 274, ὀμορφία, καὶ εἴμορφος 2944.
 ὀμπρός (τὸ κοινῶς ἐμπρός, ἐμπροσθεν, πρὸ) 2037.
 ὄνειρος ὁ 754, καὶ ὄνειρον τὸ 229, καὶ ὄναρ 4370.
 [ὀπισθοαποδίξω]-δισα 3150.
 ὀποῦ (ἀναφορ. ἀντωνυμία παντὸς

γένους καὶ ἀριθμοῦ) καὶ 'ποῦ.
ὄρχησμα (ὄρχημα) 4205. 4219.
οὐδὲν ἀντὶ τοῦ δὲν 440. Τοιαῦτα
παραδείγματα ὑπάρχουσι πολλὰ
δεικνύοντα τὴν γένεσιν προῖον-
τος τοῦ χρόνου τῆς ἀρνητικῆς
ἐννοίας τοῦ δὲν, ἐκλιπούσης τῆς
ἀρνητικῆς τοῦ οὐ, ὡς μαρτυρεῖ
καὶ τὸ ἐξῆς παράδειγμα ἐν
στίχῳ 1757 „ἐκείνην ποῦ ὁ
ἥλιος οὐποτε δὲν εἶδεν ὄλως“.
ὀφρύδι 1510 (ὀφρύς).

Παγαναία 4447, ἐκ τοῦ ῥήματος
παγανίζω περιφέρομαι πρὸς ἔ-
ρευνάν τινος πράγματος ἀπὸ
τόπου εἰς τόπον.

παγγλυκύτατος 3815.
παγκόπελος 2007 (;)
παγκαλλοεὐμορφος 4705.
παγώνιον 102, καὶ ταῶς 2864.
παιγνίδιον 139. 255.
παιδευμένος (πεπαιδευμένος) 678.
παιδιά (ὡς ἐπιφών. κλητικὸν ἀντὶ,
ὦ ἄνδρες, 3291, παιδί 1458.
παίρνω, ἐπῆρε 145, ἐπῆραν 283,
πρὸς. ἔπαρε 394, πάρετε 414,
ἐπάρθην 3719, παίρνοντας 310,
ὑποτ. πάρουσιν 320, νὰ πάρης
331 (λαμβάνω).

παλάτιον 56. 3993 (ἀνάκτορον,
μέγαρον, palatium).

παλληκάρια 265.

παλούκι 2949 (πάσσαλος).

πάμπιστον 3335 (πασίγνωστον).

πάμπλουτος 1688 (παμπλούσις).

πανδοχεῖος (πανδόκος) 4710.

πανδρόσιστα 57.

πανεύγενος 943.

πανευθαλής 32.

πανεύμορφος 63. 895.

πανεύμνος 12. 3840. (τερπνός,
εὐμορφος). Ἐν χειρ. τῆς Grotta
Ferrata ἡ λέξις φέρεται ἔμνο-

στος. Ὅρα Σ. Λάμπρου Collect.
de Romans Grecs XCI, Μαυ-
ροφρύδου Ἐκλογ. μνημ. τῆς
νεωτέρ. Ἑλ. γλώσσης σελ. 480
καὶ 511 ἐνθα πανέμνοςτος. Ἐν
χειρ. δὲ Tr. εὐνοστος, σελ. 172,
στίχ. 2074.

πανθαλής.

πανὶ 4686 (ὑφασμα).

πάντα 191. 255 (πάντοτε).

πανωραϊότατος-τάτη 902. 1978.

παραδομένα (παραδεδομένα) 138.

παραθύρι 1728, καὶ θυρίς 1754.
1874. 1990.

παραπονέω-εσα 1944.

παρέμπροσθεν 3868.

πατέρας 290. 495, καὶ πατήρ 491.

πάτος (ὄροφῇ) 3938. Ἀπαντᾷ δὲ
καὶ ἡ λέξις ὄροφῇ ἐν τῷ τριώ-
ροφος 3940, καὶ ἀπλῶς ὄροφος,
ἀντὶ στέγη 3916 καὶ 3981.

παχουλός 150 (παχυλός).

πεζεύω (κατέρχομαι τοῦ ἵππου).

[πειράζω] ἐπείραξα 529 (ἐνοχλῶ,
ἐρεθίζω).

πειρασθεῖς 4164 (λαβὼν πεῖραν).

πειστεῖσαν (πεισθεῖσαν) 3775.

πενήντα 87 (πεντήκοντα).

πεπρηρησιασμένως 2383.

πέρδικα 942, καὶ περδίκιον 102.

[περιαργυρέω], περιηργυρωμένος
3939.

περιγυρίζομαι, περιγυρισθῶμεν
759 (περιγυρόω).

περιδιάβασις. 293.

[περιμαζόνω] ἐπεριμάζωξα 1580.

Ὅρα μαζόνω.

περιπλεγμένος 2840 (περιπεπλεγ-
μένος).

περισσά 3514 (περισσῶς).

περιστέριον 175, περιστέρα 264.
3872.

περίσφιξε (περιέσφιγξε).

περιτριγυρίζω 228 (περικυκλώ).

περιφημισμένον (περιπεφημισμένον) 2269.
 περνῶ 4242 (διάγω τὸν βίον) καὶ ἀπερνῶ, ἀπέρνα 1570.
 περπατῶ (περιπατῶ) 1825.
 πετράδι (πολύτιμος λίθος) 262.
 πετσί 4731 (δέρμα).
 πετάμενος, μετοχ. τοῦ πετῶ (ἵπταμαι) 364, ἐπετάσθην 944, 2997.
 πευκίων 4207 (πευκῶν(;))
 πέφτω (πίπτω) 2454.
 πηγαίνω, ἐπῆγε 290, νὰ πάγω 714.
 πηγαινάμενος 2520.
 πιάνω 1830. 2073, πιάσε προς. 384, ἐπιάση 460, ἔπιασε, 794. 3763 (λαμβάνω).
 πιθανικός 3841.
 πῖλαλῶ, ἐπιλάλησα 333. 1727. (ἐλαύνω).
 πινσός 3977. 3979 (πессос, рi-lu).
 πιττακοφόρος 683.
 πλανῶ, ἐπλάνεσα 2629, πλανήσας 2637.
 πλέως (πλέον) 1377. 2621. 2640.
 πλήσας (πλήξας, πλήσσω) 3761.
 πλουμιστὰ 3953. Οὕτω μεταφράζει τὴν λέξιν χυμευτὰ τοῦ χειρ. Τραπεζ. σελ. 228, στίχ. 2750.
 πόδια 348, ποδάρια 433, καὶ πόδες 2630.
 ποίσει (ποιήσει) 1651.
 πολλὰ 176, καὶ πολὺ, ὡς ἐπὶρ. Γίνεται χρήσις καὶ τοῦ ἀρχαίου ἄγαν 12.
 πολυπικραμένη 4386.
 πολύφεγγος (πολυφεγγής) 262.
 πολυχρόνιον 2235 (παρὰ βυζαντ. ἡ εὐχὴ εἰς πολλά ἔτη).
 πόρτα, πόρταις 1573, καὶ θύρα 3987.
 ποτάμιν.
 πουλία 105. 2333 (πτηνά).

πρασινορρόδιος. 342.
 πρόβoδος 678 (ὁδηγός).
 [προπαίρνω] μὴν μὲ προπάρης 2057 (ἐπιπλήττω πρὶν ἀκούσω).
 προτήτερα 2506 (πρότερον) καὶ προτοῦ 158. 2989.
 πταίσιμον 831 (πταίσμα).
 πτενός, πτενώτατος 3715 (δοκινῶς φτενός, λεπτός, διαφανής).
 πτερνηστήριον 1544.
 πύρα (θερμότης) 252.
 πῶς (τίνι τρόπῳ, ὡς, ὅτι) 168. 172.
 ῥαβδέα (ῥαβδισμός).
 ραβδί 1422, καὶ ῥάβδος 1610. 2935.
 ῥαγίζω 2678, καὶ ρατίζω, ἐρράτισθην 4399 (ῥήγνυμι).
 ῥέτενα (ῥήναι) 430. 1794.
 ῥίπτω, ῥριψον 3174, ῥριξα 3181.
 ῥόγα 2359 (μισθός, σιτηρέσιον, φιλοτιμία, χορηγία).
 ῥοδάτος (ἐρυθρός ὡς ῥόδον) 1993.
 ῥοδόσταμμον (ῥοδόσταγμα).
 ῥοδινόφουα 2871.
 ῥοῦχα 2605. 3740 (ἐνδύματα).
 ῥυάκιν 424.
 Σάττα 165. 167. Ποιεῖται χρήσιν ἀλλαχοῦ καὶ τῆς λέξεως βέλος 201.
 σαλιθάρι 3449. Οὕτω μεταφράζει τὴν ἐν χειρ. Τρ. λέξιν „χαλινός.“ Σελ. 194 στ. 2359.
 ῥάν (ῥταν) 2922 (ὡς, καὶ ἕως) 144.
 σγοῦρος 3717. Ἐν χειρ. Τρ. ἡ λέξις γράφεται σγουρούτσικον, ὡς ἐπίθετον τοῦ καμηλαύχιν, δηλ. ὡς κ. λέγεται σγουρός (οὔλος).
 σέλλα-ας, καί-ης 342 3486 καὶ σελλί 1627 (ἐφίππιον, sella).
 σελλοχάλινον 1552. 2490.
 σελλοχαλινωμένα 1192.

σηκώνω, ἐσκώθηκε 226, σηκόνομαι 743, σκόνω 2319, ἐσήκωσα 4562.
 σιδηροκλειδωμένη 95.
 σιδηροφορεμένος 3605.
 σιμόνω (πλησιάζω) 1493. 3172.
 σκαλόλουρα 372.
 σκλάβωνω 2470.
 σκλάβος 1951. 2392.
 σκοινί 4391, καὶ σχοινίον 2265.
 „Τὸ σκοινί ἐσώθη,“ παροιμ. ἐπὶ τῶν εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου εὐρισκομένων λεγομένη.
 σκολάζω-ασα (σχολὴν ἄγω, καταπαύω) 2646. 4522.
 σκορπάω, ἐσκορπάτον 252. 2541, καὶ σκορπίζω 89.
 σκοτόνω, ἐσκότῳσα 1613.
 σκουλήκι (σκώληξ) 1842.
 σκουτάρι (ἀσπίς).
 σκύπτει 2073. 3799, καὶ κύψας 2167.
 σμίγω, ἐσμίχθην 2746 (μίγνυμι).
 σμίξις 2161, καὶ μίξις 2752. 3818.
 σμυρίδες 2258 (σμυρίτης λίθος (;)
 σόνω (περατῶ, ἐξαντλῶ) ἐσώσαμεν 278.
 σουληνάριν 118 καὶ σωληνάριον 120.
 σπαθέα (σπαθισμός).
 σπαθίον 367. 1486, σπαθὶν 390, σπάθη 1492, καὶ ξίφος 842.
 σπαθοκοπέω 555.
 σπαθορραβδὶν (περιληπτ. σπάθη καὶ ῥάβδος.)
 ὁπίτι 292. 2112, καὶ οἶκος 598. 680.
 σπλάγχνον, ἐν τῇ φράσει „διὰ σπλάγχνον σου“ (πρὸς χάριν, ἐξ εὐσπλαγχνίας) 1135.
 σταυρωτὸς 4120.
 στέκω, ἔστεκε 166. 264, στέσουν 998, προσ. στέσετε 1230, ἐστέκετο ἐστέκοντο 2318, ἔστη-

σα 2834, ἔστεσα 4230, στέκομαι 3437.
 στοιχεῖον (τὸ κοινῶς στοιχεῖδ, δαιμόνιον τοῦ οἴκου) 3273.
 στολίζω (κοσμῶ) 258.
 στοχάζομαι, στοχάσου 2059.
 στρατήγισσα 1243.
 στράτωρ 1790. 2120 (ἵπποκόμος strator).
 στρογγυλοευμορφώγωνος 153.
 στρόνω, ἔστروνα 2012, ἔστρωσα 2606 (στορέννυμι).
 συλλογισμένος (παρκ. τοῦ συλλογίζομαι) 428.
 σύμβιος-ίου ἀντὶ συμβίαις 4363.
 συμπαθέω, συμπαθήσης 233, συμπαθήσον 245 (συγχώρησον).
 συμπεθερία 1719 (συμπενθερία).
 συνερίζω-ομαι, συνερίσης 240.
 συνομήλικος (ὁμηλῆξ) 209.
 συντριμμός (σύντριψις) 3189.
 συντυχαίνω 476. 696 (συντυγχάνω, ἐμιλῶ).
 σύρνω (σύρω) 174. 235. 2660.
 σύσσελλος 3672 (σὺν τῇ σέλλῃ)
 συρτὰ 1197. 2219. 2661 (οἱ ἐπόμενοι τῶν ἱππέων ἵπποι).
 συχνογύρισμα 382.
 σφαμμένος (ἐσφαγμένος) 431.
 σφαλίζω (κλείω) 2733.
 σφίξε (σφίγξε) 1792.
 σφονδυλέα 1646 (κόνδυλος).
 σχολασμός, ἐκ τοῦ σχολάζω (παύσις, ἀνάπαυσις) 2673.
 ὁσκάρδιον (εἶδος ἐνδύματος ἐσωτερικοῦ) 2263.
 [τάζω] ἔταξα (ὕποσχομαι) 2387. 2786.
 ταξειδεύω 657.
 ταξείδι 270.
 ταχὺ (αὔριον) 3030.
 ταχύ. Ἀπαντᾷ καὶ τάχιον καὶ ταχέως, καὶ ὑπερθ. ταχίστως.

τέντα. Γίνεται χρήσις καὶ τῆς Ἑλ-
ληνικῆς λέξεως σκηνή 2264.
τέσσαρους 3938.
τέτοιος-α-ον (τοιούτος) 264.
τζαπράζια 1535. Ἀντὶ τῆς λέξεως
ταύτης τὸ χειρ. Τρ. ἔχει λου-
ρία σελ. 82, στ. 996.
τζουπάτα 2264 (νέα κόρη, κοινῶς
τζούπα).
τοιούτως (οὕτως, τοιουτοτρόπως)
243. 1623. 1758.
τοξάρι 164, καὶ τόξον 172, καὶ
δοξάρι.
τότε(ς) 248.
τοῦτος 170, τούταις 445 (οὗτος,
αὗται).
τραγωδέω, ἐτραγωδοῦσα 4203.
τραχηλέα 1537.
τριανταφυλλιά 1973, τριαντάφυλ-
λον. Ἐν στ. 2838 κεῖται ὡς ἐπε-
ξήγησις τοῦ ῥόδου· ἐν στ. 4493
τὸ αὐτὸ ὡς ῥόδον καὶ τριαν-
τάφυλλον. Τοιαῦται παραθέσεις
συνωνύμων λέξεων πολλαχοῦ
εὐρίσκονται, μαρτυροῦσαι ὅτι
εἶχεν ἀπολεσθῇ ἡ ἐννοια τῆς
ἀρχαίας λέξεως, καίπερ σω-
ζομένης, καὶ πρὸς πλειοτέραν
σαφήνειαν, ἐτίθετο ἡ ἀντίστοι-
χος τῇ ἀρχαίᾳ λέξει νεωτέρα.
τριγύροθεν 94, τριγύρου 104, τρί-
γυρα 159. 1538.
τρισευχαριστῶ 2719.
τριμίλιον (ἀπόσασις τριῶν μιλίων)
2590.
τρουπέτα 2193 καὶ σάλπιγξ 2196.
τρυγόνα-ας 1970.
[τσακίζω] 3583, ἔτσακίσθη (ἐθλά-
σθη).
τύμπανος δ 1023.
Ὑγκλα 1792 (ἡ ζώνη τοῦ ἐπιπ-
πίου, jungula).
ὑπερεκπλήσας 4052 (ὑπερεκπλη-

ρώσας).
ὑπερθαύμαστος 1393.
ὑπέρψηλος 3965.
ὑπογελάω, ὑπογελοῦσαν 135.
ὑπόκλινον δένδρον 3792 (ὑποκλι-
νές).
ὑπόκοντος (μικρὸς τὸ μῆκος) 1635.
1639.
ὑπόσγουρος 1509. Ὅρ. σγοῦρος.
ὑψίτατος, (ὑψιστος) 3940.
Φαετὸν (φαγητὸν) 1021, καὶ φαγί
1981.
φακιόλι 1211, 3545 (κάλυμμα
κεφαλῆς.
φαρατζίκιν 1213 (;)
φαρὶν (ἵππος) 338, φάριτζα 347,
φαρίον 674, φάρα 1197. 1546,
φαρὶ 3073.
φεγγάρι (σελήνη) 259. 1771. 2587.
φέρνω 3453 καὶ φέρω, ἤφερε 3904.
φητιλὸν 338 (;)
[φθέγγομαι] φθέγξου 4095.
φλωρὶ 2641 (νόμισμα).
φοινικία (φοίνιξ) 2519.
φορῶ (φέρω) 894. 1096.
φουσσάτον (στράτευμα).
φρύδια (ὀφρύες) 259.
φυλάγω, ἐφύλαγα, ἐφύλαγε 326.
2512 καὶ φυλάττω 2702.
Χαίρω, χαρούμενος, 352, χαιρά-
μενος 2299, χαιρόμεσθην 504,
χαρούμενος ὡς ἐπίθετον 2837.
χαλῶ 193 (φθείρω, φονεύω), χα-
λασθῶμεν 2696, ἐχαλασθήκε-
τε 3219.
χαλκοκεράμωτος 3394.
χαμηλῶς 1843.
χαμοπετάω, ἔχαμοπετάτον 354
χζμοπετοῦσα 1625.
χάνω (ἀπόλλυμι) 193, ἐχάθηκα
2005, ἔχασα 2040.
χαράτσιον 3857 (τουρκ. φόρος).

χαρίζω (χαρίζομαι) 1283.
 χάρωντας (χάρων).
 χάσις φεγγαριού 2587 ἐκ τοῦ χάνω.
 χασχίζω, ἐχάσχισε 1142 (χάσκω,
 χαίνω).
 χειροσκουτάριον 2296. Ὅρα σκου-
 τάρι.
 χελιδόνιν 3536.
 χέρι. Ἀπαντᾷ καὶ ἡ ἀρχ. λ. χεῖρ.
 χιονάτη 63 (λευκὴ ὡς χιών).
 χιόνι καὶ χιών.
 χιονοκροστάλλινον 133.
 χλημητρίζω 1197 (χρεμετίζω).
 χορός 3912 (προαύλιον, ἐν ᾧ ἐτε-
 λοῦντο οἱ χοροί).
 χοροτραγωδέω 313.
 χρῆται (χρᾶσαι) 3499.
 χρυσάφι (χρυσός) 343.
 χρυσιόβολλον 2410 (χρυσόβουλλον).
 χρυσοκατασκευάζω 3950.
 χρυσοκλιβανᾶτος 3259 (ὁ φέρων
 χρυσὴν ἀσπίδα).
 χρυσοκόκκινος 2264.
 χρυσομεσόκτιστος 3939.
 χρυσοπτερυγοφόρος 234.
 χρυσός (χρυσοῦς) 339.
 χρυσοστολίζω 3958, μετοχ. παρ.
 κεχρυσοστολισμένος.
 χρυσόστρωτος 4383.
 χρυσοτερπής 2874.

χυμευτός 1215. 1553. 2190. 2262
 (κεκοσμημένος, πολύτιμος). Τὴν
 λέξιν ταύτην, ἥς γίνεται πλειο-
 τέρα χρῆσις ἐν χργ. Τραπεζ. τὸ
 τῆς Ἀνδρου μεταφέρει διὰ τοῦ
 πλουμιστός, ἀκριβός (δρα ἐν λ.),
 τορνευτός, καὶ τὸ ῥῆμα χυμεύω
 διὰ τοῦ στολίζω. Ἐσήμαινε δὲ
 βεβαίως τὴν διὰ χυμικῆς συν-
 θέσεως ἢ χωνεύσεως πολυτίμων
 μετάλλων διακόσμησιν διαφό-
 ρων πραγμάτων.
 χύνω, ἔχυνα 429. Ἀπαντᾷ καὶ τὸ
 χέω, ἐπέχεον 441.
 χωλέω, ἐχώλει (χωλαίνω) 3506.
 χωρίζω (ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ κοινοῦ
 ξεχωρίζω, δηλ. διακρίνω μα-
 κράν, βλέπω καλῶς μακράν)
 1406, 2075. Ἐχει δὲ καὶ τὴν
 ἔννοιαν τοῦ ἀποχωρίζω 2494.
 χωρικός (ἀγροῖκος, ἀμαθής).
 χωρισία (χωρισμός).
 ψευδᾶ (ψευδῆ) 1084.
 ψευδῶδεις 1328. 1336, καὶ ψευμα-
 τῶδεις 3212.
 ψιλός 4494.
 ψυχοπονοῦμαι 214.
 ψυχοφλέκτης 223.

ΙΙΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ

Ἰλαρὼν 22. 489.	<i>Βαβυλὼν</i> 303. 3970. 4635.
Ἰλαρ 1359.	<i>Βαβυλώνιος</i> 2338.
Ἰλαρηνοὶ 4291.	<i>Βαρδᾶ</i> 4635.
Ἰλαγγύλας 3080 ἐπ.	<i>Βελλεροφῶν</i> 4024.
Ἰλακυρα 658. 4295.	<i>Βερετία</i> 345.
Ἰλαδὰμ 4569.	<i>Βλαττολιβάδι</i> 2659. 4445.
Ἰλαγύπτιοι 4029.	<i>Βραχμάνες</i> 3358.
Ἰλαθίοπες 2741.	<i>Βυζάντιον</i> 4299.
Ἰλακιδὰ 658.	
Ἰλαδεγαλάς 4021.	<i>Γολιάθ</i> 4007. 4011.
Ἰλαλέξανδρος ὁ Μακεδὼν 1329.	
3358. 3879. 4026.	<i>Δαβίδ</i> 605. 4005. 4010. 4017.
Ἰλαμαζόνες 3356.	4760.
Ἰλαμβρῶν 520. 1339. 4300.	<i>Δαλιδὰ</i> 823. 4000.
Ἰλαμηρᾶς 53. 281. 283. 301.	<i>Δαρείος</i> 4025.
314—336 ἐπ. 387 ἐπ. 474.	<i>Δούκας</i> 1666. 2086. 2829. 3386.
514. 560 ἐπ. 624 ἐπ. 1026.	4722. <i>Δοῦξ</i> 1880.
1226 ἐπ. 1321. 1448. 2225.	<i>Δοῦκες</i> 20. 489. 1740. <i>Δούκιδες</i>
Ἰλαμοριν 525. 4294.	1349. <i>Δουκάδες</i> 1360. 1372.
Ἰλατολή 14. 4661.	<i>Δύσις</i> 4661.
Ἰλαδρόνικος 23. 1367.	
Ἰλανα 30.	<i>Ἰβραῖοι</i> 4019. <i>Ἰουδαῖοι</i> 4030.
Ἰλαντοχός 2471. 2502 ἐπ. 2778.	<i>Εἰρήνη</i> 68.
Ἰλαπορράβδης 2446. 2468. 2552.	<i>Ἰκτωρ</i> 1328.
Ἰλαρᾶς 1045. 1340. 2430. 2440.	<i>Ἰλέπη</i> 4022.
Ἰλαραβία 2657. 3956.	<i>Ἰπτακωμία</i> 659.
Ἰλαβίται 308. 518. 667. 677.	<i>Εῦα</i> 4569.
762. 779. 1194. 1278. 1281.	<i>Εὐδοκία</i> 1668. 2045. 4532.
2448. 2500. 2681 ἐπ. 2788.	<i>Εὐστάθιος</i> σελ. 1. ἐν ἀρχῇ.
Ἰλαφρικὴ 659.	<i>Εὐφράτης</i> 2365. 2377. 3870.
Ἰλαχα 2419.	3881. 3899. 4125. 4226.
Ἰλαλλεὺς 1327. 1807 4020.	4352. 4649.

Ἡράκλειοι 4293.

Ἡρακλέους 525. 1346.

Θεόδωρος (ἄγιοι) 1924. 4236.
(ἄγιος) 2266.

Θέτις 1807.

Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ 4032.

Ἰκόντιον 4294.

Ἰφερ 525.

Ἰωάννης 4207.

Ἰωαννίκιος 1334. 1640. 3134.
3633. (Ἰωάννου) 4459.

Κανδάκη 4027.

Καππαδοκία 15, 1200. 1347.
2347. 4294. 4321.

Καππαδόξ 11. Καππαδόκες 2433.
3893. 4087.

Καρῶης 520. 1339. 4314.

Κιλικοὶ 4636.

Κινναμάδες 490. 1367.

Κίνναμος 1333. 1640. 3134.
3421 ἐπ. 3633. 4459.

Κοῦφερ 524, 1342.

Κωνσταντῖνος 320. 336. 373.
753. 1408. 2188.

Λάζαρος 4559.

Λέανδρος 3550. 3634. 3650.

Λευκοπέτρα 680. 746. 771. 4638.

Λήθης ποταμὸς 4508.

Λουκά 4637.

Μαγαστρέοι 29. Μαγάστροι 492.

Μαγαστρανοὶ 493.

Μαδαροῦ 4638.

Μανασσῆς 4576.

Μανουὴλ σελ. 1. ἐν ἀρχῇ.

Μαξιμὸς 2438. 2443. 2815. 3355.
ἐπ. 3535. 3630 ἐπ. 3795.
ἐπ. 4461.

Μαυριοροὶ 4636.

Μαχουμέτ 1138.

Μελανθία 2553.

Μελεμένητζης 3400 ἐπ. 3634 ἐπ.

Μέρφεκς 2551.

Μεσσοποταμία 3070

Μουσαῦρ 4305.

Μουσαῦρ 302. 656. 2504 ἐπ.
2662. 2729 ἐπ. 2780.

Μπαγδάτιν 1185.

Μυλοκοπόδιον 956.

Μωσῆς 4029.

Νικηφόρος 4344.

Ὀμηρος 1806.

Πέρσαι 1278. 4073.

Περσίς 2439.

Πέτρος ἀπόστολος 4598. 4774.

Ῥουχᾶς 939. 952. 997.

Ῥωμαῖοι 311. 592. 643. 647.
678. 957. 1354. 1360. 23. 42
4073. 4287. Θουλ. Ῥωμαία
1043. καὶ Ῥωμανίτις 663.

Ῥωμανία 14. 310. 485. 534 ἐπ.
645. 679. 781. 814. 953.
1030. 1086. 1129. 1172 καὶ
ἐπ. 1344. 1667. 2469. 2481.
2570. 4290. 4292. 4324.
4648. 4662.

Ῥωμανὸς 2343. 3858.

Σαμφὼν 823. 1324. 3862.
3997. 4503.

Σαούλ 4015.

Σαρακηνοὶ 99. 356. 377. 417.
1092. 2031. 4073.

Σάρβχρος 4311.

Σατανᾶς 2765.

Σειρήνες 2861. 3928. 4204. 4703.

Σμύρνη 657. 4295.

Σπαθία 516. 4303.

Συρία 16. 302. 306. 309. 404.
477. 522. 524. 569. 630.

637. 660 έπ. 711 έπ. 784.	2442. 2814. 3121 καὶ έπ.
851. 904. 1041. 1069. 1321.	3399 έπ. 3633. 4458.
1342. 2341. 2496. 2532.	
2560. 3970. 4312. 4327.	Χαγάνος 4311.
4647. 4658.	Χαλχογούρα 2757.
Σωλοῦμ 4637.	Χαναναία 4581.
	Χαρσιανή 1347.
Ταρσίται 4073.	Χαρσιανῖται 2433. Χαρσιανοὶ
Ταρσίτης 656. 4301.	4293.
Ταρσός 4635.	Χίμαιρα 4024.
Τερεντή 659.	Χοσρόης 2269. 4297. 4310.
Τούρκοι 308.	Χοχλακούρα 2774.
Τρῶσις 3378.	Χριστιανοὶ 1087.
	Χριστὸς 1106.
Φιλόπαππος 1290. 1333. 1599.	Χρυσογέρπης 516.
1603 έπ. 1632 έπ. 2437.	

Σπ. Γλ.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΤΙΝΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

Στίχ.	97	ἐβούλωνε	γράφε ἐβούλλονε
»	112	ἡττήθη	» ἡττήθη.
»	153	—πώγονον	» —πώγωνον.
»	446	κλαύσομεν	» κλαύσωμεν.
»	502	βλέπης	» βλέπεις.
»	670	Α	» Τρ.
»	748	ῥέθει	» ῥέθη
»	785	βούλει	» βούλη
»	819	εὐγένασιν	» ἐβγαίνασιν
»	1873	περίσφυξε	» περίσφιξε
»	2117	βυστάρια	» βηστάρια
»	2360	ὁε	» δε
»	3757	χαλκογοῦρναν	» χαλκογούρναν
»	2748	ἐραθύμησα	» ἐρραθύμησα

